

Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola
Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

☒ 6600 Szentés, Kossuth utca 18. ☎ Telefon: 63-444-188
✉ E-mail: rigosuli@gmail.com Web: www.rigosuli..edu.hu

Pedagógiai Program

Szentés, 2021. szeptember 1.

Tartalomjegyzék:

Bevezető

Az intézmény adatai

I. Helyzetelemzés

1. A Szakmai Alapdokumentum szerint ellátott feladatok
2. Az intézmény önmeghatározása
3. Az intézmény tanulónépessége, szociológiai helyzetképe
4. Az intézmény rövid története
5. Az intézmény tárgyi, személyi feltételei

II. Az intézmény nevelési programja

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....
3. Teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....
 - a. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....
 - b. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....
 - c. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....
 - d. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....
 - e. A szülő a tanuló a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái.....
 - f. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....
 - g. A felvétel és az átvétel szabályai.....

h. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv _____

4. Helyi tanterv

- a. A választott kerettanterv megnevezése.....
- b. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező , kötelezően választandó, vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése óraszama
- c. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....
- d. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....
- e. Választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....
- f. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, a magatartás és a szorgalom minősítésének elvei.....
- g. Csoportbontás és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....
- h. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....

Mellékletek

- Szakképzés szakmai programja
- Kollégium pedagógiai programja

Bevezető

Az intézmény adatai

Az intézmény neve:

Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az intézmény címe: 6600 Szentés, Deák Ferenc utca 52.-54.
Levelezési címe: 6600 Szentés, Kossuth u. 18.

Telefon/fax: 06-63/444-188

Web:- E-mail: rigosuli@gmail.com

A székhely intézmény:

Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
6800 Hódmezővásárhely, Kutasi út 34.-36.

Az intézmény típusa:

- Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény (Kt. 33§ (1) bekezdés b) pont és (12) bekezdés)
- Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény (Kt. 20§ (1) bekezdés a), b), c), d), e), f), g) pont)

Működési köre: Csongrád-Csanád megye

Az iskola OM azonosítója: 038484

Intézményvezető: Megyesi Istvánné

Tagintézmény-vezetője: Felföldiné Virág Klára gyógypedagógus, szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető

II. Helyzetelemzés

1. A Szakmai Alapdokumentum szerint ellátott feladatok

A sajátos nevelési igényét tekintve enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése, általános iskolai nevelése-oktatása, enyhe értelmi fogyatékos és/vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, a többi tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók szakiskolai képzése, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátása, valamint a közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatása. Feladatunk továbbá a súlyos és halmozottan súlyos fogyatékos gyermekek ellátása, foglalkozások szervezése számukra, illetve feladatunk az ehhez kapcsolódó fejlesztő nevelés-oktatás egyéni formáinak megszervezése és ellátása. A szakiskolai képzés keretében az általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, továbbá pályaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek oktatása és szakmai alapozó oktatás folyik a következő szakmacsoportokban:

- könnyűipar szakmacsoport
- építészet szakmacsoport

- faipar szakmacsoport

A szakképzési évfolyamokon –az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott- szakképzési követelmények alapján szakmai vizsgára való felkészítés folyik a szakiskolai képzésnél szereplő szakmacsoportokhoz tartozó, és az iskola pedagógiai programjában meghatározott szakképesítések megszerzésére (speciális kerettanterv).

2. Az intézmény önmeghatározása

Az intézményben folyó munka eszmeiségeinek kifejezésére az alábbi mottót választottuk:

"Mint minden ember, én is szükségét érzem annak, hogy elismerjenek... "

A fejlesztő iskolában, valamint az általános iskola első osztályától az intézményben eltöltött utolsó évfolyam befejezéséig a személyre szabott –a fogyatékoság sajátosságainak megfelelő- módszerek alkalmazásával elősegíteni, hogy minden tanuló saját magához képest legmagasabb szintre jusson el.

Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka a pozitív megerősítésre, sikerélmény szerzésre összpontosít, a személyiségfejlesztését, az életben való boldogulást segítségét helyezi előtérbe.

Legfőbb értékeink és, ezáltal Pedagógiai Programunk alapját képezik:

- **a szocializáció**
- **az önálló életvitelre való felkészítés**
- **a munkára nevelés**
- **az egészség**
- **a sajátos gyermekszemlélet**

A szocializáció megjelenik az intézményben folyó nevelő-oktató munka minden területén, legalapvetőbb értékünk és egyben végcélunk is:

- a tanulók szociális képességeinek, viselkedésének, magatartásának formálása a mind kevesebb konfliktussal járó társadalmi beilleszkedés érdekében
- szabályok felismerése, értelmezése, betartása, a társadalmi viselkedési formák megismerése
- az általános emberi értékeknek, a társadalmi normáknak elsajátítás
- ön- és környezetellátó- és védő technikák alkalmazása a környezettel való harmonikus együttműködés, komfortérzet megteremtése céljából
- a család jelentőségének hangsúlyozása, felszínén tartása
- törekvés a szociális hátrányok felszámolására
- a világ és önmaga reális ismerete
- értékeink, kultúránk, szülőföldünk és népünk gyökereinek megismerése, kötődések, kapcsolatok kiépítése
- a családokkal, a szülőkkel, a kollégiummal való harmonikus együttműködés, kapcsolattartás
- verbális és nonverbális kommunikációs készség olyan szintjének biztosítása, amellyel neveltjeink alkalmassá válnak a mindennapi életben való eligazodásra

Az Önálló életvitelre nevelés a sajátos nevelési igényű tanulók (tanulásban akadályozottak) között jelentős azoknak a száma, akiknek az iskolarendszerű oktatása az alapfokú oktatással még nem fejeződik be (*Ld. Szakiskola*), ezért is kiemelt fontosságú értékünk:

- az általános műveltség megalapozása

- a tanulók felkészítése a közösségi életben előforduló általános gyakorlati ismeretekre, amelyek birtokában eredményesen szervezhetik mindennapi életüket
- készségek és képességek elsajátítása, amelyek alapul szolgálnak a pályakezdéshez, a szakmai képzéshez, a társadalmi beilleszkedéshez, a környezettel való harmonikus együttéléshez

Növendékeink tanulmányaik befejeztével megélhetésük anyagi alapját fizikai munkakör vállalásával teremthetik meg, ezért kiemelt fontosságú feladatunk **a munkára nevelés:**

- olyan ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, amelyek saját életének szervezésében, a munkavégzésben, szinten tartásban, megóvásában nélkülözhetetlen
- gyakorlati ismeretekkel, fizikai munkával létrehozott érték, és hasznosságtudat kialakítása
- balesetmentes eszköz és szerszámhasználat, takarékos anyaghasználat megtanítása
- érdeklődés, természetes vonzódás felkeltése az ember környezetében megjelenő gyakorlati feladatok megoldásával kapcsolatban

Az Egészség a taníthatóságnak, a fejleszthetőségnek, a munkavégzésnek a jó közérzetnek meghatározója:

- elméleti és gyakorlati ismeretekkel az egészséges életmód normarendszerének kialakítása
- helyes életritmus
- munkabíráásra felkészített fizikai állapot
- kudarcokat, megpróbáltatásokat is elviselő kiegyensúlyozott lelkiállapot
- a káros szenvedélyek elutasítása, dohányzás visszaszorítása
- az egészség megőrzése, értékelése, a prevenció
- állapotot elfogadó (ép, sérült) reálisan értékelő, megfelelő viszonyulásokat biztosító magatartásformák kialakulása

A Sajátos gyermekszemlélet érdekében, célunk:

- a zökkenőmentes beilleszkedés segítése
- élményben gazdag óvó-védő környezet biztosítása
- sikerélményekhez való juttatás, pozitív megerősítés
- folyamatos, reális önértékelésre nevelés
- önmaga és társai másságának elfogadása, felismerése, törekvés a fejlődésre
- az önálló tanulás képességének fejlesztése, egyénre szabott tanulási technikák, módszerek kiépítése, hosszabb időkeret biztosításával
- a jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, önértékelésük erősítése

3. Az intézmény tanulónépesége, szociológiai helyzetképe

Gyógypedagógiai óvodai csoport

Gyógypedagógiai óvodai csoportunk az OKI által minősített „Add a kezed!” nevű program adaptációját alkalmazza, melyet a közép súlyos értelmi fogyatékos óvodások számára a Bárzsi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája készített.

Intézményünkbe–óvodai csoportunkba- a gyermekek a szakértői bizottságok véleménye alapján kerülnek felvételre tekintettel egészségügyi és az egyéni szükségleteikre.

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermek életkori sajátosságainak elvárt fejlettségi szintjét megközelítése, az egyén személyiségjegyeinek figyelembevételével. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Tanulásban akadályozottak (enyhe értelmi fogyatékosok):

Általános iskola: 1.-8. évfolyam A gyermeklétszám változásának függvényében kettes illetve hármas összevonású tanulócsoporthoz is történhet oktatás.

Szakiskola:

1. szakasz: 9. előkészítő
2. szakasz: 9. és 10. évfolyam

(OKJ szerint) munkába álláshoz, életkezdéshez szükséges ismeretek oktatása.

Értelmileg akadályozottak:

Általános iskolában 2 tanulócsoport 2-es, 3-as, max. 4-es összevonásban működik.

Súlyosan és halmozottan fogyatékosok:

A fejlesztő iskolai oktatás 1 tanulócsoportban működik 2010. szeptember 01-től.

A tanulók többsége Szentes városából és annak vonzáskörzetéből kerül ki. Magas a száma azoknak, akik hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családban élnek.

A halmozottan hátrányos helyzetűek aránya az intézményi statisztikai adatok alapján:

- általános iskolában 18%
- szakiskolában 13%.

4. Az intézmény rövid története

Szentes városában 1948 óta beszélhetünk gyógypedagógiai nevelésről-oktatásról. Ebben az időben körülbelül 30 speciális nevelési-oktatási módszereket igénylő gyermek részére biztosítottak ellátást a városban, szegregált formában. Az 1960-as évekre a speciális megsegítést igénylő gyermekek száma már 50-60 fő között volt, nevelésük-oktatásuk a Horváth Mihály utcai Kisegítő Iskolában történt. 1972-ben megyei fenntartású leány nevelőotthon jött létre a városban. 1994-ben a szentesi leány nevelőotthon és a Kisegítő Iskola, valamint a csongrádi fiú nevelőotthon összevonásával új intézmény jött létre: Csongrád Megyei Közgyűlés Általános Iskolája és Diákotthona néven. Az intézmény 1999-ben felvette Rigó Alajos gyógypedagógus, volt iskolaigazgató nevét. Az új intézmény létrejöttével a Csongrádon működő, szintén megyei irányítás alá tartozó Kisegítő Iskola tanulólétszáma erősen lecsökkent. 1996-tól gazdaságilag és oktatásügyileg is a szentesi intézményhez csatolták, annak telephelyeként működött tovább. Az 1997/1998-as tanévben elindult a tanulásban akadályozott tanulók speciális szakiskola képzése. A fenntartó megyei önkormányzat alapító okiratában, feladatellátás bővülése folytán a 2004/2005-ös tanévtől az iskola ellátja a középsúlyos fokban értelmileg akadályozott gyermekek általános iskolai nevelését-oktatását. Szintén feladatellátás kibővülése folytán a 2006/2007-es tanévben gyógypedagógiai óvodai csoport működtetésére került sor az intézményben. A Csongrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2007 júliusában elfogadta a közoktatási intézmények feladatellátásának átszervezési koncepcióját, ezáltal a gyógypedagógiai intézmények szervezeti átalakítását valósította meg. Különböző profilú, különböző városokban működő gyógypedagógiai intézmények összevonásával egy többcélú, közös igazgatású közoktatási intézményt hozott létre. Így 2007 augusztusától intézményünk

hódmezővásárhelyi székhelyű Kozmutza Flóra Oktatási Intézmény tagintézményeként működik. 2010-től feladatellátás bővülésnek köszönhetően intézményünkben elindult a fejlesztőiskolai oktatás, a súlyosan halmozottan fogyatékos tanköteles korú gyermekek számára. 2012. január 1.-től intézményünk –a megyei önkormányzatok feladatellátásának átalakítása következtében- állami fenntartás alá került. 2014-től újból ellátjuk a kisgyermekek gyógypedagógiai nevelését-oktatását. A 2015. augusztus 28-i tűzesetben intézményi épületünk tetőszerkezetének 80% megsemmisült. Az épület iskola része statikailag instabillá, ezáltal használhatatlanná vált.

A 2015/2016-os tanévtől három telephelyen kezdtük meg a működést az alábbiak szerint:

- óvodai, általános iskolai, előkészítő szakiskolai feladatok: a Szentés város tulajdonában lévő Kossuth u. 18. szám alatti ingatlanban
- szakiskolai feladatok: a HSC Zsoldos Ferenc Szakközépiskola, Szakiskola gyakorlati tanműhelyében Szentés, Rákócz F. u. 98. szám alatti épületben
- kollégiumi nevelés: a Terney Béla Kollégiumban a Szentés, Jövendő u. 6. szám alatt folytatjuk

2016. augusztus 1-től a gyermekvédelmi szakellátás feladatainak ellátása átadásra került a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság részére. Ettől kezdve intézményünk csak köznevelési feladatokat lát el.

5. Az intézmény tárgyi, személyi feltételei

Az intézmény épületét érintő 2015. augusztus 28-i tűzeset következtében az iskola épülete teljesen használhatatlanná vált. A 2016 augusztusi feladatátadással együtt a Deák Ferenc utcai épület is a gyermekvédelmi szakellátások fenntartójának tulajdonába került. Az intézmény nevelési-oktatási feladatait változatlanul a fentebb megjelölt helyeken látjuk el.

Tárgyi feltételek

A tagintézmény főépülete a városközpontban, annak főutcáján helyezkedik el. Az épület eredetileg nem nevelő-oktató munkavégzés céljából épült. Azonban a rendelkezésünkre álló teret igyekeztük a gyermekek egyéni, képességbeli és életkori sajátosságainak a figyelembe vételével a leginkább úgy átalakítani, hogy optimális feltételeket biztosítson a mindennapi szakmai munkához. Jelenleg 12 tanteremmel/csoportszobával rendelkezünk, minden tanulócsoporthoz saját tanterme/osztályterme van. Sajnos nem tudunk ebben az épületben biztosítani informatika tanteremet, ezt a tanári szobában oldottuk meg, így sajnos tanári nevelői szobánk nincs. A könyvtárat szintén fel kellett számolnunk, mert nincs termi kapacitásunk. Ügyviteli helységek, ebédlő, szociális helységek rendelkezésre állnak, de méretük sajnos szűkös.

Az épületen belül a mindennapos testnevelés tanórák megtartása okozza a legnagyobb problémát, hiszen nem rendelkezünk tornateremmel. A tanulócsoporthoz a tanórák többségében bérlet útján igénybe veszik a Szentés városi sportcsarnokot.

Informatikai eszközök megfelelő számban állnak rendelkezésünkre. Kilenc tanteremben van interaktív tábla laptoppal, egy tanteremben pedig megoldott a projektoros kivetítés. Ügyvitel céljára három komplett asztali

számítógép áll rendelkezésre.

A szociális helyiségek (mosdó, WC) száma kevésnek bizonyul sajátos nevelési igényét tekintve különböző fokban értelmileg akadályozott gyermekeink számára. Az ebédlő adottságaival kulturált lehetőséget biztosít az étkezéshez, az azt igénybe vevők számára. Az épülethez tartozó udvar kicsi. Aszfaltos. és aszfalt nélküli rész ugyan biztosított, de sajnos udvari játékokkal, füves területtel nem rendelkezünk.

Az intézmény főépületének elhelyezkedése –városközpont- jó lehetőséget biztosít a sajátos nevelési igényű, különböző fokban értelmi fogyatékos gyermekek társadalmi integrációjára. Hiszen az emberek személyes tapasztalatot szerezhetnek velük kapcsolatban, amely segít a negatív előítéletek lebontásában, megváltoztatásában. A szakiskola gyakorlati tanműhelyei a város szélén vannak, körülbelül 25 percnyi gyalogútra a főépulettől, valamint a főépületben található, ami nem a legideálisabb. Ez a távolság nem legyőzhetetlen, de a zökkenőmentes mindennapi élet komoly szervezőmunkát igényel. A gyakorlati tanműhelyek rendeltetésüknek megfelelnek, az eszközbeli felszereltség minden oktatott szakma tekintetében kielégítő. Bár meglévő eszközeink fokozott karbantartást igényelnek koruk miatt. Sajnos ebben az épületben az irattár, az orvosi szoba, a szociális helyiségek hiánya a mindennapi életünket esetenként megnehezítik. A kollégiumi feladatok a városi kollégiumban kerülnek ellátásra, mely a megfelelő tárgyi és nevelési szükségletek mellett a társadalmi integrációra is életszerű lehetőséget biztosít.

Személyi feltételek

A pedagógusok szakmai felkészültsége megfelel az általuk ellátott feladatoknak. A pedagógusok munkáját a tanulásban akadályozottak alsós osztályaiban, óvodában illetve az értelmileg akadályozottak csoportjában gyógypedagógiai asszisztens, dajka (csak óvodában) is segíti. Jó lenne azonban, egy egészségügyi végzettséggel rendelkező asszisztens kolléga is.

III. Nevelési program

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ESETÉBEN

A sajátos nevelési igényét tekintve enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

A sajátos nevelési igényét tekintve enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók nevelési szempontú jellemzői:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek

vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosokkal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

A sajátos nevelési igényét tekintve enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók nevelésének, oktatásának alapelvei, céljai:

Alapfokú nevelés-oktatás:

Alsó tagozat (1.-4. évfolyam):

A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatos tevékenységnek. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időt biztosítani. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. Ezen a tagozaton nagy hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Felső tagozat (5.-8. évfolyam):

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Középfokú nevelés-oktatás:

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez,

a munkaerőpiacra történő belépéshez, megmaradáshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek.

Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz:

A szakképző évfolyamokon az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések megszerzésére történő felkészítés folyik. Kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó készség és képességfejlesztés, komplex személyiségfejlesztés. A nevelés, oktatás, képzés célja:

- A meglévő tudásbeli és szociális hiányok felszámolása
- A szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése
- A szakmai vizsgára való felkészítés
- Munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók életvezetésének elősegítése, önálló életvezetés megalapozása.

A nevelési-oktatási célok megvalósulása érdekében vállalt feladatok:

- Biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai neveléséhez szükséges. Olyan tanulási környezet biztosítása, amelyben a tanulók a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhettek.
- Az iskolai nevelés, oktatás teljes tartalmában a tanulók egyéni szükségleteiknek megfelelő gyógypedagógiai módszerek alkalmazása.
- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel, gazdag feladattárral biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség és képességfejlesztést.
- A tanulók bevonása az iskolai életük szervezésébe, tanulói szervezetek működtetése, segítségnyújtás jogaik gyakorlásában és kötelességeik teljesítésében. Kötelességtudat alakítása.
- A szülők és az iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában a szülő partnerként vesz részt. A szülők tájékoztatása a tanuló előmeneteléről, az elért eredményekről, lehetőségekről.
- Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése, együttműködve a különféle segítő szervezetekkel.
- Megfelelő tanulás-szervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és tanórán kívüli tevékenységekben érvényesüljön a differenciált egyéni fejlesztés.

A közép súlyos és a súlyos és halmozott fogyatékos tanulókkal kapcsolatos alapelveket, értékeket, célokat a székhely intézmény pedagógiai programjában rögzítettek alapján végezzük tagintézményünkben!

2. **A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok**

Pedagógiai programunk alapja egy olyan közös gondolkodást kíván az iskolafenntartó és az iskola használói részéről, amelyben a tanulók tudásának és képességeinek, az egész személyiségnek a fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás- nevelés színtere nem csak az iskola, hanem a családi, és a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Ezen célkitűzések alapján az alábbi konkrét feladatokra helyezük a hangsúlyt:

- Önismerete és a társas kultúra fejlesztése
- Családi életre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- A tanulás tanítása

Intézményünkben fontos hangsúlyt helyezünk arra, hogy a tanulóink megismerjék saját személyiségüket, reális énképük, önértékelésük alakuljon ki. Mindez segíti őket társadalomba való beilleszkedésükben. A személyiségfejlesztés különös jelentőséggel a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása céljából. A tanulók személyiségfejlesztése során törekszünk a szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítására.

3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A teljeskörű egészségfejlesztés egy olyan folyamat, melynek eredményeképpen a gyermek egészségi állapotának kedvező változása valósul meg.

Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné

A környezeti- és egészségnevelés minden fogyatékos tanuló nevelésében a későbbi életvitel kialakítása érdekében nagyon fontos. A fogyatékosok okozta megismerési gátak, megkívánják

-úgy a természeti, mint a társadalmi környezet vonatkozásában-, hogy e nevelési terület is az individuális stratégiák kialakítását és következetes véghezvitelét biztosítsa.

A tanulásban

akadályozott tanulók nevelésében központi helyet kap a mozgásos tanulás, az attitűdök kialakításában az érzelmi komponensre való maximális ráépítés.

Helyzetkép, helyzetelemzés:

A célok meghatározásához ismernünk kell a jelen helyzetet, ezért nagyon fontos az intézmény adottságainak számbavétele és elemzése.

Erősségek:

- Intézményünk egyedi hangulatú épület, melynek harmonikusabbá, esztétikusabbá tételére, sajátos nevelési igényű tanulóink egyéni, életkori és akadályozottságából eredő szükségleteire sok gondot kell fordítanunk.
- Kulturált ebédlőben tudjuk az étkezést biztosítani mindenki számára.
- Az intézmény helységei megfelelő műszaki állapotban vannak, a felújításukban a tankerülettől kapunk segítséget, tiszták, rendezettek, de sajnos kicsik.
- Az egészségneveléssel kapcsolatos feladatok megvalósítására 2009.-ben hagyományteremtő jelleggel Egészségnap elnevezésű rendezvényt indítottunk útjára.
- 2016. júniusában –sikeres pályázat következményeként- intézményünk bekapcsolódott a Magyar Vöröskereszt Bázisikola és Bázisóvoda Programjába.

Gyengeségek:

- Az épület életkorából adódóan folyamatos karbantartást igényel.
- A nyílászárók nagyon rossz állapotban vannak, ennek köszönhetően a fűtés nem elég hatékony.
- Nincs tornaterem, amelyben biztosított lenne a testnevelés órák megtartása. A városi sportcsarnokban kapunk bérlet útján lehetőséget a tanulócsoportok testnevelés óráinak megtartására.
- Az iskola udvara nyugodt légkört biztosít, de nem elegendő nagyságú, és udvari játszóeszközök nem állnak rendelkezésre, füves területünk nincs.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészség tudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Hosszú távú célunk, jövőképünk tanulóink környezettudatos állampolgárrá válása, valamint egészségkultúráltságának emelése. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása és gyakoroltatása

- ismereteket és jártasságokat, amelyek segítségével képesek lesznek a megszerzett tudást hasznosítani
- a környezet értékei iránt felelős magatartás kialakítás
- személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, és életvitelt
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni és megismerni az ehhez vezető technikákat, módszereket
- a testi –lelki egészség megtartására, fokozására, visszaszerzésére irányuló igény kialakítása
- egy követhető, érték- és mintaadó családi modell-kép kialakítása

Pedagógiai célok:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodásra nevelés kialakítása, fejlesztése
- az állampolgári – egyéb közösségi- felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- holisztikus szemléletmód kialakítása
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tolerancia kialakítása
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése, attitűdformálás
- egymás iránti tiszteletadás, másság elfogadása
- egészséges táplálkozás megismertetése
- egészségre ártalmas szerek (alkohol, cigaretta, kábítószer) egészséget károsító hatásainak megismerése.
- személyi higiénia igényének kialakítása
- emberi szervezet működésének megismerése
- fizikai teherbíró képesség, ellenálló képesség kialakítása

Konkrét célok és feladatok:

Az iskola elhelyezkedéséből adódó jellemzők	Célok	Tevékenység, feladat (a még megvalósítandók, ill. a folyamatos tevékenységek kiemelése)
Forgalom	Közlekedési biztonság növelése. A kerékpáros és gyalogos közlekedés segítése.	- közlekedésbiztonsági ismeretek nyújtása

Légszennyezés	Csökkentés	- zöldeítés az iskola környékén, az iskolaudvarban és a növények gondozása, pótlása - gyomtalanítás, parlagfű-irtás
Szemét	Tiszta, egészséges környezet	- zárt szeméttárolók ürítése - szelektív hulladékgyűjtés (papír, műanyag, üveg stb.) - felvilágosító előadások az egészségkárosító anyagokról és a fertőzési veszélyekről - járdák sózása helyett forgács használata
Kevés játszótér	A gyermekek mozgásigényének kielégítése	- új mozgásos elfoglaltságok keresése
Az iskolabelső	Tiszta, meghitt környezet	- Folyamatos karbantartás, felújítás, tiszta rendezett harmonikus környezet kialakítására törekvés
Energia-felhasználás	Takarékos fűtés	- amennyiben az anyagi lehetőségek engedélyezik a konvektorok felújítása
Világítás	Egészséges, takarékos	- az anyagi lehetőségek függvényében energiatakarékos izzók használata, lámpatest csere
Vízfelhasználás	Egészséges ivóvíz, vízfogyasztás csökkentése	- víztakarékos öblítés, csapok karbantartása
Csatorna	A csatorna karbantartása	- anyagi lehetőségektől függően biológiai lebontók alkalmazása - ecetsav, mosszóda, borax, szódabikarbóna és egyéb környezetbarát takarítószer alkalmazása
Udvar	Tiszta, biztonságos, egészséges környezet	- anyagi lehetőségek függvényében zöldeítés - növények gondozása, pótlása, fajták, gyógynövények, madáretetők, madárodúk kihelyezése, gondozása, udvari játékok, talaj

		kiszintezése, esővíz elvezetése
Az iskola eszközellátottsága	A tanítás- nevelés élmény- központúságának növelése, az	- anyagi lehetőségek függvényében tantermek

	esztétikai érzék fejlesztése – egészséges személyiség	számítógéppel történő ellátása, interaktív tábla - digitális fényképezőgép, több ismeretterjesztő folyóirat hozzáférhetősége, könyvtár, médiatár - asztal-, székcserre - IKT eszközök beszerzése iskolának, pedagógusoknak, tanulóknak

Egészségnevelés

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolákban. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskola, más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére. Mindezeket figyelembe véve tehát, az iskola és az óvoda, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Fontos alapkövetelmény, hogy mindezek csak a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatóak ki. A sajátos nevelési igényű és a tanulási és magatartási zavarokkal küzdő speciális nevelési szükségletű gyermekek személyiségének, magatartásának fejlesztésére, szocializációs, rehabilitációs és mentálhigiénés felkészítésére, azaz testi és lelki egészségük eredményes fejlesztését szolgáló tevékenységre nagy hangsúlyt kell fektetni.

Intézményünk egészségnevelési programja a tanulók állapotának (sokszoros sérültség) és helyzetének (szocializációs hátrányok), a társadalmi elvárásoknak és a gyógypedagógiai szakértelemnek megfelelően 4 témakör köré rendezte a nevelés tennivalóit.

- I. Önismeret- önfeljesztés
- II. Társismeret-kapcsolatfejlesztés
- III. A lelki egészség kialakítása
- IV. Beilleszkedés-érvédelem

Valamennyi témakör úgy került megtervezésre, hogy az kapja általa azt a nevelési-fejlesztési többletet, amely: habilitációjának, személyisége harmóniájának, önmagával és társaival (a „világgal”) való kiegyensúlyozott kapcsolatának feltétele.

I. témakör: Önismeret-önfeljesztés: arra szolgál, hogy az önfelfedezés, önkipróbálás, öntapasztalás megtervezett folyamatában a gyermek önmaga is rájöhessen arra, hogy mire képes, és - ha jó mintát kap - arra, hogy mit tehetne még önmaga fejlődéséért. Az önismeret

kialakulása, az önfogadásra késztettség és az önirányítás lehetőségeinek megtapasztalása terápiaian hat.

II. témakör: Társismeret-kapcsolatfejlesztés: azt célozza, hogy a tudatosan vezetett társismerettel, emberismerettel, a társas kapcsolatok lélektani sajátosságainak megtapasztalásával, a társas helyzetek kontextus- és jelentésüzenetének felfogásával érthetőbbé tegyük a gyermekek számára az emberi kapcsolatok világát, lehetővé tegyük saját élményeik szembesítését a társak élményével, s ezáltal gazdagabb átélésekhez, mélyebb megértéshez juttassuk el őket. Így elérhetik azt, hogy megtanulják saját társas- és jelentésértelmezési szokásaik ellenőrzését, s ezáltal szocializációjuk valós feltételei teremődnek meg.

III. témakör: A lelki egészség kialakítása, karbantartása, megőrzése: pozitív érték- és normaközvetítésre, erkölcsi nevelésre irányul. Az erkölcsi értékek tudatosított bemutatásával, az erkölcsi tulajdonságoknak és az erkölcsös magatartásmódoknak a közvetlen cselekvés szintjéig lebontott megtapasztalásával és gyakorlásával érzelmi involválódás érhető el, s ezáltal az interiorizálódásra optimális feltételek teremődnek meg.

Így segíthető elő az erkölcsi értékrend megalapozása, az erkölcsös magatartással jellemezhető életgyakorlat előkészítése.

IV. témakör: Beilleszkedés-érvédelem: kifejezetten mentálhigiénés indíttatású, de a szocializáció formálásában is illetékes.

A mentálhigiéné a lelki egészséget jelenti és jeleníti meg, azt, ahogyan az ember gondolkodik, érez, cselekszik az élet különböző helyzeteiben, s azt, ahogyan látja önmagát, az életét, a körülötte élő embereket. Továbbá azt, ahogyan választási lehetőségeit mérlegeli, döntéseit meghozza, ahogyan másokhoz viszonyul, és ahogyan a stresszhelyzeteket, frusztrációkat kezeli. Az értelmezés mutatja a témakörön belüli nevelő-fejlesztő munka főbb trendjeit, amelyek mentén a beilleszkedés és a gyermek érvédelme (drogprevenció stb.) mentálhigiénés értelemben elősegíthető. A tantervi progamegység a gyógypedagógia terápia, korrekatív, kompenzáló, szocializációs, rehabilitációs alapozottságú szemléletbe szervesen illeszkedő nevelési koncepciót képvisel, amely azonban megtervezettségével, új típusú tevékenységi stratégiájával és eljárási rendszerével, a felhasználó gyógypedagógusoktól és terapeutáktól aktuális felkészítő tanfolyamok elvégzését és folyamatos tanulást is igényel. A komplex személyiség- és magatartásfejlesztő tantervi progamegység értő felhasználása, a javaslataiban szereplő variábilis alkalmazás célszerűsége és eredményessége csak ezen feltételek esetén kamatoztatható megfelelően, a speciális nevelési szükségletű gyermekek nevelésében, fejlesztésében. Az iskolai egészségnevelés a pedagógusok ismeretközlő, képességfejlesztő, szokás-és attitűdformáló aktivitását és személyes példaadását kívánja meg.

A tantárgyak tananyagában és követelményeiben rejlő lehetőségek jól szolgálják az egészséges életmódra való nevelést, amely jelenti a betegségek, sérülések elkerülését, az egészség megőrzését, az egészséges életmód kialakítását (táplálkozás, öltözködés, higiénia, szabadidő stb.), a családi életre nevelést, az egészségkárosító szokások elkerülését. Az egészséges életmódra nevelésnek az is a feladata, hogy az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére neveljen. Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása.

- Egészséges táplálkozás

Az Életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgy keretein belül tanulóinknak – felső tagozaton – lehetősége nyílik megtanulni a koszt pénz beosztását, élelmiszerek tárolását, egészséges ételek elkészítését, alapvető konyhai technikákat.

- Egészségfejlesztő testmozgás

A testi egészség jelentőségét még az is fokozza, hogy a gyermekeknek a munkaerőpiacon (majdani munkavállalóként) szükségük lesz a fizikai erőnlétükre és állóképességükre. Ezt pedig csak rendszeres (korrekciós) testneveléssel, testedzéssel érhetjük el. Ennek a szükségletnek a kielégítését szolgálják Testnevelés és sport tantárgyi tantervek. A korrekciós, kompenzáló testi nevelés – az egészséges életmódra nevelés testi egészség része – a tantervcsalád Testnevelés és sport tantervében realizálódik legdominánsabban, azért, mert figyelembe veszi azt a tényt, hogy a sérült, speciális megsegítést igénylő gyermekek ilyen irányú fejlődése, mind életkorban, mind e fejlődés minőségében eltér az átlagtól. Ezt a hátrányt csak célzott, pontos diagnózison alapuló terápiával tudjuk kompenzálni. A rendszeres testmozgás a szellemi, testi fejlődésre, valamint a társas kapcsolatok alakulására egyaránt pozitívan hat. A szakszerűen megalapozott, az esetleges hiányokat idejekorán pótló, rendszeres és változatos mozgásfejlesztés hatására a gyermekek megismerik a mozgás örömét. A mozgás adta sikerélmények gazdagítani fogják a személyiségüket, harmonikusabbá tehetik társas kapcsolataikat, és kialakítják a közösséghez való tartozás igényét is. A gyógytestnevelésnek a prevenciónál és a folyamatos korrekciónál van jelentősége. Az úszás új közeget jelent, a fokozatos tanulása kiegészíti a szárazföldi mozgásokat, a fizikai készségeket nagyban javítja. A korai, 0-2 év közötti időszakot Piaget nyomán szenzomotoros korszaknak nevezzük. Optimális lefolyása esetén a kisgyermekek megfelelő minőségű és mennyiségű tapasztalatra

tesznek szert, ami megalapozza a további évek magasabb szintű motoros ügyességét helyzetfelismerő, differenciáló és problémamegoldó készségét. Ez a korszak fokozatosan alakul át egy felfedező, aktív, az új helyzeteket bátran felvállaló és megoldani tudó időszakká. Ez a fejlődési periódus a sérült gyermekeknek többnyire akadályozott. E hiányt pótolja a szenzomotoros koordinációs tréning. Az egészség alapértékeként való felfogása a sajátos nevelési igényű tanulóknál is komplex fogalmat jelent, amelybe beletartoznak a lelki és szociális összetevők és a testi egészség. A 3-7 éves kornak emiatt az alapozó funkciója jelentős. Ha a gyermekek változatos és rendszeres mozgásos tevékenységekben, jól irányított mozgásfejlesztő foglalkozásokon vesznek részt, fokozatosan alakul ki izom-érzésük, testvázlatuk, térbeli tájékozódásuk, ritmusérzésük, dominanciájuk, laterálisitásuk, mozgásutánzó-, egyensúlyi és koordinációs képességük. A rendszeres mozgás ekkor már alap-állóképességüket is alakítja. Kisiskolás korban a testnevelés és egyéb más mozgásfoglalkozások nevelő, szabály- és feladattudatot kialakító hatása mellett megtanulásra kerülnek az ügyességet egyre differenciáltabban fejlesztő mozgások, valamint az egyes sportmozgások alaptechnikai elemeit előkészítő mozgások. Az alap-állóképesség folyamatos javítása mellett a gyorsaság tréningje is fontos feladat. A korábbi ritmusérzékelő gyakorlatok érzékfejlesztő, valamint a gimnasztikai gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges tér-erő-idő paraméterek összehangolásának beérése is jelentős. A pubertáskortól az erőfejlesztés és a monotonitáérés kialakítása a testi nevelés praktikus célja. A test folyamatos fejlesztése és karbantartása feszültség levezető és fegyelmező hatású, de előkészíti a fizikai munka végzésének lehetőségét is. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27§ (11) értelmében a 2012/2013-as tanévtől intézményünk felmenő rendszerben megszervezte a mindennapos testnevelést. Mindezen túl intézményünkben biztosított a gyógytestnevelés valamint a tömegsport foglalkozások is. A tornaterem hiánya azonban nagyfokú előkészítést és szervezést igényel (helyi sportszarnok használata).

- Lelki egészség védelme, személyiségfejlődés

A komplex személyiség és magatartásfejlesztő tantervi program a Pedagógiai Program X. fejezetében megtalálható.

- Drogstratégia

Iskolánkban még nincs jelen a szerfogyasztás, de már működő program segíti a diákokat, szülőket, tanárokat az egészséget választó döntés segítésének megvalósításában. Nagyon nagy gondot jelent és fő feladatuknak kell tekinteni a dohányzás elleni küzdelmet, mivel intézményünkben sok (és egyre több) diák gyújt rá rendszeresen.

Fordítsunk kiemelt figyelmet – megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazásával- a dohányzás térhódítása ellen, illetve visszaszorítása céljából a tanulók körében. Fejlesszük ki az eredmények mérésének lehetőségeit. Ennek érdekében, a drogstratégiában vázolt folyamat mellett a Házi rend módosításánál kiemelten foglalkoztunk ezekkel a problémákkal.

Alapvető cél: drogprevenció, a drogokkal kapcsolatos alapvető információk megismertetése, attitűdformálás és életvezetési készségek fejlesztése.

Hosszútávú célok: A droghasználat kialakulását gátló tényezők erősítése: biztonságos és támogató személyes kapcsolatrendszer kialakítása, érzelmi támasz nyújtása, kortárs hatások erősítése, amelyek gátolják a drogok kipróbálását és támogatják az iskolai, sportbeli, vagy művészi előrehaladást, mint a kortárs csoporton belüli népszerűség forrását.

Rövidtávú célok:

- A tanulók legyenek tisztában a legális és illegális drogok okozta veszélyekkel.
- Pozitív üzenet megfogalmazása, az egészséges, drogmentes életstílus váljon vonzóvá, csökkenjen a drogokat kipróbálók száma.
- Az iskola komplex egészségfejlesztő tevékenységének eredményeképpen csökkenjenek az ártó tényezők (droghívó szignálok) és erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások.

Kapcsolatok színterei:

- Drogügyi koordinátor, aki megfelelő témaérzékenysége és képesítése okán a témát feladatául kapja és tevékenységéért díjazásban részesül. Feladata az iskolai kábítószer-ellenes stratégia koordinálása, a megfelelő információ biztosítása a tanárok, a diákok és a szülők felé. Ő tartja a kapcsolatot az iskolán kívüli segítő szervezetekkel is.

Tagjai: Diákönkormányzat vezetője, gyermekvédelmi felelős, szülők (család)

A felvilágosító, szemléletformáló munka eredményeként váljanak partnerré a szülők a drogprevencióban.

- Iskolaszék (szülői munkaközösség)

Képezzen hidat az iskola és a szülők között. Ennek érdekében az egészségfejlesztő program kialakításához szükséges az iskolaszék bevonása és célszerű a támogatásuk megnyerése is.

- Helyi drogambulancia
- Rendészeti szervek

Segítségkérés bűnmegelőzési témájú foglalkozások tartásához

Állapotfelmérés színterei:

Szülők: A szülők véleményének megismerése nyílt nap, szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával. Témaorientált szülői értekezleteken a direkt vélemények, a segítségkérés mibenlétének feltérképezése, kérdőíves módszerrel.

Diákok: Tudásszint-felmérés: kérdőívvel, TOTO-val postaládával, osztályfőnöki órán témafeldolgozás során, irodalom-, rajz-, stb. órán. Attitűdvizsgálat: „előteszt” írása 6. osztály tanév elején, „utóteszt” írása 8. osztály végén. Értékelés, hiányok pótlása.

Tanárok: Ismeretszint felmérés, problémakezelési módszerek, problémaérzékenység fejlesztése.

Drogambulancia: A régióban működtetett prevenció programokról és a „drogfertőzöttségről” naprakész információk.

Rendészeti szervek: Jogi, bűnügyi tájékoztatás a régió problémáiról.

A végrehajtás színterei:

- Iskolai programok
- Tanórai foglalkozások
- Osztályfőnöki órák felső tagozatban (évente 5 prevenció óra)

5. 6. osztályban az alkohol, cigaretta, kábítószer fogyasztás szituációs játékokkal; a drogra „nemet” és az ésszerű kockázatokra „igen” mondás; különböző helyzetek dramatikus feldolgozásával lehetőség teremtése arra, hogy átéljék milyen segítőnek és segítségért fordulónak lenni; hogyan segíthetnek bajba jutott kábítószer-fogyasztó társuknak.

- Szaktárgyi órák: egészségtan (6. és 8. osztályban 18-18 óra); biológia, kémia, magyar irodalom, rajz, stb.
- Tanórán kívüli foglalkozások
- Napközis foglalkozások
- Délutáni szabadidős programok
- Egészségnap
- Szülői értekezlet
- Tréningek tanároknak
- Iskolán kívüli rendezvények
- Városi programok, vetélkedők

Módszerek:

Információátadás: az egészséggel kapcsolatban pozitív, a drogokkal szemben negatív attitűdformálás.

Készségfejlesztés: a problémamegoldás, a döntéshozás, a konfliktuskezelés, a nemet mondás, a kommunikáció, a társas- és médiahatásoknak történő ellenállás, a pozitív önértékelés

kialakítása. Szerepjátékokon, helyzetgyakorlatokon, csoportos témamegbeszélésen alapuló interaktív módszerekkel.

Értékelés: tanévenként átfogó értékelés, ami alapján az új információkat és tapasztalatokat is figyelembe véve módosított célkitűzési és végrehajtási terv készítése.

A családi és szexuális nevelés

A tematika elkészítésénél elsődleges szempont volt a 11-15 éves korosztály identitásának és viselkedés formájának társadalom által előírt normák kialakításának segítése.

A kultúra értékeit reprezentáló család a gyermekek nevelésének legkedvezőbb színtere. Közege: a természetes és harmonikus család és azt modellizáló mikrocsoport.

Családot modelláló mikrocsoport:

- örökbe fogadó család
- nevelőszülő
- hivatásos nevelő szülő
- gyermekotthoni családi kiscsoport

A család funkciói

- biológiai
- gazdasági
- szocializációs
- ellenőrző

Biológiai funkció: a család biztosítja a társadalom biológiai folytonosságát, az utódok létrehozását. Ez családtervezési eszközökkel történik (pozitív, negatív családtervezés).

Gazdasági funkció: a fogyasztási és termelési feladatok összessége. A termelői funkció ma már általában a családon kívül esik.

Szocializációs folyamat: jelentős szerepet játszik a család a szocializáció folyamatában, a gyerekek személyiségének formálásában a társadalmi életbe való bevezetésében.

Ellenőrző funkció: ellenőrzi és irányítja a család tagjainak magatartását. A család formái:

- teljes család
- formálisan teljes család
- csonka család

A családi életre nevelés célja, befolyásoló tényezők

Célja: egészséges, harmonikus légkör, testi, lelki egészség biztosítása Befolyásoló tényezők:

- genetikai elváltozások
- a családban előforduló betegségek
- külső súlyosbító tényezők

A szexuális nevelés célja

- A nemi identitás megerősítése

- Az én identitás lehetőségének biztosítása
- Az egészséges párkapcsolatra való felkészítés

A baráti közösségek hatása a családi életre nevelésre

- pozitív
- negatív

Az egészségnevelési tematika a fent említett nevelési szinterek összehangolását; megvalósítását szolgálja. Tanóra keretében törekszünk arra, hogy a gyerekek felmérjék, hogy a családjukban milyen veszélytényezők találhatók, azokról beszéljenek is játékos formában.

Formája: csoportfoglalkozás, 10-15 fővel vegyes csoportban (fiú, lány). Témakörök

- Serdülőkori változások, érzelmi reakciók kezelése
- Serdülőkori változások biológiája szituációs játék
- Test-higiéné (kiemelve a kóros elváltozásokat is) logikai játék
- Szexuális átalakulás (érzelmi kötődések) azonosságok és különbségek
- Homoszexualitás, leszbikusság külső személyek bevonásával, mintaadás céljából
- A női és férfi nemi szervek anatómiája és funkciója ábrák, rajzok segítségével
- Hormonális hatások mindkét nemnél, kóros elváltozások is gyűjtő munkával, irodalomból, történelemből
- Hormonális hatások következményei esetmegbeszélés
- Csalási életre nevelés, párválasztás, párkapcsolat külső személyek bevonásával
- Biológiai változásokat vizsgáló helyekről helyszínen látogatás
- Korai szexuális élet veszélyeiről (fiatalkorban szedett fogamzásgátló hatásáról) szülőcsoport bevonásával
- Nem kívánt terhességek megszakításáról egészségügyi szakemberek bevonásával

A szülőkkel és az egészségügyi szakemberekkel egyeztetve egyéb témák is feldolgozásra kerülhetnek.

- Szexuális visszaélésekről
- Szexuális veszélyeztetésről
- Családon belüli erőszakról
- Fertőző betegségekről

Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

Az Emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8.) EMMI rendeletével kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvének alapján az iskoláknak a nevelési célok (gazdasági és pénzügyi nevelés) biztosítaniuk kell, hogy a tanulók elsajátíthassák a fogyasztással, fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a Nat-ban a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is jelentős szerepet kap.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja: „A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén.” (Irányelvek)

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő közreműködő fiatalok képzése.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- tudatos, kritikus fogyasztói magatartás
- ökológiai fogyasztóvédelem
- környezettudatos fogyasztás
- fenntartható fogyasztás
- preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.

Például:

- Technika- áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései;
- Matematika- banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások;
- Fizika- mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);
- Földrajz- eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;
- Magyar- reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái;
- Biológiai- génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás;
- Kémia- élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk;
- Informatika- elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia;
- Történelem- EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb;
- Médiaismeret- a reklám képi nyelve és hatásai;

Tanórán kívüli lehetőségek:

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a szakiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések:

A választott programok és az alkalmazott módszerek:

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
- rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket

- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás)
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat
- neveljenek a hagyományok tiszteletére
- mutassanak követendő mintákat
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében), a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette

Szakkörök: a szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. Pl. természetjáró szakkör. Tanulói pályázatok: adjunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: gyűjtemény, rajz, montázs, plakát

Tábor: felkutatjuk és lehetőséget biztosítunk a város illetve a megye által szervezett életmódtáborban, tánc táborban, sporttáborban, sítáborban való részvételre. A környezet- és egészségvédelem jeles napjai: A természet – környezetvédelem és egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve, illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket.

Programok:

Március 22.	Víz Világnapja
Április 22.	Föld Napja – Fenntarthatósági témahét
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 31.	Dohánymentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap

Akciók: egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják tanulóink figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási világnap) Különböző műsorokkal emlékezünk meg a jeles napokról. Fenntarthatósági témahét szervezésével felhívjuk a figyelmet a környezetvédelemre, a takarékosságra.

Média: szoros kapcsolatot tartunk a helyi médiával, és gondoskodunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Tanulmányi kirándulás: Szervezzünk egy, vagy több napos tanulmányutat egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyermekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba,

botanikus kertekbe, múzeumokba.

Zöldesítés: a környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők, illetve az iskolaközeli lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól, portól védhetjük szervezetünket (Fenntarthatósági témahét).

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés: ha van lehetőség bevonni a helyi hatóságokat, szervezzük meg az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést és elkülönített elszállítást legalább a papírhulladék, a szárazelem, fémdoboz, használt étolaj és a szerves hulladék vonatkozásában. Ezen tevékenység határfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek: az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi versenyeken.

Városismereti program: a Diákönkormányzattal való együttműködés keretében szervezzünk olyan programokat, amelynek során megismerhetik a gyermekeket a szűkebb és tágabb környezet jellemző épületeit, tereit és egyéb objektumait. Az ismereteket vetélkedők, illetve kiállítások formájában lehet jobban rögzíteni a tanulókkal.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel: találkozzanak a tanulók a helyi és országos környezet- és természetvédő civil szervezetekkel, ifjúsági tagozatként aktívan be is kapcsolódhatnak ezen mozgalmakba. Szervezzük a közeli bevásárlóközpont vezetőjének engedélyével próbavásárlást, hogy a tanulók ismerkedjenek a reklámok fogásaival, a fogyasztói szokásokkal. Valamelyik nemzeti park, vagy társadalmi szervezet segítségével szervezzük a gyermekeknek természetvédelemi akadályversenyt. A felügyelőségek vagy környezetvédelemi cégek bevonásával műszeres vizsgálatokat is végezhetünk (pl. zajszint, talaj-, levegőszennyezettség).

Ünnepségek: használjuk ki a művészek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Szervezzük irodalmi műsort (pl. Föld napja, Víz Világnapja). Természetes anyagok felhasználásával készítsünk el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Éljük a drámapedagógia korszerű módszereivel is.

Kézműves foglalkozás: a természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak), illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl. Karácsonyi vásár).

Diákönkormányzati nap: az iskolai programnak mindig lehet környezet-egészségügyi része is, illetve a PÉNZ 7 témahét adta lehetőségeket is kihasználjuk.

Sportnap: a szülőkkel összefogva egész naposra is tervezhetjük (szombat) és az egészséges ételek, italok, gyógyhatású készítmények vásárával, táncbemutatókkal, egészségi állapotfelméréssel is összeköthetjük.

Napközis szabadidős foglalkozások: séta a környéken, termések gyűjtése, mindennapos testnevelés

Iskolai sportkör: délutánonként változó évfolyam-összetételben sportversenyek, tömegsport.

Látogatások: állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. A látogatások során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdítjuk a gyermeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Szülői értekezletek, fogadóórák: utalás a környezet-egészségvédelem néhány fontos elemére.

Szülői fórum: témák: egészséges táplálkozás, drogprevenció, lelki egészség, háztartási környezetvédelem.

Kedvezményes növényvásár: a partner-középiskola segítségével tavasszal a lakók motiválása a szebb, virágosabb kiskertek, erkélyek kialakítására.

Szempontok a módszerek kiválasztásakor:

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- vonjanak be minél több tanulót
- az iskola keretein túl is legyenek hatással
- a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
- nyújtsanak sok élményt a tanulóknak
- az érzelmeken át hassanak
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak
- együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők, stb.)

- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére
- legyen bennük sok játékos elem

Játékok

- szituációs
- memóriafejlesztő
- kombinációs
- érzékelést fejlesztő
- ráhangolást segítő
- bizalomerősítő
- kapcsolatteremtést segítő
- drámapedagógia

Modellezés

- hatásvizsgálatok
- rendszermodellezés
- előrejelző
- működő modellek készítése, elemzése

Riport módszer

- kérdőíves felmérés
- direkt riportok
- fotóriport

Témanap, témahét

- analízis – akció projektek

Aktív, kreatív munka

- természetvédelmi és fenntartási munkák
- rekonstrukciós munkák
- madárvédelmi feladatok
- szelektív hulladékgyűjtés, lehetőség esetén
- rend – és tisztasági verseny

Közösségépítés

- csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- vizuális művészet a környezeti nevelésben
- irodalmi alkotások
- zeneművészet

- plakát készítés
- táncművészet
- népművészet
- esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- a tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Elsősegélykészlet alapvető anyagai:

10 öntapadó sebtapasz, 3 közepes méretű steril kötszer, 1 nagyméretű steril kötszer, 1 extra nagy steril kötszer, 1 steril szempárna, 2 háromszögletű kötöző-kendő, 2 krepp kötöző-tekercs, 6 biztosítótű, eldobható műanyag kesztyű, olló, csipesz.

Applikációs képek: helyette internetes szemléltetés

Veszélyes, mérgező, gyúlékony anyagok, radioaktív anyagok, oxidálószer. Folyóiratok, CD-k, könyvek, atlaszok.

Iskolán belüli kommunikáció:

Munkaértekezletek, faliújság, felelősök rendszere, egyéni beszélgetések, iskolaújság felelevenítése.

Iskolán kívüli kommunikáció:

Tájékoztató füzet, szülői faliújság, szülői értekezletek, iskolaszék, SZMK-megbeszélések, szórólapok, helyi újság, önkormányzati nyílt ülések, elektronikus levelek, faxok, levelek.

Minőségbiztosítás/minőség-ellenőrzés

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatuk. Nevelő tevékenységük során – mint azt korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hasssa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.

- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjának alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségeinek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését
- az aktivitás fenntartását és megerősítését
- a belső motivációs bázis fejlesztését
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit
- az igények kialakulását a gondolatelemek elemzésére: a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítse a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adjon a továbbképzéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezet-egészségvédelemi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg. Eredményvizsgálatunk - Egyes tanulók esetében

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul

Osztályközösségek esetében

- a csoportviszonyok alakulásának

- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometria vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata

Továbbképzések

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: országos konferenciákon, rendezvényeken való részvétel lehetősége. Akkreditált továbbképzéseken való részvétel. Diplomát adó továbbképzés.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet, környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza saját szervezetük működésére is.

Intézményünk bázisiskola és Bázisóvoda Programmal kapcsolatos egészségfejlesztő

tevékenysége:

A program lényege:

A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt 2001-ben indította el Bázisiskola Programját 20 általános iskola részvételével. Az azóta eltelt időben az iskolák száma megsokszorozódott. Mára több mint 150 általános és középiskola tagja országszerte ennek a programnak, melynek lényege, hogy az iskolai nevelésben kiemelt szerephez jussanak a Vöröskereszt tevékenységével rokon ismeretek. Ez azt jelenti, hogy a programban résztvevő iskolák tanulói szabadidejükben elsősegélynyújtást tanulnak, idővel rendszeres véradók lesznek. Illetve, hogy az iskola szellemiségéből adódóan természetessé válnak számunkra olyan korszerű életmódbeli magatartásformák, amelyek nem csak egészségük megőrzésében, hanem felelősségteljes közösségi szerepvállalásban is kulcsfontosságúak.

A bázisiskola elnevezés arra is utal, hogy ezen iskolák a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt tagjainak és önkénteseinek fontos bázisai és ezért a szervezet nagy becsben tartja mindnyájukat.

Minden tanévben megvalósított tevékenységek a program keretein belül:

- Egészségnap
- Elsősegély szakkör
- Véradás szervezésében, véradásban való részvétel
- A Magyar Vöröskereszt helyi programjain való részvétel (rendezvények, pályázatok)

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségi nevelés területei a család, az iskola, a diákothton, a gyermekothton és az iskolán kívüli közösségek. A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az intézményben a közösségfejlesztés fő területei:

- a tanórák
- tanórán kívüli foglalkozások
- szabadidős tevékenységek
- kollégiumi munka.

Megvalósítandó közösségfejlesztési feladatok:

A megvalósítható közösségfejlesztési feladatok

Mivel az osztályközösség egyrészt a tanulók fő iskolai tevékenységének, tanulmányi munkájának összefogó kerete, alapvető élet- és munkaközössége, másrészt pedig valójában a tanulók spontán, véletlenszerű gyülekezete legfontosabb célunk ebből a nem nevelési szempontból összetömörült csoportból olyan közösséget formálni, amely: a közös cél érdekében hajlandó a közös értékrend elfogadására és az iskola szervezett keretein belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni.

Ennek a célnak a megvalósításához több esztendő kitartó, állhatatos és türelmes munkájára van szükség. Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekedhetünk:

- a tanulás támogatása: kölcsönös segítségnyújtással, közösségi ellenőrzéssel, a munkaerkölcserősítésével,
- a tanulók kezdeményezéseinek segítése,
- a közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával; bírálat, önbírálat segítségével,
- a tanulók önállóságának fejlesztése,
- a folyamatosság biztosítása, a következő évfolyamon a már elért eredményekre való építés,
- olyan nevelői team kialakítása, mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályok tevékenységét koordinálni tudja,
- különböző változatos munkaformákkal (homogén csoportmunka, differenciált csoportmunka, egyéni munka, verseny stb.) az együvé tartozás érzésének erősítése.

Valamennyi terület feladata azonos és mivel az iskola nem differenciáltan, egymástól függetlenül, egymás mellett fejleszti a tanulók személyiségét, hanem közösen egymást erősítve a tanulók egyéni képességeit, beállítódását figyelembe véve kiemelten fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során.

A közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a tanulók előtt.

Az iskolai nevelésnek, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség koordinált, aktív együttműködése.

5. **A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai**

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

Ezzel összefüggésben feladatai:

- A nevelői-oktatói-habilitációs munkájához tanmenet és egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Az éves tanítási program írásbeli megtervezése és folyamatos felülvizsgálata.
- A tanítási órákra való rendszeres felkészülés: didaktikai, módszertani, szervezési előkészületek, szükség esetén foglalkozási tervek készítése.
- A tanulók munkájának értékelése
- Az igazgató elrendelése esetén részvétel az osztályozó vizsgabizottságban
- Részvétel a minőségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységekben.
- Részvétel a pályázati tevékenységben
- A tanulók reggeli órák közti udvari (rossz idő esetén folyosói) ügyeletének biztonságos ellátása.
- A tagintézmény-vezető által elrendelt helyettesítések ellátása.
- Részvétel az iskolai közéletben, jelenlét és aktív közreműködés az értekezleteken, részvétel a döntésekben, iskolai szintű feladatok vállalása (nevelőtestületi értekezletek, nevelési értekezletek, szakmai értekezletek, stb.)
- Részvétel a szakmai munkaközösség munkájában, házi továbbképzéseken, nyílt napokon, szakmai bemutatókon való aktív részvétel, bemutató foglalkozások vállalása, azok szervezése.
- Iskolai ünnepélyeken és egyéb, az éves munkatervben és az iskola pedagógiai programjában rögzített rendezvényeken való megjelenés, azok előkészítő, szervező munkái és ott a gyermekekkel kapcsolatos teendők ellátása, tanévnnyitó, tanévzáró ünnepélyek, nemzeti ünnepek és egyéb iskolai ünnepélyek műsorainak előkészítése, betanítása
- A tanítás nélküli munkanapokon a szakmai program és beosztás szerinti feladatok ellátása.

- Felkészült részvétel az iskolai szülői értekezleteken, fogadó órákon, rendszeres kapcsolattartás a tanítványok szüleivel, nevelési szaktanácsadás.
- A folyamatos kapcsolattartás és együttműködés a nevelőtestület más tagjaival nevelési és szaktárgyi kérdésekben.
- A kötelezően előírt adminisztráció pontos vezetése
- A tanulmányi versenyre való felkészítés, az ezen való részvétel.
- A különböző iskolán kívüli programok szervezése, az ezeken való részvétel, kísérés kulturális-, sportversenyekre, vetélkedőkre.
- Kötelező önképzés és továbbképzés az hétévenkénti Továbbképzési program és az évente jóváhagyott továbbképzési terv szerint.
- Az iskolán kívüli továbbképzéseken való részvétel, az itt szerzett információk továbbítása a tantestületnek.
- Az igazgató megbízása esetén osztályfőnöki feladatok ellátása.

Osztályfőnöki feladatkörben a pedagógus kötelességei:

- Az intézmény pedagógiai elvei szerint nevelni osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőinek figyelembe vételével
- A gyermekekkel való egyéni törődés ellátása, a sajátos nevelési igényből fakadó egyéni korrekciós feladatokra való javaslattétel
- Koordinálni és segíteni az osztályban tanító pedagógusok munkáját és látogatni óráikat, foglalkozásaikat.
- Segíteni az osztállyal foglalkozó nevelőtanár és gyermekfelügyelő munkáját, látogatni foglalkozásait.
- Minősíteni a tanulók magatartását, szorgalmát
- Szülői értekezletet és fogadó órát tartani, szükség esetén a gyermekvédelmi felelőssel együtt családot látogatni.
- Közreműködni a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- Jelentős probléma esetén az igazgatót és a tagintézmény-vezetőt haladéktalanul tájékoztatni.
- Pontosan ellátni az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat:
 - osztálynapló vezetése
 - anyakönyvi napló vezetése
 - statisztikai adatok szolgáltatása
 - fejlődési lapok vezetése
 - gyógypedagógiai vélemények készítése
 - bizonyítványok írása
 - a tantárgyi felmérések dokumentálása
 - évente két alkalommal osztályfőnöki jelentés készítése
 - osztályozó vizsgák jegyzőkönyvi dokumentálása

- Az iskolai munkatervben, illetve a tanítási programban szereplő tanulmányi kirándulások előkészítése az SZMSZ előírásai szerint, azokon való részvétel
- Részvétel az osztály kötelező orvosi vizsgáin
- Javaslattétel a tanulók jutalmazására, büntetésére.
- Az osztály tantermének, foglalkoztató termének igényes, esztétikus és gyermekcentrikus alakítása.

6. **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje**

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok

Egyéni fejlesztési programok

A tanulási képességek területén mutatkozó nagyfokú egyéni eltérések miatt iskolánkban kiemelkedően fontos a differenciált feladatadás és foglalkoztatás, az egyéni és kiscsoportos fejlesztés.

A tantárgyi programokat a tanulók adottságaihoz, képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programokkal szükséges kiegészíteni.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozás (felzárkóztatás, tehetséggondozás):

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékosságból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. Az egyéni fejlesztéshez szükséges tartalmak, eszközök, módszerek megtalálásának, az egyéni fejlesztési program kidolgozásának alapja a pedagógiai diagnózis.

A rehabilitációs célú foglalkozások célja-a meglévő képességelőnyökre építve- az eredményes személyiségfejlesztés, a képességek, készségek terápiás fejlesztése:

- gondolkodási képességek fejlesztése
- motoros képességek fejlesztése
- tér és időbeli tájékozottság alakítása
- kommunikációs képességek fejlesztése
- tanulási képességek fejlesztése
- szociális képességek fejlesztése
- logopédiai fejlesztés, matematikai fejlesztés, Alapozó terápia
- a művészeti foglalkozások során a dráma, szakköri formában dráma, zene, tánc személyiség fejlesztő hatásának érvényesítése (Szentesen), kézműves foglalkozások (Csongrád)
- a mozgásállapot javítása, sporttevékenység

Tanórán kívüli tevékenységek

A tantervben leírt követelmények teljesítésének, a nevelési folyamatok eredményességének az SNI tanulók hatékony személyiség fejlesztésének, eredményes szocializációjának feltétele az

egész napos nevelés biztosítása, a tanórán kívüli tevékenységek magas szakmai színvonalú szervezettsége. Ezek a foglalkozások az iskola helyi lehetőségeitől, adottságaitól függően iskolatthon, napközis ellátás vagy diákotthoni csoportfoglalkozások keretében is megszerezhetők

Differenciált csoportszervezési eljárások

Az egyénre szabott nevelés elvének alkalmazása ellenére is mutatkoznak – az adott tanulócsoporton belül, főként a kultúrtechnikai tantárgyaknál (olvasás, írás, számolás) – a csoport többségétől lemaradó tanulók.

A fejlesztő foglalkozások, a rehabilitációs tevékenységek párhuzamos órák szervezésével, csoportbontással, a tanulók a kötelező tanóráról történő kiemelésével is történik valamennyi évfolyamon (*logopédia, fejlesztő pedagógia, stb.*)

A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon sok időt és alkalmat kell biztosítani az ismeretek, fogalmak, szokások és tevékenységek életközegben történő alkalmazására, gyakorlására.

Az ismeretszerzés, feldolgozás és alkalmazás során az oktatás akkor eredményes, ha tapasztalati, gyakorlati síkon marad. Ezért a tanulási folyamatban fontos szerepe van a képi szemléltetésnek, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek.

A gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentősége van az érzelmeknek, motivációnak, játékoságnak, amelyekkel az SNI tanulók tevékenységét szervezni lehet.

A motivációs formákat a tanulók életkorának, személyiségjegyeinek megfelelően kell kiválasztani.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

A tanórán kívüli szolgáltatások és programok, a szabadidős tevékenységek a tanulók képesség fejlesztését is lehetővé teszik.

Ezek a következők:

- a tanulók reggeli és délutáni ügyeletének ellátása,
- az étkezések igénybevétele szükség szerint,(reggeli tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora)
- mindennapos testmozgás, levegőn tartózkodás,
- szakkörök a képesség fejlesztésre,
- a könyvtár használata, könyvtári foglalkozások,
- felkészítés kulturális és sportversenyekre, vetélkedőkre, a tanulóknak hirdetett iskolai és iskolán kívüli versenyekre,
- kulturális szolgáltatások közös, csoportos igénybevétele, múzeumok, kiállítások megtekintése, színház és mozi látogatások alkalmanként,
- osztálykirándulások szervezése

Ezek a programok a sokrétű, szerteágazó, konkrét tapasztalatgyűjtést szolgálják, melyek fejlesztik a tanulók szocializációs képességét, tágítják az ismeretek körét, segítik a kíváncsiság, a tanulás iránti igény felkeltését.

A programok lehetőséget adnak arra, hogy érintkezési formák, elvárások bemutatásával, játékos gyakorlásával, a test, a ruházat tisztántartásának elsajátításával, a kultúrált étkezési szokások megtanításával, a közlekedési eszközökön, a nyilvános helyeken történő viselkedés szabályainak gyakorlásával közelítsék a kortárs csoportokat. Ezzel próbáljuk segíteni elfogadásukat, befogadásukat.

A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formái

Napközis ellátás:

- Napközis ellátásban részesülnek a tanulók igény szerint.
- A napközis ellátás szervezeti formái: napközi és tanulószoba.

Szakkörök:

- tömegsport foglalkozások
- rajz szakkör
- színjátszószakkör
- kórus (énekkar)
- sakk
- elsősegély szakkör
- informatika szakkör
- textil szakkör
- fafaragás

A szakkörök szervezését a pedagógusok szakmai kompetenciája és személyes érdeklődési köre befolyásolja.

A szakkörök számát tekintve alkalmazkodik a tanórán kívüli foglalkozások órakeretéhez.

A programok tanórán kívül a fejlesztési terület célzatosan rendezett egységeit kínálják, képesség fejlesztés, tehetséggondozás, a szociális kapcsolatok bővítése céljából.

Lehetőség szerint érdeklődés alapján szerveződő csoportokból áll.

7. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók jogait a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 46§-a szabályozza. Ezen szabályozás kimondja, hogy a tanuló joga, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdéstről, valamint személyesen vagy képviselő útján részt vegyen az érdekeit érintő kérdések meghozatalában.

A tanulók minden őket illető kérdésben a diákönkormányzat segítségével nyilváníthatnak véleményt. A felső tagozatos és szakiskolai osztályokban minden tanuló csoport

osztályközösségét a diákönkormányzatban egy -az osztályközösség által delegált- tanuló képviseli. A diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus irányítja.

8. A szülő a tanuló a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Kapcsolattartás a szülőkkel:

A szülőkkel való kapcsolattartást az iskolai munkával kapcsolatosan a vezetők, az osztályfőnökök, a csoportnevelők végzik ezért a szülők a gyermekeikről a megfelelő információkat esetenként több forrásból is megkaphatják. A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezletek: (tervezett, rendkívüli)
- Családlátogatás
- Nyílt napok, nyílt órák
- Konzultációk: rendszeres és folyamatos szóbeli / írásbeli tájékoztatás a tanulók tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról, (tájékoztató füzet, levél)
- Szükség esetén telefonos és internetes kapcsolattartás: facebook, messenger
- Faliújság
- Ünnepek, rendezvények
- KRÉTA e-napló

Kapcsolat alakítása a tanulókkal:

- Diákönkormányzat
- Szülői munkaközösség
- Iskolaszék

Kapcsolat a gyermekotthon szakembereivel:

Tanulóink egy része gyermekotthonban lakik. Mivel a gyermek viszonylag sok időt tölt a gyermekotthonban, különösen nagy felelősség hárul az ott dolgozó nevelőtanárookra és gyermekfelügyelőkre is. Így fontos a folyamatos, rendszeres kapcsolattartás, melynek lehetőségei

- Megbeszélések
- Konzultációk
- Dokumentáció
- Gyermekotthon látogatás
- Iskola látogatás.
- Személyes megbeszélések

Szakemberek kapcsolattartása:

- Értekezletek
- Dokumentációk
- Konzultációk

Kapcsolat más intézményekkel:

Munkánk során e kapcsolatok fenntartását, ápolását, fejlesztését tartjuk szem előtt, mert segítik, támogatják az intézmény működőképességét, fejlődését, akár a gyermekek oldaláról nézve, akár a pedagógusaink

szakmai továbbképzését, tapasztalatszerését illetően.

Intézményünk állandó kapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- Székhely intézmény, tagintézmények
- A város óvodái, általános és középiskolái
- Alapítványok
- Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs és Szakértői Bizottságok
- A tanulók lakhelyén illetékes Családsegítő Központok, Gyermekjóléti Szolgálatok, Gyámhivatal
- Védőnők, gyermekorvosok, ortopéd orvosok, neurológus, pszichológus, pszichiáterek,
- Rendőrség, Mentők, Tűzoltók, Bíróság,
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Sportszervezetek
- Önkormányzati Hivatal
- közművelődési és kulturális intézmények

9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák rendjét a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 64-72.§-ok szabályozzák.

Tanulmányok alatti vizsgának minősül:

- osztályozó vizsga (féléves vagy egész éves tananyagból)
- javítóvizsga
- különbözeti vizsga (másik osztályból vagy iskolából történő átvétel esetén, az igazgató elbírálása alapján)
- pótló vizsga
- beszámoltató vizsga (1-2 hónapos tananyagból, engedélyezett, igazolt hiányzás esetén)

Az osztályzatok megállapításához kötelező vizsgát tennie:

- az egyéni munkarendben tanuló gyermeknek,
- a tantervi követelményeknek egy tanévnél (az előírtnál) - engedéllyel - rövidebb idő alatt eleget tévő tanulónak,
- jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, s emiatt érdemjeggyel nem osztályozható tanulónak, amennyiben azt a nevelőtestület számára engedélyezi; vagy félévkor kötelező módon, ha a hiányzása a meghatározott mértéket már addigra meghaladta, és érdemjeggyel nem osztályozható,
- másik iskolából való átvétel esetén, ha az iskola igazgatója előírja,
- előzetes kérelemre: független vizsgabizottság előtti vizsga esetén.

Az osztályozó vizsgát a következő tanév tantervi anyagából mindig a tanév megkezdését megelőzően kell letenni.

Csoport- vagy iskolaváltás miatt előírt osztályozó vagy különbözeti vizsgát szintén a tanévkezdet előtt kell teljesíteni.

A pozitív elbírálás feltétele, hogy a tanuló minimálisan jó (71%-os) eredményt érjen el a vizsgán.

Tanulmányok alatti vizsgák időpontjai:

- Osztályozó vizsgák:
Az első félév zárása előtt: január 2. hete

Tanév vége előtt: június 1. hete

- Javítóvizsgák:
Augusztus 21. és 31. között
- Különbözeti vizsgák:
Augusztus 21. és 31. között
- Az első félév zárása előtt: január 2. hete

A tanév rendjébe illesztett vizsgaidőszakok:

Az írásbeli vizsgák időtartama a javító-, pótló, osztályozó és különbözeti vizsgák esetében 60 perc, mivel növendékeink sajátos nevelési igényűek a rendelkezésre álló időt 30 perccel meg kell növelni. A sajátos nevelési igényű tanuló a tanulmányok során alkalmazott segédeszközöket használhatja a vizsga során. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy szükség esetén a szóbeli vizsgát írásban, az írásbelit pedig szóban tegye le.

Az osztályozó vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei megegyeznek az iskola Pedagógiai Programjának Helyi Tantervében szereplő, az adott csoportra és évfolyamra előírt tananyagtartalommal.

Az értékelés rendje:

Az osztályozó vizsgák végső osztályzatait az alábbi százalékos sávok szerint állapítjuk meg:

- 86-100%: jeles
- 71-85%: jó
- 56-70%: közepes
- 41-55%: elégséges
- 0-40%: elégtelen

Amennyiben a vizsga két részből áll, az értékelés az írásbeli vizsgarész 60%-os és a szóbeli vizsgarész 40%-os arányú beszámításával történik.

10.A felvétel és az átvétel szabályai

Az iskolába lépés törvényi feltételei:

Tankötelezettség:

- A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása
- Az adott évben tanköteles korba lépő gyermeket a szülő március 1-je és április 30-a között, köteles beíratni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.
- Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába.

Kötelező tankötelezettség teljesítése.

- A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik (2013.jan.1-től)
- Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé.

- Az iskolába felvett gyermeket, tanulót – beleértve az egyéni munkarendben tanuló- és fejlesztő nevelés-oktatás egyéni formájában tanulót is – az iskola tartja nyilván. Az iskola a vele tanulói jogviszonyban álló és a 49. §(1)-(3) bekezdés szerint benyújtott kérelem alapján vendégtanulói jogviszony létesítésére engedélyt kapott tanulókról külön nyilvántartást vezet. Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata.
- A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti.
- A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

Az iskolába lépés iskolaérettségi feltételei:

- A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény, konduktív pedagógiai intézmény a kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat ellátó nevelési-oktatási intézmény, amely a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe.
- Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdve, amelyben az hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés- oktatásban vehet részt. A fejlesztő nevelést, fejlesztő nevelés-oktatást a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában:
 - saját intézményében külön erre a célra létrehozott csoportban,
 - otthoni ellátás keretében,
 - abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.
- A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét.
- A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét. A fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztják be fejlesztő csoportokba.
- Ha a tanuló – a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető
 - otthoni ellátás keretében,
 - abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tantervi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette..
- A tanulók évfolyamba sorolására a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében hoz határozatot. A tapasztalatok alapján, a szülővel (gondviselővel) egyetértésben a tanuló más csoportba való sorolására az osztályfőnök tesz javaslatot és a nevelőtestület dönt.
- Az értelmileg akadályozott tanuló fejlődése a követelmények meghatározásával
- nem szabályozható, a tanulók egyéni fejlődési üteme miatt a tanulók általában az évfolyam befejezése után magasabb évfolyamba lépnek
- Abban az esetben, ha a tanuló személyiségfejlődése érdekében az alacsonyabb évfolyamú csoportban jobban biztosított a tanuló fejlesztése, úgy az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület döntésével, illetve a szülő kérésére a tanuló egyszer, vagy többször megismételheti az évfolyamot.

A tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesítő tanulók ellátása:

- A tankötelezettség iskolába járással, vagy ha az a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából nem hátrányos, a szülő kérelmére magántanulónként teljesíthető.
- Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulónként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani,
- köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét.

11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul. Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzeten átsegít. Az iskolai balesetek számának utóbbi időben való növekedése, valamint a szakszerű ellátása a sérülteknek, megkívánja, hogy az iskolai oktatásban –a sajátos nevelési igényű gyermekeket illetően is-

nagyobb hangsúlyt kapjon az elsősegélynyújtás. Lehetőség van a természetismeret-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, az ismeretek elsajátítására.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK

Biológia

- rovarcsípések
- légúti akadály
- artériás és ütőeres vérzés
- komplex újraélesztés

Kémia

- mérgezések
- vegyszer okozta sérülések
- savmarás
- égési sérülések
- forrázás
- szénmonoxid mérgezés

Fizika

- égési sérülések
- forrázás

Testnevelés:

- magasból esés

valamint az Elsősegély szakkör.

V. Helyi tanterv

Intézményünk Pedagógiai Programja tartalmazza azokat az értékeket és célokat, amelyek alapján a nevelő-
oktató munka folyik. Helyi tantervünkben konkrétan jelöljük hogyan, hová, s meddig kívánjuk eljuttatni
tanulóinkat és mindebben milyen jellegű ismeretekre, képességekre, magatartásformákra van szükség.
Intézményünkben a 8 évfolyamos általános iskolához csatlakozik a speciális szakiskolában az
alaplétszámú vizsgára is felkészítő 9. előkészítő, 9. és 10. évfolyam. A szakiskola második szakaszában
egyrészt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek oktatása, másrészt a feltételek
megteremtésével az OKJ szerinti szakképesítés elsajátítására, megszerzésére nyílik lehetőség.

Intézményünkben ellátott feladatok:

Fejlesztőiskola

Tagintézményünk a székhely intézményben 2006 óta sikeresen működő fejlesztő iskolai programot veszi át.
A fejlesztő iskolai oktatás a súlyosan halmozottan fogyatékos, tanköteles korú gyermekek számára
szervezett –a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért
fejlődési szakaszokat követő– egységes nevelési-oktatási-habilitációs folyamat.

A pedagógiai munka tervezése:

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből adódóan nem
lehet a nevelést és oktatást egységes szerkezetbe rendezni – sem a tananyag struktúrája, sem tér és időbeli
elrendezése szempontjából.

A pedagógiai munka szakaszolása az életkori sajátosságokhoz alkalmazkodva a tartalmi munka(tananyag)
koncentrikus bővülésével valósul meg, mindenkor szem előtt tartva az egyéni képességeket, szükségleteket.
A nevelési-oktatás-fejlesztés teljes időtartama egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs célú
foglalkozásnak minősül. Heti óraszám: 20 óra.

A pedagógiai tartalom megvalósulása:

- kommunikációs fejlesztés: 5 óra/hét
- mozgásfejlesztés: 5 óra/hét
- környezeti nevelés: 3 óra/hét

- szenzomotoros fejlesztés: 4 óra/hét
- kreativitásra-, játékra- és szabadidős tevékenységre nevelés 3 óra/hét

Kiindulás a tanulók alapos ismerete.

1. */Pedagógiai diagnosztizálás*

Célja:

- feltérképezés, hogy mit tud a gyermek, hogyan tudja, mik a személyes szükségletei
- a diagnosztizálást a következőképpen tervezzük:

2. */Egyéni nevelési-oktatási-fejlesztési terv*

Célja:

- hosszú távú célkitűzések megfogalmazása

3. */Éves terv*

Célja:

- a csoport tevékenységeit tartalmazza

4. */Heti terv*

Célja:

- a rendszerben ismétlődő tevékenységek mellett tartalmazza a tematikus tervezés alapján kitűzött tartalmi egységek feldolgozását
- tartalmazza a csoportos és egyéni foglalkozások rendjét

5. */Napirend*

Célja:

- tartalmazza a naponta ismétlődő tevékenységeket

6. */Terápiás eljárások*

Alkalmazott terápiák:

- komplex gyógypedagógiai fejlesztés, -AAK kommunikáció, Bobath-módszer, Ayres terápia, zeneterápia, beszédhabilitáció, gyógypedagógiai lovaglás, konduktív terápia, terápiás célú vízi foglalkozás

A tanulók értékelése:

A gyermek állapotának és fejlődésének félévi és év végi írásbeli, szöveges értékelése e célra kidolgozott értékelő füzetben.

A pedagógiai dokumentációk:

A Kréta e-napló rendszerében, illetve egyénileg elektronikus formában.

- óvodai csoportnapló
- egyéni fejlesztő napló
- egyéni fejlesztési tervek melléklet szerint

Óvoda

Az irányelv célja:

Az irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

Az irányelv egyaránt vonatkozik a gyógypedagógiai intézményrendszerhez tartozó óvodákban, óvodai

csoporthoz, és a sajátos nevelési igényű gyermekek többiekkel együtt –integráltan- megvalósuló óvodai nevelésre.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodákban történő együttnevelés –az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével- minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Az óvodai nevelés, fejlesztés céljai:

Tagintézményeink a székhely intézmény közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekeket nevelő gyógypedagógiai óvodájában alkalmazott programot vette át. Az OKI által minősített „Add a kezéd” nevű programot, melyet a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája készített.

E program fejlesztési feladatai:

Az SNI gyermekek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, a fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésében gyökereznek. Közös vonásuk azonban, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérésen túl minőségi eltérés tapasztalható. Az alacsony pszichés aktivizációs szint miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció szegények.

Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletes tempóban nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, addig az értelmi fogyatékos gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, kis lépésekkel, sok-sok gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Szorosan együttműködve a családdal célzottan igyekszik a pedagógus kihasználni azokat az időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése „szenzibilis fázisban” van.

Az optimális fejlesztés a transzferhatás következtében az egész személyiségre hat, a gyermek pszichomotoros fejlesztését szolgálja. Így nem egymástól elkülönült funkció tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A szociális tanulás támogatása közben figyelembe veszi a program a különböző funkciók egymásra épülését, hogy sikerélményt biztosítson a gyermekeknek, s hogy a tanítási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatók legyenek.

A „tanulás” akkor hatékony, ha a gyermek érzi a biztonságot, ha tudja, hogy a környezete Őt elfogadja, megérti.

Három „alapelvnek” kell érvényesülni:

„Ölelj át, „Tegyél le”, „Segíts, hogy egyedül csinálhassam!”

Ez jelenti egyrészt az életkorpecifikus, illetve fejlettségi szerinti önállósulási folyamataik állomásait, másrészt azt, hogy a sérült gyermek is elsősorban gyermek, akinek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Így meg kell tanulni, elengedni, letenni a gyereket, örülni az első önálló kísérleteknek, s ezt elő kell segíteni, illetve szükségleteit oly módon figyelembe venni, hogy a napirendben legyenek a pihenést, nyugalmat biztosító idők, fázisok, ahol azt csinál, amit akar – természetesen a felnőtt felügyelete mellett.

Miután a spontán tanulás is sérült, gyakran hiányzik a természetes kíváncsiság belőlük, tudatosan kell kiépíteni a tanulási helyzeteket.

Meg kell tanulniuk a multiszezonális közvetlen tapasztalatszerzéssel (összes érzékszerv bevonásával) a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfokát.

Az észleléssel igen szoros kapcsolatban van a megismerés folyamatában az emlékezet és figyelem, hisz csak azt tudják felidézni, amire emlékeznek, az emlékezet pedig függ a figyelemtől.

A nagy mozgásigényre, a tevékenység érzelem-vezéreltségre, a viszonylag jó utánzóképessegre, a felnőtt központúságra támaszkodva lehet eredményt elérni.

A gyermeki személyiség fejlődése szempontjából, a legfontosabb tevékenységformára, a játékra épülhet a pedagógiai munka, bármilyen képességfejlesztés: legyen az mozgásnevelés, pszichomotoros- vagy nyelvi-kommunikációs fejlesztés.

A játék nincs ellentétben a tanulással, sőt megalapozza azt. Játék közben a gyermek tanul:

- szociális szerepet
- érzelmeket,
- motivumokat,
- beállítódást,
- a környezet személyi és tárgyi világának elsajátítását.

Az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességefejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalatszerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva kell elérni, hogy óvodások:

- érezzék magukat biztonságban a szeretetteljes légkörű közösségben
- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek;
- tudjanak utánozni;
- tudjanak egymással és egymás mellett tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni;

- használják adekvátan a játékeszközöket, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékukra, ismerjék azok helyét;
- értsek az egyszerű –alkalmanként gesztussal kísért- verbális utasításokat, azokat hajtsák végre;
- fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni;
- kívánságukat, kérésüket szükségleteiket tudják közölni;
- használjanak nonverbális jelzéseket is;
- sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni. Ismerjék meg a környezetet tárgyait, azok tulajdonságait;
- tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani;
- alakuljon önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözés, vetkőzés, étkezés, WC-használat terén. Ha kell fogadjanak el és kérjenek segítséget;
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus;
- igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban;
- tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igénye bennük;
- szívesen hallgassanak rövid mesét, verset. Tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat;
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívánni stb. Tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

Foglalkoztatási formák a gyógypedagógiai óvodában:

- Önkiszolgálásra nevelés: feladatai a tisztálkodás, öltözés, vetkőzés, egyszerű munkavégzés, szobatisztaságra nevelés terén minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermeket. Az önkiszolgálás nem önálló foglalkozásként, hanem valamennyi foglalkozásba és óvodai tevékenységbe ágyazott alapvető kompetenciaként valósul meg.
- Mozgásfejlesztés az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapot elősegítése.
- Anyanyelvi nevelés kettős feladata: a beszéd megértés fejlesztése, az akítv beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítési móddal, kis lépésekkel, minden érzékszerv egyidejű bevonásával a szűkebb környezet megismertetése. Egyszerű mesék, versek, mondókák megtanítása.
- A vizuomotoros készség fejlesztése: a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem-kéz koordináció, alakállandóság, alakháttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.
- Játékra nevelés: az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok ismertetése. Az egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása.
- Egyéni fejlesztés: az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés. A lassabban haladó és a csoport átlagánál jobb képességű gyermek egyénre szabott terápiáját is jelenti. A zenei nevelés anyaga részben az egyéni korrekció keretén belül, valamint az anyanyelvi nevelés és a mozgásfejlesztés foglalkozások anyagában valósul meg.
- Kiegészítő terápiák óvodánkban:
- logopédiai fejlesztés, beszédindítás

- egyéni szükséglet szerint konduktív terápia, alapozó terápia

Foglalkozásterv az óvodában:

<i>A foglalkozás neve:</i>	<i>Heti foglalkozásszám:</i>	<i>Szervezési forma:</i>
Anyanyelvi nevelés	5	csoportos, egyéni
Mozgásfejlesztés	5	csoportos
Vizuomotoros fejlesztés	3	csoportos, egyéni
Játékra nevelés	2	csoportos, egyéni
Habilitációs fejlesztés: - egyéni fejlesztés	5	egyéni csoportos
Összesen:	20	

Az OKI által minősített Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Gyógypedagógiai Óvodája által kidolgozott „Add a kezéd” gyógypedagógiai óvodai programot helyileg is követhetőnek tartjuk, azt adaptáltuk a továbbiakban jelzett kiegészítésekkel és változtatásokkal.

A főbb változtatások vonatkoznak:

- a foglalkozási tervre
- a napirendre
- az óvodáztatási végi elvárásokra
- a személyi ellátottságra
- alkalmazott speciális módszer és eszközrendszerre

A helyi tantervi változásokat az eredeti „Add a kezéd” program megfelelő oldalának tüköroldalán minden esetben jelezzük.

Az óvodában az 1999/2000-es tanévben vezettük be a fenti program adaptációját, mint helyi tantervet (Irányelveket követően korszerűsítettük).

A programról az azóta eltelt tanévekben csak pozitív tapasztalatokat szereztünk, melyek az óvodai nevelés hatékonyságát értékelő tanév végi beszámolóokban kerültek dokumentálásra.

A NAT általános fejlesztési követelményeiben az 1–6. évfolyamig meghatározott követelmények az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára az iskolai képzés végére célul tűzhetők.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók egyes csoportjainál a gyógypedagógiai eljárások összessége gyorsabb ütemű fejlődést, magasabb szintű fejleszhetőséget mutat, amely a tanulási képességek módosulása ellenére lehetővé teszi a kerettantervekben meghatározott követelmények elérését a tantárgyi területek valamely részénél. A képezhetőség ezen jellegzetes különbségei miatt az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő intézmény nem mondhat le teljesen az alapműveltségi vizsgára történő felkészítésről azoknál a tanulóknál, ahol erre esélyt lát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvi célja:

Az irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

Az óvodai nevelés, fejlesztés céljai:

Az SNI gyermekek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, a fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésében gyökereznek. Közös vonásuk azonban, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérésen túl minőségi eltérés tapasztalható. Az alacsony pszichés aktivizációs szint miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció szegények.

Szorosan együttműködve a családdal, célzottan igyekszik a pedagógus kihasználni azokat az időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése „szenzibilis fázisban” van.

Óvodánk tárgyi és személyi feltételei

- Az csoportban dolgozó gyógypedagógus, értelmileg és tanulásban akadályozott végzettséggel rendelkezik. A munkáját gyógypedagógia-asszisztens és dajka segíti, akik a délutáni pihenőidőt és hazabocsájtást felügyelik.
- A csoportszobában az óvodai berendezés mellett, a gyerekek saját öltözőszekrényeikben tárolják ruháikat, kisméretű toaletteket használhatnak a mosdóban. Kiemelt hangsúlyt fektetünk a csoportszoba kialakítására. Minden gyermek számára egyaránt elérhetőek
- legyenek fejlesztő játékok, speciális eszközök, mozgásfejlesztést segítő eszközök, a finommotorika fejlesztést segítő játékok, eszközök.
- A logopédia szobával egymásba nyíló helységben működünk együtt, amely kimondottan elősegíti a kooperációt. Az udvaron az óvodásoknak külön kialakított homokozóval és babakonyhával rendelkező terület van elkerítve, valamint a nagy betonozott rész lehetővé teszi, hogy megtanuljanak motorozni, biciklizni. A mozgásfejlesztés két helyszínen valósul meg, a csoportszobában és a tornaszobában.

Az óvoda működése

- Az értelmi fogyatékos óvodások spontán tanulása is sérült, indokolt, hogy a többségi óvodáktól eltérően kötött, tehát az egész csoport számára kötelező foglalkozások, illetve egyéni fejlesztő foglalkozások valósulnak meg.
- Az egész napos tevékenység során megteremtjük a megfelelő kereteket a mozgásigény kielégítésére csoportos foglalkozások, szabadban végzett játékok, élményszerző séták, tornázás, kirándulás más iskolai csoportokkal, azzal a céllal, hogy a gyermek természetes igényévé váljon.
- A mozgásos tanulás a kognitív képességek fejlődésével is szoros kölcsönhatásban van, elengedhetetlen a fejlesztésben. A fejlesztőmunkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra, önkiszolgálásra nevelésnek, valamint kiemelt fontosnak tartjuk az iskolai tanrendbe való átszoktatást, amely az iskolába lépés előtti évben valósul meg, a leendő pedagógus óralátogatásával, tanórákon, tanórák közötti szüneteken való részvétellel.
- A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják az óvoda életét. Az óvodáskorú gyermek igényli az ismert és áttekinthető, ismétlésekkel tagolt napirendet, a biztos támpontokat, amelyeket képes napirenddel is támogatunk.

Az óvoda napirendje

7.00 – 7.45 a gyermekek megérkezése, fogadás. Szabadjáték
7.45 - 7.55 mozgásfejlesztésre való felkészülés, teremrendezés, szellőztetés
7.55 –8.30 1. foglalkozás (mozgásnevelés)
8.30-9.00 reggeliztetés, önkiszolgálási feladatok (WC, mosakodás, stb.) önkiszolgálás: WC, tisztálkodás
2. foglalkozás (anyanyelvi nevelés) kötelező! önkiszolgálás (gyümölcs fogyasztás))
3-4. foglalkozás (vizuomotoros vagy játékra nevelés illetve) önkiszolgálás (WC, mosakodás)
10.45- 11.30 levegőzés, élményszerző séta
11.30 - 12.15 ebédeltetés
12.15 – 12.45 önkiszolgálási feladatok: WC, mosakodás, ágyazás az ebéd utáni pihenőhöz
12.45 – 14.20 meseolvasás, pihenés
14.30 – 14.45 beágyazás a pihenő után,
14.45 – 15.15 uzsonnázás
15.15 – 16.00 levegőztetés, szabad játék, illetve hazabocsájtás

Szülőkkel való együttműködés- „Hogyan csináljam?”

Óvodánkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy havi rendszerességgel részt vegyenek a szülők, egy a szülőknek szervezett programon, ahol különböző témák mentén haladva szereznek tudást a gyermekeket érintő témákról. Úgymint orvosi ellátás, mozgásfejlesztés lehetőségei, hogyan játszunk együtt a gyerekekkel. A témakörökbe bekapcsolva szakemberek és terapeuták előadásai is színesítik a délutánjainkat!

A minél jobb minőségű pedagógus-szülő kapcsolat kialakítása érdekében minden évszakban közös barkácsnapot, főzést tartunk.

A fent említett programok remek kiegészítései a napiszintű kapcsolatnak, szülői értekezletnek, fogadóórának. A célunk, hogy EGYÜTT tegyünk a gyermekek fejlődéséért.

Foglalkoztatási formák a gyógypedagógiai óvodában:

- Önkiszolgálásra nevelés: feladatai a tisztálkodás, öltözés, vetkőzés, egyszerű munkavégzés, szobatisztaságra nevelés terén minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermeket. Az önkiszolgálás nem önálló foglalkozásként, hanem valamennyi foglalkozásba és óvodai tevékenységbe ágyazott alapvető kompetenciaként valósul meg.
- Mozgásfejlesztés az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapot elősegítése.
- Anyanyelvi nevelés kettős feladata: a beszéd megértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítési móddal, kis lépésekkel, minden érzékszerv egyidejű bevonásával a szűkebb környezet megismertetése. Egyszerű mesék, versek, mondókák megtanítása.
- A vizuomotoros készség fejlesztése: a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem-kéz koordináció, alakállandóság, alakhátter felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.
- Játékra nevelés: az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok ismertetése. Az egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása.

- Egyéni fejlesztés, rehabilitáció: az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés. A lassabban haladó és a csoport átlagánál jobb képességű gyermek egyénre szabott terápiáját is jelenti. A zenei nevelés anyaga
- részben az egyéni korrekció keretén belül, valamint az anyanyelvi nevelés és a mozgásfejlesztés foglalkozások anyagában valósul meg.

Kiegészítő terápiák óvodánkban:

A foglalkozás neve: heti foglalkozásszám:

Szervezési forma:

- Anyanyelvi nevelés 5 óra csoportos, egyéni
- Mozgásfejlesztés 5 óra csoportos
- Vizuomotoros fejlesztés 3 óra csoportos, egyéni
- Játékra nevelés 2 óra csoportos, egyéni

Habilitációs fejlesztés:

- egyéni fejlesztés 5 óra
 - egyéni
 - csoportos

Összesen: 20 óra

- logopédiai fejlesztés, autista fejlesztés, mozgásfejlesztés, úszás- oktatás, énekszakkör

Nevelési feladataink:

- A gyógypedagógiai óvodában a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:
- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókinés bővítésére,
- a szobatisztaság és az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- adekvát játékhasználat elsajátíttatására,
- a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az együttes cselekvésnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak és a sok ismétlésnek. A fejlesztés során törekszünk a motiváció folyamatos fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Általános iskola:

Általánosan elvárt teljesítmények a képzési idő végére:

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szükségletei befolyásolják, meghatározzák az általános műveltség tartalmát.

A nevelés-oktatás célja, hogy növendékeink az intézményben eltöltött évek alatt saját fejlődési lehetőségeik maximumára jussanak el. Korlátaikat is figyelembe véve legyenek képesek harmonikus, értékes, egészséges, kulturált önálló életre. Legyenek képesek saját mikro és makrokörnyezetükbe beilleszkedni, eligazodni.

Tanulásszervezési elvek:

- Tanulóink egyéni képességeit figyelembe kell venni, ezért a minimális teljesítmények elérésére hosszabb időt kell biztosítani. A minimális teljesítmények meghatározásánál célszerű a közepesen teljesítő tanulásban akadályozott tanulók teljesítményét figyelembe venni.
- Számolni kell az alul teljesítő tanulók egyéni fejlesztésével, és meg kell határozni a felfelé történő differenciálás tartalmát, formáját, módját és követelményszintjét.
- Nagy figyelmet kell fordítani a követelmények egymásra épülésére és a fokozatosságra. A követelmények teljesíthetősége érdekében megfelelő mennyiségű gyakorlásra és ismétlésre van szükség.
- A megjelenő témákat elsajátíthatóságuk érdekében egyszerűsíteni és tömöríteni szükséges.

NAT 2012

Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul.

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – ajánlott egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységet tesz lehetővé a tanulók számára.

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megerősítésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a leoptimalisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékoságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok,

terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Érzékenység kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső- és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásrataltság tudatosítása.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmód, adottságoknak megfelelő egészségtudatos táplálkozás, a mértéktelenség, mohóság elkerülése, az önkorlátozás gyakorlása. Tisztálkodási szokások napi ritmusának kialakítása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítség és a segítéshatásainak megtapasztalása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatokban.

Pályaorientáció

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

Médiatudatosságra nevelés

Éleatkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, kritikai gondolkodás alapozása.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelv-elsajátítás folyamatában elsődleges feladat a szókincsfejlesztés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése. Ennek során a tanuló képek tartalmáról szóbeli leírást ad, elsajátítja az írás, olvasás képességét. Feladat a szöveg információhordozó funkciójának tudatosítása, az értő olvasásra törekvés. Tények, gondolatok, érzések felismerése, átélése olvasott szöveg alapján, dramatizálás.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló érdeklődésének felkeltése és pozitív irányultság kialakítása a más nyelveken megszólaló beszéd és a más nyelveken beszélők iránt.

Matematikai kompetencia

Jellemzője a cselekvő, személyes tapasztalatszerzés. A fejlesztés feladata az elemi rendszerező képesség és kombinatív képesség fejlesztése. Kialakul a tanuló fejlettségének megfelelő szintű, biztos számfogalma. Alapműveleteket végez, manipulál. Ismeri és használja a mértékegységeket. Képes mennyiségi következtetésre, becslésre, mérésre.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló érdeklődéssel fordul a környezet tárgyai, élőlényei, jelenségei felé. A mindennapi életben előforduló jelenségek körében tapasztalatszerzésre törekszik. Tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, ezek eredményeit értelmezni is tudja. Alkalmazza a segédeszközöket. Figyel az ember és természet kölcsönhatásának folyamataira. Gyakorlatias ismeretekre tesz szert. Értékeli a természet szépségét, törekszik annak védelmére, a környezet megóvására (növényápolás, madáretetés). Igyekszik elsajátítani és lehetőség szerint betartani az egészséges életmód szabályait.

Digitális kompetencia

A számítógép megismerése, egyszerű kezelési műveletek végzése, szoftverek futtatása irányítással. A tanuló motivált az IKT-eszközök használata iránt.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az iskolai életrend biztonságában a tanulók jól érzik magukat. Ismerik a magatartási szabályokat. Kötődnek a pedagógushoz és a társaikhoz. Szociális képességeik főként az osztályban megélt saját élmények alapján fejlődnek: felelősségtudat, kitartó, szorgalmas munka, mások teljesítményének elismerése, jó és rossz elkülönítése, reális önértékelés.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló tud segítséget kérni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló ismeri az alkotás örömét. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, képzőművészeti elemek alkalmazásával.

Hatékony, önálló tanulás

A középpontban az olyan alapvető készségek fejlesztése áll, mint az írás, olvasás, számolás, az IKT-eszközök használata. A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. A tanuló a tanuláshoz szükséges taneszközök használatában biztos, gyakorlott. Érdeklődik a tanulás iránt, érdeklődése az elért sikerekből, a fejlesztő értékelés során kapott elismerésből és biztatásból, valamint a korábbi tapasztalatok alapján kialakult kíváncsiságból táplálkozik.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképeségének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköze együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelési szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésben részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a

tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvési, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, cél-rationális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; az identitás és önismeret mint szocializációs cél; párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek; valamint a kíváncsiság mint motiváció.

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3+1	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1+1	1	1+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

NAT 2020

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára **Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam**

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv

(együttnevelés esetén az együttesen alkalmazott kerettantervek) tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – ajánlott egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységet tesz lehetővé a tanulók számára.

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszköztárához, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonyra, befogadóra kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttér tényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés

lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Szociális attitűd kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvényisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és

tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásra utaltság tudatosítása.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párok kapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

A testi fejlettségnek, adottságoknak megfelelő egészségtudatos táplálkozás, a mértéktelenség, mohóság elkerülése, az önkorlátozás gyakorlása. Tisztálkodási szokások napi ritmusának kialakítása.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítség és a segíthetőségek megtapasztalása.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek felé irányuló szociális attitűd, támogató, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a saját igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatokban.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári

kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, mérlegelő gondolkodás alapozása.

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékeltű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és

értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyakhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi kompetenciák)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelés-oktatás ezen szakaszában idegen nyelv oktatása még nem történik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésére helyeződik.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelv elsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Törekedni kell a digitális technológia kínált eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét

élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszhetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközezőként kell megjelennie. A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az inkluzív nevelési szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésben részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus

iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik.

A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvési, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, cél-racionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: a nevelés, mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; az identitás és önismeret, mint szocializációs cél; párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, mérlegelés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás, mint tipikus tevékenységek; valamint a kíváncsiság, mint motiváció.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

**Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára
Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam**

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul.

Célok és feladatok

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra irányul. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

Az 5–6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani. Végso soron mindennek meg kell alapoznia a tanulók felkészítését az önálló életvitelre és önálló munkavégzésre, a tanulói képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A 7–8. évfolyam legfontosabb célja a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösség, harag, durvaság stb., azok hatásainak kompenzálása.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tantárgyi tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése. Közösségi tevékenységgel, a tanuló lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki benne a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselő. A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerésére.

A családi életre nevelés

A család fogalma, típusai, tagjai, feladatai, családfa, generációk együttlése, családi munkamegosztás, gazdálkodás a családban, a család szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében, egymásrautaltság, lelki közösség.

A testi és lelki egészségre nevelés

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. Segítő feladatok az iskolai életben, rendszeresség.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

Pályaorientáció

A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoportba, a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai felismerése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Részvétel a pénz kezelésében, a csoport (évfolyam) ezzel kapcsolatos tevékenységében, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése. Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepének alapvető ismerete a mindennapi életben.

Médiatudatosságra nevelés

A különböző médiumok mint ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek megismerése, az alkalmazásokban lévő veszélyforrások tudatosítása. Tudatosság kialakítása a válogatásban.

A tanulás tanítása

Az életkori jellemzők figyelembevételével a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. Az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozott alkalmazása. Az egyéni tanulási stílus figyelembevétele, egyéni tanulási stratégiák érvényesítése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása. Szókincsfejlesztés. Különböző helyzetekben szóban, írásban megnyilvánuló kommunikációs képesség kialakítására törekvés. Szövegértés fejlesztése. A tanuló a nyelvi funkciók birtokában képes érvelni, vitázni. Az írásbeli kommunikációban elvárás a normakövető helyesírásra törekvés. Képes a kép-, ábra, grafikon- és diagram-elemzésre. Elsajátítja a jegyzetkészítés alapjait. A metakommunikációs eszközök értelmezésére és alkalmazására törekszik. Képes könyvtárhasználatra. Képes különböző típusú szövegek megkülönböztetésére, információk gyűjtésére és feldolgozására.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulásában elsősorban hallásra támaszkodó nyelvtanulás valósul meg. Az elsajátítás során a kommunikáció játékos keretek között zajlik, sok helyzetgyakorlattal. Célja a tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltése. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel.

Matematikai kompetencia

A tanuló fejben vagy írásban végzett számításai során matematikai műveleteket végez, s ezeket mint eszközt alkalmazza különböző mindennapi problémamegoldása céljából. A matematika órákon elsősorban az elemi számolási készségek fejlesztése valósul meg. Ide tartozik a számírás készsége, az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a törtek használata, a mértékegység-váltás. A tanuló figyelmet fordít a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódásra. A szövegek értő olvasásával képes adatgyűjtésre, a feladat lényeges elemeinek kiválasztására. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása. Elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet), a segédeszközök alkalmazása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló felismeri a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudásalkalmazásra képes az ember és természet kölcsönhatása vonatkozásában. A mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekszik. A természeti és gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket felismeri, megérti. Megismeri az emberi test felépítését, működését, értékeli az egészséget, törekszik annak megőrzésére, ismeri a káros szokások, szenvedélyek egészségromboló hatását. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, az emberiséget fenyegető járványok, veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete. Felismeri a gazdaság környezetkárosító hatását (éghajlatváltozás, savas esők) és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseit. Belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés, pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

Digitális kompetencia

Számítógépes alkalmazásokat ismer. Képes az elektronikus média használatára. Ismeri az információkeresés technikáit, ezeket a tanórán, tanórán kívül és a hétköznapi életben is alkalmazza. A világhálón elérhető információkat megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is kamatoztatja. A megszerzett információt irányítással, majd egyre önállóbban képes kezelni, azokból prezentációkat, beszámolókat állít össze. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Fontos feladat, hogy a tanuló felismerje az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekedjen ezek elkerülésére. A valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségek megláttatása nyomán kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. Ismeri az alapvető magatartási, viselkedési szabályokat, megnyilvánulásai az alkalomnak és helyzetnek megfelelőek.

Fejlesztendő készségek: a személyközi viselkedés készségei (tolerancia, kapcsolatteremtő képesség, mások elfogadása, konfliktuskezelés, asszertivitás, segítség másokon); az önmagunkkal szembeni viselkedés (következmények vállalása, etikus viselkedés, pozitív énkép, érzelmek kifejezése, önfogadás); feladattal kapcsolatos viselkedés (együttműködési készség, kommunikáció feladatvégzés közben, csoporton belüli aktivitás).

A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához. Tudja fogadni mások segítségét, és tud segítséget adni. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával. Nyitott a kulturális sokféleség megismerésére. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Fontos megismernie a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést. Érzékeny a művészi önkifejezés felismerésére. A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is. Feladat az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.

Hatékony, önálló tanulás

Az önálló tanuláshoz szükséges más kompetenciák: kognitív kompetenciák (értelmi intelligencia, kreativitás, alternatív gondolkodás) emocionális kompetenciák (érzelmi intelligencia, érzelmi tulajdonságok) fizikális kompetencia (erő, fizikai állóképesség, ügyesség, gyorsaság, edzettség, ellenálló képesség), affektív kompetencia (feladattartás, feladattűrés, újrakezdés, kitartás), szociális kompetenciák (pl.: együttműködési készség) és kommunikációs készség. Az önálló tanulásra képes tanuló szükségszerűen rendelkezik ezen kompetenciákat alkotó képességek eszközeivel, alapismeretekkel és pozitív attitűddel. Bizonyos tanuláshoz szükséges tulajdonságokkal is, ilyen az igényesség, a fegyelem, a rendszeresség, a következetesség. A tanulás az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára különösen megerőltető, mert több időre van szükségük, gyakrabban éri őket kudarc, ezért folyamatos feladat a motiváltság biztosítása, kudarc-tűrésük fejlesztése.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális

fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje, (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél, (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1+1	1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

NAT 2020.

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat.

A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;

- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékkal élő tanulókkal szembeni nevelési igényű tanulók számára összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv (együttnevelés esetén az együttesen alkalmazott kerettantervek) tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra irányul. Hangúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

Az 5–6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközzintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani. Végül soron mindennek meg kell alapoznia a tanulók felkészítését az önálló életvitelre és önálló munkavégzésre, a tanulói képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A 7–8. évfolyam legfontosabb célja a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretetet, bizalmat, türelmet, együttérzést, igazmondást stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösség, harag, durvaság stb., azok hatásainak kompenzálása.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen

értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelmétől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tantárgyi tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése. Közösségi tevékenységgel, a tanuló lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki benne a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselő. A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvényisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerésére.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család fogalma, típusai, tagjai, feladatai, családfa, generációk együttélése, családi munkamegosztás, gazdálkodás a családban, a család szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében, egymásrautaltság, lelki közösség.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A szociális attitűd fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. Segítő feladatok az iskolai életben, rendszeresség.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális attitűd, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályorientáció

A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoportba, a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai felismerése.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Részvétel a pénz kezelésében, a csoport (évfolyam) ezzel kapcsolatos tevékenységében, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése. Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepének alapvető ismerete a mindennapi életben.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

A különböző médiumok mint ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek megismerése, az alkalmazásokban lévő veszélyforrások tudatosítása. Tudatosság kialakítása a válogatásban. Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, elemző beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

Az életkori jellemzők figyelembevételével a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. Az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozott alkalmazása. Az egyéni tanulási stílus figyelembevétele, egyéni tanulási stratégiák érvényesítése.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyakhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világgép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az

együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejéréséhez vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje, (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél, (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

Kötelező tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	5.	6.	2 tanéves óraszám	7.	8.	2 tanéves óraszám
	évfolyam	évfolyam		évfolyam	évfolyam	
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	288	4+1	4+1	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4+1	4+1	288	4+1	4+1	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144

Heti órakeret	28	28		30	30	

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

NAT 2012

Kerettanterv a középújsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, általános iskola, 1–8. évfolyam

Célok, feladatok:

Az iskolai képzés során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítható a középújsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődése.

A képzés célja kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együttműködési képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

A képzés feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkező kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

Az intézménytípus megalapozza a tanulói képességekhez és érdeklődéshez igazodó, készségfejlesztő speciális szakiskolai képzésben történő részvétel és a gyakorlati munkavégzés feltételeit úgy, hogy fokozott figyelmet fordít azoknak a kompetenciáknak a fejlesztésére, amelyre a középújsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet (a készségfejlesztő speciális szakiskola évfolyamain, napközi otthonokban, családban, lakóotthonokban, védő vagy integrált munkahelyeken).

A középújsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kiemelt figyelmet kell fordítani az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzálására, az épen maradt funkciók feltárásával és azokra építéssel. A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása, gyakoroltatása. A személyiség gazdagítása érdekében az önellfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A középújsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megismeri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mértén bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása elfogadó. Megismeri, és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megismeri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségének alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a

kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

Családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mértén elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mértén felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló igényli a kulturált környezetet, vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat, kerüli a káros környezeti hatásokat. Igényvé válik a takarékoság az anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mértén beosztani a javakat.

Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

A tanuló motivációja felkelthető a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényli a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmával.

Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre.

Tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képességeihez mértén bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, igényli gondolatainak, érzéseinek átadását, egyszerű utasításokat megért. Elsajátítja az anyanyelvi verbális vagy nem verbális kommunikáció alapelemeit, megismeri a beszéd kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját. Folyamatosan törekszik a formailag és tartalmilag helyes kommunikáció elsajátítására. Képes önállóan kapcsolatot teremteni és adekvát kommunikációban részt venni. Praktikus helyzetekben, a szükséges mennyiségű segítség mellett, alkalmazni tudja a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikai ismereteket.

Matematikai kompetencia

A tanuló felismer elemi ok-okozati összefüggéseket, tevékenységekkel kísérve számlál, mennyiségeket összehasonlít. A mindennapi életben használt egyszerű mértékegységeket ismeri. Megismeri a pénz értékének és az árak összefüggésének alapjait. Egyéni igényekhez igazodó segítséggel tájékozódik térben és időben.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló segítséggel tájékozódik alapvető természeti jelenségekben és folyamatokban. Megismeri testének működését, együttműködik szervezetének megóvásában és egészségének fenntartásában. Ügyel környezetének védelmére, képes a

természet szépségeinek felismerésére. Minél önállóbban, adekvátn alkalmazza környezetének berendezéseit és eszközeit.

Digitális kompetencia

A tanuló megismeri az információs eszközök használatának lehetőségeit a kapcsolatteremtés, a megismerés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló fokozatosan elsajátítja a környezetével való együttműködést, lehetőségéhez képest segítséget nyújt rászoruló embertársainak, családjának. Megismeri a különböző népek és csoportok szokásait, kultúráját. Megismeri állampolgári jogait és kötelezettségeit, megtanulja a helyes mértékű személyi segítség elfogadását.

Kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia

A tanuló a mindennapi életében megtanul egyszerű feladathelyzetekben célokat kitűzni, döntéseket hozni és kitartani az eredmény elérése érdekében.

Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló képes különböző művészeti élmények (zene, tánc, dramatikus előadás, irodalmi művek, képzőművészeti alkotások, film és fotó) befogadására. Különböző művészeti tevékenységekbe bevonható, kifejezi egyéni ízlését, igényét.

Hatékony, önálló tanulás

A tanuló az egyénileg eltérő mértékű tudáselsajátítási technikáknak megfelelően képes a képességeinek megfelelő mértékű támogatással új információkat megszerezni. Érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a világ felé, motivált a megismerésre. Elfogadja a változás és a változtatás szükségességét.

Egységesség és differenciálás

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának követendő szempontja az életkori csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, az önmagához mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás, nevelés, képzés. A tananyag kiválasztásában és elrendezésében figyelembe kell venni, hogy a foglalkozások célja lépésről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése a meglévő képességekre építve, tanórai keretek között, figyelembe véve a harmonikus személyiségfejlődés igényeit. Fontos a folyamatos ismétlés, gyakorlás, nagy szerepe van a tevékenységek életközegben való alkalmazásának, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek. A tantárgyak tananyagánál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A pedagógiai munka során törekedni kell a gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra, játékoságra. A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően kell megválasztani.

A tanterv a kultúrtechnikai tantárgyak tanítása során, a magasabb évfolyamokon sem javasol képesség szerinti differenciált csoportokat. A differenciálást az ismeretekben, módszerekben, a tanulói tevékenységekben és a segítségnyújtás mértékében a tanítási órán kell megvalósítani, mert a gyakorlati pedagógiai tapasztalat azt mutatja, hogy minden tanuló képes fiatal felnőtt koráig ezen a téren továbbfejlődésre. A kamaszkor és annak befejeződése után is motiváltak a tanulók az olvasás, írás, számolás elsajátítására.

Az egyénre szabott nevelés és oktatás mellett is mutatkoznak – az adott csoporton belül – leszakadó, lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban, hosszantartó betegségben, a képesség, tudás elsajátításához rendelkezésre álló időkeret szűkösségében keresendő. A tanulási képességek terén mutatkozó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és kiscsoportos formában.

Tanórai keretben a figyelemfelkeltés, a cselekedtetés, az ismeretek közvetítése és megerősítése differenciált formában, képesség szerinti csoportok kialakításával, esetenként egyéni bánásmóddal történik. Lehetőséget kell teremteni a feladatok elvégzésében az egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtásra, a szemléltető eszközök és tanulói segédletek szükséglet szerinti megválasztására. Ebben a munkában a legfontosabb segítők a pedagógiai asszisztensek és a gyermekfelügyelők. A tanulás szervezésénél döntő az állandó ösztönzés megvalósítása, a cselekedtetés, a különböző tantárgyaknál megjelenő tananyagok kapcsolódási pontjainak különböző szempontú megközelítése, megerősítése. Az iskola tanulásszervezése a napközi otthoni foglalkozásokkal együtt egész napos. A tanulók házi feladatot csak saját kérésre kapnak, minden kötelező tanulási tevékenység az iskolában történik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások célja a károsodásból

eredő nagyfokú lemaradások csökkentése, a meglévő képességelőnyökre építve az eredményes személyiségfejlesztés megvalósítása, tanórai keretek között, egyéni és kiscsoportos formában.

A fejlesztés célja nem a tanórai tananyag átisméltése, hanem a képességek, készségek, kompetenciák terápiás fejlesztése:

- érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros koordináció, tájékozódás;
- bazális stimuláció, beszédfejlesztés, szociális és kommunikációs tevékenység segítése,
- művészeti foglalkozások, zene, rajz, tánc stb.;
- mozgásállapot javítása, sporttevékenység;

A tehetséggondozás során a fő hangsúly az épen maradt részképességek fejlesztésén van, és elsősorban érdeklődési körök alapján szerveződik. Legfontosabb feladata a szabadidő hasznos eltöltésére nevelés, művészetekkel, az egészséges életmóddal és a környezettudatos magatartással összefüggő tevékenységek.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának kulcsmozzanatai:

- a bemeneti jellemzők megismerése, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait;
- a kimeneti elvárások, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenet, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén szükséges a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek) és a család legjellemzőbb mutatói (a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-rationális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere) együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist – a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalom sajátosságainak számbavételét. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők:

- nyitott pluralista tudománykép mint világkép,
- a munka, a tanulás, a szabadidő, a szórakozás határainak elmosódása, az élethosszig tartó tanulás szükségessége,
- a piaci elemek mint a gazdasághoz való viszony fő jellemzői,
- nagy választási lehetőség, elágazó életutak mint az életút jellemzői,
- a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje,
- az identitás és önismeret mint szocializációs cél,
- párbeszéd, keresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés mint tipikus tevékenységek,
- érték-pluralitás, egyéni boldogság mint értékek, és a kíváncsiság mint motiváció.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2+2	2+2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3+1	3	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2+1	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2+1	2+1						
	Életvitel és gyakorlat			2+1	2+2	2+2	2+2	3+2	3+2
Természeti környezet	Környezetismeret					1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

NAT 2020

Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1–8. évfolyam

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a kognitív képességek eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az érzékelés gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, észleletek feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen figyelem ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kérések, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az emlékezeti funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerűen kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárbá nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevésbé jellemző, de a felidézéshöz gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A gondolkodásban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása,

azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékkal összefüggő tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelven elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékkal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek. A Nat. szerint meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok egyes esetekben összevontan, integráltan jelennek meg. Az egyes eltérő megnevezésű tantárgyak Nat tanulási terület és tantárgy szerinti megfeleltetése az „A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok” cím alatt történik meg.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben – adaptált formában – lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok, feladatok:

Az iskolai nevelés-oktatás során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítható a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődése.

Az általános iskolai nevelés-oktatás célja kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együttműködési képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

Az általános iskolai nevelés-oktatás feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

Az általános iskolai nevelés-oktatás megalapozza a tanulói képességekhez és érdeklődéshez igazodó, készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatásban történő részvétel és a gyakorlati munkavégzés feltételeit úgy, hogy fokozott figyelmet fordít azoknak a kompetenciáknak a fejlesztésére, amelyre a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet (a készségfejlesztő iskola évfolyamain, napközi otthonokban, családban, lakóotthonokban, védő vagy integrált munkahelyeken).

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kiemelt figyelmet kell fordítani az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzálására, az épen maradt funkciók feltárásával és azokra építéssel. A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása, gyakoroltatása. A személyiség gazdagítása érdekében az önfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Míndehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megismeri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mértén bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása elfogadó. Megismeri, és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megismeri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségének alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

A családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mértén elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mértén felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségében a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló igényli a kulturált környezetet, vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat, kerüli a káros környezeti hatásokat. Igényvé válik a takarékoság az anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mértén beosztani a javakat.

Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

A tanuló motivációja felkelthető a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényli a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmával.

Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök

helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre.

A tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

Kulcskompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók egyénileg nagyon eltérő képességprofilja miatt a Nat kulcskompetenciáinak fejlesztése is egyéni, individualizált módon valósulhat meg. Mindazonáltal a fejlesztésnek vannak olyan átfogó elemei, amelyeknek egységesen érvényesülniük kell. Kiindulási alap a kognitív fejlesztés, amely meghatározza a többi területen való sikerességet is. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az egyes kompetenciaterületek nem elszigetelten, hanem kölcsönhatásban jelennek meg és fejlődnek.

A tanulás kompetenciái

A Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva. Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi)

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethetők a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvsajátítási képességük lehet. Ezen nevelési-oktatási formában idegen nyelv oktatása nem folyik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciákra helyeződik.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús”, „bizonytalan” internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóakra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére, az elemi mérlegelő érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önállósági-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mérten megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, éntudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek

kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés). Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A Nat leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfeleltethetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

Egységesség és differenciálás

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók oktatásának követendő szempontja az életkori csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, az önmagához mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás, nevelés, képzés. A tananyag kiválasztásában és elrendezésében figyelembe kell venni, hogy a foglalkozások célja lépésről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése a meglévő képességekre építve, tanórai keretek között, figyelembe véve a harmonikus személyiségfejlődés igényeit. Fontos a folyamatos ismétlés, gyakorlás, nagy szerepe van a tevékenységek életközegben való alkalmazásának, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek. A tantárgyak tananyagánál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A pedagógiai munka során törekedni kell a gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra, játékoságra. A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően kell megválasztani.

A tanterv a kultúrtechnikai tantárgyak tanítása során, a magasabb évfolyamokon sem javasol képesség szerint differenciált csoportokat. A differenciálást az ismeretekben, módszerekben, a tanulói tevékenységekben és a segítségnyújtás mértékében a tanítási órán kell megvalósítani, mert a gyakorlati pedagógiai tapasztalat azt mutatja, hogy minden tanuló képes fiatal felnőtt koráig ezen a téren továbbfejlődésre. A kamaszkor és annak befejeződése után is motiváltak a tanulók az olvasás, írás, számolás elsajátítására.

Az egyénre szabott nevelés és oktatás mellett is mutatkoznak – az adott csoporton belül – leszakadó, lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban, hosszantartó betegségben, a képesség, tudás elsajátításához rendelkezésre álló időkeret szűkösségében keresendő. A tanulási képességek terén mutatózó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és kiscsoportos formában.

Tanórai keretben a figyelemfelkeltés, a cselekedtetés, az ismeretek közvetítése és megerősítése differenciált formában, képesség szerinti csoportok kialakításával, esetenként egyéni bánásmóddal történik. Lehetőséget kell teremteni a feladatok elvégzésében az egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtásra, a szemléltető eszközök és tanulói segédletek szükséglet szerinti megválasztására. Ebben a munkában a legfontosabb segítők a pedagógiai asszisztensek és a gyermekfelügyelők. A tanulás szervezésénél döntő az állandó ösztönzés megvalósítása, a cselekedtetés, a különböző tantárgyaknál megjelenő tananyagok kapcsolódási pontjainak különböző szempontú megközelítése, megerősítése. Az iskola tanulásszervezése a napközi otthoni foglalkozásokkal együtt egész napos. A tanulók házi feladatot csak saját kérésre kapnak, minden kötelező tanulási tevékenység az iskolában történik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és tanórai foglalkozások célja a károsodásból eredő nagyfokú lemaradások csökkentése, a meglévő képességelönyökre építve az eredményes személyiségfejlesztés megvalósítása, tanórai keretek között, egyéni és kiscsoportos formában.

A fejlesztés célja nem a tanórai tananyag átismétlése, hanem a képességek, készségek, kompetenciák terápiás fejlesztése:

- érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros koordináció, tájékozódás;
- bazális stimuláció, beszédfejlesztés, szociális és kommunikációs tevékenység segítése,

- művészeti foglalkozások, zene, rajz, tánc stb.;
- mozgásállapot javítása, sporttevékenység.

A tehetséggondozás során a fő hangsúly az épen maradt részképességek fejlesztésén van, és elsősorban érdeklődési körök alapján szerveződik. Legfontosabb feladata a szabadidő hasznos eltöltésére nevelés, művészetekkel, az egészséges életmóddal és a környezettudatos magatartással összefüggő tevékenységek.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít.

A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának kulcsmozzanatai:

- a bemeneti jellemzők megismerése, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait;
- a kimeneti elvárások, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenet, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén szükséges a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek) és a család legjellemzőbb mutatói (a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, cél-racionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere) együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist – a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalom sajátosságainak számbavételét. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők:

- a munka, a tanulás, a szabadidő, a szórakozás határainak elmosódása, az élethosszig tartó tanulás szükségessége,
- a piaci elemek mint a gazdasághoz való viszony fő jellemzői,
- nagy választási lehetőség, elágazó életutak mint az életút jellemzői,
- a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje,
- az identitás és önismeret mint szocializációs cél,
- párbeszéd, keresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés mint tipikus tevékenységek,
- érték-pluralitás, egyéni boldogság mint értékek, és a kíváncsiság mint motiváció.

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3+1	3	4+1	4+1	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2+1	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Szakiskola

A képzés célja:

- Olyan általánosan művelt, korszerű szakmai, elméleti és gyakorlati felkészültségű szakemberek képzése, akik képesek ellátni szakképesítésüknek megfelelő munkaköröket, foglalkozásokat.
- Alapozzon meg és fejlesszen ki olyan tudást a tanulóban, amely képessé teszi őt arra, hogy a folyamatosan változó szakmai követelményeknek eleget tudjon tenni.
- Neveljen szakmaszeretetre, hivatástudatra, pontos, megbízható munkavégzésre, önállóságra, felelősségtudatra és felelősségvállalásra.

A tanulók felvételének feltételei:

A megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának véleménye alapján enyhe értelmi fogyatékos és/vagy pszichés funkciók zavarával küzdő, a többi tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók vehetnek részt.

Alapfogalmak A szakiskolai oktatás, képzés tekintetében: Szakma: A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX törvény (a továbbiakban: Szkt.) alapján kiadott szakmajegyzéken szereplő képzés. Részsakma: Az Szkt. alapján kiadott szakmajegyzéken szereplő képzés önálló tematikai eleme. Szakképesítés: Az Szkt. alapján kiadott szakmajegyzéken nem, de az emberi erőforrások minisztere által kiadott szakiskolai jegyzéken szereplő 4 vagy 2 éves képzés. II. Rövidítések Enyhe értelmi fogyatékos: EF Hallási fogyatékos: HF Látási fogyatékos: LF Mozgásszervi fogyatékos: MF III. A szakiskolában oktatható képzések fő szabályai A sajátos nevelési igényű tanulók (kivéve a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók) középfokú iskolai nevelése-oktatása céljából a szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi (a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók középfokú nevelése-oktatása a készségfejlesztő iskolában történik). A szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és szakmai oktatás, szakmai képzés folyik. A szakiskolában a szakmai oktatás, szakmai képzés - a képzési és kimeneti követelmények vagy a képzési és kimeneti követelmények alapján készített speciális kerettanterv szerint, illetve - a programkövetelmény alapján készített speciális kerettanterv szerint folyhat. A szakiskolában az emberi erőforrások minisztere által közzétett szakiskolai képzési jegyzékszereplő két illetve négy éves képzések oktathatóak. A szakiskolában oktatható képzések jellegüktől függően képzési és kimeneti követelménnyel, programtantervvel és speciális kerettantervvel vagy programkövetelménnyel és speciális kerettantervvel rendelkeznek. Ha az adott 4 éves képzés az emberi erőforrások minisztere által kiadott szakiskolai képzési jegyzéken kívül az Szkt. alapján kiadott szakmajegyzéken is szerepel, úgy képzési és kimeneti követelménnyel, programtantervvel és speciális kerettantervvel is rendelkezik. Ha az adott 4 éves képzés az emberi erőforrások minisztere által kiadott szakiskolai képzési jegyzéken igen, de az Szkt. alapján kiadott szakmajegyzéken nem szerepel, úgy programkövetelménnyel és speciális kerettantervvel is rendelkezik. Ha az adott 2 éves képzés az emberi erőforrások minisztere által kiadott szakiskolai képzési jegyzéken szerepel és egyben valamely, az Szkt. szerint kiadott szakmajegyzéken szereplő szakma részsakmája, úgy speciális kerettantervvel, valamint az Szkt. szerint kiadott szakmajegyzéken szereplő szakma tekintetében képzési és követelménnyel és programtantervvel is rendelkezik. Ha az adott 2 éves képzés az emberi erőforrások minisztere által kiadott szakiskolai képzési jegyzéken szerepel, de egyetlen, az Szkt. szerint kiadott szakmajegyzéken szereplő szakmának sem részsakmája, úgy programkövetelménnyel és speciális kerettantervvel rendelkezik. A jelzett dokumentumokat a képzések során együttesen kell alkalmazni. Az adott képzésekhez készült képzési és kimeneti követelmények és programkövetelmények által meghatározott követelményeket a speciális kerettantervekben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni és számon kérni. A szakiskolában az

évfolyamok száma a szakmajegyzékben vagy a képzési és kimeneti követelmények, illetve a programkövetelmény alapján készített speciális kerettantervben meghatározott.

A szakiskolai tanulmányok szakaszai:

1. Előkészítő évfolyam

A szakiskola 9. előkészítő évfolyamán folyó szakmai alapozás során egy-egy szakmacsoport közös (elméleti és gyakorlati) szakmai ismereteinek oktatása; készségek, képességek fejlesztése folyik.

Szakmacsoportos alapozás a következő területeken folyik:

- könnyűipari szakmacsoport
- építészet szakmacsoport
- faipari szakmacsoport

Ez alatt az időszak alatt a cél az eddig elsajátított ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaaorientáció egyénenkénti segítése, önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása és megerősítése, az idegen nyelv minimális társalgási szintű oktatása, gyakorlati foglalkozások biztosítása.

Az előkészítő év alapvető feltétele –bemeneti követelménye- a szakképző évfolyamok teljesítésének.

NAT 2020

AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SZAKISKOLA KÖTELEZŐ 9/E ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÁNAK KERETTANTERVE

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

Ebben a szakaszban – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhe értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékossgból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az *erkölcsi nevelés* területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. **Kö**ntakozik

a közösségi étellel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés. A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajtítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önértékesítés intézményes lehetőségeit.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés. A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a

megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A *felelősségvállalás másokért és önkéntesség* területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

A *fenntarthatóságot és környezettudatosságot* segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció. Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés. Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása. A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell taníttatni, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan

használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyokhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelv elsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formában (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínált eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre

alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott

eszközegyüttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók

számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, mérlegelés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4+3	144
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető		3	108
Mindösszesen		34	1224

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

NAT 2012

AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SPECIÁLIS SZAKISKOLA OKJ SZERINTI RÉSZSZAKKÉPESÍTÉS OKTATÁSÁHOZ ALKALMAZANDÓ 9-10. ÉVFOLYAMOS KÖZISMERTETI

KERETTANTERVE

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, az OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek. (A tantárgyi kerettantervek összeállítása során a teljes rendelkezésre álló órakeret felosztásra került a tematikai egységek között. A nevelőtestületnek azonban jogszabályban biztosított lehetősége van a tematikai egységek óraszámának 10%-os csökkentésére, és ennek felhasználásával az esetleges helyi sajátosságok érvényesítésére.)

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

Célok és feladatok

A speciális szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelm, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik köteleességtudata.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlttal kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról –

akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására. A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját. A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és életér kialakításának és megóvásának igénye.

A pályaaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapképességek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz

szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A 9–10. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, rész képességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a tanuló a tanult nyelv alapvető, mindennapi élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulóit felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a mindennapi élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokra használja fel. Felismeri a társadalmi lét különböző területein. Felismeri egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A természettudományos és technikai kompetencia területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a mindennapi élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A digitális kompetencia azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A szociális és állampolgári kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészül a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseléséről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybe vételével.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kifizető céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét. Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatúrás képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetencterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértelen elsajátított kultúrtechnikai eszközt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához kapcsolódó enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2+1 2+1	142
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	71
Informatika	Informatika	1	71
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		11	864
További szabad közismereti időkeret		1,5	108
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérben az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakaszban megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos

nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Értékelési elvek és eljárások

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.

Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.

A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.

Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.

Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.

Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.

A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés. Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.

A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.

A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, valamennyi szakaszban folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni, vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán nyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetőek, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre.

Mіндеzt egy innovációs folyamat részeként élük meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SZAKISKOLA 9-10. ÉVFOLYAMÁNAK KERETTANTERVE

TANTERVI BEVEZETŐ

A szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására. A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv (együttnevelés esetén az együttesen alkalmazott kerettantervek) tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerőpiaci és társadalmi integrációra. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a készségfejlesztő iskolai képzésben kiemelt célja támogatni a gyakorlati

ismeretek elsajátítását, gyakorlási- kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik. A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzélem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzélem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi étellel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt, elfoglalható helyéről.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvényisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az

emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énkép, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültség, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejlesztendő képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulóknak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozásra, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgásra, a megjelenésre, a küllemre, az ápoltságra összefüggéseire.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megőrzésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a

közlekedésben, a testi higiéniében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásra utaltságot. A szociális attitűd, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális attitűd, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló-élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerőpiaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások

kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészíti a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerőpiaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerőpiaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik. A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásaként jelenik meg. Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmának feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi kompetenciák)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelés-oktatás ezen szakaszában, ebben az intézménytípusban idegen nyelv oktatása nem történik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésére

helyeződik.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Törekedni kell a digitális technológia kínált eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja

elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszhetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet. Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka. A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközezőként kell megjelennie. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. A pedagógus együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. Az adaptív oktatás gyakorlati

megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget. A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát. A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le.

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2+1	142
Technológia	Digitális kultúra	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		10	710
Szabad közismereti időkeret		1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
Szabad szakmai időkeret		2	142
Összesen		heti 34 óra	2414
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Az fentebb közzétett kerettantervek a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon, valamint a 6 évfolyamos gimnáziumok 7. évfolyamán) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat 2020) foglalt szabályozásnak megfelelnek. Ezeket a Nat 2020 bevezetésével párhuzamosan, felmenő rendszerben kell alkalmazni. A jogszabály alapján az iskola a pedagógiai programjának részeként a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tantervben meg kell nevezni az alapjául szolgáló kerettanterveket. Az intézmények számára a helyi tantervük készítéséhez a Nat 2020 *Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban* és *A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként* az irányadó.

A korábban a miniszter által egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy egyes sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez készített kerettantervek közül az itt közzétett kerettantervek is beépíthetők a helyi tantervben, a Nat 2020-ban szabályozott órakeretek terhére. Ezek a kerettantervek a Nat 2020 szabályozásával, tartalmával összhangban állnak.

A választott kerettanterv megnevezése

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához – NAT 2012

Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)

Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)

Kerettanterv a szakiskolák számára

(Korábban "speciális szakiskola" - a megnevezés módosításról a 22/2016. (VIII. 25.) EMMI rendelet remndelkezik, ugyanezen rendelet a kerettantervek tartalmát azonban nem módosítja.)

Kerettanterv a készségfejlesztő iskolák számára

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához – NAT 2020

- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam](#)
- [Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam](#)
- [Kerettanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam](#)
- [Kerettantervek a szakiskolák számára](#) (tájékoztató, a szakiskolában oktatható 2 és 4 évfolyamos képzések)
 - Közismereti kerettantervek a szakiskolák számára:
 - [Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve](#)
 - [Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv](#)
- [Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei](#)

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó, vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése óraszám

NAT 2012

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1+1	1+1	1+1

Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

NAT 2020

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

NAT 2012

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1+1	1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

NAT 2020

Kötelező tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	288	4+1	4+1	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144

Matematika	4+1	4+1	288	4+1	4+1	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144
Heti órakeret	28	28		30	30	

NAT 2012

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok (középsúlyos)

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2+2	2+2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3+1	3	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2+1	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2+1	2+1						
	Életvitel és gyakorlat			2+1	2+2	2+2	2+2	3+2	3+2
Természeti környezet	Környezetismeret					1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2

Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

NAT 2020

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok (középsúlyos)

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2+1	2+1	3+1	3	4+1	4+1	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2+1	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2+1	2+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

NAT 2020**Tantárgyak és óraszámok szakiskola 9/előkészítő osztály**

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4+3	144
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető		3	108
Mindösszesen		34	1224

NAT 2012**Tantárgyak és óraszámok szakiskola 9-10. osztály**

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2+1 2+2	142
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	71
Informatika	Informatika	1	71
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		11	864
További szabad közismereti időkeret		1,5	108
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

NAT 2020**Tantárgyak és óraszámok szakiskola 9-10. osztály**

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2+1	142
Technológia	Digitális kultúra	1	71

Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		10	710
Szabad közismereti időkeret		1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
Szabad szakmai időkeret		2	142
Összesen		heti 34 óra	2414
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások:

Mozgásállapot javítására az alapozó terápia segítségével

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásfejlődése mind életkorban, mind a fejlődés minőségében eltér az átlagtól. Ezt a hátrányt csak célzott, pontos diagnózison alapuló tematikus fejlesztéssel tudjuk kompenzálni.

Beszédállapot javítására, fejlesztésére a logopédiai foglalkozások segítségével

A kommunikációs kultúra fejlesztésének segítségével el kell érni, hogy gyermekink képesek legyenek az önálló ismeretszerzésre, tudásuk gyarapítására, társadalmi érintkezési formák betartására, az audiovizuális információk számukra is lényeges üzeneteinek befogadására, értelmezésére.

Egyéni ill. kiscsoportos fejlesztés:

- matematika és magyar és egyéb közismereti tárgyak tekintetében fejlesztő foglalkozások felső tagozaton (kiscsoportban osztályfőnök vagy szaktanár által)
- 1-4. évfolyam eredményes felkészítésére (matematika, magyar)

- autizmussal élő tanuló egyéni fejlesztésére

Nem kötelező tanórai foglalkozások:

Szakkörök

Figyelembe véve tanulóink igényeit, érdeklődését, és iskolánk adottságait, a nem kötelező tanórai foglalkozások keretében szakköröket biztosítunk tanulóink számára. A szakkörök tevékenységei a tanórákon kívül rekedt műveltségi anyag célzatosan rendezett egységeit kínálják, képességfejlesztés, tehetséggondozás, a személyiség gazdagítása, a szociális kapcsolatok bővítése céljából.

Intézményünkben működő szakkörök:

- kórus
- rajz
- textil
- sakk
- informatika
- színjátzó
- tömegsport

Biztosítjuk tanulóink számára a hitélet gyakorlását. Heti 2X1 órában, a katolikus és a református egyház is szervez foglalkozásokat intézményünkben.

A tanórán kívüli foglalkozások egyéb szervezeti formái

- Tanulmányi, kulturális és sportversenyekre való felkészítés és részvétel
- Iskolai gyermeknap
- Tanulmányi kirándulások
- Egészségnap
- Pályaorientációs nap
- PÉNZ 7 témanap
- Fenntarthatósági témanap

Napközis foglalkozások:

A törvényi rendelkezéseknek megfelelően intézményünk tanulói számára minden évfolyamon biztosítjuk, a 16 óráig való intézményben tartózkodást. Napközis csoportjaink összevont csoportokkal működnek.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A **tankönyvek** kiválasztásánál elsődleges szempont, hogy a tankönyvek nyelvezete megfelelő legyen és alkalmazkodjon a tanulóink életkorához, illetve megfeleljen a sajátos nevelési igényükből adódó szükségleteiknek. A Nemzedékek Tudása, a Műszaki Kiadó, School Kiadó és a Konsept-H Kiadó forgalmaz enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatásához készített tankönyveket.

Ezen felül:

- A tankönyv legyen igényes kivitelű és jó minőségű (színes, egyszerű áttekinthető, rövid mondatok, megfelelő betűméret)
- kapcsolódjon a tantervhez,

- legyen színes, magyarázó ábrákkal ellátott, a tanulók számára áttekinthető,
- szerepeljenek benne feladatok, melyek megoldása során a tanulók gyakorolhatják megszerzett ismereteiket, illetve témazáraskor számot adhatnak tudásukról,
- az ismeretközlés és a megadott feladatok azonos algoritmus szerint épüljenek fel,
- az adott tárgyban érvényesüljön a folyamatosság, az egymásra épülés felmenő rendszerben,
- az ára megfizethető legyen

A taneszközök:

- A sajátos nevelési igényű tanulók számára fontos a konkrét cselekvésen alapuló gondolkodásfejlesztés, amely felébreszti a tanulás iránti igényt, megalapozhatja az élethossziglan tartó tanulást.
- A taneszközök fajtáinak több csoportját alkalmazzuk intézményünkben (nyomtatott, auditív eszközök, vizuális információhordozók, audiovizuális eszközök stb.), melyek egy része a tanári képességek kiterjesztésére irányul, vannak olyanok is, amelyek az önálló ismeretszerzést célozzák.
- Fokozottan ajánlott az audiovizuális hordozók bekapcsolása a tanítás - tanulási folyamatba. A képi látásmód segíti az élmények iránti fogékonyság kialakulását.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint A nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet foglalja össze. Az általánosan kötelező feltételeket a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodva több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni a számukra.

- Nemzeti Alaptanterv sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának alapdokumentuma, meghatározza az iskolai nevelés-oktatás közös értékeit. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8.) EMMI rendeletének 2. mellékletében szereplő „A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében szereplő egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni.
- A fogyatékos tanulók nevelésének és oktatásának szabályozása magába foglalja a fejlesztés tartalmát, követelményeit, kijelöli az iskolában elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket. Biztosítja, hogy a fogyatékos gyermekek többsége is elsajátíthassa a kultúra leglényegesebb ismereteit.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő oktató intézmények Pedagógiai Programjuk és Helyi Tantervük készítésénél figyelembe veszik:
- a közoktatási törvény rájuk vonatkozó előírásait, a rájuk vonatkozó kerettanterveket, a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit, a szülők és a fenntartók iskolai neveléssel kapcsolatos elvárásait és az általuk nevelt tanulók sajátosságait egyaránt.
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóink egyedi sajátosságai sérüléseik nem teszik lehetővé teljes egészében a NAT által megjelölt követelményeknek, kompetenciáknak a kialakítását. Ennek megfelelően a fejlesztési követelményeket csak tanulóink egyéni igényeinek figyelembevételével, lehetőségeikhez igazodva eltérésekkel és módosításokkal tudtuk meghatározni.
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet 2. mellékletében szerepel A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve mely szerint az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a kulcskompetenciák és a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye,

módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

KULCSKOMPETENCIÁK:

Anyanyelvi kommunikáció, kommunikációs kompetenciák:

Az anyanyelv az ismeretszerzés eszköze, fontos szerepe van az enyhe értelmi fogyatékosok nevelésében, oktatásában. Fontos feladat:

- a tanulók kommunikációjának (beszéd, szókincs, tartalom, kifejezés) folyamatos fejlesztésével csökkenteni az e téren mutató hátrányait
- az írás-olvasás biztos elsajátítását, mely elengedhetetlen a felnőtt élethez,
- irodalmi ismeretek segítségével ismeretnyújtás a világról, az emberi létről, az érzelmekről, segítve a személyiség, gondolkodás, érzelmi-, erkölcsi-, esztétikai érzék fejlődését
- lehetőség az etnikai hovatartozáshoz használt nyelv gyakorlására

Idegen nyelvi kommunikáció:

A tanulók képességeinek függvényében a megszilárdító szakaszban lehetőséget biztosítunk az idegen nyelv alapjainak elsajátítására.

Elemi szinten legyen képes különbséget tenni az anyanyelv és az idegen nyelv között.

Matematikai gondolkodási kompetencia:

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak a felfedezésére, megismerésére. Olyan képességek fejlesztése is történik, amely segítséget ad a tanulóknak más tantárgyakban illetve a mindennapi életben jelentkező problémák megoldásában. Fontos feladat minél több –az önálló élethez szükséges- készség, képesség fejlesztése:

- A számfogalom kialakítása, számokkal kapcsolatos műveletek biztonsággal történő elvégzésének az elsajátítása
- Gondolkodási műveletek alkalmazása a matematika nyelvén a mindennapi élethelyzetekben
- A pénz vásárlóértékének megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása: takarékoskodás, pénz beosztása stb.
- Gyakorlati mérések, számítások elvégzésének az elsajátítása
- Geometriai alakzatok ismerete, mértani szerkesztések elvégzése

Matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák:

Az enyhe értelmi akadályozott gyermekek nevelésében-oktatásában fontos helye van a természettudományos ismereteknek.

Feladatok:

- Tudatosítani a tanulóknak, hogy az ember a természet része, felelős a természeti környezetért.
- A természeti környezeti világ teljes körű megismerése személyes tapasztalatokon keresztül, a természethez való pozitív viszonyulás kialakítása
- Tudatosítani személyes felelősségét a természeti környezet értékeinek megóvása érdekében. Ez a környezettel szembeni tudatos magatartás váljon életvitele részévé.
- Egészséges életmóddal kapcsolatos szabályok elsajátítása, alkalmazása.

Digitális kompetencia:

A digitális kommunikáció használatának ismerete nagyon fontos rohamosan fejlődő világunkban.

Feladatok:

- Az alapvető informatikai eszközrendszer használatának elsajátításával esélyegyenlőség megteremtése.

- Digitális adatbázisokból történő adatszerzés illetve szolgáltatás megismerése képességeik függvényében.
- A munkához, az önálló életvitelhez kapcsolódó elemi ismeretek nyújtása.

A tanulás kompetenciái:

A tanulóknak megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy később szakmát tudjanak tanulni. Ennek érdekében fontos feladat, hogy az iskolában eltöltött évek alatt folyamatosan fejlődjön az ismeretszerzés képessége. A bevezető és kezdő szakaszban történő tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése után az alapozó és fejlesztő szakaszban tevődik át a hangsúly az önálló tanulásra. Rendszeres házi feladatok adásával, órai önálló feladatokkal igyekszünk elérni, hogy az önálló feladatmegoldásban, ismeretelsajátításban is sikereket érjenek el tanulóink.

Igény kialakítása tanulóinkban az ismeretek folyamatos bővítésére. Ismeretszerzés egyéb formáinak elsajátítása, és a mindennapok során történő tudatos használata: könyvtár, folyóiratok, előadások, internet.

Személyes és társas kapcsolati kompetencia:

Feladatok:

- állampolgári jogok és kötelességek megismerése és elsajátítása, az ismeretek mindennapi életben történő alkalmazása (pl.: önmagával kapcsolatos hivatali ügyek intézése)
- a társas viselkedés normarendszerének elsajátítása, magatartási szabályok megértése, betartása
- nemzeti hagyományaink és kultúránk megismerése, értékeinek tisztelete

Munkavállalói, vállalkozói kompetencia:

Képességeik, lehetőségeik tükrében:

- Helyes önismeret, önbizalom kialakítása,
- Kialakítani a mindennapi életben kínáló lehetőségek felismerését
- A munkaerőpiacra történő bekerülés és megmaradás képességének kialakítása
- Megfelelő munkamagatartás kialakítása (megbízhatóság, pontosság, precízitás, kitartás), gyakorlat a munkavégzésben

Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság:

Hangsúlyt fektetünk:

- Olyan ismeretek és élmények nyújtására melyek hozzájárulnak képességeik fejlesztéséhez, a harmonikus személyiség kialakulásához.
- Értékközvetítés a művészeti alkotásokon keresztül
- Egyéni tehetségek felismerése, kreativitás kibontakoztatása, fejlesztése
- Esztétikus, harmonikus környezet iránt igény kialakítására. A mindennapi élete során váljon igénnyé számára.

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése:

Az egyén önmagáról alkotott képe, személyiségének tulajdonságai saját tevékenysége során alakul ki. Éppen ezért elő kell segíteni, hogy az ismereteket ne mindig készen kapják, hanem saját

gyakorlati tevékenysége során fedezzék fel, tapasztalják meg az emberi értékeket. Fokozatosan alakuljon ki énképük, önismeretük, legyenek tisztában saját lehetőségeikkel, korlátaikkal.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:

A tanulók ismerjék meg nemzeti kultúránk múltját, értékeit:

- kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők és sportolók tevékenységének ismerete
- a magyarság történelmének, hazánk földrajzának, irodalmának ismerete
- a tanulót közvetlenül körülvevő környezet megismerése, megbecsülése, hagyományai
- természeti, társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása
- más földrészek népességének, kultúrájának elemi ismerete

Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra:

Európa a magyarság tágabb hazája.

- Közvetlen szomszédaink, valamint Európában élő más népek értékeinek, hagyományainak megismerése, tisztelete
- Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt.
- Az Európai Unióval kapcsolatos alapvető ismeretek (mely országok alkotják, miért és mikor jött létre stb), tömegkommunikációs eszközökön keresztül kövessék figyelemmel a fontosabb történéseket

Iskolánknak törekednie kell olyan nemzetközi kapcsolatok keresésére, amely lehetőséget biztosít tanulóinknak más kultúrákkal kapcsolatos személyes tapasztalatszerzésre.

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés:

Ismeretek nyújtásával a tanulót képessé tenni a civil társadalom, lakóhely életében való részvételre. Elősegítve ezzel a mindennapokban történő minél önállóbb boldogulásukat. Legyenek tisztában jogaikkal, kötelességeikkel. A tanulók sajátítsák el a társadalmi együttélés szabályait, és minden körülmények között törekedjenek annak betartására.

Az állampolgári jogok gyakorlására való felkészítés.

Gazdasági és pénzügyi nevelés:

Élethosszig tartó tanulással képes legyen alkalmazkodni a folyamatosan változó gazdasági viszonyokhoz. való. Az iskolai nevelés oktatás célja, a tanulók felkészítése a gazdasági folyamatokban –termelés, hasznosság, korszerű termelési technikák- való részvételre.

Fenntarthatóság, környezettudatosság:

A tanulók magatartásának, életvitelének alakítása annak érdekében, hogy képesek legyenek a környezetmegővésre, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását. Állomásai:

- A környezet sajátosságainak megismerése, értékeinek felismerése és megőrzésére törekvés.
- Alakítani kell a tanulók érzékenységét környezetük állapota iránt.
- Válságjelenségeket okozó tevékenységek megismerése gyakorlati példánkon keresztül: környezetromboló tevékenységek elutasítása környezetkímélő magatartás kialakítása.
- Tevékenyen kapcsolódjanak be környezetük értékeinek megőrzésébe.

A tanulás tanítása:

Az iskola átfogó nevelési, oktatási, fejlesztési feladata, hogy a gyermeket megtanítsa tanulni. A tanulás ismeretszerzést, jártasságok, készségek kialakítását, képességfejlesztést jelent. A₈₈

pedagógusnak fontos szerepe van a tudás, az ismeretek iránti érdeklődés felkeltésében és fenntartásában. Minden tanuló számára biztosítani kell a szükségleteinek, fejlettségének

legjobban megfelelő tanulási technika elsajátítását. Az iskolában eltöltött idő alatt fokozatosan kell rátérni az önálló tanulásra. A tanulóknak ki kell alakítani, hogy tudjanak segítséget kérni, és igénybe venni probléma esetén.

Testi és lelki egészségre nevelés:

A felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelése fontos feladat. Az iskolai nevelés, oktatás során hangsúlyt kell fektetni az egészséges életvitellel kapcsolatos magatartásoknak, szokásoknak a kialakítására. Kiemelni a betegségek megelőzésének a fontosságát, módját, valamint az egészséges állapot értéként való tiszteletét, megőrzésére törekvést egyaránt. Az egészséget károsító tényezőket utasítsák el. A testi egészség, a komfortérzet stabil lelki egyensúlyt biztosít.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire, pályaorientáció:

A felnőtt életre való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció melynek célja, hogy segítse a továbbtanulást. Fontos, hogy megismerjék az összes számukra kínálgató továbbtanulási lehetőséget és ennek tükrében a legmegfelelőbb kiválasztására törekedjenek. Személyes tapasztalatok segítségével ismereteket kell nyújtani a munka világról.

A nevelés, oktatás folyamatába olyan mintaadás beépítése, amely a párkapcsolat kialakításában pozitív szerepet játszik. Az eltérő nem megfelelő tiszteletére való nevelés. A családon belül betöltött szerepeknek a megismerése. Tudatos családtervezés.

Médiatudatosságra nevelés:

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A mindennapos testnevelés megvalósításának módja:

A rendszeres testmozgás a szellemi, testi fejlődésre, valamint a társas kapcsolatok alakulására egyaránt pozitívan hat. A rendszeres, változatos mozgáslehetőségek biztosítása mellett a gyermekek megismerik a mozgás örömeit. A mozgás adta sikerélmények gazdagítani fogják a személyiségüket, harmonikusabbá teszik társas kapcsolataikat, és kialakítják a közösséghez való tartozás igényét is. Intézményünkben az általános iskolai osztályok számára heti három testnevelés óra biztosított. Heti két alkalommal szervezünk tömegsport foglalkozásokat. Melynek alapvető célja a tehetséggondozás, az erőnlét, az ügyesség, az állóképesség fejlesztése, a harmonikus összerendezett mozgás kialakítása. Egy-egy sportágban kiemelkedő tanulók versenyre történő felkészítése is a tömegsport foglalkozásokon történik.

Minden tanulócsoporthoz heti egy tanóra időtartamban biztosított a játékos egészségfejlesztő testedzés, melyet két részletben valósítanak meg a hét folyamán.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011 évi CXC törvény 27§ (11) előírja az iskolák számára a mindennapos testnevelés megszervezését, heti 5 testnevelés óra keretében, melyet a 2012/2013- as tanévtől felmenő rendszerben kell bevezetni. A 2012/2013-as tanévben az 1., 5. és a 9. évfolyamon megszerveztük a mindennapos testnevelést a nem kötelező tanórai foglalkozások terhére. A 2013/2014-es tanévtől felmenő rendszerben az óratervezés részeként biztosított lesz a mindennapos testnevelés, heti 5 testnevelés óra keretében.

szervezett hit-és erkölctan oktatás. A szülő írásban nyilatkozik arról, hogy gyermeke melyik foglalkozáson, oktatáson vegyen részt.

Az etika oktatására alsó és felső tagozatban az etika tantárgyat A nemzeti köznevelésről szóló törvény 3. sz. mellékletében szereplő végzettséggel rendelkező olyan személy taníthatja aki legalább 60 órás pedagógus továbbképzés vagy szakirányú továbbképzés keretében elsajátította az etika oktatásához szükséges elméleti és módszertani ismereteket.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, a magatartás és a szorgalom minősítésének elvei

Az ellenőrzés formái:

- egy anyagrészhez kapcsolódó
- részösszefoglaláshoz kapcsolódó
- tudásszint mérés
- osztályozó vizsga, javító vizsga

Az egy anyagrészhez kapcsolódó írásbeli beszámoltatás történhet alkalmanként. Jellege és időbelisége rövid.

A részösszefoglaláshoz kapcsolódó beszámoltatás egy nagyobb témából, néhány anyagrészből történik, időtartamában nem veszi igénybe az egész tanítási órát.

A témazáró tudásszint mérés, írásbeli beszámoltatás történhet egy-egy nagyobb anyagrész befejezésekor, az egész tanórát igénybe veheti a megoldása. A tanulókat a témazáró időpontjáról az adott tárgyból két tanórával korábban tájékoztatni kell. A dolgozat javítását, értékelését a következő órára el kell végezni. Egy tanítási napon egy tantárgyból íratható témazáró a 8. évfolyamig, a 9. évfolyamtól maximum kettő íratható.

A beszámoltatás történhet szóban is, mely ugyancsak jelentősen befolyásolja a tanuló félévi és év végi minősítését.

Osztályozó vizsgára kötelezett tanuló félévkor és év végén köteles vizsgázni, amelyről írásban kap értesítést.

A nevelőtestület engedélyével javító vizsgát tevő tanuló vizsgájára augusztus utolsó hetében kerül sor.

Az értékelés:

A tanulóink értékelése folyamatos és motiváló hatású, a tanuló állapotának megfelelő.

Pontosan feltárja a hiányosságokat és pozitívumokat a tanulási képességek terén.

A pedagógus a tanuló teljesítményét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és tanév végén osztályzattal minősíti. Az érdemjegyek és osztályzatok

bizonyítványba való bejegyzésének módja a következő:

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

- Első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges az értékelés.

Általános szabályok:

- Az érdemjegyekről a tanulót és a tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell.
- A tanulók félévi és év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket teljesítette.

A magatartás és a szorgalom minősítésének elvei:

Magatartás: érdemjegye kifejezi a közösség tagjaihoz való viszonyulást (viselkedés, hangnem, felelősségérzet, közösségi tevékenységek), figyelembe véve az életkori sajátosságokat.

Az osztályozás során figyelembe kell venni:

- a tanuló személyiségének változását
- alkalmazkodást a közösséghez
- a közösség érdekében végzett tevékenységet.

Példás (5): magatartású a tanuló ha,

- betartja a Házirend követelményeit
- viselkedése tanórán és azon kívül példamutató
- a rábízott és önként vállalt feladatokat ellátja, kötelességtudó
- nincs igazolatlan hiányzása
- fegyelmező intézkedés nem volt vele szemben
- felnőttekkel, társaival szemben udvarias, segítőkész, tisztelettudó
- megnyilvánulásaiban őszinte
- az osztály és az iskola életében aktívan részt vesz
- vigyáz a közösség vagyonára.

Jó (4): magatartású a tanuló ha,

- a Házirend követelményeit általában betartja, törekszik a hibák kijavítására
- fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, ezek kismértékűek
- a rábízott feladatokat ellátja
- viselkedése tanórán és azon kívül
- az elvállalt feladatokat ellátja.

Változó (3): magatartású a tanuló, ha

- aki a Házirend követelményeit nem minden esetben tartja be
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik
- befolyásolható, tetteit nem mindig vállalja
- a közösséghez, szabályokhoz nehezen alkalmazkodik
- társaival, felnőttekkel szemben időnként tiszteletlen, durva
- a rábízott feladatok ellátásában megbízhatatlan
- maximum kisszámú igazolatlan hiányzása van

- fegyelmezési fokozata: írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetés.

Rossz (2) : magatartású a tanuló, ha

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti
- a tanórán vagy a tanórán kívül viselkedése fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, felnőttekkel szemben sok esetben tiszteletlen, durva
- magatartása romboló hatású a közösségre nézve
- társai vagy az iskola tulajdonában kárt okoz
- igazolatlan hiányzása meghaladja a 10 órát
- fegyelmezési fokozata: több szaktanári figyelmeztetés, osztályfőnöki megrovás vagy ennél magasabb fokozatú büntetés.

Szorgalom: érdemjegye kifejezi a tanuló munkához való viszonyát (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat), egyéni képességeihez mérten.

Az osztályozás során figyelembe kell venni:

- a tanuló képességeit
- együttműködési szándékát.

Példás (5): szorgalmú a tanuló ha,

- tanulmányi teljesítménye egyenletes, tükrözve képességeit
- törekszik a legjobb eredmény elérésére
- önellenőrzésre törekszik
- tanulmányi feladatait maradéktalanul, pontosan elvégzi
- tanórák aktív résztvevője
- többletfeladatokat vállal
- tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken vesz részt
- felszerelése rendezett, házi feladata hiánytalan.

Jó (4): szorgalmú a tanuló, ha

- tanulmányi teljesítménye viszonylag egyenletes, tükrözve képességeit
- tanulmányi feladatait elvégzi, de többletfeladatot önként nem vállal
- tanórákon többnyire aktív
- tanórán kívüli foglalkozásokra, versenyekre nem jelentkezik, de elvégzi a ráosztott feladatokat
- felszerelése rendezett, házi feladata hiánytalan.

Változó (3): szorgalmú a tanuló, ha

- tanulmányi teljesítménye ingadozó, elmarad képességeitől
- tanulmányi feladatait nem mindig teljesíti, figyelmetlen
- tanórákon passzív
- érdemjegyeit több tantárgyból lerontja
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik.

Hanyag (2): szorgalmú a tanuló, ha

- tanulmányi teljesítménye lényegesen elmarad képességeitől, keveset tesz a fejlődés érdekében
- tanulmányi feladatait minimális szinten teljesíti, érdektelen, közömbös

- feladatait többnyire nem végzi el, munkafegyelme rossz
- érdemjegyei több tantárgyból elégtelen
- a tanuláshoz nyújtott segítséget elutasítja, ellenszegül
- felszerelése, házi feladata nincs vagy hiányos.

Fegyelmezés:

Az a tanuló, aki tanulmányi kötelességeit nem teljesíti, illetve a Házirend előírásait megszegi, büntetésben részesíthető.

Szaktanári figyelmeztetésben részesíthető az a tanuló aki:

- a tanórát zavaró magatartás, mellyel sérti a társainak tanuláshoz való jogát
- az órán nem dolgozik
- taneszköz használata nem rendeltetésszerű
- tanár iránti tiszteletlenség

Osztályfőnöki figyelmeztetésben részesíthető az a tanuló aki:

- társait bántalmazza
- az iskola berendezéseinek szándékos rongálása (kisebb károkozás esetén)
- társaival illetve az intézményben dolgozó felnőttekkel szemben trágár beszéd, nem megfelelő hangnem (szóbeli figyelmeztetés)
- többszöri késés órákról, igazolatlan hiányzás
- a házirendben foglalt szabályokat sértő viselkedés az iskolán belül és iskolai közösségi programokon
- magatartásával rombolja az osztályközösség és iskola hírnevét
- a rábízott vagy önként vállalt feladatokat nem teljesíti

Intézményvezetői figyelmeztetésben részesíthető az a tanuló aki:

- társainak testi-lelki veszélyeztetése
- magatartásával az iskolai közösség hírnevét súlyos mértékben rombolja
- szándékos rongálás (nagyobb károkozás esetén)

Súlyos tanulói kötelességszegés esetén fegyelmi eljárás indítható a tanuló ellen, melyben a jogszabály útmutatásai alapján kell eljárni.

Csoportbontás és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Intézményünkben speciális szakiskolában csoportbontásban tanulják a tanulók a gyakorlati oktatás illetve a szakmai alapozó ismeretek tantárgyat. A tanulók szakmacsoportonként kerülnek csoportba sorolásra.

Az elmúlt tanévekben alsó tagozaton és a foglalkoztató csoportokban általánossá vált az összevont osztályok szervezése. Az egyes osztályok tantárgyai között lévő különbségeket orvosolni kell. Az eltérő tantárgyakat a tanulók csoportbontásban tanulják.

A tanulók fizikai állapotmérésének módszerei:

A tanulók általános fizikai teherbíró képességének mérése

Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja

Az oktatás területén

Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése, és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében.

- **Minőségellenőrzés**

(Az általános fizikai teherbíró-képesség egységes mérése, értékelése és minősítése).

- **Minőségbiztosítás**

(Minden fiatal – képesség szerinti differenciált terheléssel, szükség esetén felzárkóztató program biztosításával – úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéshez szükséges fizikai fitness szint „megkívántság”, vagy „kell” értékét elérje és megtartsa).

Az oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének tudatosítása. (A fizikai fittség méréséhez, önálló tudatos alkalmazásához szükséges edzésméleti, humánbiológiai és sportági elméleti ismeretek folyamatos népszerűsítése, készség szintjéig gyakoroltatása).

1. Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének lehetőségei

Erőnléten az egyén fizikai, pszichikai összetevőjét értjük, amelyet mindenekelőtt az állóképesség, az erő és a gyorsaság, a velük kapcsolatos pszichikai tulajdonságok határoznak meg.

Az erőnlét két legfőbb teljesítmény-meghatározó tényezője tartalmi és metodikai szempontból a koordinációs és a kondicionális képességek. A koordinációs képességek fejlesztése lényegében az ügyesség edzése. A koordinációs képességek fejlesztésével, a végső soron, a mozgás végrehajtásának és gazdaságosságának pontosságát javíthatjuk. A koordinációs képességek fejlődése egyébként szoros összefüggésben van a kondicionális képességek fejlődésével.

Koordinációs képességek

A biológiai fejlődés által biztosított „fejlesztési optimum” szakaszai

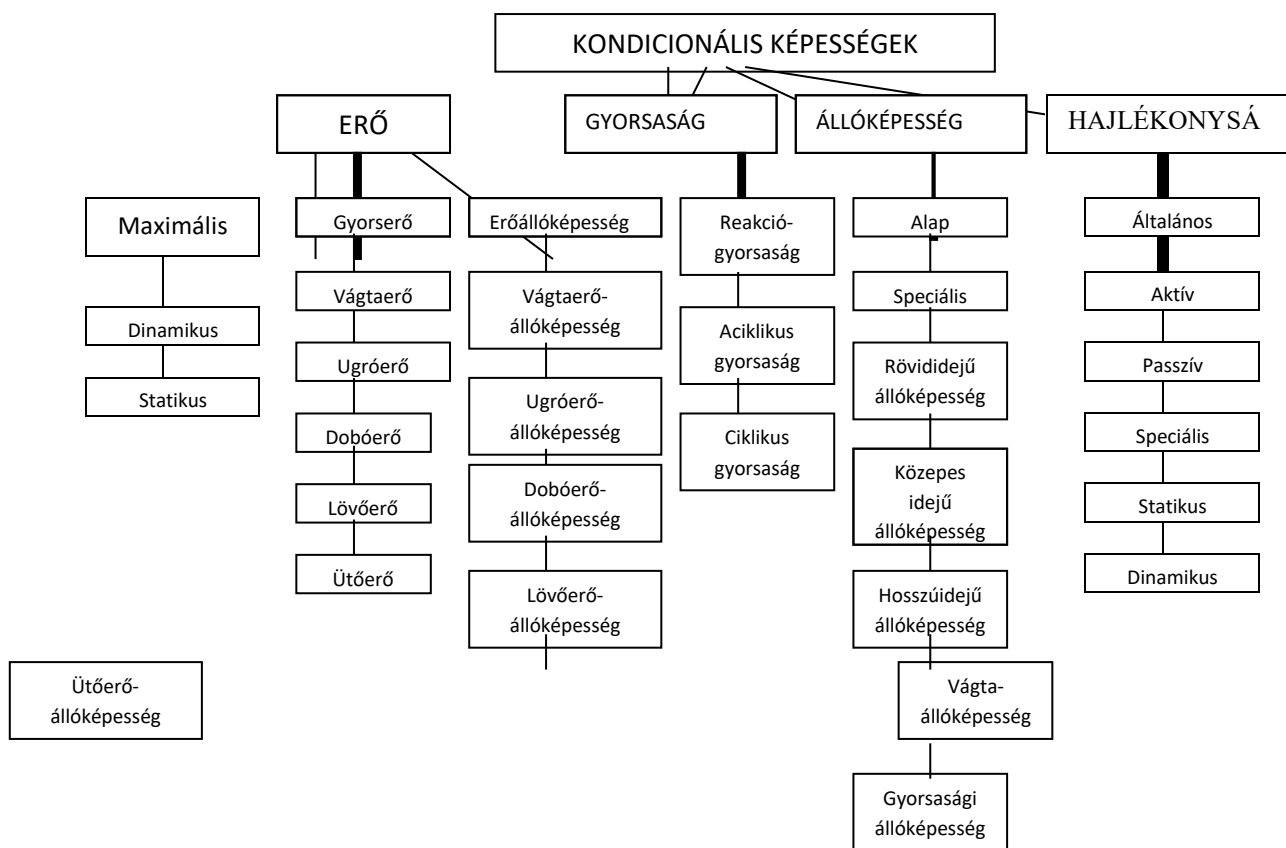
Koordinációs képességek	Életkor szakaszok (év)			
	Jó	Kiváló	Jó	Kiváló
Mozgástanulási képességek	7-9	10-11	15	16-18
Mozgásszabályozási képességek	7-10	11-12	14-18	
Hallási és látási ingerekre reagálás	7	8-9	10	
Ritmusképesség	7-8	9-10	11-12	
Tájékozódási képesség	7-11		12-14	
Egyensúlyozási képesség	9	10-11	12-13	

(Forrás: Nádori L.: A motorikus képességek fejlesztésének elméleti és metodikai alapjai.)

Kondicionális képességek

A rendszeres testedzés hatására növekszik az izomrendszer teljesítménye, fejlődik az izom ereje, gyorsasága és állóképessége.

A kondicionális képességek edzéstől szerinti felosztási sémája

Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének gyakorlati haszna

1. A terhelhetőség/egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek mérésére kifejlesztett mérési és értékelési útmutató alapján elvégzett vizsgálatok lehetővé teszik az egyén, a közösség, a társadalom egészének, vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
2. A teljesítmény-élettani paraméterek különbözőségének felfedése, lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
3. Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
4. Felfedi az egészség, a terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
5. Objektíven és megbízhatóan tükrözi társadalmi és helyi szinten egy-egy programcsomag az egyéni vagy csoportos foglalkozások hatására bekövetkező változást.
6. A rendszeres időszakos ellenőrzés, folyamatos visszacsatolás jelent a hibák kiküszöböléséhez.
7. Egy-egy edzésprogram befejezése után az elért teljesítmény értelmezése és elemzése:
 - a kitűzött cél elérése (vagy el nem érése),
 - az egyén fizikai állapotában bekövetkezett változás értelmezése
 pszichikai hatása miatt nagymértékben fejleszti az akaratot, a fegyelmet, az önfegyelmet, az önismeretet, az önbecsülést.

8. Összehasonlítási, viszonyítási lehetőségre ad, az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő (dolgozó), különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.

9. A fittség vizsgálat során a tanár egészség- és test-kulturális alapismereteket ad át, ezen ismeretek elsajátítása a rendszeres, tudatos testedzésre mozgósít, így nagymértékben hozzájárul, hogy fiataljaink mind nagyobb hányada felismerje, megtapasztalja, hogy rendszeres fizikai aktivitásra szánt idő és anyagi ráfordítás többszörösen megtérül, ha az egészség, a cselekvőképesség és a jó közérzet egész életünk folyamán megmarad.

10. A fizikai fittség mérés során már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes kondicionális képességek területén elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló – testi, biológiai, fiziológiai – adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

11. Ha már kisgyermekkorától elkezdjük a kondicionális képességek folyamatos, fokozatos fejlesztését feltehetően, valamennyi sportolni vágyó egészséges fiatal – különösebb örökletes tényezők megléte nélkül is – szorgalommal, kitartással eljuthat, akár NB I-es szintig is.

12. Ha az egyes sportágakban megismerjük a hazai és nemzetközileg jegyzett élsportolók sportágra jellemző általános fizikai teherbíró-képességének mértékét, valamint a sportághoz szükséges speciális teljesítményszempontú fittség dimenzióit és azok megkívánt szintjét, (mint elérendő célt) akkor a sportoló és az edző számára ismertté válik, hogy a kiválasztott sportágban, milyen szintre kell felfejleszteni a sportolni vágyó fiatalok kondicionális állapotát az élsportolói szint eléréséig.

13. A fizikailag jól felkészített versenyző – váratlan zavaró körülmény nélkül – nem csak a verseny/mérkőzés időtartama, hanem az egész versenyidőszak alatt megbízható, kiegyensúlyozott fizikai-pszichikai teljesítményt nyújt. A terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek fokozatos fejlesztése és a megkívánt mértékű szinten tartása – egyéni és csapat sportágakban is – nagymértékben hozzájárulna ahhoz, hogy az élsportolók több éven át tartó sportpályafutásuk alatt, különösebb egészség károsodás nélkül végezzék a nagy fizikai terheléssel járó sportág specifikus edzéseket. A jól felkészített versenyzőre az a jellemző, hogy edzője irányításával egyre tudatosabban vesz részt edzései megtervezésében, saját sorsának irányításában, pontosan fel tudja mérni saját teljesítményét, felkészültségét és ez elegendő önbizalmat ad ahhoz, hogy verseny közben is maximális teljesítményt érjen el.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

4. A testnevelő által elvégzendő feladatok Egységes minőség-ellenőrzés

A Magyar Diáksport Szövetség 2013. május 24-én útnak indította az „A testnevelés új stratégiájának és a fizikai állapot új mérési rendszerének kialakítása és az önkéntes részvétel ösztönzése a komplex iskolai testmozgásprogramok szervezésében” –T.E.S.I. elnevezésű kiemelt projektjét.

A projekt egyik kutatás-fejlesztési feladata az volt, hogy létrehozza a magyar iskolarendszerben egységesen működtethető, egészségközpontú fittségmérési-értékelési rendszert. Az új fizikai fittségmérési rendszer a NETFIT, vagyis a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt elnevezést kapta.

A NETFIT 4 fittségi profilban 9 mérés segítségével jellemzi a tanulók állóképességét, erejét, hajlékonyságát és testösszetételét. A mérések eredményei tesztől függően két illetve három zónába kerülhetnek. Egészségzónába, fejlesztési zónába, fokozott fejlesztési zónába.

A NETFIT szoftveres alkalmazása olyan személyre szabott értékelési lehetőséget kínál minden tanuló számára, amely vizuálisan is szemlélteti a fittségi állapotot, valamint konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a fejlesztés érdekében.

A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) **EMMI rendelet** módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittségi mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit. Ennek köszönhetően most már minden érintett iskolában a NETFIT® rendszer segítségével mérik fel a testnevelők a diákok fittségi állapotát az adott tanév meghatározott mérési időszakában.

A NETFIT® helyes felhasználásakor az alábbi alapelveknek kell megfeleltetni az alkalmazott módszereket:

- Fizikai és érzelmi szempontból egyaránt biztonságos környezet megteremtése.
- A NETFIT® a tanmenet tervezett része, amelyre megfelelő tanóraszám áll rendelkezésre. Felhasználása az őszi időszakban tipikusan diagnosztikus célú, míg az évközbeni alkalmazással folyamatközpontú értékelési lehetőséggé válik.
- A NETFIT® felmérések előtt fontos a diákok felkészítése az „éles” teszthelyzetre
- Nem szabad elfelejteni, hogy a teszteredményeket a testnevelésórán végzett „munka” mellett számos genetikai és környezeti tényező befolyásolja, amelyre a diákoknak nincs ráhatásuk.
- Az egyes felmérések alkalmával (kivéve a kötelező mérést) nem szükséges minden egyes NETFIT® tesztelemet elvégeztetni a diákokkal.
- A NETFIT® folyamatos alkalmazása lehetőséget teremt az eredmények portfóliószerű gyűjtésére és speciális szempontok szerinti összeállítására, amely kiváló tanulást támogató eszközzé formálja azt.
- A fittséghez, fittségi állapot fejlesztéséhez kapcsolódó ismeretek, a tesztek pontos végrehajtási módjainak ismerete, a hibák felismerése, a saját eredmények értelmezése az öntesztelés és önértékelés módja, az önálló edzésprogramok tervei, a társaknak nyújtott megfelelő segítség mind-mind képezhetik a szummatív értékelés alapját. Megfelelő szempontrendszer alapján így alkalmasak osztályozásra, szöveges értékelésre, vagyis beszámíthatók a féléves és év végi értékelésbe egyaránt.

Egységes minőségbiztosítás

Fel kell tárnai az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, és képesség szerinti differenciált terheléssel, törekedni kell azok mielőbbi felszámolására. Rendszeres testedzési lehetőség biztosításával – a tanárnak, a tanulónak és a szülőnek – törekedni kell az egészséges létezés stabilabb megtartását elősegítő „kell-szint” megtartására. NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

Folyamatos visszacsatolás

A tanulók aktív közreműködésével, a megtervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása: a tanár, a diák

és a szülő számára. (A pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülés során a fiatalok önismeretének tárgyilagossága, önértékelésének, akaratának és önbecsülésének fejlesztése.)

Az tanulók fizikai állapotának felmérésére szolgáló próbarendszer

A próbarendszert nevelési eszköznek tekintjük, amelyek lehetővé teszik a tanulók fejlődése során az alapvető fizikai tulajdonságok mérését. A tesztek nem képezik a tantervek tartalmát, és hogy a mérés célja megvalósuljon nem szabad azokat betanítani és gyakoroltatni. A próbarendszert a tudományos kutatás eszközeinek is tekinthetjük a tanulók fizikai állapotának vizsgálatához.

A fizikai fitsségi tesztek értékelését tudományos szempontból alapvetően két módszertani irányból közelíthetjük meg. Az egyik módszertani irány az úgynevezett normatív megközelítés, amely percentilis táblázatok és pontrendszer vagy szórásértékek segítségével, a felmért eredmények egymáshoz viszonyított értékeiből indul ki. Az ilyen alapon kialakított fitsségi tesztbattériákat normaorientált teszteknek nevezzük. A Magyarországon ismert tesztrendszerek mindegyikét ilyen módszerrel alakították ki. A NETFIT® ezzel szemben a másik módszertani megközelítést választva, külső kritériumértékekhez viszonyítja az egyéni teljesítményértéket, ezzel pedig kritériumorientált tesztbattériaként tekinthetünk rá. A külső kritériumot az egészséghez szükséges minimális fitsségi teljesítményérték jelenti.

A vizsgálatok megszervezése

- A teszt-vizsgálat értéke és hatékonysága nagymértékben a szigorú gyakorlati végrehajtáson és a tanulóknak a testnevelő tanártól kapott motiváltságán múlik.
- A vizsgálatot a testnevelő tanár végzi az osztályban, de bárki végezheti, aki a tanulók testi nevelésével foglalkozik, így más szakos tanárok is.
- A tesztek felhasználása az őszi időszakban tipikusan diagnosztikus célú, míg az évközbéli alkalmazással folyamatközpontú értékelési lehetőséggé válik.
- A teszteket a kézikönyvben szereplő sorrendben kell elvégeztetni. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy az egyensúlyi teszt mindig a kezdő s az állóképességi futás az utolsó kell, hogy legyen; a tanulóknak mindig megfelelő pihenési időt kell hagyni a tesztek között.
- A motiváció növelése miatt rendkívül fontos, hogy a teszt levezetője tisztában legyen, miért végeztetjük el a teszteket, és hogyan értelmezzük az eredményeket.
- Az összehasonlíthatóság érdekében a tesztek végrehajtási körülményeinek hasonlóknak kell lenniük minden diáknál, minden részletben (helyszín, eszköz, hőmérséklet, stb.)

A rendszeres testmozgás mennyisége és minősége csak egy tényező a sok közül, amely befolyásolja a fitsséget. Egy iskola tanulói összetétele nagymértékben függ specialitásától (például közoktatási típusú sportiskola, szakiskola, gimnázium), valamint az iskolai környezetében lakó közösség szocioökonómiai státuszától. A gazdasági szempontból elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben sokkal több a szegény, nehéz anyagi helyzetben lévő gyermek. Ennek negatív hatása egyértelműen érzékelhető egészségmagatartásukban, mozgásos viselkedésükben. Az iskola tanulói összetétele valószínűleg megnyilvánul az általános fitsségi mutatókban is. Az iskolai programok minőségértékelése vonatkozásában tehát egyrészt a fitsségi állapot változásának folyamatos nyomon követése (hány tanuló teljesít az egyes egészségzónákban), továbbá az intézmény rendszeres testmozgást támogató tevékenységrendszerének együttes megítélése már fontos információval bírhat.

A NETFIT® fitsségmérési rendszer négy különböző fitsségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fitsségi tesztek tartoznak.

Testösszetétel	és	tápláltsági	profil:
Testtömeg	mérése	–	testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A NETFIT® az egészséges fittségi teljesítményértékek mellett (egészségzóna) – tesztől függően – további egy, illetve két zónát (tartományt) tartalmaz (“fejlesztés szükséges” és „fokozott fejlesztés szükséges” zóna).

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Szociális hátrányos helyzetűek azok a tanulók, akiket különböző jellegű szociális tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben. Feladatunk segíteni minden hátrányos helyzetű – de különösen a szociális hátrányban lévő tanulót képességeinek kibontakoztatásában.

Ehhez először felmérjük azokat a károsan ható tényezőket, amelyek hozzájárulnak a hátrányos helyzet kialakulásához:

a. / *Családi mikro környezet:*

- a család gazdasági helyzetéből adódó lakásviszonyok.
- a túlságosan alacsony egy főre eső jövedelem.
- a kulturális környezet (a szülők alacsony iskolázottsága, a kultúra megbecsülésének hiánya).
- családi hagyományok (erkölcsi, szociális, nevelési hagyományok).
- a család élete, a családtagok magatartása (kevés közös élmény a szülőkkel, helytelen nevelési módszerek, a gyermek nem megfelelő helyzete a családban, a szülők kifogásolható erkölcsi magatartása, az iskola munkájának lebecsülése, közömbösség vele szemben, rendezetlen életmód stb.)

b. / *Családi házon kívüli környezet:*

- az utca, lakóközvet negatív hatásai.
- helytelen viszony, kapcsolat kifogásolható magatartású, erkölcs gyermekcsoportokkal, felnőttekkel.

c. / *Az iskolába naponta távolról (más településről) való bejárás.*

d. / *Iskolai környezet:*

- helytelen nevelői magatartás.
- nem megfelelő tanár-diák viszony
- a tanulók értékelésének, minősítésének a különböző módszerei
- a tanulók nem megfelelő helyzete a különböző közösségekben

Egyre nő a problémás családi helyzetű tanulók száma. Tanulóink sok-sok településről jönnek az intézményünkbe. Ez a nagy szám szinte kizárja, hogy a család lakóhelyén a családdal közvetlen kapcsolatot alakítsunk ki. A lakóhely szerint illetékes gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal és az önkormányzatokkal tartunk rendszeres kapcsolatot, kérjük együttműködésüket a gyerekvédelmi ügyekben.

A tanulóink között magas hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.

Különböző programokkal igyekszünk segíteni a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedését, folyamatos fejlődését.

Nevelési programunkban elsősorban a távlati tervezéssel foglalkozunk, vagyis a helyzetelemzés után meghatározzuk a tevékenység célját, éves ütemtervét, valamint a lehetőségek számbevételével a hátrányos enyhítését, szolgáló tevékenységformákat.

A szakaszos, konkrét tervezést évente – két évente meg kell ismételni az elkészített felmérések alapján.

A program célja:

Segíteni azon tanulók beilleszkedését az iskolai környezetbe -ismeret elsajátítását, egyéni ütemű fejlődését -, akik szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek:

- családi mikrokörnyezetéből adódóan hátrányos helyzetűek
- családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetek
- iskolai körülményeiket tekintve hátrányos helyzetek
- csonka családban felnövő gyermekek (elvált szülők, árva, félárva gyerekek),
- munkanélküli szülők gyerekei
- akik átmenetileg hátrányos helyzetűek.

A célok ismeretében tudjuk megtervezni minden év végén a következő tanév várható feladatait.

Az éves program ütemterve:

Időpont	Feladat
olyan folyamatos szeptember	felmérés a tanulók körében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetre vonatkozóan a szociális hátrányok csökkentését szolgáló tevékenységek megtervezése az adott tanévre
október – június	a tevékenységi formák megvalósítása az elkészített éves ütemterv szerint
május	az eredmények számbavétele a fejlesztési tevékenységek megtervezése a következő tanévre

Felelősök meghatározása a tevékenységek során: osztályfőnökök, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, tagintézmény-vezető

A szociális hátrányok enyhítési formái:

- A szociális hátrányok feltérképezése az osztályfőnökök által
- A problémák feltárása és a stratégiák kidolgozása az egyéni megsegítésre.
- Segítségnyújtás a különféle szociális alapú támogatás megszerzéséhez (étkezés, tankönyv, beiskolázás, tábor, kirándulás, erdei iskola).
- Tájékoztató, felvilágosító programok kimunkálása elsősorban az egészségre káros élvezeti szerek fogyasztásával kapcsolatban (dohányzás, alkohol, drog).
- Gyermek és ifjúságvédelmi fogadó órák tartása

- Segítségnyújtás a szociális támogatások megszervezésében, kapcsolatfelvétel a tanulók lakóhelyei szerint illetékes önkormányzatokkal.
- Széles körű tájékoztatás: fogadó óra, családlátogatás, internetes kapcsolattartás, levél.
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel:
- Csongrád Megyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, Nevelési Tanácsadóval, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal
- A felnőtt életre felkészítő életvezetési segítséget nyújtó előadássorozat a szakiskolai képzés alatt felnőtté vált növendékek számára
- Iskolaotthon, napközi, tanulószoba, hétközi kollégium működtetése, a szülők és a gyermekek motiválása arra, hogy ezt igénybe vegyék.

Hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Étkeztetés: óvodában, nappali rendszerű oktatás 1-8. évfolyamán, szakiskolában rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknek az étkezés ingyenes.

Tankönyvellátás: az iskolai tankönyv rendelkezésnek biztosítania kell, hogy a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésére minden tanulónak.

Oktatás: a nevelési-oktatási intézmény gondoskodik a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáról.

Kollégiumi ellátás: az kollégium pedagógiai programjában határozza meg a hátrányos helyzetű tanulónak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások tervét.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Kötelező óvodai felvétel: a kötelező felvételt biztosító óvoda nem tagadhatja meg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvételét, ha az a 3. életévét betöltötte.

V. Mellékletek

1. Szakképzés szakmai programja
3. Kollégiumi nevelési program

Szentes, 2020. szeptember 1.

Megyesi Istvánné

Mellékletek:

Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola
**Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

✉ 6600 Szentes, Kossuth u. 18. ☎ 06-63/444-188, E-mail: rigosuli@gmail.com

Szakképzés szakmai programja

Megyesi Istvánné intézményvezető

Szentes, 2020. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

1. A képzés célja
2. A tanulók jellemzése

3. Nevelési-oktatási szempontú jellemzők
4. A szakmai program összeállításának sérülés specifikus szempontjai
5. A speciális szakiskolai tanulmányok szakaszai
6. Szakmai elméleti és gyakorlati képzés - Oktatott szakmák
7. Szakképesítések heti óraterve évfolyamonként
8. Szakmai vizsgáztatás 12
9. Szakmai programok
 - TEXTILTERMÉK-ÖSSZEÁLLÍTÓ RÉSZ-SZAKKÉPESÍTÉS PROGRAMJA
 - ASZTALOSIPARI-SZERELŐ RÉSZ-SZAKKÉPESÍTÉS PROGRAMJA
 - SZOBAFESTŐ RÉSZ-SZAKKÉPESÍTÉS PROGRAMJA
10. Közismereti tantárgyak a szakképzési évfolyamokon

1. A képzés célja

Olyan általánosan művelt, korszerű szakmai, elméleti és gyakorlati felkészültségű szakemberek képzése, akik képesek ellátni szakképesítésüknek megfelelő munkaköröket, foglalkozásokat.

- Nyújtson korszerű szakmai műveltséget, általános és speciális szaktudást a szakma műveléséhez
- Alapozzon meg és fejlesszen ki olyan tudást a tanulóban, amely képessé teszi őt arra, hogy a folyamatosan változó szakmai követelményeknek eleget tudjon tenni
- Neveljen szakmaszeretetre, hivatástudatra, pontos, megbízható munkavégzésre, önállóságra, felelősségtudatra és felelősségvállalásra
- Fejlessze a folyamatos önművelés igényét

A képzés célja a szakmai követelmények teljesítésén túl magában foglalja iskolánk általános nevelési céljait, személyiségformálását, a szociális funkciókra való felkészítést is.

2. A tanulók jellemzése

A szakiskolai képzésben -intézményünk Szakmai alapidokumentumának megfelelően- az enyhe értelmi fogyatékos és/vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő a többi tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű tanuló vesznek részt.

A szakképesítés megszerzése a tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos) tanulók többsége számára lehetséges saját intézményünk illetve más intézményekből érkezett tanulók esetében is.

Beiskolázás: a szakiskolába a **Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának véleménye, javaslata** alapján kerülhetnek a tanulók.

Általában a tanulók személyiségének fejlődési zavara, tanulási akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű örökölt vagy korai életkorban szerzett sérüléssel vagy funkciózavarral függ össze. A heterogén eredetű állapot közös jellemzője a kognitív funkciók lassúbb fejlődése és tartós zavara, amely hosszú távon a figyelem- és egyéb rész-képesség- zavarok eredményeként nagyon sok esetben magatartászavart okozhat. Intézményünk Szakmai alapidokumentumának értelmében a többségi általános iskolákból –szakértői véleménnyel egyéb pszichés fejlődés zavarával küzdő diagnózissal rendelkező- tanulókat is fogadhatunk.

Az alapfokú iskoláztatás során az alapismeretek elsajátításával párhuzamosan a tanulók személyiségi állapotának rendezése, kompenzálása, a meglévő képességek továbbfejlesztése és a sérült képességek korrigálása, kompenzálása folyik. Ennek eredményeképpen válhatnak képessé a tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos), illetve a pszichés funkciók zavarával küzdő tanulók nagy része az önálló élethez szükséges szakképesítés megszerzésére.

3. Nevelési-oktatási szempontú jellemzők

Tanulási helyzetben figyelhetők meg általában a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelmi koncentráció, a bonyolultabb gondolkodási funkciók (konkrétan a kognitív képességek kisebb-nagyobb zavara) és a szociális alkalmazkodási képesség gyengeségei. Ez utóbbiak a pszichés funkciók zavarával küzdő tanulók esetében fokozottan vannak jelen.

Mindezek egyéni kombinációkban jelentkezhettek, így a nevelő-oktató tevékenység során ezeknek a készségeknek, képességeknek az erősítésére kell törekedni. A fentiek ismeretében

lehetséges kiválasztani azt a pedagógiai eljárásrendszert, amely eredményes tanulást biztosít a tanulók számára.

4. A szakmai program összeállításának sérülés specifikus szempontjai

A szakmai program összeállítása során a cél és feladat meghatározásánál szem előtt tartottuk a korrigáló, fejlesztő szempontokat célszerű kiemelni. Ennek megfelelően *a fejlesztés ütemét, az anyagelsajátítás tempóját lassítani szükséges.*

A bonyolultabb folyamatok tanítása során *az anyag kisebb részletekre való tagolásával, majd azok összeláncolásával a folyamat bemutatása és többszöri, az átlagosnál nagyobb időintervallumot igénylő gyakorlása vezet eredményre. A tanítás során felvetődő problémák, hiányzó vagy nem kielégítő mélységű és erősségű ismeretek pótlására időt kell biztosítani.*

5. A szakiskolai képzés szakaszai

I. Előkészítő évfolyam (9/E. évfolyam):

A kitűzött célok megvalósítására irányuló feladatok megjelölése a tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán:

- A folyamatos átmenet biztosítása az általános iskolai nevelés-oktatásból a szakiskolai képzésbe.
- Az előzetes tudás megerősítése rendszerezése és tovább építése, célirányos alkalmazni tudása.
- Az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása.
- A tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása.
- A szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

A pedagógus feladata biztosítani a tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést. A szakmacsoportos szakmai alapozó képzés keretén belül betekintést nyújtani a tanulható szakmák világába, motiváció erősítése.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A 9/E. évfolyam heti óraterve:

	Tantárgy:	Heti összes óraszám:
1.	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	5
2.	<i>Angol nyelv</i>	2
3.	<i>Matematika</i>	5
5.	<i>Állampolgári ismeretek</i>	1
6.	<i>Természetismeret</i>	3
7.	<i>Vizuális nevelés</i>	2

8.	<i>Informatika</i>	2

9.	<i>Pályorientáció</i>	1
10.	<i>Szakmai alapozó ismeretek</i>	7
11.	<i>Testnevelés</i>	5
12.	<i>Osztályfőnöki</i>	1
Összesen:		34

A tananyagtartalmakat a helyi tanterv tartalmazza.

II. Szakmai képzés szakasza (9.-10. évfolyam):

A szakképzési évfolyamokon (9.-10. évfolyam) - *helyi sajátosságokat figyelembe véve és ezeket kihasználva* – az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzési követelmények alapján szakmai vizsgára való felkészítés folyik a következő szakma-csoportokban/szakmákat érintően a szakmai programban részletezett szakképesítések megszerzése érdekében:

- Építészet szakmacsoport: szobafestő rész-szakképesítés
- Faipar szakmacsoport: asztalosipari szerelő rész-szakképesítés
- Könnyűipar szakmacsoport: textiltermék-összeállító rész-szakképesítés

6. Szakmai elméleti és gyakorlati képzés - Oktatott szakmák

A szakma OKJ száma	A szakma megnevezése	A képzés időtartama
21 542 02	Textiltermék-összeállító rész-szakképesítés kifutó jelleggel	2 év
21 543 01	Asztalosipari szerelő rész-szakképesítés	2 év
21 582 01	Szobafestő rész-szakképesítés	2 év
	Lakástextil-készítő	2 év

7. Szakképesítések heti óraterve évfolyamonként

21 543 01 Asztalosipari szerelő rész-szakképesítés

Tantárgyak:	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		Összevont nyári gyakorlat	10. évfolyam	
KÖZISMERET						
<i>Osztályfőnöki</i>		1			1	
<i>Testnevelés</i>		5			5	
<i>Etika – 2020-tól felmenő rendszerben nem lesz etika tantárgy</i>		1	-		1	-
<i>Matematika – 2020 NAT</i>		3	3		3	3
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>		1			1	
<i>Informatika/digitális kultúra</i>		1			1	
Összesen:		12	11		13	11
SAKMAI ELMÉLET ÉS GYAKORLAT						
		Elmélet	Gyakorlat		Elmélet	Gyakorlat
<i>Biztonságos munkavégzés alapjai</i>	11371-12	1			1	
<i>Biztonságos munkavégzés gyakorlata</i>	Biztonságos munkavégzés		1			1
<i>Faipari szakmai és gépismeret</i>	10224-12	4			4	
<i>Faipari szakmai gyakorlat</i>	Alapvető tömörfa megmunkálás		6			6
<i>Asztalosipari szerelési ismeretek</i>	10225-12	4			4	
<i>Asztalosipari szerelési gyakorlat</i>	Asztalosipari szerelés		7			7
<i>Összefüggő nyári gyakorlat</i>				70		
Összesen:		9	14		9	14
		23			23	
Heti óraszám összesen:		35	34		36	34

21.582.01 Szobafestő rész-szakképesítés

Tantárgyak:	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		Összevont nyári gyakorlat	10. évfolyam	
KÖZISMERET						
<i>Osztályfőnöki</i>		1				1
<i>Testnevelés</i>		5				5
<i>Etika 2020-tól felmenő rendszerben nem lesz etika tantárgy</i>		1	-			1
<i>Matematika</i>		3	3			4
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>		1				1
<i>Informatika</i>		1				1
Összesen:		12	11			13
SZAKMAI ELMÉLET ÉS GYAKORLAT						
		Elmélet	Gyakorlat		Elmélet	Gyakorlat
<i>Építőipari alapismeretek</i>	10101-12	3			2	
<i>Építőipari alapismeretek gyakorlat</i>	Építőipari alapismeretek		1			
<i>Falfelület festése, díszítése</i>	10104-12	3			3	
<i>Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata</i>	Szobafestő díszítő munkák		7			8
<i>Tapétázási munkák</i>	10105-12	2			3	
<i>Tapétázási munkák gyakorlata</i>	Tapétázási munkák		7			7
<i>Összefüggő nyári gyakorlat</i>				70		
Összesen:		8	15		8	15
		23			23	
Heti óraszám összesen:		35	34		36	34

21.542.02 Textiltermék-összeállító rész-szakképesítés

Tantárgyak:	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		Összevont nyári gyakorlat	10. évfolyam	
KÖZISMERET						
<i>Osztályfőnöki</i>		1				1
<i>Testnevelés</i>		5				5
<i>Etika 2020-tól felmenő rendszerben nem lesz etika tantárgy</i>		1	-			1 -
<i>Matematika</i>		3	3			4 3
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>		1				1
<i>Informatika</i>		1				1
Összesen:		12	11			13 11
SAKMAI ELMÉLET ÉS GYAKORLAT						
		Elmélet	Gyakorlat		Elmélet	Gyakorlat
<i>Ruhaipari anyag-és áruismeret</i>	10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	3			3	
<i>Anyagvizsgálatok gyakorlat</i>			2			
<i>Ruhaipari gyártáselőképzés</i>	10114-12	1			1	
<i>Szakrajz</i>	Ruhaipari gyártmánytervezés	2			2	
<i>Szakrajz gyakorlat</i>			4			4
<i>Textiltermékek-készítése</i>	10115-12	2			2	
<i>Textiltermékek-készítése gyakorlat</i>	Textiltermékek összeállítása					
<i>Összefüggő nyári gyakorlat</i>			8	70		11
Összesen:		8	15		8	15
		23			23	
Heti óraszám összesen:		35	34		36	34

Az előkészítő és a szakképző évfolyamok végén a tanulók komplex szakmai vizsgát tesznek. A szakmai vizsgáztatás szabályairól jogszabály rendelkezik.

- A komplex szakmai vizsgáztatásról szóló 315/2013 (VIII. 28.) Korm. rend. az alábbiak szerint rendelkezik:
- -
- A vizsga a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő interaktív, gyakorlati vagy szóbeli jellegű vizsgatevékenységekből állhat.
- A vizsga nyelve - a szakmai és vizsgakövetelményben előírt idegen nyelvi követelmények kivételével - a magyar.
- Az iskolai rendszerű szakképzésben a tanév rendjében meghatározott vizsgaidőszakokban, február-március, május-június és október-november hónapban lehet vizsgát tartani.
- A vizsgán a vizsgakövetelmények teljesítéséhez szükséges központi kiadású tételsor, feladatközlő lap, segédanyag, javítási-értékelési útmutató elkészítéséről a szakképesítésért felelős miniszter a vizsga nyelvén gondoskodik.
- Az írásbeli vagy interaktív vizsgatevékenységhez készült feladatlap egy vizsgán, a szóbeli vizsgatevékenységhez készült feladatlap a szakképesítésért felelős miniszter által történő visszavonásáig több vizsgán is felhasználható.
- A gyakorlati vizsgatevékenységhez készült feladatlapokra vonatkozó javaslatot - a szakmai és vizsgakövetelményben előírt központi kiadású gyakorlati feladatlap kivételével - a vizsgaszervező dolgozza ki. A központi kiadású gyakorlati feladatlap csak egy vizsgán használható fel.
- Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység országos központi vizsganapjait a szakképesítésért felelős miniszter határozza meg mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakképzésre.

A komplex szakmai vizsga lebonyolításának általános szabályai:

- A vizsgát a lebonyolítási rend alapján kell lebonyolítani.
- A vizsgatevékenységek lebonyolításának helyszínét, személyi és tárgyi feltételeit, azok biztosításának módját, a feltételek megfelelőségének tényét írásban kell rögzíteni, amelyet a vizsgaelnök és a vizsgabizottság tagjai aláírásukkal hitelesítenek. Ezt a dokumentumot csatolni kell a vizsga jegyzőkönyvéhez és a vizsgát követő öt évig meg kell őrizni.
- A vizsgát az első vizsgatevékenység napját követő harminc napon belül be kell fejezni, kivéve, ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként rendelkezik.
- Ugyanazon vizsganapra - amennyiben azt a szakmai és vizsgakövetelmény nem zárja ki - több vizsgafeladat, vizsgatevékenység szervezhető. A vizsgázó egy vizsganapra eső vizsgatevékenységeinek összes ideje nem haladhatja meg a nyolc órát.

Az írásbeli, az interaktív vizsgatevékenység:

- A szakképesítésért felelős miniszter a vizsga írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységéhez központilag kiadott feladatlapokat a vizsga megkezdése előtt legalább három nappal nyomtatott formában vagy elektronikus úton

juttatja el a vizsgaszervezőnek.

- A vizsgaszervező a nyomtatott feladatlapokat a csomagolásán, az elektronikus úton megküldött feladatlapokat az elektronikus feladatlapokon feltüntetett időpontig köteles oly módon őrizni, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá.
- Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység ideje alatt a vizsgatermekben és a folyosókon állandó felügyeletről kell gondoskodni. Nem kaphat teremfelügyeletet ellátó megbízást az, aki az adott vizsgatevékenység oktatására jogosító végzettséggel, szakképzettséggel rendelkezik. A technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy a vizsga biztonságos lebonyolításának érdekében a vizsgaszervező írásos engedélyével jelen lehet.
- A zárt, biztonságos csomagolásban megküldött nyomtatott feladatlapok kibontása a csomagon, az elektronikus úton megküldött feladatlapok megnyitása az elektronikus feladatlapok kísérőlevele szerint megjelölt időpontban az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység zavartalan lebonyolítását felügyelő, az e rendeletben meghatározottak szerint kijelölt vizsgabizottsági tag előtt történik. A felbontás, megnyitás időpontját, a csomag sértetlenségének, sérült, felbontott vagy megnyitott állapotának tényét és a jelenlévők nevét a vizsgajegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- A szakmai és vizsgakövetelmény által az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladat kidolgozására előírt időtartamba a feladat ismertetésének időtartama nem számít bele. Az interaktív vizsgafeladat megoldására rendelkezésre álló időtartamba nem számítható be a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.
- A vizsgázó számára az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladat kidolgozásához a vizsgaszervező vagy a képző intézmény bélyegzőjével ellátott lapokat kell biztosítani.
- A vizsgázó a feladatközlő lapja, dolgozata első lapján feltünteti a nevét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgafeladat sorszámát és címét, továbbá a vizsga napjának a dátumát. Ha a vizsgázó a vizsgafeladat kidolgozásához több lapot használ fel, a nevét valamennyi lapon fel kell tüntetnie, és a lapokat sorszámmal kell ellátnia.
- Ha a vizsgázó befejezte a vizsgafeladat kidolgozását, vagy a rendelkezésre álló idő letelt, dolgozatát, feladatközlő lapját, elektronikus adathordozóját átadja a felügyelőnek, aki közvetlenül az átvételt követően ráírja a beadás időpontját és ellátja kézjegyével, továbbá dolgozat, feladatközlő lap esetén az üresen hagyott helyeket és oldalakat - az utólagos kiegészítések lehetőségének kiküszöbölése érdekében - a vizsgázó által használttól eltérő, lehetőség szerint piros színű tollal, áthúzással érvényteleníti.
- Az interaktív feladatok eredményét tartalmazó fájlokat lezárt, utólag nem módosítható elektronikus adathordozón kell beadni, amelyre a vizsgázó kézírással írja rá a nevét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgafeladat sorszámát és címét, továbbá a vizsga napját, valamint aláírja azt.
- Ha az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgatevékenység alatt a vizsgázónak el kell hagynia a vizsgatermet, engedélyt kér a felügyelőtől, és - írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatevékenység esetén - egyidejűleg részére átadja a dolgozatát. A vizsgázó távozásának és visszaérkezésének idejét rá kell vezetni a dolgozatra, és be kell írni az ülésrendet tartalmazó jegyzőkönyvbe. A vizsgázó távozása és visszaérkezése között eltelt idő beszámít a vizsgafeladat megoldására rendelkezésre álló időtartamba.

- A vizsgázó az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladat megoldásához, elkészítéséhez tanácsot, segítséget nem kérhet, és nem kaphat.

A gyakorlati vizsgatevékenység:

- A gyakorlati feladatlaponra vonatkozó javaslatot - a vizsga megkezdése előtt - a vizsgaelnök a vizsgabizottsági tagok véleménye alapján hagyja jóvá.

- A gyakorlati vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgázót tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgatevékenység rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgatevékenység helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról. A vizsgafeladatok megkezdése után további útmutatás csak baleset és jelentős károkozás megelőzése céljából adható.
- A gyakorlati vizsgatevékenység a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek - ideértve a munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségvédelmi feltételeket - megléte esetén kezdhető meg, és folytatható. A feltételek meglétét a feladat végrehajtását megelőzően a vizsgálónök vagy a vizsgabizottságnak a lebonyolítási rendben erre kijelölt tagja ellenőrzi és engedélyezi a gyakorlati vizsgatevékenység megkezdését.
- A gyakorlati vizsgafeladat végrehajtásához a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott időtartam áll a vizsgázó rendelkezésére, amelybe a vizsgafeladatok ismertetésének időtartama nem számít bele. A gyakorlati vizsgafeladat egyes részfeladatainak végrehajtási idejét a vizsgafeladat leírása tartalmazhatja.
- A vizsgamunkát a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott szempontok szerint kell érdemjeggyel értékelni. Az értékelőlapon fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét és idejét, a szakképesítés megnevezését, a vizsgamunka tárgyát, a végzett munka értékelését és a javasolt érdemjegyet. Az értékelést a gyakorlati oktató és a képző intézmény vezetője írja alá és az intézmény körbélyegzőjével hitelesíti.
- Az elkészült vizsgamunkáról annak azonosítására alkalmas dokumentációt (pl. fénykép, videofelvétel, részletes leírás) kell készíteni és azt a vizsgadokumentációhoz kell csatolni. A vizsgamunka felhasználásáról a vizsgaszervező rendelkezik.

- ***A szóbeli vizsgatevékenység:***

- A vizsgázó a vizsga szóbeli vizsgatevékenysége során a szóbeli vizsgatevékenység megkezdését megelőzően a vizsgabizottság által meghatározott sorrendben, központilag meghatározott tételsorból, a vizsgázó által véletlenszerűen kiválasztott tétel alapján ad számot felkészültségéről.

- A vizsga központi szóbeli tételsorait a szakképesítésért felelős miniszter biztosítja. Minden vizsgaszervezőnek rendelkeznie kell szakképesítésenként egy példány hitelesített szóbeli tételsorral, amelyeknek sokszorosított változatát biztosítja a vizsgára.

- A vizsgázó a szóbeli feladatát csak a tétel kiválasztása után és a tétel sorszámának az osztályozóíven való rögzítése után ismerheti meg. A felkészülést és a feladat megoldását a tétel alapján, a vizsgaszervező által biztosított segédanyagok használata mellett végzi.

- A vizsgázó a vizsgafelelet vázlatát a vizsgaszervező bélyegzőjével ellátott papíron rögzítheti, amelyhez a szakmai és vizsgakövetelményben vagy a tételben meghatározott és a vizsgaszervező által biztosított segédeszközöket használhatja.

- A vizsgázó a vizsgafeladat jellegének megfelelően önállóan felel vagy szakmai megbeszélést folytat. Az önálló ismertetés csak akkor szakítható meg, ha a vizsgázó nyilvánvalóan és súlyosan téved, vagy a kifejtésben elakad.

- Ha a sajátos nevelési igényű vizsgázó a szóbeli vizsgatevékenység helyett

írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatevékenységet végez, a tétel kiválasztása után felügyelő jelenlétében készíti el vizsgafeladatát.

-

- ***A vizsgázó teljesítményének értékelése:***

- A szakmai és vizsgakövetelményben előírt valamennyi vizsgafeladat értékelése külön- külön, 1-től 5-ig terjedő érdemjeggyel történik.

- A vizsgázók egyes vizsgafeladatokon elért eredményeit a teljes vizsgacsoport esetében az állami szakképzési és felnőttképzési szerv elektronikus felületén kitöltött vagy onnan letöltött egyetlen vizsgaösszesítő íven kell vezetni, amelyen fel kell tüntetni a gyakorlati és a szóbeli vizsgatevékenységeknél a kihúzott tételszámot is.

- Az egyes vizsgafeladatok eredményei későbbi összesítés céljából a vizsgaszervező által készített osztályozóíven külön-külön is vezethetők.

- Az egyes vizsgafeladatok eredménye a szakmai és vizsgakövetelményben rögzített értékelési súlyaránynak megfelelően számít bele a vizsga eredményébe.

- Az egyes vizsgafeladatok súlyozással figyelembe vett érdemjegyeinek két tizedes jegy pontossággal számolt összege kerekítés után adja a vizsga végeredményét. Az osztályzat megállapítása során a kerekítés általános szabályai szerint kell eljárni.

- A vizsgázó az egyes vizsgafeladatokban elért teljesítménye alapján egyetlen összesített osztályzatot kap. Az osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).

- Az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladat megoldását a központi javítási-értékelési útmutató alapján kell értékelni. A javítási-értékelési útmutatót tartalmazó borítékot csak az írásbeli, az interaktív vagy a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására rendelkezésre álló idő letelte után lehet felbontani.

- A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő a vizsgázó írásbeli dolgozatát a javítási- értékelési útmutató alapján javítja ki és értékeli, valamint egyidejűleg javaslatot tesz az eredményre.

- A vizsgabizottság munkáját segítő szakértő csak olyan személy lehet, aki a szakmai elméleti tantárgyak oktatásához jogszabályban előírt szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkezik.

- Ha a javítás során a vizsgabizottság munkáját segítő szakértő megállapítja, hogy a vizsgázó szabálytalanságot követett el a kidolgozáskor, legkésőbb a kijavított dolgozat leadásáig szóban tájékoztatja a vizsgaelnököt, és írásban jelentést készít.

- Az írásbeli, az interaktív és a központi gyakorlati vizsgafeladatok megoldására javasolt eredményt a vizsga lezárása előtt a vizsgázó tudomására kell hozni.

- A kijavított és értékelt írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati dolgozatot, az eredeti írásbeli, interaktív vagy központi gyakorlati vizsgafeladat egy példányát, a javítási-értékelési útmutatókat - ha a szakmai és vizsgakövetelmény másképp nem rendelkezik - a vizsga utolsó vizsgafeladatának megkezdése előtt legalább két nappal el kell juttatni a vizsgaelnökhöz.

- Sikertelen a vizsga, ha a vizsgabizottság bármely vizsgafeladat eredményét elégtelenre értékeli.

- Ha a szakmai és vizsgakövetelmény másként nem rendelkezik, sikertelen vizsga esetén csak az elégtelenre értékelt vizsgafeladatot kell megismételni.

- A vizsga eredményét - a vizsgabizottság tagjainak jelenlétében - a vizsgaelnök hirdeti ki.

A javító- és a pótlóvizsga:

- A szakképesítés megszerzéséhez javítóvizsgát kell tennie annak a vizsgázónak, aki sikertelen vizsgát tett,

- aki a vizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg, vagy azt megszakította, vagy

- akit szabálytalanság miatt a vizsgabizottság a vizsga folytatásától eltiltott.

-
-

8. Szakmai programok

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ

a

21 543 01 OKJ számú

ASZTALOSIPARI SZERELŐ

rész-szakképesítés szakiskolában történő oktatásához

tanulásban

akadályozottak (st) számára

a 34 543 02 Asztalos szakképesítés kerettantere alapján

I. **A szakképzés jogi háttere**

A szakmai tantervi adaptáció:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
 - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
 - az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
 - a 21 543 01 Asztalosipari szerelő részsakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet,
 - a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet alapján készült.

II. **A rész-szakképesítés alapadatai**

A rész-szakképesítés azonosító száma: 21 543 01

A rész-szakképesítés megnevezése: Asztalosipari szerelő A szakmacsoport száma és megnevezése: 11. Faipar Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVIII. Faipar Elméleti képzési idő aránya: 30 %

Gyakorlati képzési idő aránya: 70 %

III. **A szakképzésbe történő belépés feltételei**

Iskolai előképzettség: befejezett iskolai végzettséget nem igényel.

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. **A szakképzés szervezésének feltételei**

Személyi feltételek:

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza.

V. **A tanulási akadályozottság jellemzői**

A tanulási akadályozottság:

- a tanulás minden területére kiterjed
- hosszan tartó
- végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt

A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

A tanulási akadályozottság megállapítását a megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakemberei végzik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékoság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk.

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

- az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
- az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
- az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
- az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
- a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
- az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
- lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
- a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelni.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében fontos tényezők:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit.
2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkentheti a zavaró magatartás mennyiségét és intenzitását a tanórák alatt.
3. A differenciálás létjogosultságát az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. A differenciálás módzatai a következő lehetnek:
 - Differenciálás a segítségadásban
 - Differenciálás a feladatok szintjén
 - Differenciálás a tevékenységek szintjén
 - Differenciálás a szociális keretek szintjén a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
 - Differenciálás a tanulási stílus szerint
 - Differenciálás a célok szintjén
 - Differenciálás az értékelésben

4. Hatékony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti.

5. IKT-s eszközök használata

A (speciális) szakiskola feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsen fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítani kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

VI. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához

A rész-szakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő 1703 óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámok évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény- modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	1		70	1	
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		1			1
10224-12 Alapvető megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	4			4	
	Faipari szakmai gyakorlat		6			6
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	4			4	
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		7		7	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		9	14		9	14
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részsakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2.

számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	36				35	71	
	Munka- és tűzvédelem	20				20	40	
	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	10				9	19	
	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	6				6	12	
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		36				35	71
	Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája			12			12	24
	Faipari alapgépek biztonságtechnikája			18			17	35
	Munkabiztonság			6			6	12
10224-12 Alapvető megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	144				140	284	
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisépekkel	52				40	92	
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámjai	52				40	92	
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése					17	17	
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	40				43	83	
	Faipari szakmai gyakorlat		216				210	426
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisépekkel			50			48	98
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámjai			50			48	98
				70				
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése			20		18	38	

	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái		96		96	192
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	144		140		284
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	44		45		99
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	52		50		102
	Helyszíni szerelési feladatok	48		45		93
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		252		245	497
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése		76		75	151
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése		176			176
	Helyszíni szerelési feladatok				170	170
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		324	504	315	490	1633
Összes éves/ögy óraszám:		828	70	805		1703
Elméleti óraszámok/aránya		497/31,8 %				
Gyakorlati óraszámok/aránya		1064/68,2 %				

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Asztalosipari szerelő rész-szakképesítés heti órakerete						
Tantárgyak	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		Összevont nyári gyakorlat	10. évfolyam	
Közismereti tantárgyak						
Osztályfőnöki	-	1			1	
Testnevelés és sport	-	5			5	
Etika	-	1			1	
Matematika/szakszámítás	-	3			4	
Magyar nyelv és irodalom	-	1			1	
Informatika	-	1			1	
összesen:	-	12			13	
Szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak						
Szakmai elmélet órák		elmélet	gyakorlat		elmélet	gyakorlat
Biztonságos munkavégzés alapjai	11371-12 Biztonságos	1			1	

Biztonságos munkavégzés gyakorlata	munkavégzés		1			1
Faipari szakmai és gépismeret	10224-12 Alapvető	3			3	
Faipari szakmai gyakorlat	tömörfa megmunkálás		7			7
Asztalosipari szerelési ismeretek	10225-12 Asztalosipari szerelés	3,5			3,5	
Asztalosipari szerelési gyakorlat			7,5			7,5
összesen:		7,5	15,5	70	7,5	15,5
szakmai elmélet és gyakorlat		23			23	
Heti összes óraszám		35		70		36

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A

**11371-12 azonosító számú Biztonságos munkavégzés
megnevezésű**

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 11371-12 azonosító számú, Biztonságos munkavégzés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai			Biztonságos munkavégzés gyakorlata		
	Munka- és tűzvédelem	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	Faipari szerszámok és eszközök biztonságtechnikája	Faipari alapgépek biztonságtechnikája	Munkabiztonság
FELADATOK						
Betartja a munka- és balesetvédelmi előírásokat	x					x
Betartja a biztonságtechnikai előírásokat	x					x
Betartja a tűzvédelmi előírásokat	x					x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x				
Betartja a karbantartásra vonatkozó előírásokat			x	x	x	
Betartja a gépek biztonságos használatára vonatkozó előírásokat			x		x	x
Kéziszerszámokat, kézi kisgépeket, munkaterületet előkészít			x	x		
Gépeket, szerszámokat ellenőriz, beállít			x		x	
Biztonságtechnikai eszközöket beállít			x		x	
SZAKMAI ISMERETEK						
Munkabiztonsági szabályok, rendeletek	x					
Munkavégzési környezeti és technológiai szabályok	x					x
Munkáltatók és munkavállalók jogai és kötelességei	x					
Elsősegélynyújtás	x					x
Tűzvédelem	x					x
Tűzoltó berendezések és eszközök feladatai	x					x
Tűzkárbejelentés	x					x
Érintésvédelmi szabályok, előírások	x			x	x	x
Környezetvédelem		x				
Faipari hulladék kezelésének előírásai		x				x
Faipari termékek készítésének általános követelményei		x				
A faipari munkavégzés feltételei			x			x
Géptani alapfogalmak			x			
Kéziszerszámok, kézi kisgépek			x	x		
Faipari alapgépek felépítése, szerszámjai és beállításai			x		x	
Faipari alapgépek kezelésének szabályai és biztonságtechnikai előírásai			x		x	
Gépkönyv, kezelési, szerelési, karbantartási útmutatók			x		x	

SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata				x	x	x
Gépek, szerszámok biztonságos használata				x	x	x
Köznyelvi és szakmai szöveg hallás utáni megértése	x	x	x			
Olvasott köznyelvi és szakmai szöveg megértése	x	x	x			
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Precizitás				x	x	
Döntésképeség				x	x	x
Kézügyesség				x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Kapcsolatteremtő készség						x
Közérthetőség	x	x	x			
Kompromisszumkészség						x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Gyakorlatias feladatértelmezés				x	x	x
Problémaelemzés,-feltárás	x	x	x			
Rendszerező képesség	x	x	x			

1. Biztonságos munkavégzés alapjai tantárgy

71 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A biztonságos munkavégzés alapjai elméleti oktatás célja, hogy a tanulókat felkészítse a munkaterületen jelentkező munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi feladatok ellátására, a faipari alapgépekkel, szerszámokkal, eszközökkel történő körültekintő és elővigyázatos munkavégzés szabályainak elsajátítására. A tantárgy oktatása során felelős, környezettudatos magatartás alakuljon ki a tanulóknál.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		1	1
Éves óraszám		36	35

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Munka- és tűzvédelem	A munkavédelem célja, feladata, területei, szervezete és fontosabb jogszabályai. A munkáltató és munkavállaló jogai és kötelezései. A biztonságos munkavégzés tárgyi és személyi feltételei. Az anyagmozgatás és anyagtárolás biztonságtechnikája. Baleset fogalma, csoportosítása, megelőzése. Balesetek kivizsgálása, nyilvántartása.	40 óra

	• Tennivalók baleset esetén.	

	• Az elsősegélynyújtás szabályai. • Szakhatóságok jogai. • Egészséges munkahelyek kialakítása, szervezeti intézkedések. • Gépek, berendezések biztonságos üzemeltetése. • Kéziszerszámok biztonságos használata. • Munkabiztonsági felszerelések, eszközök, védőruhák használata. • Egyéni és kollektív védőfelszerelések használata a biztonságos munkavégzéshez. • A foglalkozási ártalom fogalma, csoportosítása, okai, következményei, valamint megelőzésének lehetőségei. • Foglalkozási betegségek. • Foglalkozás-egészségügy tárgykörei (munkaélettan, munkalélektan, munkakörülményi tényezők, munkakultúra). • Orvosi alkalmassági vizsgálatok. • Személyi higiénia. • Ergonómia. • A tűzvédelem célja és feladatai. • Az égés feltételei, fajtái. • Tűzveszélyes anyagok, tűzveszélyességi osztályba sorolás. • Tűzoltó anyagok és eszközök, kezelésük. • Tennivalók tűz esetén, tűzoltási módok. • A villamosság biztonságtechnikája. • Érintésvédelem.	
2. Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	• Ökológiai alapismeretek. • A környezet- és természetvédelem fogalma, jelentősége. • Környezetvédelem eszközei, módszerei. • A víz, a levegő, a talaj, a környezet tisztaságának védelme. • A fa- és bútorigarban keletkező hulladékok feldolgozása, tárolása, ártalmatlanítása. • Beruházások környezetvédelmi előírásai. • A faipari beruházás előkészítése, szakhatóságok előírásai és telephely engedélyezési eljárás. • Szennyvíz- és hulladékkezelés. • Veszélyes hulladékok kezelése,	19 óra

	tárolása.	

	• Biztonsági adatlapok, R-S mondatok. • Zajvédelem.	
3. Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	• Biztonságtechnika a faiparban. • Ergonómiai előírások, gépek kezelhetősége. • Faipari gépek üzemeltetésének környezeti szempontjai. • Faipari alapgépek működtetéséhez, üzemeltetéséhez szükséges ismeretek. • Alapvető kéziszerszámok, kézi kisgépek biztonságtechnikája. • Elsősegély-nyújtási ismeretek.	12 óra

A képzés javasolt helyszíne: tanterem

1.3. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat			x	-
megbeszélés		x		-
szemléltetés			x	-
házi feladat	x			-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
Információ feldolgozó tevékenységek				
Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
Tesztfeladat megoldása	x			-
Képi információk körében				
Munkavédelemi táblák értelmezése			x	-
Komplex információk körében				
Esetleírás készítése		x		-
Csoportos munkaformák körében				

Csoportos versenyjáték		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Biztonságos munkavégzés gyakorlata tantárgy

71 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A biztonságos munkavégzés gyakorlata oktatás célja, hogy felkészítse a tanulókat a faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságos használatára. A tantárgy oktatása során elsajátított kompetenciák birtokában a tanulók képesek legyenek a faipari termelésben a kézi és gépi munkavégzés szabályainak maradéktalan betartására, a munkabiztonsági eszközök, felszerelések használatára, a gépek, szerszámok biztonságos használatára.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		1	1
Éves óraszám		36	35

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	• Műhelyrend. • Padszerszámok, közös szerszámok. • Szerszámok tárolása. • Szerszámok tárolása munka közben. • Kéziszerszámok kezelése, fűrészek, gyaluk, vésők, fűrők, kalapácsok. • Egyéb szerszámok biztonságos használata.	24 óra
2. Faipari alapgépek biztonságtechnikája	• Faipari gépek rendeltetése, biztonságos beállítása. • Védőberendezések, védőeszközök használata. • Faipari gépek biztonságos üzemeltetése, karbantartása. • A gépek üzemi körülményei, gépápolás. • Gépi szerszámok kezelése, tárolása. • Gépi szerszámok biztonságos szállítása és tárolása, szerszámok ellenőrzése. • Gépi munkavégzés szabályai.	35 óra

3. Munkabiztonság	• A munkahely rendje, anyagok rakatolása megmunkálás közben. • Magatartási szabályok a műhelyben, testtartás megmunkálás közben. • Környezeti és technológiai szabályok munkavégzés közben. • Veszélyes anyagok kezelése, tárolása. • Elsősegélynyújtás. • Tűzoltó berendezések és eszközök használata. • Tűzkárbejelentés. • Érintésvédelmi szabályok, előírások a műhelyben.	12 óra

	• Faipari por-forgács elszívása, faipari hulladék kezelése.	

2.3. *A képzés helyszíne*

Szakma specifikus tanműhely

2.4. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák*

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos oktatási módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat		x		-
megbeszélés		x		-
szemléltetés		x		-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
Gyakorlati munkavégzés körében				
Műveletek gyakorlása	x			-
Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-
Üzemeltetési tevékenységek körében				
Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján		x		-
Feladattal vezetett szerkezetelemzés		x		-
Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		-
Adatgyűjtés géprendszer üzemeléséről	x			-

2.5. *A tantárgy értékelésének módja*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10224-12 azonosító számú

Alapvető tömörfa megmunkálás megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10224-12 azonosító számú, Alapvető tömörfa megmunkálás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret				Faipari szakmai gyakorlat			
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiai	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiai
FELADATOK								
Kézi szerszámokat használ	x			x	x			x
Porelszívót ellenőriz, bekapcsol	x	x		x	x	x		x
Ellenőrzi az alapgépek paramétereit, működését		x		x		x		x
Szabászati tevékenységet végez	x	x			x	x		
Keresztmetszeti megmunkálást végez	x	x			x	x		
Fúrési műveleteket végez				x				x
Csiszolási műveleteket végez			x				x	
Szerkezeti kötések kialakít				x				x
Faipari alapszerkezeteket készít				x				x
Gyártásközi ellenőrzést végez			x				x	
Lambéria, padló, parketta alapanyagot készít		x		x		x		x
Lépcsőlapok, lépcsőkoriátok gyártását végzi		x		x		x		x
Fahulladékot feldolgoz	x				x			
SZAKMAI ISMERETEK								
Gyártási utasítások értelmezése				x				x
Faipari alapgépek kezelése, védőberendezések használata	x	x		x	x	x		x
Alkatrészek gyártása faipari alapgépeken		x				x		
Fűrészelés		x				x		
Gyalulás		x				x		
Fúrás	x				x			
Csiszolás			x				x	
Csiszolóanyagok			x				x	
Faipari alapgépeken alkalmazható szerszámok jellemzői	x	x			x	x		
Szerszám-karbantartási feladatok		x				x		
Minőségbiztosítási feladatok			x	x			x	x
Forgácsolással kapcsolatos számítások	x	x						
Anyagzordálkodási feladatok		x		x		x		x
Megmunkálási ráhagyások, anyagkihozatal számítás	x	x		x	x	x		x
Kéziszerszámok, kézi kisgépek használata	x			x	x			x
A faanyagok műszaki tulajdonságai	x	x		x	x	x		x

SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Faipari rajz olvasása, értelmezése	x	x		x	x	x		x
Számolási készség, alapvető összefüggések ismerete	x			x	x			x
Gépek, szerszámok biztonságos használata	x	x	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Precizitás	x	x	x	x	x	x	x	x
Önállóság	x	x		x	x	x		x
Kézügyesség					x	x		x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Segítőkézség		x		x				x
Közérthetőség		x		x		x		x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Körültekintés, elővigyázatosság					x	x	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés					x	x	x	x
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x		x	x	x	x	x

3. Faipari szakmai és gépismeret tantárgy

213 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók számára olyan alapképzést nyújtson, mely alapja lehet a faipari szakmák speciális tananyagainak. Megismertesse a tanulókkal a fa megmunkálásának kézi technológiáit, a faipari alapgépek szerkezetét és működési elvét, tegye alkalmassá a tanulókat a szakelméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		3	3
Éves óraszám		108	105

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisépekkel	- A forgácsolás elmélete. - Faipari szerszámok és kézi kisépek (fűrész-, maró- és csiszológépek, fúrógépek, oszlopos fúró). - Forgácsoló szerszámok jellemzői egyenes és körpályán mozgó szerszámoknál. - Jellemző szögek és hatásuk a felületi finomságra. - Forgácsoláshoz szükséges mozgások (főmozgás, mellékmozgás). - Forgácsoló sebesség, előtoló sebesség. - Forgácsolás egyenes vonal mentén. - Forgácsolás ív mentén. - Forgácsolással összefüggő szakmai számítások (jellemző szögek, áttétel, fűrészszalag hossza, vastagsága, körfűrészek	63 óra

	forgácsolási sebessége, előtoló sebessége, gyalugép forgácsolási sebessége, előtoló sebessége). - Kézi szerszámok műhelyszintű használata. - Kézi szerszámok (fűrészek, gyaluk, vésők, fúrók) fajtái és alkalmazásuk. - Kézi csiszolásnál használt anyagok és felhasználásuk. - Darabolás, szélezés, szeletelés, hibakiejtés, sík és térgörbék vágása. - Szelvény méretre alakítása kézi szerszámokkal, faipari kiségépekkel. - Fűrészáru lap és él gyalulása derékszögben, méretre munkálás kézi szerszámokkal, faipari kiségépekkel. - Faipari kézi gépek működtetése és biztonságtechnikája. - Kézi fűrészgépek: körfűrészek, láncfűrészek, dekopírfűrészek, rezgőfűrészek, szúrófűrészek működése, alkalmazása. - Kézi gyalugépek működése, alkalmazása. - Kézi fúrógépek működése, alkalmazása. - Kézi marógépek (felsőmaró gép, laposcsap/lamelló marógép) működése, üzemeltetése, alkalmazása. - Kézi csiszológépek (szalag, korong, rezgő) működése, üzemeltetése, alkalmazása. - Kézi gépeknél használt por- és forgácsel szívók. - Kézi gépek biztonságtechnikai előírásai, szabályai. - Műhelyben betartandó általános biztonságtechnikai szabályok.	
2. Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai	- Megmunkáló gépek, szerszámok (szalag- és körfűrészgépek, gyalugépek). - Szalagfűrészek működése és felhasználása, üzemeltetési szabályai. - Körfűrészek működése és felhasználása, üzemeltetési szabályai. - Egyengető gyalugépek működése, felhasználása és üzemeltetési szabályai. - Vastagsági gyalugépek működése, felhasználása és üzemeltetési szabályai. - Fűrész- és gyalugépeknél használt por- és forgácsel szívók. - Kiegészítő berendezések, sablonok, munkadarabok ellenőrzése. - Fűrész- és gyalugépek biztonságtechnikai előírásai. - Gépteremben betartandó általános biztonságtechnikai szabályok. - Darabolás, szélezés, szeletelés, hibakiejtés. - Sík és térgörbék vágása. - Szelvény méretre alakítása faipari fűrészgépekkel.	63 óra

	- Fűrészáru lap és él gyalulása derékszögben.- Méretre munkálás faipari gyalugépeken.	

3. Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	- Csiszolási műveletek végzése kézzel és kisgépekkel. - Kézi és gépi csiszolóanyagok ismertetése. - Kézi csiszológépeken (szalag, tárcsás, rezgő) végezhető technológiák. - Sík, mart, profilozott felületek csiszolása. - Sarkok, élek letörése.	23 óra
4. Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	- Faipari alapszerkezetek (lap-, keret-, káva- és állványszerkezetek). - Toldások, fakötések. - Egyszerű szélesbítő toldások (egyenes élillesztéssel, idegencsappal, gépi toldással) szerkezeti kialakítása, felhasználási területei. - Egyszerű hosszabbító toldások (rálapolással, gépi toldással) kialakítása és alkalmazásai. - Alap keretkötések (ollós csapozás, vésett csapozás) kialakításai, felhasználási területei. - Alap kávakötések (egyenes és fecskefarkú fogazások) kialakítása és alkalmazásai.	64 óra

3.3. *A képzés helyszíne*

Tanterem

3.4. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák*

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat			x	-
megbeszélés		x		-
szemléltetés			x	-
házi feladat	x			-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
Információ feldolgozó tevékenységek				
Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-
Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
Információk önálló rendszerezése			x	-
Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				

Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-

Tesztfeladat megoldása	x			-

3.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Faipari szakmai gyakorlat tantárgy

497 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók ismerjék meg a faanyag tulajdonságait, megmunkálási lehetőségeit, tanulják meg használni a kéziszerszámokat és kezelni a faipari alapgépeket.

A tanulók legyenek képesek felismerni a leggyakrabban használatos fafajokat és a felhasználásukat megnehezítő fahibákat, ismerkedjenek meg az asztalos szakma tevékenységi körével, lehetőségeivel, munkamódszereivel.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		7	7
Éves óraszám		252	245

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kiségepekkel	- Természetes fából készülő alkatrészek szabása, darabolása, szeletelése, kézi szerszámokkal és kézi kiségepekkel (gépek, berendezések, szerszámok ellenőrzése, szerszámok beállítása, működtetése). - Kézi fűrészek általános ismertetése (fűrészfog jellemzői, szögei, élés menete, terpesztés-oldallapsúrlódás csökkentés). - Fűrészelési gyakorlat (szükséges mérő- és rajzoló eszközök ismertetése, használata, anyagkiosztás). - Fűrészelési technológia - anyagbefogás, rögzítési módok, ellenőrzés, munkavédelem. - Fűrészelési gyakorlatok. - Kézi körfűrész gépek, dekopír-, szűrő-, rezgőfűrészek bemutatása, használata. - Gépi fűrészelési gyakorlatok. - Keresztmetszet megmunkáló kézi szerszámok és gépek, gépekhez tartozó szerszámok jellemzői, késcsere, gépbeállítás. - Simító gyalu bemutatása, nagyolási gyakorlatok. - Eresztő gyalu felépítése, forgácstörő szerepe, egyengetési gyakorlat, kézjegy szerepe. - Derékszögű síkok képzése, méretre gyalulás, önellenőrzés. - Gépi gyaluszerszámok, késcsere, késbeállítás, kiegyensúlyozás eszközei, használatuk. - Méretre gyalulás, méretellenőrzés.	118 óra

	- Hosszú, rövid, görbe és csavarodott alkatrészek egyengetése.- Biztonságtechnika, baleset-megelőzés.	

	- Kézi marógépek, marószerszámok, szerszámcsere, gépbeállítás, biztonságtechnikai eszközök és berendezések alkalmazása, marási típusok. - Felsőmarógép bemutatása, használata. - Laposcsap (lamelló) marógép bemutatása, használata. - Kézi és állványos fűrőgépek, fűrőszerszámok, szerszámcsere, gépállítás, fűrési típusok, technológiák.	
2. Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámjai	- Megmunkáló gépek, szerszámok (szalag- és körfűrészgépek, gyalugépek). - Gépi fűrészszerszámok (fűrészszalagok, körfűrészlapok és azok típusainak bemutatása) felépítése, beállítása. - Asztalos szalagfűrészgép felépítése, beállítása, szalagcsere, fűrészelési gyakorlat. - Asztalos körfűrészgép felépítés, beállítása, az elővágó körfűrészlap szerepe. - Fűrészelés gyakorlása, darabolás, szélezés, szeletelés, íves (sík és térgörbe) alkatrészek kialakítása. - Gépi gyaluszerszámok, késcsere, késbeállítás, kiegyensúlyozás eszközei, használata, gyalulási gyakorlat. - Egyengetés, vastagolás, teljes keresztmetszetű megmunkálás gyakorlása, méretre gyalulás, méretellenőrzés. - Hosszú, rövid, görbe és csavarodott alkatrészek egyengetése. - Biztonságtechnika, baleset-megelőzés.	118 óra
3. Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	- Csiszolási típusok, kézzel, kisgépekkel. - Csiszolóanyagok. - Természetes fa csiszolási technológiái (színlőpenge használata), natúr, pácolt, mázolt, lazúr, lakkozott felület alá. - Csiszolópapírok, kézi szalagcsiszoló gép, vibrációs és korongcsiszoló gépek használata, működése. - Csiszolási gyakorlatok - tömörfa alkatrészek, kávák csiszolása. - Méret- és minőség-ellenőrzés. - A gyártásközi ellenőrzések meghatározása, a dokumentálás tartalmi és formai követelményei.	48 óra
4. Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	- Faipari szélesbítő és hosszabbító toldások készítése kézi szerszámokkal, kisgépekkel. - Szélesbítő toldás egyenes élillesztéssel. - Szélesbítő toldás idegen csappal. - Hosszabbító toldás rálapolással, egyenes vagy ferde élillesztéssel. - Keret- és kávákötések kézi szerszámokkal, kézi és faipari gépekkel.	

	- Sarokkötések lapolással, 90°-os illesztésű lapolással (alkalmazási terület, műveleti sorrend, összerajzolás menete, alkalmazott szerszámok), vállazás. - Sarokkötés ollós csapozással, 90°-os illesztéssel, egy oldalon (összerajzolás, fűrészelés, vésés). - Sarokkötés ollós csappal 1/3 aljazással, 2/3-os aljazással (összerajzolás, aljazott méretek, vállazási méretek összhangja). - Sarokkötés fészkes szakállas vésett- csappal, átmenő szakállas vésett- csappal. - „T” kötés átvésett csappal. - Kávakötések kézi szerszámokkal és gépekkel.	213 óra

	- Hevederek és csap készítése kézi szerszámokkal és gépekkel. - Egyenes fogazás, nyílt, félig takart fecskefarkú fogazás kézi szerszámokkal, gépekkel. - Köldökcsaphely-fúrás, fúrógépek szerszámai, felépítésük, működésük. - Idegen csap helyének marása, laposcsap/lamelló helyének marása. - Egyszerű munkadarabok készítése. - Alapszerkezetek gyakorlása kézi szerszámokkal és gépekkel.	

4.3. *A képzés javasolt helyszíne*

Szakmaspecifikus tanműhely

4.4. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák*

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoporthoz	osztályhoz	
magyarozat		x		-
megbeszélés		x		-
szemléltetés		x		-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoportbontás	Osztálykeret	
Csoportos munkaformák körében				
Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
Gyakorlati munkavégzés körében				
Műveletek gyakorlása		x		-
Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-

4.5. *A tantárgy értékelésének módja*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10225-12 azonosító számú

Asztalosipari szerelés megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10225-12 azonosító számú, Asztalosipari szerelés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek			Asztalosipari szerelési gyakorlat		
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	Helyszíni szerelési feladatok	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	Helyszíni szerelési feladatok
FELADATOK						
Szerelési dokumentációt értelmez	x	x	x	x	x	x
Előszerelési műveleteket végez	x			x		
Asztalosipari alapszerkezeteket szerel		x			x	
Összeállítja a terméket a technológiai sorrend, illetve a szerelési utasítás szerint		x			x	
Helyszíni szerelést végez			x			x
SZAKMAI ISMERETEK						
Kézi szerszámok, kézi kiségek használata	x	x	x	x	x	x
Összeállítási feladatok megszervezése	x	x		x	x	
Ragasztók felhasználása	x	x	x	x	x	x
Csiszolóanyagok felhasználása	x	x	x	x	x	x
Helyszíni szerelési műveletek			x			x
Pneumatikus kézi kiségek használata		x	x		x	x
Kézi szorítóeszközök	x	x	x	x	x	x
Keretprések, korpuszprések		x			x	
Termék gyártástechnológiai leírások értelmezése	x			x		
Vasalatok, szerelvények, szerelés anyagai	x	x	x	x	x	x
Rögzítés-technikai alapismeretek			x			x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Faipari rajz olvasása, értelmezése	x	x	x	x	x	x
Építőipari rajz olvasása, értelmezése			x			x
Számolási készség, alapvető összefüggések ismerete	x	x	x	x	x	x
Gépek, szerszámok biztonságos használata	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Pontosság	x	x	x	x	x	x
Önállóság			x			x
Szervezőkészség	x			x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság			x			x
Irányíthatóság		x	x		x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						

Gyakorlatias feladatértelmezés				x	x	x
A környezet tisztántartása	x	x	x	x	x	x
Körültekintés, elővigyázatosság			x			x

5. Asztalosipari szerelési ismeretek tantárgy

248,5 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg az asztalosipari szereléshez, javításához szükséges technológiai folyamatokat. A szerelési dokumentáció alapján legyen képes elvégezni a különböző szerelési feladatokat kéziszerszámokkal, gépesített kéziszerszámokkal és gépekkel.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		3,5	3,5
Éves óraszám		126	122,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése, készítése. A minőségbiztosítás alapjai, az ISO rendszer elve, minőségbiztosítás esetei a szereléskor a bútór- és faiparban. Alkatrészek méret- és, minőségellenőrzése, dokumentációja. Szereléshez szükséges megmunkálások pozícionálása, jelölése, beállítások (pl.: fiókcúsúzó korpuszban, vasalathely, idegencsap helye, fakötések előkészítése, mosogatótálcák helyének kivágása, stb.).	70 óra
2. Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	Alapszerkezetek – idegencsapos szerkezetek – kialakításának alapjai, módszerei. Alapszerkezetek – szerkezeti ragasztások – kialakításának alapjai, módszerei. Alapszerkezetek – szerkezeti vasalással kialakított kötések – kialakításának alapjai, módszerei. Alapszerkezetek – bontható „mechanikus” szerkezeti kötések – kialakításának alapjai, módszerei. Különböző, a termék összeállításához szükséges furatok, fészkek, nútok, stb. kialakításának alapjai, módszerei. Asztalosipari alapszerkezetek (korpusz, káva, keret, állványszerkezet) elkészítése, alkalmazható technológiák. Asztalosipari termék szerkezeti összeállítása, technológiai sorrend és szerelési dokumentáció alapján. Asztalosipari termék vasalatainak szerelése, termék összeállítása, beállítása. Kiegészítők, kellékek, díszítőelemek szerelése, hibajavítási lehetőségek.	97,5 óra
3. Helyszíni szerelési feladatok	Asztalosipari termék csomagolása, előkészítése szállításra, helyszíni szerelésre. Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése, készítése.	81 óra

	Bútoripari termékek helyszíni szerelésének alapjai. Belsőépítészeti termékek helyszíni szerelésének alapjai. Kültéri asztalosipari termékek helyszíni szerelésének alapjai. Épületasztalos-ipari termékek helyszíni szerelésének alapjai.	

5.3. *A képzés helyszíne*

Tanterem

5.4. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák*

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat			x	-
megbeszélés		x		-
szemléltetés			x	-
házi feladat	x			-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
Információ feldolgozó tevékenységek				
Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-
Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
Információk önálló rendszerezése			x	-
Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
Tesztfeladat megoldása	x			-

5.5. *A tantárgy értékelésének módja*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. *Asztalosipari szerelési gyakorlat tantárgy*

532,5 óra

6.1. *A tantárgy tanításának célja*

A tanuló az elméletben elsajátított szerelési ismereteket a gyakorlatban képes legyen alkalmazni. A tanuló értelmezze a szerelési dokumentumokat, és az asztalosipari szerkezetek szerelését a műveletekhez szükséges szerszámok és gépek kiválasztásával és

kezelésével el tudja végezni.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		7,5	7,5
Éves óraszám		270	262,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	- Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése. - Alkatrészek méret- és minőségellenőrzése, dokumentálása. - Szereléshez szükséges megmunkálások pozicionálása, jelölése, beállítása (fiókcsúszók korpuszban, vasalathely, idegencsap helye, fakötések előkészítése).	156,5 óra
2. Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	- Alapszerkezetek – idegencsapos szerkezetek – kialakítása. - Alapszerkezetek – szerkezeti ragasztások – kialakítása. - Alapszerkezetek – szerkezeti vasalással kialakított kötések – kialakítása. - Alapszerkezetek – bontható „mechanikus” szerkezeti kötések – kialakítása. - Különböző, a termék összeállításához szükséges furatok, fészkek, nűtok kialakítása, előkészítése. - Egyéb bútoralkatrészek beépítésének előkészítése (mosogató, kézmosó, tükör, üveg). - Asztalosipari alapszerkezetek, korpusz, káva elkészítése. - Asztalosipari alapszerkezetek szerelésének előkészítése. - Asztalosipari alapszerkezetek (korpusz, káva, keret, állványszerkezet) elkészítése. - Asztalosipari termék szerkezeti összeállítása technológiai sorrend és szerelési dokumentáció alapján. - Asztalosipari termék vasalatainak szerelése, termék összeállítása, szerelése, beállítása. - Kiegészítők, kellékek, díszítőelemek szerelése. - Asztalosipari termék hibajavítása.	191 óra
3. Helyszíni szerelési feladatok	- Asztalosipari termék csomagolása, előkészítése szállításra, helyszíni szerelésre. - A helyszíni felmérés elvégzése. - A helyszíni felmérés dokumentációjának elkészítése, vázlatrajz készítése. - Helyszíni szerelés előkészítése szerelési dokumentációk, rajzok, szerelési utasítások alapján. - A helyszíni szereléshez szükséges gépek, szerszámok, segédanyagok (ragasztóanyagok, rögzítőelemek, csavarok). - Bútoripari termékek helyszíni szerelése.	185 óra

	- Belsőépítészeti termékek helyszíni szerelése.- Épületasztalos-ipari termékek helyszíni szerelése.	

6.3.

A képzés helyszíne

6.4. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat		x		-
megbeszélés		x		-
szemléltetés		x		-

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
Csoportos munkaformák körében				
Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
Gyakorlati munkavégzés körében				
Műveletek gyakorlása		x		-
Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-

6.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről

A 7. sorszámú Asztalosipari szerelő megnevezésű rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye

1. AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

- 1.1. A rész-szakképesítés azonosító száma: **21 543 01**
1.2. Rész-szakképesítés megnevezése: **Asztalosipari szerelő**
1.3. Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2

2. EGYÉB ADATOK

- 2.1. A képzés megkezdésének feltételei:
2.1.1. Iskolai előképzettség: befejezett iskolai végzettséget nem igényel
2.1.2. Bemeneti kompetenciák: –
2.2. Szakmai előképzettség: –
2.3. Előírt gyakorlat: -
2.4. Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
2.5. Pályaalkalmassági követelmények: –
2.6. Elméleti képzési idő aránya: 30 %
2.7. Gyakorlati képzési idő aránya: 70 %
2.8. Szintvizsga: –
2.9. Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 70 óra

3. A SZAKKÉPESÍTÉS MUNKATERÜLETÉNEK RÖVID LEÍRÁSA

Az asztalosipari szerelő bútorok, nyílászárók, lépcsők, előszobafalak, falburkolatok, válaszfalak, térelválasztók, mennyezetek, álfödémek és egyéb bútor-és épületasztalos szerkezetek, nyílászáró szerkezetek, tolóajtók, harmonika ajtók helyszíni szerelését, javítását, beépítését, cseréjét végzi

A szakképesítéssel rendelkező képes:

- betartani a munkavédelmi előírásokat
- gépeket, szerszámokat ellenőrizni, beállítani
- faipari alapszerkezeteket készíteni
- szerelési dokumentációt értelmezni
- előszerelési műveleteket végezni
- asztalosipari alapszerkezeteket szerelni
- épületasztalos szerkezeteket szerelni, nyílászárókat beépíteni
- összeállítani a terméket a technológiai sorrend, illetve a szerelési utasítás szerint
- helyszíni szerelést végezni.

4. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
azonosító száma	megnevezése
11371-12	Biztonságos munkavégzés
10224-12	Alapvető tömörfa megmunkálás
10225-12	Asztalosipari szerelés

A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
11371-12	Biztonságos munkavégzés	írásbeli
10224-12	Alapvető tömörfa megmunkálás	gyakorlati
10225-12	Asztalosipari szerelés	gyakorlati

A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafeladatai:

1. Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Asztalosipari szerelési feladat

A vizsgafeladat ismertetése: Alkatrészek összeállítása, asztalos szerkezet összeállítása, vasalatok, szerelvények felszerelése

A vizsgafeladat időtartama: 180 perc A

vizsgafeladat aránya: 70 %

2. Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: – A

vizsgafeladat ismertetése: – A

vizsgafeladat időtartama: –

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: –

3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Munkavédelmi és technológiai ismeretek

A vizsgafeladat ismertetése: A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései a 4. Szakmai követelmények fejezetben megadott modulokhoz tartozó témakörök mindegyikét tartalmazza.

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (ebből felkészülési idő 15 perc) A

vizsgafeladat aránya: 30 %

ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék
Asztalosipari kéziszerszámok
Asztalosipari kézi kisgépek
Asztalosipari telepített megmunkálógépek
Mérőeszközök

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ

a

21 582 01

SZOBAFESTŐ rész-szakképesítés

szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára

a 34 582 04 Festő, mázoló, tapétázó szakképesítés kerettantere alapján

I A szakképzés jogi háttere

A szakmai tantervi adaptáció:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 21 582 01 Szobafestő rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet
- a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet alapján készült.

I A rész-szakképesítés alapadatai

A rész-szakképesítés azonosító száma: 21 582 01 A

rész-szakképesítés megnevezése: Szobafestő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 9. Építészet

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVI. Építőipar

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

II A részszzakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: befejezett iskolai végzettséget nem igényel

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Az

első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV A részszzakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az

alábbiak:

- Diagnosztikai (felületvizsgáló) eszközök, berendezések, műszerek
- Kéziszerszámok
- Díszítő szerszámok
- Festőipari tapétázási gépek
- Segédeszközök
- Mérőeszközök
- Állvány, létra
- Műszaki dokumentáció
- Egyéni és csoportos munkavédelmi eszközök, berendezések
- Szelektív hulladéktárolók, veszélyes anyagtároló
- Megfelelő anyagtárolás, hulladéktárolás eszközei

V. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti rész-szakképesítés oktatásához

A rész-szakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszám a évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	3		70	2	
	Építőipari alapismeretek gyakorlata		1			
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	3			3	
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		7			8
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2			3	
	Tapétázási munkák gyakorlata		7			7
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15			8
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a rész-szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	108			70		178
	Szakmai munka- és balesetvédelem	36					36
	Építési alapismeretek	36			70		106
	Munkajogi és vállalkozási ismeretek	36					36
	Építőipari alapismeretek gyakorlat		36				36
	Építési alapismeretek		12				12
	Műszaki rajz		12				12
	Épületfizika		12				12
10104-12 Szobafestő, munkák	Falfelület festése, díszítése	108			105		213
	Festési technológiák, anyagok szakmai ismerete	27			30		57
	Festési munkálatok anyag- és gyártásismerete	27			30		57
	Díszítőmunkák, színelmélet, szakrajz	27			30		57
	Szakszámítás	27			15		42
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		252			280	532
	Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése		84			105	189
	Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal		84	70		105	259
Különleges festési technikák, díszítések		84			70	154	
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	72			105		177
	Tapétázás műveleti sorrendje, eszközei, szerszámai, gépei	36			21		57
	Díszítési technológiák	9			21		30
	Szakszámítás	9			21		30
	Anyagismeret	9			21		30
	Tapéták csoportosítása, gyártásismerete	9			21		30
	Tapétázási munkák gyakorlata		252			245	4497
	Felület előkészítés, előkezelés		84			105	189
	Ragasztóanyagok alkalmazása		84			35	119
	Tapétázás, díszítés		84			105	189
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	288	540	70	280	525	1633	
Összes éves/ögy óraszám:	828		70	805		1703	
Elméleti óraszámok/aránya	498 / 31,9%						

A 21 582 01 OKJ számú Szobafestő rész-szakképesítés heti órakerete

Tantárgyak	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		10. évfolyam	
Közismereti tantárgyak					
Osztályfőnöki		1		1	
Testnevelés és sport		5		5	
Etika		1		1	
Matematika/szakszámítás		3		4	
Magyar nyelv és irodalom		1		1	
Informatika		1		1	
összesen:		12		13	
Szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak					
Tantárgyak	Szakmai követelmény modulok	elmélet	gyakorlat	elmélet	gyakorlat
Építőipari alapismeretek	10101-12	3		1	
Építőipari alapismeretek gyakorlata	Építőipari alapismeretek		1		
Falfelület festése, díszítése	10104-12	3,5		2,5	
Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata	Szobafestő, díszítő munkák		7		8,5
Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2		3	
Tapétázási munkák gyakorlata			6,5		8
Összesen:		8,5	14,5	6,5	16,5
szakmai elmélet és gyakorlat		23		23	
Heti óraszám összesen		35		36	
Nyári gyakorlat		70		-	

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A

10101-12 azonosító számú

Építőipari közös tevékenység

megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10101-12 azonosító számú, Építőipari közös tevékenység megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek			Építőipari alapismeretek gyakorlat		
	Szakmai munka- és balesetvédelem	Építési alapismeretek	Munkajogi és vállalkozási ismeretek	Építési alapismeretek	Műszaki rajz	Épületfizika
FELADATOK						
Ellenőrzi a munkavégzés feltételeit, helyszíni méréseket végez	x	x		x		x
Értelmezi a rendelkezésre álló műszaki dokumentáció tartalmát és használja az építészeti alapfogalmakat munkája során		x		x	x	x
Felvonul a megfelelő eszközökkel a munkaterületre	x	x		x		x
Betartja az építési technológiai folyamatok sorrendiségét	x	x		x	x	
Biztosítja az anyagok, eszközök szakszerű tárolását és figyelemmel kíséri a munkájához szükséges anyagok folyamatos utánpótlását	x	x		x		
Ellenőrzi a felhasználásra kerülő anyagokat, biztosítja azok szakszerű felhasználását		x		x		x
Gondoskodik a munkaterület folyamatos tisztántartásáról	x	x		x		
Átadja a munkát a munkáltatójának, levonul a munkaterületről		x	x	x		
Alkalmazza és értelmezi a műszaki ábrázolás módszereit, értelmezi az építőipari rajzokat					x	x
Alkalmazza a különböző szerkezetek jelölését, értelmezi a szerkezetek térbeli helyzetét		x		x	x	x
Értelmezi a különböző szintű dokumentációk tartalmát, és a gyakorlatban hasznosítja azokat		x		x	x	x
Betartja és betartatja a munkavédelmi, biztonságtechnikai, tűz- és környezetvédelmi előírásokat	x		x			x
Betartja, betartatja a foglalkozás-egészségügyi előírásokat	x		x			
Baleset, illetve veszélyhelyzet esetén munkakörének megfelelően intézkedik, elsősegélyt nyújt	x		x			
Használja a kivitelezési munkák végrehajtásához szükséges munkavédelmi eszközöket	x	x		x		
Biztosítja az anyagok, eszközök szakszerű, biztonságos mozgatását,	x	x		x		

használatát						

Gondoskodik a munkavédelmi eszközök használhatóságáról	x		x	x		
Elvégzi a munkaterület kockázat elemzését, értékelését	x		x	x		
Munkavégzésre alkalmas állapotban jelenik meg a munkavégzés helyszínén	x		x			
Betartja és betartatja a Munka Törvénykönyve alapelveit, területi és személyi hatályát			x			
Munkaszerződést köt, betartja és betartatja a szerződésben foglaltakat			x			
Betartja és betartatja a munkavállalói és a munkáltatói jogokat és kötelezettségeket			x			
Betartja és betartatja a munkaviszony megszüntetésére, megszűnésére vonatkozó szabályokat			x			
Alkalmazza a norma időre, norma rendszerre vonatkozó előírásokat		x	x	x		
Szakmai ajánlatot készít és ad		x	x	x		x
SZAKMAI ISMERETEK						
Munka megkezdésének és végzésének feltételei	x	x	x			x
Az anyagszállítás és tárolás általános szabályai	x	x		x		
A méréshez, kitűzéshez szükséges eszközök		x		x		
A kivitelezési munka technológia sorrendje és összefüggései	x	x		x	x	x
Kiviteli tervek tartalma		x		x	x	x
Építési dokumentációk értelmezése		x		x	x	x
Munkabiztonsági és balesetvédelmi előírások	x		x			x
Elsősegélynyújtás	x			x		
Egyéni védőfelszerelések, védőruhák	x			x		x
Tűzvédelem	x			x		x
Környezetvédelem, veszélyes hulladékok	x	x		x		x
Szállítás, anyagmozgatás	x	x		x		x
Építőipari gépek munkavédelmi előírásai	x					x
Építőipari anyagok tulajdonságai és felhasználási területük	x	x		x		x
A Munka Törvénykönyve alapvető szabályai			x			
A munkavállalás alapfeltételei			x			
Munkaszerződés kötés			x			
Munkaadó, munkavállaló jogai és kötelezettségei			x			
Tételes költségvetési kiírás felépítése		x	x			
Vállalkozás fogalma és szerepe a gazdasági életben			x			
Vállalkozási formák			x			
Vállalkozás általános felépítése, és működtetésének feltételei			x			
Vállalkozásokról szóló jogszabályok			x			
Munkanapló vezetés		x		x		
A norma idő		x		x		

Építészeti jelképek értelmezése		x		x	x	x
Kiviteli tervrajz olvasása, értelmezése		x		x	x	x
Egyéni és kollektív munkavédelmi eszközök használata	x	x	x	x		
Információforrások kezelése		x	x	x		x
Szakmai számolási készség		x		x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Pontosság	x	x	x		x	x
Térlátás		x		x	x	x
Felelősségtudat	x	x	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Segítőkézség	x	x	x			x
Konszenzus készség		x	x	x		x
Határozottság	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Rendszerező képesség	x	x	x	x	x	x
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x	x	x	x	x

1. Építőipari alapismeretek tantárgy

143 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

Az adott feladat munkavédelmi szempontból való átgondolása, a helyes munkaeszközök kiválasztására, a megfelelő munkakörnyezet megteremtése, a biztonságos munkafolyamatok megtervezése a tűz- és környezetvédelmi előírások figyelembe vételével.

A figyelmen kívül hagyásból eredő sérülések, balesetek és egészségkárosodás megelőzése, illetve a véletlen balesetekből eredő károk minimalizálása.

Az építészeti alapfogalmak megismertetése és azok megfelelő alkalmazása. Különböző építési technológiák és módszerek, valamint építési alapanyagok, kivitelezési eszközök és szerszámok megismertetése. Kivitelezési munkafolyamatok megismertetése. Tervezési folyamatok ismerete, tervdokumentációk és műszaki rajzok értelmezése.

A jogok és kötelezettségek megismerése munkaadói és munkavállalói oldalról. Az önálló vállalkozási tevékenység elindításához szükséges munkaügyi és pénzügyi feltételek megismerése, figyelembe véve a mindenkor munkapiaci információkat.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		3	1
<i>Éves óraszám</i>		108	35

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Szakmai munka- és balesetvédelem	- Munkavédelmi törvény. - Munkaegészségügyi előírások. - Tűzvédelmi előírások az építőiparban. - Munkavégzés tárgyi és személyi feltételei. - Munkavédelmi eszközök és használatuk. - Építési terület minimális munkavédelmi és szociális előírásai. - Környezetvédelem, veszélyes hulladékok. - Építőipari kivitelezési biztonságtechnikai előírások. - Építési tevékenység emberre gyakorolt káros hatásai (por, zaj, rezgés, időjárás, vegyi anyagok, gépek stb.), kockázatelemzés, értékelés ismertetése. - Foglalkozási ártalmak. - Balesetvédelmi előírások gépek és szerszámok esetében. - Szállítási, közlekedési és anyagmozgatási előírások. - Elsősegélynyújtás. - Teendők a baleset helyszínén. - A baleseti helyszín biztosítása. - Vérkeringés, légzés vizsgálata. - Heimlich-féle műfogás. - Rautek-féle műfogás. - Elsősegélynyújtás vérzések esetén. - Sebellátás. - Hajszáleres vérzés. - Visszeres vérzés. - Ütőeres vérzés. - Belső vérzések és veszélyei. - Mérgezések: gyógyszermérgezés, szénmonoxid (CO) mérgezés, metilalkohol-mérgezés. - Csonatok, ízületek sérülései: rándulás, ficam, törés. - Fektetési módok. - Idegen test szemben, orrban, fülben. - Elsősegélynyújtó feladata veszélyes anyagok okozta sérülések esetén. - Elsősegélynyújtó feladatai villamos áram okozta sérülések esetén.	<i>36 óra</i>
2. Építési alapismeretek	- A kivitelezés fogalma. - Az építőipari szakmák tevékenységi köre. - Tevékenységek kapcsolata a megvalósítás folyamatában, szakmák sorrendisége. - Az építési munkák csoportosítása. - Kivitelezési munkák dokumentumai, műszaki tervek - építési engedély, bontási engedély, kivitelezési terv, használatbavételi engedély, fennmaradási engedély, tervrajzok, műszaki leírás, költségvetés, építési szerződés, építési napló. - Építési, beruházási folyamat résztvevői, feladataik és jogkörük, szakmai kommunikáció. - Munkahelyi kapcsolattartás – az építésvezető és a műszaki ellenőr feladata, jogköre. - Az építési folyamat előkészítő munkái.	<i>71 óra</i>

	- Az építési helyszín berendezésének elemei, vonatkozó előírások – gépek, raktárak, szociális ellátás létesítményei, építésirányítás helyiségei, elektromos hálózat, vízhálózat, csatorna, vízelvezetés, ideiglenes utak, közlekedés útvonalak kialakítása. - Szállítás eszközei közúton és építési területen. - Építési technológiák, építési módok ismertetése. - Munkaterület átadás-átvétel, teljesítés igazolása, levonulás dokumentálása. - Az építőipar feladata. - Az építőipar felosztása. - Települési infrastruktúra. - Épületek, építmények csoportosítása rendeltetés szerint, jellemzőik. - Lakóépületek kialakítása, elhelyezése, tájolása. - Lakóépületek fajtái. - Lakóépületek helyiségei, azok rendeltetése és sajátosságai. - Épületszerkezetek. - Az építőipari alapanyagok felépítése, szerkezete, tulajdonságai. - Kivitelezési eszközök és szerszámok.	
3. Munkajogi és vállalkozási ismeretek	- A magyar jogrendszer. - Munkajogi szabályozás. - Önálló munkavégzés és a „függő” munka közötti alapvető különbség. - Alapvető törvények a munkajogviszonyban: • Munka Törvénykönyve (1992. évi XXII. tv.) Mt. • Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (1992. évi XXXIII. tv.) Kjt. • Köztisztviselők jogállásáról szóló törvény (1992. évi XXIII. tv.) Ktv. - Személyes jog. - Együttműködési kötelezettség. - Érvénytelenségnek fajtái: • semmisség • megtámadhatóság • részleges érvénytelenség. - Mit jelent az elévülés, milyen szabályok vonatkoznak az elévülésre. - Mikor nyugszik, ill. mikor szakad meg az elévülés. - Munkahelyi szervezetek. - Munkaviszony létesítése. - Munkaszerződés kötése. - A munkáltató jogai és kötelességei: - Munkáltató jogai: • irányítási jog • munka feletti felügyelet jog • fegyelmezési jog • vagyoni jellegű jog • személyzeti jogok.	36 óra

	- A munkáltató kötelességei: • munka díjazásának kötelessége	

	• foglalkoztatási kötelesség • ún. gondoskodási kötelesség.	
	Munkavállaló jogai: • kollektív jogai • koalíciós szabadságjogok • részvételi jogok • bármikor szakszervezet szervezhető • munkavédelmi képviselő választható 50 fő munkavállaló fölött kötelező.	
	Munkavállaló kötelezettségei: • munkavállaló rendelkezésre állási személyes kötelesség	
	• Rendelkezésre állás helye • Rendelkezésre állás ideje • munkavégzési kötelesség • egyéb ún. magatartási kötelesség • titoktartási kötelesség • a munkáltató szervezeti rendjébe való beilleszkedés kötelessége	
	• oltalmi kötelezettség.	
	Munkabér, pótlékok, munkaidő, pihenőidő, szabadság.	
	Munkaviszony megszüntetésének szabályai, vonatkozó előírásai.	
	A vállalkozás fogalma és alapfunkciója.	
	Tulajdoni forma alapján lehet: • magán • állami • önkormányzati • szövetkezeti • egyéb közösségi • illetve vegyes tulajdonú vállalkozás.	
	Szervezeti felépítése szerint lehet: egyéni- vagy társas vállalkozás.	
	Egyéni vállalkozás: • devizabelföldi fogalma • cselekvőképesség fogalma • foglalkozástól, közügyektől, eltiltott fogalma • egyéb feltételek tisztázása • vállalkozás indítása 2010. január 1 után • főállású egyéni vállalkozó.	
	Társas vállalkozások: • gazdasági társaságok (Kkt., Bt., Kft., Rt., közös vállalat, és az egyesülés).	
	• szövetkezetek • közhasznú társaságok • szabadalmi ügyvivői társaság • ügyvédi munkaközösség • oktatói munkaközösség.	
	Tevékenység típusok szempontjából lehetnek:	

	•••	ipari kereskedelmi mezőgazdasági	

	• közlekedési-, pénzügyi • személyi szolgáltatást nyújtó vállalkozásokat. - Nagyságrend tekintetében: • mikro • kis-, közepes • nagyvállalkozás. - Vállalkozás finanszírozása (saját tőke, hitel). - Pénzforgalom lebonyolítása (pénztár, bankszámla) - Vállalkozás gazdálkodása (bevétel, kiadás, nyereség, veszteség) - Vállalkozás megszűnése, csődeljárás, felszámolási eljárás	

2. Építőipari alapismeretek gyakorlat tantárgy

36 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók sajátítsák el a következő ismereteket: az építészeti alapfogalmak megismertetése és azok gyakorlati alkalmazása. Különböző építési technológiák és módszerek, valamint építési alapanyagok, kivitelezési eszközök és szerszámok megismertetése, azok megfelelő használata. Kivitelezési munkálatok előkészítése. Tervezési folyamatok ismerete, tervdokumentációk és műszaki rajzok értelmezése.

Az egyes szakterületek munkafolyamataihoz kapcsolódó víz-, hő- és hangszigetelési munkák anyagainak, technológiáinak elméleti és gyakorlati megismerése. Talajnedvesség és talajpára elleni szigetelés készítéséhez szükséges ismeretek elsajátítása. Hőtechnikai, akusztikai és hidrotechnikai tulajdonságok ismerete. Szigetelő anyagok, szigetelési munkák eszközeinek és gépeinek megfelelő használata.

Az épületek energetikai, hőtechnikai, elektromos és akusztikai feltételeinek ismerete.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		1	-
<i>Éves óraszám</i>		36	-

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)

1. Építési alapismeretek	- Építészeti alapfogalmak értelmezése, gyakorlati alkalmazása. - Alapvető építési és kivitelezési technológiák alkalmazása. - Építési alapanyagok szakszerű használata. - Építési alapanyagok tárolására vonatkozó előírások. - Építési anyagok csoportosítása. - Szerszámok, eszközök ismertetése. - Eszközök és szerszámok megfelelő használata. - A kivitelezési munkafolyamatok résztvevői. - Kivitelezési munkafolyamatok sorrendisége, szervezés jelentősége.	<i>12 óra</i>

	- Szervezési munkafolyamatok lebonyolítása. - Engedélyeztetések dokumentációinak ügyintézése.. - Kivitelezési munkálatok megkezdése, a munkafolyamatok nyomon követése, ellenőrzése, lebonyolítása. - Építési helyszínek ismerete, sajátosságai.	
2. Műszaki rajz	- A rajzolás alapjai. - Vonalgyakorlatok, szabványírás. - A szabvány fogalma, a rajzi szabványok. - Építőipari szabványok. - A megfelelő méretarányok ismerete. - Méretarányok átváltása. - Szerkesztési gyakorlatok. - Ábrázolási módok. - Vetületi ábrázolások. - Axonometrikus ábrázolások. - Az építészeti rajzokon használt tervi jelölések értelmezése, gyakorlati jelentősége a kivitelezés során. - Anyagjelölések ismertetése, részletrajzon való felismerése. - Az építészeti rajz formai követelményei. Építészeti rajzok megismerése, értelmezése. Engedélyezési és kiviteli terv szerepe a megvalósítás folyamatában. Kiviteli tervrajz olvasása, értelmezése. - Műszaki rajz készítése megadott szempontok alapján.	<i>12 óra</i>
3. Épületfizika	- Épületszerkezettani alapismeretek alkalmazása. - Statikai alapismeretek gyakorlati alkalmazása. - Hőterhelési korlátok. - Páraterhelés. - Akusztika alapjai, hangszigetelési ismeretek. - Épületgépészeti és energetikai ismeretek. - Elektromos szakipar alapjai. - Hidrotechnikai tulajdonságok. - Szerkezeteket károsító nedvesség előfordulási formái. - Vízszigetelő anyagok fajtái, felhasználási gyakorlata. - Talajpára, talajnedvesség elleni szigetelési anyagok, szigetelési módok bemutatása. - Szigetelő anyagok fektetése, toldása. - Szigetelések kivitelezése során keletkezett hulladékok tárolása, kezelése. - Szigetelési hibák korrigálása. - Kapcsolódó tervekben méretmegadási módok gyakorlati alkalmazása. - Szigetelések anyagjelölése a terveken. - Anyagszükséglet meghatározása tervdokumentáció alapján.	<i>12 óra</i>

	- Épületeket érő hő és hanghatások.- Hőtechnikai ismeretek.- Hővezetés.	

	- Hősugárzás. - Hőáramlás. - Hőátbocsátási tényező. - Hőtágulás. - Tűzállóság. - Hőtechnikai jellemzők. - Akusztikai alapfogalmak. - Hőhíd épületszerkezetekre gyakorolt hatása. - Hő- és hangszigetelő anyagokkal szemben támasztott követelmények. - Hő- és hangszigetelés alapanyagai, fajtái, jellemzői. - Hő- és hangszigetelési technológiák gyakorlati alkalmazása. - Utólagos hő- és hangszigetelése készítése. - Hő- és hangszigetelés jelölése tervrajzokon, részletrajzokon.. - Hő- és hangszigetelések készítésére vonatkozó munkavédelmi előírások betartása.	

A

10104-12 azonosító számú

Szobafestő, díszítő munkák megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10104-12 azonosító számú, Szobafestő, díszítő munkák megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése				Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		
	Festési technológiák, anyagok, szakmai ismerete	Festési munkálatok anyag- és gyártásismerete	Díszítőmunkák, színelmélet, szakrajz	Szakszámítás	Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése	Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal	Különleges festési technikák, díszítések
FELADATOK							
Felületvizsgálatot, feltárást végez, kül- és beltérben	x	x			x		
Meglévő bevonat rétegrendjének felépítését vizsgálja, kül- és beltérben, az eredményeket írásos feljegyzésben, dokumentálja	x	x			x		
Szakmai javaslatot ad a felújítandó felület minősítéséről	x				x		
Anyagmennyiséget számol tervrajzról, és helyszínen				x		x	
Vizsgálatok eredménye függvényében a felületet előkezeli	x					x	
Felvonul a munkaterületre a szükséges gépekkel, szerszámokkal, eszközökkel						x	
Nem festendő felületeket megóv (takarást, maszkolást végez)						x	x
Alapvakolat felületét javítja kül- és beltérben	x	x				x	
Sarok, nyílászárók kávéinak, sarokkiképzéseinek kialakítását javítja (élvédő)	x					x	
Különböző glettanyaggal simítja a felületet kül- és beltérben	x	x				x	
Építőelemek, burkolóelemek illesztését szakszerűen javítja	x					x	
Kézi, gépi csiszolással finomítja a felületet	x					x	
Választott technikának megfelelő alapozást (impregnálást) végez	x	x				x	
Mézfestést készít új vagy régi felületre kül- és beltérben, fehér, és színes kivitelbe	x	x				x	

Homlokzat színezését megtervezi, elkészíti különböző vékonyvakolattal, szilikát festékkel	x		x			x	x

Fröcskölést, durva színfröcskölést készít	x						x
Határoló, díszítő vonalozást, sablonálást készít	x						x
Mintanyomó hengerezést készít	x						x
Egyszerű díszítőelemeket helyez fel kül- és beltérben	x						x
Egyszerű faerezet utánzatot fest	x						x
Betartja a munkavédelmi, biztonságtechnikai, tűz- és környezetvédelmi előírásokat	x						x
Elvégzi a szükséges utómunkálatokat (szerszám-, eszköztakarítás, munkaterület takarítása, anyagtárolás, hulladékkezelés)	x					x	
Munkaterületet átad	x					x	
SZAKMAI ISMERETEK							
Falfelületek vizsgálata	x	x			x		
Felvonul a munkaterületre						x	
Falfelületek előkészítése	x	x				x	
Munka megkezdésének és végzésének feltételei	x					x	
Munkabiztonsági és balesetvédelmi előírások				x			
Anyagszükségletet számítás (szakszámítás)	x	x	x			x	x
Színezőanyagok	x					x	
A munkavédelmi, biztonságtechnikai, tűz- és környezetvédelmi szabályok	x					x	
Kéziszerszámok, gépi felületcsiszolás	x					x	
Az anyagszállítás és tárolás általános ismerete	x					x	
Alapfelületek anyagai	x	x				x	
Alapfelületek fajtái	x	x				x	
Falfelületek kiegyenlítése csiszolással, gletteléssel	x	x				x	
Alapozás (impregnálás)	x	x				x	
Meszes glett, mézsfestés	x	x				x	
Hengerezés	x						x
Díszítő sorminta, sablon	x						x
Színezőanyagok	x						x
Diszperziós glettek, műgyanta kötőanyagú festékek	x						x
Struktúra képzés	x					x	x
Vékonyvakolat bevonatrendszerek	x					x	x
Díszítő elemek	x						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK							
Létra használata	x					x	x
Anyagokat, szerszámokat szakszerűen használ	x					x	x

Kéziszerszámok használata	x					x	x

Festőipari gépek használata	x					x	x
Egyéni és kollektív munkavédelmi eszközök használata	x	x			x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK							
Kézügyesség			x			x	x
Pontosság	x	x	x	x	x	x	x
Állóképesség						x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK							
Kompromisszumkészség						x	x
Konfliktusmegoldó készség						x	x
Kapcsolatfenntartó készség						x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK							
Áttekintő képesség	x	x	x	x	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság			x			x	x

3. Falfelület festése, díszítése tantárgy

213,5 óra

3.1.A tantárgy tanításának célja

A tanuló legyen képes a lakó- és középületek falfelületeinek a megrendelő által igényelt bevonatrendszerrel történő kialakítására a felületvédelmi és higiéniai előírások betartásával. Ismerje a színhasználat nyújtotta téralakítási lehetőségeket, valamint a különféle díszítési technikákat és eljárásokat.

3.2.Elsajátított közismereti, szakmai tartalmak, melyekre a tantárgy épül

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül

	<i>Évfolyamok</i>	9.	10.
<i>Heti óraszám</i>		3,5	2,5
<i>Éves óraszám</i>		126	87,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Festési technológiák, anyagok szakmai ismerete	- Alapfelület vizsgálatának ismerete különböző módszerekkel - Alapfelületek műszeres módszerrel történő vizsgálatának ismerete - Alapfelületek mechanikus módszerrel történő vizsgálatának ismerete - Alapfelületek laboratóriumi módszerekkel történő vizsgálatának ismerete - Felülettisztítási eljárások ismerete - Hézagoló anyagok ismerete és alkalmazási területei - Hézaggyógyító szalagok típusai és alkalmazási területei - Felületkiegyenlítők típusai és alkalmazási területei - Élvédők típusai, alkalmazási feltételei - A falfestés során használatos szerszámok működésének	57 óra

	technológiái, azok szakszerű használata	

	- A falfestés során használatos műszerek működésének technológiái, azok szakszerű használata - A falfestés során használatos gépek működésének technológiái, azok szakszerű használata - Munka megkezdésének feltételei - Felületkezelés - Anyagmennyiség, anyagszükséglet számítása tervből, - Anyagmennyiség, anyagszükséglet számítása költségvetésből - Felhasznált alapanyagok fajtái - Kivitelezés lépései - Kültéri alapvakolatok felületének, javításuk anyagainak ismerete - Beltéri alapvakolatok felületének, javításuk anyagainak ismerete - Különböző kötőanyagú és struktúrájú festékek ismerete - Homlokzatfestés különböző vékonyvakolattal - Homlokzatfestés szilikát festékekkel - Pigmentek fajtái - Pigmentek alkalmazási területei - Pigmentek szakszerű használatának ismerete - Munka- és balesetvédelmi ismeretek	
2. Festési munkálatok anyag- és gyártásismerete	- Anyagok fizikai tulajdonságainak ismerete - Anyagok kémiai tulajdonságainak ismerete - Alapfelületek anyagainak ismerete - Alapfelületek fajtáinak ismerete - Festékek csoportosítása - Falfelületek kézziszerszámossal felületcsiszolás technológiái - Falfelületek kiegyenlítésének ismerete gletteléssel - Szerves kötőanyagok csoportosítása, tulajdonságainak ismerete - Szervetlen kötőanyagok csoportosítása, tulajdonságainak ismerete - Felület előkezelő anyagok tulajdonságainak ismerete - Felület előkészítő anyagok tulajdonságainak ismerete - Felület hibáinak javítására szolgáló anyagok (masszák, glettek, gipszek) tulajdonságainak ismerete - Pigmentek, színezőanyagok csoportosítása és tulajdonságainak ismerete - Festékek gyártástechnológiájának ismerete - Töltő, adalékanyagok tulajdonságainak ismerete - Festékek tulajdonságai - Festékek csoportosítása - Kész bevonatrendszerek rétegrendjének kapcsolatai - Falfelületek előkészítésének technológiái - Alapozó festés tulajdonságai - Mészfesték tulajdonságai	<i>57 óra</i>

	- Enyves festék és fröcsköléses technológia tulajdonságai- Sablonmintázás készítésének technológiája- Hengerezés technológiája	

	- Textil mintázat és plasztikus vonalazás készítésének technológiája - Lazúrfestés készítésének technológiája - Kazein kötőanyagú festékek ismerete - Diszperziós glettek tulajdonságainak ismerete - Műgyanta kötőanyagú festékek tulajdonságainak ismerete - Stukkó díszítés tulajdonságai - Antikolás, márványozás tulajdonságai	
3. Díszítőmunkák, színelmélet, szakrajz	- Szakrajzi feladatok - Színelmélet (téralakító, pszichológiai, lélektani hatások) - Színelmélet (téralakító hatások) - Színelmélet (pszichológiai hatások) - Színelmélet (lélektani hatások) - Színdinamika, színek tudatos tervezésének ismerete - Színharmónia ismerete, alkalmazása - Szín-diszharmonia ismerete, alkalmazása - Modern díszítési technikák alkalmazásának ismerete - Egyszerű és különleges díszítőmunkák technikáinak ismerete - Modern díszítőanyagok használatának ismerete - Határoló- és díszítővonalozás, sablonálás készítésének ismerete - Mintanyomó hengerezés készítésének ismerete - Egyszerű díszítőelemek kültéri felhelyezésének ismerete - Egyszerű díszítőelemek beltéri felhelyezésének ismerete - Egyszerű faerezet utánzat festésének ismerete - Homlokzat színezésének megtervezése - Fröcskölés, durva színfröcskölés készítésének anyagai - Fröcskölés, durva színfröcskölés készítésének lépései - A művészettörténet stíluskorszakai és legújabb irányzatai, az egyes időszakok szellemiségébe ágyazottan - Jelentős alkotók, kiemelkedő alkotások - Hazai műemlékek, műgyűjtemények anyaga, az egyetemes művészettörténet emlékéanyagának lelőhelyei - A műalkotások önálló értelmezési módjai, az ismeretek kreatív alkalmazási lehetőségei (kor-, stílus-meghatározás, műleírás, műelemzés) - Környezet- és tárgykultúra, azok változása - A képkomponálás szabályai - A különböző képi elemek felületképző lehetőségei - A színek törvényszerűségei és kifejezőereje - Fény-árnyék viszonyok megjelenítése, kontraszthatások – a tónusképzés lehetőségei - A rajzolás és festés mestersége, különböző technikái - Egyszerű geometrikus formák és térelemek megjelenítése - Természeti formák, növények és állatok megjelenítése, azok felépítése, arányai, mozgásai	57 óra

	- Az emberi test felépítése, anatómiai szerkezete, arányai, mozgása- Az épített külső és belső környezet megjelenítése	

	- Különböző kompozíciók alkotása, montázs, kollázs, kevert és egyedi technikák alkalmazása - A térábrázolás ismert geometriai rendszerei (perspektíva, axonometria, Monge-rendszer) - A különféle formák – térformák, emberi test stb. – kifejező kapcsolatai - Formák térszerkezeti sajátosságainak, statikai-dinamikai viszonyainak térbeli ábrázolása - Tárgyak, növényi és állati formák, emberi figura, portré mintázása - Dombormű, szobor és plasztika készítési folyamata - Az elkészült munkák kiállításra való előkészítésének ismerete	
4. Szakszámítás	- Szükséges anyagnormák ismerete - Szükséges időnormák ismerete, - Időterv készítésének technológiája - Munkavégzéshez szükséges eszközök felmérésének ismerete - Munkavégzéshez szükséges gépek felmérésének ismerete - Munkavégzéshez szükséges munkaerő felmérésének ismerete - Anyagmennyiség számításának ismerete tervdokumentáció alapján - Felmérés helyszínen - Árajánlat készítése - Alaprajz, - Műszaki leírás, költségvetés - Internethasználat, keresésének technológiái - Alaprajzok készítésének ismerete - Anyagköltség kiszámításának ismerete - Vázlatkészítési technológiák - Dokumentumelemzési ismeretek - Méretezési programok használatának ismerete - Egyszerűsített rajzolóprogram ismerete - Tervdokumentációk használatának ismerete - Anyagmennyiség-meghatározásának ismerete - Rendelési dokumentumok - Munka megkezdésének feltételei - Munkaterület átadás-átvételének szabályai - Az elvégzett munka dokumentálása - Építési ütemtervek (munkamenet, létszám ütemtervek) - Építési dokumentáció (építési napló, felmérési napló) - Munkabiztonsági és balesetvédelmi előírások - Kiviteli tervek	42,5 óra

4. Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata tantárgy 549,5 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg a falfelületek festése és díszítése során alkalmazott anyagok, eszközök és szerszámok balesetmentes, szakszerű használatát. Az elméletben tanult tananyagok begyakorlása képesség, készség, jártasság szinten.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		7	8,5
<i>Éves óraszám</i>		252	297,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése	- Alapfelületek típusainak felismerése (vakolatok, gipszkarton, beton, faforgács, azbesztcement) - Alapozó réteg előkészítése - A vakolatok csoportosítása - A vakolatok anyagai - A vakolatok minőségi követelménye - Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolására - Vakolattartó szerkezetek használata - Rabc vakolattartó szerkezet használata - Vakolatok felületeinek vizsgálata - Felületvizsgálat szemrevételezéssel - Felületvizsgálat, műszerekkel - Felületvizsgálat mechanikus úton - Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolása - Alapfelület anyagának meghatározása - Alapfelület minőségének felmérése - Anyagok egymásra gyakorolt hatásának ismerete - Felújítandó vagy új bevonatrendszerek vizsgálata, minősítése - Vizsgálatok eredményeiről írásos feljegyzés készítése	197 óra
2. Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal	- Anyagszámítás készítése tervből - Anyagszámítás készítése költségvetésből - Felhasznált alapanyagok fajtái - Falfelületek kiegyenlítése csiszolással, és különböző glettanyagokkal - Előkészített felület portalanítása, tisztítása - Alapozás (impregnálás) - Kültéri speciális alapozók használata - Beltéri speciális alapozók használata - Kijelölés, határoló vonalak kicsapása - Meszes glett, mézsfestés - Diszperziós glettek, műgyanta kötőanyagú festékek - Különböző kötőanyagú festékek felhordása, festési technológiája - Homlokzatok előkészítése, előkezelése, festése - Színezőanyagok alkalmazása - Strukturált felületek kialakítása	197 óra

	- Vékonyvakolati bevonatrendszerek készítése- Speciális bevonatok készítése	

	- Munka- és balesetvédelmi ismeretek - Anyagtárolás és szállítás - Kivitelezés lépései	
3. Különleges festési technikák, díszítések	- Megfelelő alapfelület előkészítése, előkezelése díszítéshez - Díszítőelemek (polisztirol, gipszlécek, rozetták) felhelyezése - Díszítendő felületek kijelölése, kicsapása - Díszítőanyag előkészítés, próbafestés készítése - Hengerezés gyakorlása - Vonalazás gyakorlása - Fröcskölés gyakorlása - Tamponálás gyakorlása - Fallazúrozás gyakorlása - Strukturált felületek kialakítása, díszítése (masszamunka) - Díszítő sorminta, sablon alkalmazása - Modern díszítések bemutatása - Különleges díszítési munkák bemutatása	155,5 óra

A

10105-12 azonosító számú

Tapétázási munkák megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10105-12 azonosító számú, Tapétázási munkák megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák						Tapétázási munkák gyakorlata		
	Tapétázás műveleti sorrendje, eszközei, szerszámai, gépei	Díszítési technológiák	Szakszámítás	Anyagismeret	Tapéták csoportosítása, gyártásismerete	Felület előkészítés, előkezelés	Ragasztóanyagok alkalmazása	Tapétázás, díszítés	
FELADATOK									
Felületvizsgálatot, feltárást, felületdiagnosztikát végez	x			x		x			
Meglévő bevonat rétegrendjének felépítését vizsgálja	x			x		x			
Az eredményeket írásos feljegyzésben dokumentálja	x			x		x			
Szakmai javaslatot ad felújítandó felület minősítéséről	x			x		x			
Anyagszükségletek meghatározása tervrajzról, és helyszínen			x		x				x
Vizsgálatok eredménye függvényében a felületet előkezeli				x	x	x			
Megállapítja a megfelelő technika, anyag használatát	x			x	x	x			
Építőelemek, burkolóelemek illesztését szakszerűen javítja	x			x	x	x			
Választott technikának megfelelő alapozást (impregnálást) végez	x			x	x	x			
Alapvakolat felületét javítja	x				x	x			
Szükség szerint sarkok, nyílászárók kávéinak éleit erősíti, élvédővel	x				x	x			
Különböző gletanyaggal simítja a felületet	x				x	x			
Alapfelületet erősítőszávvval erősíti	x				x	x			
Kézi, gépi csiszolással finomítja a felületet	x					x			

Elvégzi a tapétázás előkészítő munkálatait	x				x	x		
Makulatúráz	x				x			x
Ragasztót kever, előkészít, próbaragasztás végez	x			x	x			x
Tapétát méretre vág	x				x			x
Tapétát ragaszt	x				x		x	x
Lesimítja a tapétát	x						x	x
Szükség szerint utómunkát végez	x							x
Díszítést végez		x			x			x
Befejező munkálatokat elvégez	x	x					x	x
Tapéta felújítást (tisztítás), végez	x	x		x	x		x	x
Betartja a munkavédelmi, biztonságtechnikai, tűz- és környezetvédelmi előírásokat	x			x				x
SZAKMAI ISMERETEK								
Munka megkezdés, végzés, befejezés feltételei	x							x
Munkabiztonsági és egészségvédelmi előírások	x							x
Felületek fajtái, előkészítése	x	x		x	x	x	x	x
Szervetlen és szerves kötőanyagok	x			x			x	
Tapéták típusai, tulajdonságai	x	x		x		x	x	x
Az anyagszállítás és tárolás általános szabályai	x							x
Adalékanyagok, segédanyagok	x	x		x	x	x	x	x
Tapétázás díszítőelemei	x	x						x
Vonatkozó környezet-, egészségvédelmi előírások szabályok	x							x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Létra használata	x							x
Kéziszerszámok, segédeszközök használata	x							x
Festőipari, tapétázási gépek használata	x							x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Kézügyesség								x
Pontosság	x		x			x		x
Állóképesség								x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Kompromisszumkészség	x	x	x	x	x	x	x	x
Konfliktusmegoldó készség	x	x	x	x	x	x	x	x
Kapcsolatfenntartó készség	x	x	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Áttekintő képesség	x	x	x	x	x	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság		x						x

óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg a tapétázás célját, a különböző anyagú felületek esztétikai és felületvédelmi célból történő bevonását. Ismerje meg, hogy a speciális tapéták alkalmazásával hőszigetelő, ütésálló, erősítő, mosható, dörzsölhető felületeket hozhatunk létre. A tantárgy célja a tapétázási műveletek megismertetése, díszítések bemutatása.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	<i>Évfolyamok</i>	9.	10.
<i>Heti óraszám</i>		2	3
<i>Éves óraszám</i>		72	105

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Tapétázás műveleti sorrendje, eszközei, szerszámjai, gépei	- Alapfelület vizsgálatának ismerete különböző módszerekkel (műszeres, mechanikus, laboratóriumi) - Hézagoló anyagok, hézagerősítő szalagok és felületkiegyenlítők típusai és alkalmazási területei - Hézagoló anyagok, hézagerősítő szalagok és felületkiegyenlítők típusai - Hézagoló anyagok, hézagerősítő szalagok és felületkiegyenlítők alkalmazási területei - Élvédők típusai, alkalmazási feltételei - A tapétázási munkák során használatos szerszámok szakszerű használata - A tapétázási munkák során használatos műszerek szakszerű használata - A tapétázási munkák során használatos gépek működése, azok szakszerű használata - Felületkezelés - Anyagszámítás tervből, költségvetésből - Felhasznált alapanyagok fajtái - Munka és balesetvédelmi ismeretek - Kivitelezés lépései - Vizsgálatok eredményétől függően a felület semlegesítése, szilárdítása, fogadóképes felület kialakításának lépései - Vizsgálatok eredményétől függően a felület semlegesítése - Vizsgálatok eredményétől függően a felület szilárdítása - Vizsgálatok eredményétől függően a fogadóképes felület kialakításának lépései - Felület hiányosságainak pótlásának módjai - Tapétázás előkészítő munkálatainak ismertetése	57 óra

	- Tapéták csoportosítása korok szerint- Tapéták csoportosítása stílusok szerint- Tapéták csoportosítása anyaguk szerint	

	- Tapéták fajtájuk szerint - Tapéták csoportosítása súlyuk szerint - Tapétákon alkalmazott piktogramok ismertetése - Tapétázás műveleti sorrendjének ismertetése a tapéta anyagától függően - Tapétázás anyagainak, segédanyagainak ismertetése (felületerősítők, ragasztók, adalékanyagok, segédszerkezetek) - Tapétázási munkák díszítésének anyagai, lehetőségei - Tapéta felújítás műveleteinek ismerete - Tapéta javítás műveleteinek ismerete - Tapéta tisztítás műveleteinek ismerete	
2. Díszítési technológiák	- Díszítő anyagok ismertetése - Díszítő anyagok csoportosítása - Díszítések műveleti sorrendje - Tapéta stílusának megfelelő díszítések alkalmazása - Színelmélet (téralakító, pszichológiai, lélektani hatások) - Színelmélet (téralakító hatások) - Színelmélet (pszichológiai hatások) - Színelmélet (lélektani hatások) - Színdinamika, színek tudatos tervezésének ismerete - Színharmónia ismerete, alkalmazása - Szín-diszharmonia ismerete, alkalmazása - Modern díszítési technikák alkalmazásának ismerete - Egyszerű és különleges díszítőmunkák technikáinak ismerete - Modern díszítőanyagok használatának ismerete - Határoló- és díszítővonalozás, sablonálás készítésének ismerete - Mintanyomó hengerezés készítésének ismerete - Egyszerű díszítőelemek kültéri felhelyezésének ismerete - Egyszerű díszítőelemek beltéri felhelyezésének ismerete - Egyszerű faerezet utánzat festésének ismerete - Homlokzat színezésének megtervezése - Fröcskölés, durva színfröcskölés készítésének anyagai - Fröcskölés, durva színfröcskölés készítésének lépései	30 óra
3. Szakszámítás	- Tapétázandó felület nagyságának meghatározása - Felület előkészítés, előkezeléshez szükséges anyagok kiszámítása - Szükséges segédanyagok meghatározása (makulatúra, ragasztó) - Tapétázási munkák időnormájának ismertetése - Tapétázási munkák anyagnormáinak ismerete - Időterv készítésének technológiája - Munkavégzéshez szükséges eszközök felmérésének ismerete - Munkavégzéshez szükséges gépek felmérésének ismerete - Munkavégzéshez szükséges munkaerő felmérésének ismerete - Anyagmennyiség számításának ismerete tervdokumentáció alapján	30 óra

	Felmérés helyszínen	

	Árajánlat készítése Alaprajz, Műszaki leírás, költségvetés Internethasználat, keresésének technológiái Alaprajzok készítésének ismerete Anyagköltség kiszámításának ismerete Vázlatkészítési technológiák Dokumentumelemzési ismeretek Méretezési programok használatának ismerete Egyszerűsített rajzolóprogram ismerete Tervdokumentációk használatának ismerete Anyagmennyiség-meghatározásának ismerete Rendelési dokumentumok Munka megkezdésének feltételei Munkaterület átadás-átvételének szabályai Az elvégzett munka dokumentálása Építési ütemtervek (munkamenet, létszám ütemtervek) Építési dokumentáció (építési napló, felmérési napló) Munkabiztonsági és balesetvédelmi előírások Kiviteli tervek	
4. Anyagismeret	Felület előkészítésének ismerete Felület előkezelésének technológiája Felület anyagainak ismerete Felület anyagainak használatának ismerete Tapéták nyersanyagainak ismerete (papír, textil, fa, bőr, műanyag, és ezek kombinációi.) Tapéta összetételének laboratóriumi vizsgálata Tapéták vizsgálata (szakadás, tépés, rugalmasság, nedvességfelvevő képesség, alak-mérettartás, dörzsölhetőség, moshatóság, színtartás, mintanyomás) Ragasztóanyagok alapanyagának ismerete Ragasztóanyagok gyártástechnológiájának ismerete Ragasztóanyagok vizsgálata laboratóriumi vizsgálatokkal Ragasztóanyagokkal szemben támasztott követelmények Segédanyagok fajtáinak ismerete Segédanyagok tulajdonságainak ismerete Üvegszövet tapéták ismerete Öntapadós tapéták ismerete Szervetlen kötőanyagok ismerete Szerves kötőanyagok ismerete Színezőanyagok előállításának ismerete	<i>30 óra</i>

5. Tapéták csoportosítása, gyártásismerete	- Tapéták gyártástechnológiája során alkalmazott anyagok bemutatása - Tapéták csoportosítása anyaguk szerint - Papírtapéták(könnyű papírtapéták,középnéz papírtapéták, nehéz papírtapéták) - Papírtapéták jellemzőinek ismerete - Natúrtapéták, előnyomásos natúrtapéták, fond tapéták, olajnyomatú tapéták,fényezett tapéták, permant tapéták, selyem	30 óra

tapéták, durva rostozatú tapéták, velúr tapéták, folyékony tapéták ismerete - Üvegszövet tapéta, hőszigetelő tapéta, öntapadós tapéta, képtapéta, bordűr ismerete - Tapéta jelek ismerete - Tapéták méreteinek ismerete - Tapéták ragasztásának technológiái - Tapéták átfestésének technológiái - Tapéták csoportosítása súlyuk szerint - Tapéták csoportosítása típusuk szerint - Tapéták csoportosítása felhasználásuk alapján - Tapéták csoportosítása előállításuk alapján - Tapéták gyártásának bemutatása - Tapéták színezésénél, mintázásánál alkalmazott anyagok, technológiák	

6. Tapétázási munkák gyakorlata

tantárgy

514

óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

Tapétázási munkák előkészítési műveleteinek, anyagainak, szerszámainak megismertetése. A tapétázási munkák technológiai folyamatának gyakorlati elsajátítása, a befejező műveletek gyakorlása, díszítő munkálatok elvégzése. A tanuló legyen képes önállóan tapétázási műveletek elvégzésére

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		6,5	8
<i>Éves óraszám</i>		234	280

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)

1. Felület előkészítés, előkezelés	- Felület előkészítés, előkezelés szerszámainak, eszközeinek, gépeinek bemutatása - Felületvizsgálat gyakorlata mechanikusan, műszeresen - Vizsgálat függvényében a felület előkészítésének, előkezelésének anyagainak bemutatása - Felületerősítő anyagok (szövetek, hálók, szalagok, élvédők) bemutatása (- Felület egyenetlenségeinek javításának gyakorlása - Impregnálás, alapfelület szilárdítás anyagai, gyakorlása - Pórustömítő alapozó használata - Felület kellősítése, tapadásjavító anyagok felhordásának módja - Alapfelületek típusainak felismerése (vakolatok, gipszkarton, beton, faforgács, azbesztcement)	<i>197 óra</i>

	- Alapozó réteg előkészítése - A vakolatok csoportosítása - A vakolatok anyagai - A vakolatok minőségi követelménye - Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolására - Vakolattartó szerkezetek használata - Rabic vakolattartó szerkezet használata - Vakolatok felületeinek vizsgálata - Felületvizsgálat szemrevételezéssel - Felületvizsgálat, műszerekkel - Felületvizsgálat mechanikus úton - Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolása - Alapfelület anyagának meghatározása - Alapfelület minőségének felmérése - Anyagok egymásra gyakorolt hatásának vizsgálata - Felújítandó vagy új bevonatrendszerek vizsgálata, minősítése - Vizsgálatok eredményeiről írásos feljegyzés készítése	
2. Ragasztóanyagok alkalmazása	- Ragasztóanyagok felhordásának módja - Ragasztóanyagok felhordásának szerszámai, eszközei - Ragasztóanyagok felhordásának gépeinek használata - Ragasztóanyagok alapanyagainak vizsgálata - Ragasztóanyagok típusainak vizsgálata - Ragasztóanyagok tulajdonságainak vizsgálata - Ragasztóanyagokkal szemben támasztott követelmények vizsgálata - Ragasztóanyagok ragasztástechnikai vizsgálata (adhézió, adhéziós szakadás, kohézió, kohéziós szakadás, ragasztási szilárdság, kezdeti tapadás, szellőzési idő, nyitott idő) - Szerves eredetű ragasztók vizsgálata - Diszperziós eredetű ragasztók vizsgálata - Ragasztóanyagok megszilárdulásának vizsgálata - Ragasztóanyagok vizsgálata összetételük alapján (egykomponensű, kétkomponensű) - Ragasztóanyag kiválasztása - Ragasztóanyag bekeverésének szabályai - Próbarasztás készítése	120 óra

3. Tapétázás, díszítés	Tapétázás eszközeinek, szerszámainak, gépeinek bemutatása, szakszerű használatuk - Tapétázás műveleti sorrendjének gyakorlása - Tapétázás készítése - Tapéta díszítés készítése - Utómunkálatok elvégzése - Felületvizsgálatot, feltárást, felület diagnosztizálása - Műemléki és szakmatörténeti felületek, bevonatok, díszítések felismerése - Meglévő bevonat rétegrétegrendjének felépítését vizsgálata - Az eredményeket írásos feljegyzésben dokumentálása - Szakmai javaslat készítése felújítandó felület minősítéséről	197 óra

	- Vizsgálatok eredménye függvényében a felületet előkezelése - A megfelelő technika, anyag használata - Építőelemek, burkolóelemek illesztését szakszerű javítása - Felvonulás a munkaterületre a szükséges gépekkel, szerszámokkal, eszközökkel - Nem festendő felületek megóvása (takarás, maszkolás, ragasztás, leszerelés) - Választott technikának megfelelő alapozás (impregnálást) - Alapvakolat felületének javítása - A felület durva hibáinak javítása gipszeléssel - Szükség szerint sarkok, nyílászárók kávéinak éleinek erősítése, élvédővel - Felület simítása különböző glettanyaggal simítás - Felületfinomítás kézi, gépi csiszolással - Előkészített felület portalanítása, tisztítása - Anyagszükségletek meghatározása tervrajzról, és helyszínen - Tapétázás előkészítő munkálatainak elvégzése - Makulatúrázás - Ragasztó keverés, előkészítés - Alapfelületet ellenőrzés, próbaragasztás - Tapéta méretre vágása - Tapétát ragasztása - Tapéta simítás. Szükség szerinti utómunka végzése - Díszítést végzése - Befejező munkálatok elvégzése - Munkaterületet átadása - Tapéta felújítása (tisztítás)	

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata
	Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése
	Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal
	Különleges festési technikák, díszítések
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák gyakorlata
	Felület előkészítés, előkezelés
	Ragasztóanyagok alkalmazása
	Tapétázás, díszítés

10104-12 Szobafestő, díszítő munkák

Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata tantárgy

Témakörök

Alapfelületek vizsgálata, bevonatrendszerek elemzése

- Alapfelületek típusainak felismerése (vakolatok, gipszkarton, beton, faforgács, azbesztcement)
- Alapozó réteg előkészítése
- A vakolatok csoportosítása
- A vakolatok anyagai
- A vakolatok minőségi követelménye
- Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolására
- Vakolattartó szerkezetek használata
- Rabc vakolattartó szerkezet használata
- Vakolatok felületeinek vizsgálata
- Felületvizsgálat szemrevételezéssel
- Felületvizsgálat, műszerekkel
- Felületvizsgálat mechanikus úton
- Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolása
- Alapfelület anyagának meghatározása
- Alapfelület minőségének felmérése
- Anyagok egymásra gyakorolt hatásának ismerete
- Felújítandó vagy új bevonatrendszerek vizsgálata, minősítése

Festés készítése különböző felületeken, különböző anyagokkal

- Anyagszámítás készítése tervből
- Anyagszámítás készítése költségvetésből
- Felhasznált alapanyagok fajtái
- Falfelületek kiegyenlítése csiszolással, és különböző glettanyagokkal
- Előkészített felület portalanítása, tisztítása
- Alapozás (impregnálás)
- Kültéri speciális alapozók használata
- Beltéri speciális alapozók használata
- Kijelölés, határoló vonalak kicsapása
- Meszes glett, mészfestés
- Diszperziós glettek, műgyanta kötőanyagú festékek
- Különböző kötőanyagú festékek felhordása, festési technológiája
- Homlokzatok előkészítése, előkezelése, festése
- Színezőanyagok alkalmazása
- Strukturált felületek kialakítása
- Vékonyvakolati bevonatrendszerek készítése
- Speciális bevonatok készítése
- Munka- és balesetvédelmi ismeretek
- Anyagtárolás és szállítás
- Kivitelezés lépései

Különleges festési technikák, díszítések

- Megfelelő alapfelület előkészítése, előkezelése díszítéshez
- Díszítőelemek (polisztirol, gipszlécek, rozetták) felhelyezése
- Díszítendő felületek kijelölése, kicsapása
- Díszítőanyag előkészítés, próbafestés készítése
- Hengerezés gyakorlása
- Vonalazás gyakorlása
- Fröcskölés gyakorlása
- Tamponálás gyakorlása
- Fallazúrozás gyakorlása
- Strukturált felületek kialakítása, díszítése (masszamunka)
- Díszítő sorminta, sablon alkalmazása
- Modern díszítések bemutatása
- Különleges díszítési munkák bemutatása

10105-12 Tapétázási munkák

Tapétázási munkák gyakorlata tantárgy

Témakörök

Felület előkészítés, előkezelés

- Felület előkészítés, előkezelés szerszámainak, eszközeinek, gépeinek bemutatása
- Felületvizsgálat gyakorlata mechanikusan, műszeresen
- Vizsgálat függvényében a felület előkészítésének, előkezelésének

anyagainak bemutatása

- Felületerősítő anyagok (szövetek, hálók, szalagok, élvédők) bemutatása (
- Felület egyenetlenségeinek javításának gyakorlása
- Impregnálás, alapfelület szilárdítás anyagai, gyakorlása
- Pórustömítő alapozó használata
- Felület kellősítése, tapadásjavító anyagok felhordásának módja
- Alapfelületek típusainak felismerése (vakolatok, gipszkarton, beton, faforgács, azbesztcement)
- Alapozó réteg előkészítése
- A vakolatok csoportosítása
- A vakolatok anyagai
- A vakolatok minőségi követelménye
- Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolására
- Vakolattartó szerkezetek használata
- Rabc vakolattartó szerkezet használata
- Vakolatok felületeinek vizsgálata
- Felületvizsgálat szemrevételezéssel
- Felületvizsgálat, műszerekkel
- Felületvizsgálat mechanikus úton
- Nedves levegőjű helyiségek belső felületeinek vakolása
- Alapfelület anyagának meghatározása
- Alapfelület minőségének felmérése
- Anyagok egymásra gyakorolt hatásának vizsgálata
- Felújítandó vagy új bevonatrendszer vizsgálat, minősítése
- Vizsgálatok eredményeiről írásos feljegyzés készítése

Ragasztóanyagok alkalmazása

- Ragasztóanyagok felhordásának módja
- Ragasztóanyagok felhordásának szerszámai, eszközei
- Ragasztóanyagok felhordásának gépeinek használata
- Ragasztóanyagok alapanyagainak vizsgálata
- Ragasztóanyagok típusainak vizsgálata
- Ragasztóanyagok tulajdonságainak vizsgálata
- Ragasztóanyagokkal szemben támasztott követelmények vizsgálata
- Ragasztóanyagok ragasztás-technikai vizsgálata (adhézió, adhézios szakadás, kohézió, kohéziós szakadás, ragasztási szilárdság, kezdeti tapadás, szellőzési idő, nyitott idő)
- Szerves eredetű ragasztók vizsgálata
- Diszperziós eredetű ragasztók vizsgálata
- Ragasztóanyagok megszilárdulásának vizsgálata
- Ragasztóanyagok vizsgálata összetételük alapján (egykomponensű, kétkomponensű)
- Ragasztóanyag kiválasztása
- Ragasztóanyag bekeverésének szabályai
- Próbaragasztás készítése

Tapétázás, díszítés

- Tapétázás eszközeinek, szerszámainak, gépeinek bemutatása, szakszerű használatuk
- Tapétázás műveleti sorrendjének gyakorlása

- Tapétázás készítése
- Tapéta díszítés készítése
- Utómunkálatok elvégzése
- Felületvizsgálatot, feltárást, felület diagnosztizálása
- Műemléki és szakmatörténeti felületek, bevonatok, díszítések felismerése
- Meglévő bevonat rétegrendjének felépítését vizsgálata
- Az eredményeket írásos feljegyzésben dokumentálása
- Szakmai javaslat készítése felújítandó felület minősítéséről
- Vizsgálatok eredménye függvényében a felületet előkezelése
- A megfelelő technika, anyag használata
- Építőelemek, burkolóelemek illesztését szakszerű javítása
- Felvonulás a munkaterületre a szükséges gépekkel, szerszámokkal, eszközökkel
- Nem festendő felületek megóvása (takarás, maszkolás, ragasztás, leszerelés)
- Választott technikának megfelelő alapozás (impregnálást)
- Alapvakolat felületének javítása
- A felület durva hibáinak javítása gipszeléssel
- Szükség szerint sarkok, nyílászárók kávéinak éleinek erősítése, élvédővel
- Felület simítása különböző glettanyaggal simítás
- Felületfinomítás kézi, gépi csiszolással
- Előkészített felület portalanítása, tisztítása
- Anyagszükségletek meghatározása tervrajzról, és helyszínen
- Tapétázás előkészítő munkálatainak elvégzése
- Makulatúrázás
- Ragasztó keverés, előkészítés
- Alapfelületet ellenőrzés, próbaragasztás
- Tapéta méretre vágása
- Tapétát ragasztása
- Tapétasimítás
- Szükség szerinti utómunka végzése
- Díszítést végzése
- Befejező munkálatok elvégzése
- Munkaterületet átadása
- Tapéta felújítása (tisztítás)

A Szobafestő megnevezésű rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye

A rész-szakképesítés munkaterületének rövid leírása:

A Szobafestő feladata lakóépületek, közintézmények, felépítmények falfelületeinek festése, tapétázása. Ismernie kell a falfelületek vizsgálatát, előkészítését, előkezelését, bevonatrendszerek felépítését, tapéták fajtáit, és azok felhelyezésére vonatkozó utasításokat.

A rész-szakképesítés rendelkező képes:

- tervdokumentációról, vagy helyszínen felmérést készíteni
- felületdiagnosztikát végezni
- felületvizsgálatot, feltárást végezni, kül- és beltérben
- meglévő bevonat rétegrendjének felépítését vizsgálni, kül- és beltérben, az eredményeket írásos feljegyzésben dokumentálni, szakmai javaslatot adni a felújítandó felület minőségéről
- anyagmennyiséget számolni tervrajzról, és helyszínen
- vizsgálatok eredménye függvényében a felületet előkezelni
- felvonulni a munkaterületre a szükséges gépekkel, szerszámokkal, eszközökkel
- nem festendő felületeket megóvni (takarást, maszkolást végezni)
- alapvakolat felületét javítani kül- és beltérben
- sarok, nyílászárók kávéinak, sarokkiképzéseinek kialakítását javítani (élvédő)
- különböző glettanyaggal simítani a felületet kül- és beltérben
- építőelemek, burkolóelemek illesztését szakszerűen javítani
- kézi, gépi csiszolással finomítani a felületet
- választott technikának megfelelő alapozást (impregnálást) végezni
- mézsfestést készíteni új vagy régi felületre kül- és beltérben, fehér, és színes kivitelbe
- homlokzat színezését megtervezni, elkészíteni különböző vékonyvakolattal, szilikát festékekkel
- fröcskölést, durva színfröcskölést készíteni
- határoló, díszítő vonalozást, sablonálást készíteni
- tapétázást, díszítést készíteni
- mintanyomó hengerezést készíteni
- egyszerű díszítőelemeket helyezni fel kül- és beltérben
- egyszerű faerezet utánezatot festeni
- betartani a munkavédelmi, biztonságtechnikai, tűz- és környezetvédelmi előírásokat
- elvégezni a szükséges utómunkálatokat (szerszám-, eszköztakarítás, munkaterület takarítása, anyagtárolás, hulladékkezelés)
- munkaterületet átadni

SAKMAI KÖVETELMÉNYEK

	A	B
4.1.	A rész-szakképesítés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
4.2.	azonosító száma	megnevezése
4.3.	10101-12	Építőipari közös tevékenység
4.4.	10104-12	Szobafestő, díszítő munkák

4.5.	10105-12	Tapétázási munkák

VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

A	B	C
A rész-szakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
10101-12	Építőipari közös tevékenység	írásbeli
10104-12	Szobafestő, díszítő munkák	szóbeli, gyakorlati
10105-12	Tapétázási munkák	szóbeli, gyakorlati

1. Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése:

Adott technológiával falfelület festése, díszítése tapétázása.

A vizsgafeladat ismertetése: Előre előkészített felületen a bevonatrendszer fedő rétegének felhordása, díszítése, tapétázása (festhető tapéta alkalmazása).

A vizsgafeladat időtartama: 300 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 70 %

2. Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: – A

vizsgafeladat ismertetése: – A

vizsgafeladat időtartama: –

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: –

3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése:

Szobafestő szakmai ismeretek

A vizsgafeladat ismertetése: Időterv és szakmai számítás készítése tervrajz alapján, technológiai sorrend, színelmélet, szakszerű anyag, és szerszámhasználat, és munkavédelem.

A vizsgafeladat időtartama: 50 perc (felkészülési idő: 30 perc, válaszadási idő 20 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30 %

A vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok:

A gyakorlati feladatokat a vizsgaszervező helyileg állítja össze, és a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. A helyi sajátosságoknak megfelelően a vizsgabizottság dönthet a fent felsorolt feladatok összevonásáról, az előírt vizsgaidőket módosíthatja a konkrét feladat függvényében.

Az előkészítésben, a felületképzésben, a díszítésben bármilyen segédeszköz megengedett. A vizsgázó hozza magával a szükséges eszközöket, szerszámokat.

A vizsgát megelőzően a felületeket a vizsgázó előkészíti, előkezelem. Az előkészítés, előkezelem nem a vizsgaidő része, a vizsgahelyszín függvényében az előkészítés időtartamát a vizsgabizottság

határozza meg, és a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Eszköz- és felszerelési jegyzék

A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék
Diagnosztikai (felületvizsgáló) eszközök, berendezések, műszerek
Kéziszerszámok
Díszítő szerszámok
Festőipari tapétázási gépek
Segédeszközök
Mérőeszközök
Allvány, létra
Műszaki dokumentáció
Egyéni és csoportos munkavédelmi eszközök, berendezések
Szelektív hulladéktárolók, veszélyes anyagtároló
Megfelelő anyagtárolás, hulladéktárolás eszközei

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ

a

21 542 02

Textiltermék-összeállító

**rész-szakképesítés szakiskolában történő oktatásához tanulásban akadályozottak (st)
számára**

a 34 542 03 Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító szakképesítés kerettanterve alapján

I. A szakképzés jogi háttere

A szakmai tantervi adaptáció:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
 - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
 - az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
 - a 21 542 02 Textiltermék-összeállító részszerkesztés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet,
 - a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet alapján készült.

II. A rész-szakképesítés alapadatai

A rész-szakképesítés azonosító száma: 21 542 02

A rész-szakképesítés megnevezése: Textiltermék-összeállító A szakmacsoport száma és megnevezése: 10. Könnyűipar Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVII. Könnyűipar Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: nem igényel befejezett iskolai

végzettséget Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a rész-szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza.

V. A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság

- a tanulás minden területére kiterjed
- hosszan tartó
- végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt

A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végzik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékoság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk.

A tananyag feldolgoása során alapvető szempontok:

- az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
- az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
- az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
- az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
- a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
- az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
- lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
- a tananyag feldolgoása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelni.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében fontos tényezők:

1 Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit.

2 Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkentheti a zavaró magatartás mennyiségét és intenzitását a tanórák alatt.

3 A differenciálás létjogosultságát az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól.

A differenciálás módzatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban
- Differenciálás a feladatok szintjén
- Differenciálás a tevékenységek szintjén
- Differenciálás a szociális keretek szintjén a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
- Differenciálás a tanulási stílus szerint

- Differenciálás a célok szintjén
- Differenciálás az értékelésben

4 Hatékony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti.

5 IKT-s eszközök használata

A szakiskola feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsen fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítani kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítségét, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

V. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti rész-szakképesítés oktatásához

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámjai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény- modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	2+1		70	1+2	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2			
10114-12 Ruhaiipari gyártmánytervezés	Ruhaiipari gyártás- előkészítés	1			1	
	Szakrajz	2			2	
	Szakrajz gyakorlat		4			4
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	2			2	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		8			11
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	14+1		8	15
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
10113-12 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	108				105	213	
	Textilipari nyersanyagok	54					54	
	Fonalak, cérnák	54					54	
	Textíliák, kelmék					105	105	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		72				72	
	Textilipari anyagvizsgálatok		24				24	
	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata		24				24	
	Laboratóriumi anyagvizsgálatok		24				24	
10114-12 Ruhaiipari gyártmánytervezés	Ruhaiipari gyártás-előkészítés	36				35	71	
	Gyártás-előkészítés	36				35	71	
	Szakrajz	72				70	142	
	Alapszerkesztések	36				35	71	
	Modellezések	36		70		35	71	
	Szakrajz gyakorlat		144				140	284
	Alapszerkesztés		72				70	142
	Modellezés		72				70	142
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	72				70	142	
	Szabásminta használata	18				18	36	
	Ruhaiipari gépek üzemeltetése	18				17	35	
	Textiltermékek gyártástechnológiája	36				35	71	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		324				385	709
	Szabásminta használata		168				101	269
	Ruhaiipari gépek üzemeltetése		78				140	218
	Textiltermék készítése		78				144	222
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	540			280	525	1633
Összes éves/ögy óraszám:		828		70		805		1703
Elméleti óraszámok/aránya		462/29,6%						
Gyakorlati óraszámok/aránya		1099/70,4%						

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a

táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének

legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

Tantárgyak:	Szakmai követelmény modulok	9. évfolyam		Összevont nyári gyakorlat	10. évfolyam		
KÖZISMERET							
<i>Osztályfőnöki</i>		1				1	
<i>Testnevelés</i>		5				5	
<i>Etika</i>		1				1	
<i>Matematika</i>		3				4	
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>		1				1	
<i>Informatika</i>		1				1	
Összesen:		12				13	
SAKMAI ELMÉLET ÉS GYAKORLAT							
			Elmélet	Gyakorlat		Elmélet	Gyakorlat
<i>Ruhaipari anyag-és áruismeret</i>	10113-12 <i>Ruhaipari anyagvizsgálatok</i>	2				1,5	
<i>Anyagvizsgálatok gyakorlat</i>				2			
<i>Ruhaipari gyártáselőkészítés</i>	10114-12 <i>Ruhaipari gyártmánytervezés</i>	1				1	
<i>Szakrajz</i>		2				2	
<i>Szakrajz gyakorlat</i>				4,5			4,5
<i>Textiltermékek-készítése</i>	10115-12 <i>Textiltermékek összeállítása</i>	2,5				2	
<i>Textiltermékek-készítése gyakorlat</i>							
<i>Összefüggő nyári gyakorlat</i>				9	70		12
Összesen:		7,5	15,5			6,5	16,5
		23				23	
Heti óraszám							
Összesen:		35				36	

A

10113-12 azonosító számú

Ruhaipari anyagvizsgálatok megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10113-12 azonosító számú, Ruhaiipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10113-12 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret			Anyagvizsgálatok gyakorlat		
	Textilipari nyersanyagok	Fonalak, cérnák	Textíliák, kelmék	Textilipari anyagvizsgálatok	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata	Laboratóriumi anyagvizsgálatok
FELADATOK						
Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait	x			x		x
Meghatározza a minta, vagy mintadarab alapanyag-összetételét	x				x	x
Megállapítja a fonal, vagy cérna előállítási módját, minőségét		x			x	
Elemzi a textíliák legismertebb fajtáit			x		x	x
Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket	x			x	x	
Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát	x			x	x	
SZAKMAI ISMERETEK						
A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai	x			x		
A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai	x			x		
Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői		x			x	x
Ruhaiipari textíliák fajtái és tulajdonságaik			x		x	
Ruhaiipari textíliák felhasználási területei			x		x	
Textíliák felületi struktúrája			x		x	x
Textíliák feldolgozási tulajdonságai			x		x	
Kellékek fajtái és jellemzői		x	x		x	x
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei		x	x		x	
Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei	x			x	x	x
Laboratóriumi vizsgálati módszerek						x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások				x		x
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Időgen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Szakmai számolási készség				x	x	x

Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Önállóság	x	x	x	x	x	x
Döntésképesség				x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x	x	x	x	x
Problémaelemzés				x	x	x

1. Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

124,5 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A textilipari nyersanyagok fajtáinak megismerése. A textilipari alapfogalmak elsajátítása, a textíliák előállítási műveleteinek megismerése, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak megismerése a minőségellenőrzés és minőségbiztosítás szabványokban kialakított szempontjainak figyelembevételével.

	<i>Évfolyamok</i>	9.	10.
<i>Heti óraszám</i>		2	1,5
<i>Éves óraszám</i>		72	52,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Textilipari nyersanyagok	- A szálanyag fogalma. - A szál, selyem, rost, filament fogalma. - Szálanyagok csoportosítása. - Természetes eredetű szálanyagok tulajdonságai. - Természetes eredetű szálanyagok felhasználási területei. - Mesterséges szálanyagok előállítási módjai, tulajdonságai. - Mesterséges szálanyagok felhasználási területei. - A textilipari feldolgozhatóság feltételei. - A feldolgozás során fellépő igénybevételek. - A szálanyagok alakja és felülete. - A szálanyagok molekuláris felépítése. - A szálanyagok vegyi szerkezete. - A szálanyagok külső alakja és látható szerkezete. - A szálhosszúság fogalma. - A szálak finomsága. - A szálanyagok higroszkópikus tulajdonságai. - A szálanyagok mechanikai tulajdonságai. - A szálanyagok villamos tulajdonságai. - A szálanyagok termikus tulajdonságai. - A szálanyagok vegyi tulajdonságai. - Szálanyagok viselkedése vegyszerekkel szemben.	42 óra

	- Kémiai vegyületek rendszere.	

2. Fonalak, cérnák	- Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői. - Fonal vagy cérna előállítási módját, minőségi követelményeit. - Terjedelmesített filamentfonalak jellemzői. - Fonaljellemzők: egyenletesség, szilárdság, keménység, sodrat, nyújthatóság, rugalmasság. - Fonalak felhasználási területei. - Fonalak, cérnák finomsági számának meghatározása. - Fonalak, cérnák sodratjellemzőinek meghatározása. - Fonalak, cérnák alaki hibáinak meghatározása. - Cérnák felhasználási területei. - Egyszerű, összetett és díszítő cérnák vizsgálati módszerei. - Ruhaipari kellékek: varrófonalak, varrócérnák szalagok, zsinórok gombok, csatok, kapcsok, húzózárok Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.	42 óra
3. Textíliák, kelmék	- A szövetek gyártása, a szövés elve és eszközei. - A kötéstán alapjai, alap és levezetett kötések. - Kötött kelmék csoportosítása, a kötés-hurkolás technológiája és eszközei. - Vetülék és láncrendszerű alapkötések jellemzői. - Nemszött textíliák – fátýolkelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk. - Nemszött textíliák – varrva-hurkolt kelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk. - Közbélések fajtái, felhasználási területe. - A textilkikészítés műveleteinek csoportosítása. - Színezési eljárások módjai. - A ruházati textíliák legismertebb fajtái, tulajdonságai, külső képi és műszaki jellemzői, felhasználási területük. - Vegyi szálak feldolgozási, viselési tulajdonságai, felhasználásuk. - Fonalak, cérnák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik. - Terjedelmesített fonalak fajtái. - Pamutszövetek típusai. - Gyapjúsövetek típusai. - Selyemszövetek fajtái. - Vegyiszál és keverékszövetek típusai és fajtái. - Kötött, hurkolt kelmék típusai. - Nemszött textíliák, fátýolkelmék, varrvahurkolt textíliák. Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.	40,5 óra

2.1.A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátíttatni a tanulókkal a különféle textíliák összedolgozhatóságának

feltételeit, a nyersanyag meghatározások, illetve alkalmazott vizsgálatok módját. Az elméleti órákon tanult tananyag gyakorlatban történő alkalmazása, az alapanyagok felismerése, elemzése látás, tapintás és szaglás alapján.

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		2	-
<i>Éves óraszám</i>		72	-

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1 Textilipari anyagvizsgálatok	- Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait. - Meghatározza a minta vagy mintadarab alapanyag-összetételét. - Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket. - Textíliák felületi struktúrájának vizsgálata. - Textíliák feldolgozási tulajdonságainak alkalmazása. - Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei. - Kellékek fajtáinak és jellemzőinek vizsgálata. - Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei. - Mintagyűjtemény készítése. - Szövetvizsgálatok – kötésmód, szövetszerkezet, felületi jelleg meghatározása. - Színezési eljárások meghatározása. - Kötött-hurkolt kelmék szerkezeti felismerése. - Ruházati textíliák alapanyag és technológia szerinti csoportosítása. - Kereskedelmi megnevezések. - Ruházati textíliák feldolgozási tulajdonságai. - Ruházati kellékek fajtái, felhasználási területük. - Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei. - Mintagyűjtemény alapján a textilméterárak, kellékek, rövidárak rendszerezése. - Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások. - Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.	24 óra

2 Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata	- Fonal vagy cérna előállítási módjának és minőségi követelményeinek megállapítása. - Díszítő és varrócérnák jellemzése. - A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása. - A textíliák legismertebb fajtáinak elemzése. - Technológiai előírásnak megfelelő alapanyagok, kellékek kiválasztása. - Az anyagok összedolgozhatóságának meghatározása. - Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei. - Kellékek fajtái és jellemzői. - Textíliák feldolgozási tulajdonságai.	24 óra

	- Idegen nyelvű anyagismereti jelképek elemzése.	
3. Laboratóriumi anyagvizsgálatok	- Az alapanyagok kémiai felépítése. - Az alapanyagok alakíthatósági feltételei. - A mechanikai hatások, és az alakíthatóság. - Az alapanyagok fizikai jellemzőinek meghatározása, mértékegységeire, értelmezése, szakszerű használatára vonatkozó ismeretekkel. - Mintagyűjtemény készítése, rendszerezése. - Anyagminták azonosítása. - A textilipar nyersanyagainak felismerése, rendszerezése. - Nyersanyagok meghatározása mikroszkopikus képük alapján. - Nyersanyagok meghatározása égetési próbával. - Tapasztalatok ismertetése, táblázatos rendszerezése. - A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása. - Textíliák felületi struktúrája - Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei. - Laboratóriumi vizsgálati módszerek. - Szövetek nyersanyag-összetételének meghatározása mikroszkóppal, égetési próbával. - Szövetek lánc- és vetülékfonalainak vizsgálata, elemzése. - Színoldal meghatározása. - Kötött-hurkolt kelmék szemsűrűségének meghatározása. - Vizsgálati eredmények és a ruhaipari feldolgozás feltételeinek összefüggései. - Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata. - Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások megismerése és betartása. - Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.	24 óra

2.2. *A képzés helyszíne*

Szakmaspecifikus tanterem

2.3. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák*

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
	egyéni	csoport	osztály	
magyarázat		x		Táblai rajzeszközök
megbeszélés		x		

szemléltetés		x		Mikroszkóp, lupe Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek,

				üveg-, fém-, vagy porcelántálak
házi feladat	x			

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
	Egyéni	Csoportbontás	Osztálykeret	
Információ feldolgozó tevékenységek				
Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
Tesztfeladat megoldása	x			
Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		
Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		
Képi információk körében				
Mikroszkopikus kép értelmezése	x			
Komplex információk körében				
Elemzés készítése tapasztalatokról		x		
Csoportos munkaformák körében				
Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
Üzemeltetési tevékenységek körében				
Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján			x	
Vizsgálati tevékenységek körében				
Technológiai próbák végzése		x		
Technológiai minták elemzése		x		
Vegyészeti laboratóriumi alpmérések		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak
Anyagminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak

Tárgyminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak

2.4.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A

10114-12 azonosító számú

Ruhaipari gyártmánytervezés megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10114-12 azonosító számú, Ruhaiipari gyártmánytervezés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Ruhaiipari gyártás- előkészítés	Szakrajz		Szakrajz gyakorlat	
	Gyártás -előkészítés	Alapszerkesztések	Modellezések	Alapszerkesztés	Modellezés
FELADATOK					
Modellrajzot készít vagy modellt választ	x		x	x	x
Méretet vesz		x		x	
Meghatározza a szerkesztési méreteket		x		x	
Alkalmazza a levett méreteket		x		x	
Alkalmazza az ergonómiai mérettáblázatokat		x		x	
Alapmintát készít		x		x	
Az alapmintát modellezi az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően			x		x
Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát		x	x		x
Szabásminta szériát készít - elfogadott mintadarab alapján		x			x
Felfektetési rajzot készít	x				
Terítékrajzot készít	x				
Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol.	x				
Alap- és kellékanyagokat ellenőriz	x				
Meghatározza a műveleti sorrendet egyedi termékkészítés esetén	x				
Műszaki leírást készít a termékről és a termék gyártásáról	x				
SZAKMAI ISMERETEK					
Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése	x	x		x	
Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái	x	x		x	
Alapszabásminták szerkesztése		x		x	
Modellezés			x		x
Szabásminta felfektetés és a szabás módjai	x				
Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök	x				
Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések	x	x	x	x	x
Műveleti utasítások felépítése, szerepe	x				
Varrások alaki- és méretjellemzői	x	x		x	
Ruhaiipari gépek, berendezések technológiai jellemzői	x				
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					

Ruhaipari tervező program alkalmazása		x	x	x	x

Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás, írásban		x			
Idegen nyelvű szakmai kifejezések megértése	x				
Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése	x	x	x	x	x
Szakmai számolási készség	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Döntésképeség	x	x	x	x	x
Pontosság	x	x	x	x	x
Önállóság	x	x		x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Tömör fogalmazás készsége	x				
Közérthetőség	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x	x	x
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x	x	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x		x	x	x

3. Ruhaiipari gyártás-előkészítés tantárgy óra

71

3.1.A tantárgy tanításának célja

A gyártmánytervezés- és a gyártás-előkészítés folyamatának megismertetése. A műszaki dokumentációhoz kapcsolódó alapfogalmak elsajátítása, műszaki dokumentáció értelmezése. A gyártás-előkészítő programok, gépek, szabászati eszközök megismertetése.

	<i>Évfolyamok</i>	9.	10.
<i>Heti óraszám</i>		1	1
<i>Éves óraszám</i>		36	35

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1 Gyártás-előkészítés	- Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok). - Anyagbeszerzés és anyagraktározás. - Bevizsgálás. - Felfektetés módjai. - Felfektetési rajzkészítés lépései. - Terítékrajz készítése. - A terítés (terítési módok, eszközök). - Terítéken alkalmazott jelölések. - Szabás eszközei, módjai. - Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések - Anyagnormák számítási módszerek. - Műveleti utasítások felépítése, szerepe. - Műszaki leírás készítése:	71 óra

	- Gyártmányrajz, modellszám, külalak leírása, alapanyag és kellékek megnevezése, szükséges alkatrészek, varrások alaki és méretjellemzői, mérettáblázatok, fonalirány és toldási lehetőségek, a rendelkezésre álló eszközök alapján gépek, berendezések kiválasztása, a gyártási folyamat leírása. - Varrások alaki- és méretjellemzői. - Ruhaiipari gépek, berendezések technológiai jellemzői. - Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök ismerete. - Idegen nyelvű szakmai kifejezések ismerete. - Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.	

4. Szakrajz tantárgy

142 óra

4.1.A tantárgy tanításának célja

A szabás-szakrajz eszközeinek, a női testalkat felépítésének, a méretvétel szabályainak megismertetése. Alapvető női felsőruházati termékek szabásmintáinak szerkesztése és modellezése.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		2	2
Éves óraszám		72	70

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Alapszerkesztések	- Méretvétel szabályai - Testméret, testalkat és a szerkesztési rajz összefüggései - Méretkutatás és testméret szabvány - A divatrajzok értelmezése - A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése - Alapszerkesztések értelmezése, rajzolvasási gyakorlat - Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női blúz és ujj alapszerkesztése - Inggallér szerkesztése - Inggallér szabásmintái - Alapszerkesztés készítése: - ing/blúz - zakó/blézer - kabát/kardigán - A modellezés módszerei, eszközei - Ruhaiipari termékek alkatrészeinek szerkesztése és	71 óra

	modellezése: - rátett zsebek,	

	- elejeszélek, - kezelők, - bevarrott ujjak (rövid ujj, hosszú ujj) - Formázóvarrások áthelyezése: - mell és derékformázók új varrásvonalba helyezése - mell és derékformázók szabásvonalakba helyezése - mell és derékformázók áthelyezése bőségajtásokba. - Ruhaiipari tervező program ismerete. - Széria készítés lépései, menete	
2 Modellezés	- A modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei. - Szoknyafajták, divatrajzolás. - Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése, modellezése. - Mellformázó áthelyezése női ruhákon. - Különféle ruhaujjak szerkesztése, modellezése (ujjkörnél ráncolt ujj, harang ujj, alul-felül ráncolt ujj, rövid és hosszú ujjak). - Gallérok szerkesztése (állógallér, fekvőgallér, kihajtott gallér). - Különféle divatvonalú női ruhák modellezése. - Különféle divatvonalú női blúzok modellezése. - Az alampinta modellezése az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően.	71 óra

5. Szakrajz gyakorlat tantárgy

319,5 óra

5.1.A tantárgy tanításának célja

Önálló modellezési feladatok kivitelezésének, a szabásminta önálló elkészítésének, a szabászati jelölések önálló alkalmazásának megismertetése.

	<i>Évfolyamok</i>	<i>9.</i>	<i>10.</i>
<i>Heti óraszám</i>		4,5	4,5
<i>Éves óraszám</i>		162	157,5

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)

1. Alapszerkesztés	- A divatrajzok értelmezése. - Méretvétel. - A levett méretek alkalmazása. - Szerkesztési méretek meghatározása. - Alapszerkesztések készítése eredeti méretben egyenes vonalú szoknya, bővülő vonalvezetésű szoknya egyenes vonalú nadrág	<i>160 óra</i>

	- Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz. - Alapszerkesztések készítése eredeti méretben, rajzolvasási gyakorlat: - Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése - Női blúz és ujj alapszerkesztése - Inggallér szerkesztése - Ingblúz szabásmintái - Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése. - Különféle ruhaujjak szerkesztése. - Gallérok szerkesztés. - Női ruházati termékek alkatrészeinek szerkesztése. - Ruhaiipari tervező program alkalmazása	
2. Modellezés	- A divatrajzok értelmezése. - Modellrajz készítése, modell választása. - Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz. - Felsőruházati termékek kisalkatrészei szabásmintáinak készítése, másolása eredeti méretben (rátett zsebek, övpántok, kezelők, gallérok). - Különféle divatvonalú szoknyaformák modellezése. - Különféle divatvonalú nadrágok modellezése. - Különféle divatvonalú mellény modellezése. - Különféle divatvonalú kabátok modellezése. - Különféle ruhaujjak modellezése. - Gallérok modellezése. - Különféle divatvonalú női ruhák modellezése. - Mellformázó áthelyezése női ruhákon. - Különféle divatvonalú női blúzok modellezése. - Női ruházati termékek alkatrészeinek modellezése. - Az alapminta modellezése az aktuális divatnak, a megrendelő igényének és a választott modellnek megfelelően. - Szabásminta széria készítése, az elfogadott mintadarab alapján. - Ruhaiipari tervező program alkalmazása.	159,5 óra

A

10115-12 azonosító számú

Textiltermékek összeállítása megnevezésű

szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10115-12 azonosító számú, Textiltermékek összeállítása megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése			Textiltermékek készítése gyakorlat		
	Szabásminta használata	Ruhaipari gépek üzemeltetése	Textiltermékek gyártástechnológiája	Szabásminta használata	Ruhaipari gépek üzemeltetése	Textiltermék készítése
FELADATOK						
Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	x			x		
Tanulmányozza a méretábrázolásokat, méretjelöléseket	x			x		
Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot a méretábrázolásból	x			x		
Értelmezi a ruhaipari ábrázolásokat			x			
Elkészíti és kivágja a szabásmintákat	x			x		
Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket						x
Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat		x			x	x
Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen		x			x	x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x			x	
SZAKMAI ISMERETEK						
Méretvétel különféle textiltermékekhez	x			x		
Méretábrázolás, méretjelölések	x			x		
Méretnagyság kiválasztása méretábrázolásból mért adatok alapján	x			x		
Szabásminta készítése, másolása	x			x		
Terítés, felfektetés, szabás	x					x
Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások		x			x	x
Gépek biztonságtechnikája		x			x	x
Védőeszközök fajtái		x			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Kézi varrás- és szabászati eszközök használata		x			x	x
Gépi szabászat eszközeinek használata		x			x	x
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése		x			x	x
Varróautomata gépek használata, működtetése		x			x	x

Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése		x	x		x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Precizitás	x	x	x	x	x	x
Kézügyesség						x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	
Visszacsatolási készség						x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x		x	x		x
Problémamegoldás, hibaelhárítás		x			x	
Körültekintés, elővigyázatosság		x			x	

6. Textiltermékek készítése tantárgy

142 óra

5.1.A tantárgy tanításának célja

Elméleti ismeretek nyújtása a textiltermékek szabásmintáinak elkészítéséhez és összeállításához. A varrás, vasalás, ragasztás eszközeinek, gépeinek megismertetése, valamint a tevékenységhez kapcsolódó munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások elsajátítása.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		2,5	2
Éves óraszám		90	70

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)
1. Szabásminta használata	- Különbféle textiltermékek méretvételének lépései. - Mérettáblázatok fajtái, méretjelölések típusai. - Rajzkészség- és szemmértékfejlesztő gyakorlatok. - Testalkat és testtartás típusok fajtái, jellemzői. - Középarányos testalkatok. - Szabásminta készítése, másolása. - Szabás-szakrajz készítésének eszközei, alkalmazott műszaki ismeretek. - Szabásmintán alkalmazott jelölések. - Terítési, felfektetési, szabási ismeretek. - Ruhaiári ábrázolások értelmezése. - A szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.	42 óra
2. Ruhaiári gépek üzemeltetése	- Modell vagy ábra alapján varróeszközök, gépek, berendezések fő részeinek felismerése. - Kézi varrás eszközök fajtái, használata. - Varróeszközök, gépek, berendezések általános működési elvük ismerete. Gépek, berendezések optimális működésükhöz szükséges állítási lehetőségek ismerete. - Gépek, berendezések alkalmazási területeik. - Alap- és módosított öltésű varrógépek öltésképzési elvei. - Kézi szabás szerszámai.	41 óra

	- Gépi szabászat eszközeinek fajtái, működési elvük.	

	- Vasalók, vasaló-berendezések, gőzölő-bábuk felépítésének ismerete. - Ragasztó-berendezések, ragasztóprések felépítésének ismerete. - Vasalók, vasaló-berendezések biztonsági előírásai. - Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások ismerete.	
3. Textiltermékek gyártástechnológiája	- Varrástechnológiai alapfogalmak, elnevezések. - A varrások alaki és méretjellemzői. - A kézi- és gépi öltések, gépi varrástípusok csoportosítása, fajtái, a készítés minőségi követelményei. - A vasalás technológiája. - A ragasztás technológiája. - A ragasztóanyagok és ragasztó-bevonatos textíliák fajtái és jellemzőik. - Hasítékok készítési módja (nyitott, takart). - Hajtások készítési módja (szétvasalt és egy oldalra vasalt). - Húzózárok bevarrásának módjai (varrásvonalba helyezett, takart, rejtett, szétnyitható). - Elejeszélek készítési módja. - Övpántok készítése és felvarrási módjai. - Ujja hasítékok készítése (arrow-, francia-, varrásvonalba helyezett). - Kézelők készítése és felvarrási módjai. - Ujjak készítése és bevarrása (bevarrott-, raglán-, japánujj). - Nyakkör eldolgozási módok szegéssel (formára szabott szegőpánt, ferdepánt). - Gallérok készítése és felvarrása (ing-, álló-, fekvő-, sál-, kihajtógallér). - Zsebek készítésének módjai (foltzsebek, bevágott zsebek, szabásvonalba helyezett zsebek, zsebfedős zsebek). - Műszaki leírás tartalma.	77 óra

7. Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

744 óra

7.1.A tantárgy tanításának célja

Alapvető textilruházati termékek szabásmintái kialakításának gyakorlása eredeti méretben. Szabásminták másolása mintamelléletekből. Különböző öltések, varratok, gépi varrástípusok valamint a textiltermék alkatrészek készítésének és összeállításának megismerése, egyedi megmunkálással, vagy a sorozatgyártás során alkalmazott technológiákkal. A gyártás során használt varrógépek biztonságos üzemeltetésének elsajátítása.

	Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám		9	12
Éves óraszám		324	420

Témakör	Tartalom	Időkeret (óra)

1. Szabásminta használata	- Dívatlapok tanulmányozása (szabásminta ív-, mérettáblázat-, méretnagyság beazonosítás).- Dívatrajzok jellemzői.	270 óra

	- Szabásminták másolási technikái, eszközei. - Technológiai jelölések értelmezése, alkalmazása. - Méretvétel elsajátítása különböző testalkatokon. - Terítékrajz készítés. - Felfektetési rajz készítés. - Szabás kézi szerszámokkal. - A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alaplínták másolásával. - Testméreten felüli bővítések (kényelmi, divat és technológiai megoldások különböző tulajdonságokkal rendelkező alapanyagokra).	
2. Ruhaipari gépek üzemeltetése	- Kézi varrás- és szabászati eszközök használata. - Alap- és módosított öltésű varrógépek használata. - Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése. - Varróautomata gépek használata, működtetése. - Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései. - Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások a munkaterületen. - Gépek karbantartása a munkafolyamatok között. - Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája. - Gépi szabászat eszközeinek használata. - Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése. - Védőeszközök fajtái és azok használata. - Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások betartása.	237 óra
3. Textiltermék készítése	- Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó). - Gyártásközi vasalási műveletek (varrások szét- és egy oldalra vasalása, élvasalás, szárazoló vasalás, hajtások vasalása, formázóvarrás vasalása, paszpolozó vasalás). - Befejező vasalási műveletek (készre-vasalás, fénytelenítő vasalás). - Ragasztó-bevonatos közbélések kiválasztása, alkalmazása (ragasztás: ragasztóporral, fóliával, ráccsal, fátýollal). - Alkalmazott kézi öltések (ideiglenes, végleges, díszítő, gomblyuk kivarró, gomb- és kapocsfelvarró öltések) készítése. - Egyszerű gépi varrástípusok készítése kiválasztása, alkalmazása a textilruházati termék készítése során (összevarrás, széttűzés, fél-francia- és franciavarrás, lapos varrás, széltűzés, szegővarrások, sarokvarrás, formázóvarrás, piékészítés, ráncolással vagy hajtásokkal készülő díszítő elem felvarrási módjai). - Kisalkatrészek készítése, alkalmazása (akasztók, övtartók, övek, gombolópántok).	237 óra

	- Kézelők formai kialakításai és felvarrási módjai.- Ujjak készítése és bevarrási módjai.- Gallérok készítése és felvarrási módjai.- Zsebek és zsebfedők készítése és felvarrási módjai.	

	- Húzózár- és tépőzár-bevarrások módjai.- Dokumentáció és/vagy mintadarab alapján egyszerű kivitelezésű textilruházati termékek összeállítása kiszabott alkatrészekből.- Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása a munkaterületen.- Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.- Védőeszközök fajtái és azok használata.	

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése gyakorlat
	Szabásminta használata
	Ruhaipari gépek üzemeltetése
	Textiltermék készítése

10115-12 Textiltermékek összeállítása szakmai követelménymodul Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Témakörök

Szabásminta használata

- Terítékrajz készítése.
- Felfektetési rajz készítése.
- Szabás kézi szerszámokkal.
- A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.

Ruhaipari gépek üzemeltetése

- Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.
- Alap- és módosított öltésű varrógépek használata.
- Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése.
- Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései.
- Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése.

Textiltermék készítése

- Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó).

A 215. sorszámú Textiltermék-összeállító megnevezésű részszzakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye

1. AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

- 1.1. A részszzakképesítés azonosító száma: 21 542 02
1.2. Részszzakképesítés megnevezése: Textiltermék-összeállító

2. EGYÉB ADATOK

2.1.A képzés megkezdésének feltételei:

- 2.1.1. Iskolai előképzettség: nem igényel befejezett iskolai végzettséget vagy iskolai előképzettség hiányában
2.1.2. Bemeneti kompetenciák: –
2.2. Szakmai előképzettség: –
2.3. Előírt gyakorlat: –
2.4. Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
2.5. Pályaalkalmassági követelmények: -
2.6. Elméleti képzési idő aránya: 30 %
2.7. Gyakorlati képzési idő aránya: 70 %
2.8. Szintvizsga: –
2.9. Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: 70 óra

3. PÁLYATÜKÖR

3.1. A rész-szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör(ök), foglalkozás(ok)

	A	B	C
3.1.1.	FEOR száma	FEOR megnevezése	A rész-szakképesítéssel betölthető munkakör(ök)
3.1.2	7212	Szabó, varró	Készruhavarró
3.1.3			Ruhakészítő

3.2. A rész-szakképesítés munkaterületének rövid leírása:

A textiltermék-összeállító feladata műszaki dokumentáció alapján, kiszabott ruházati termékek alkatrészeinek összeállítása és befejező műveleteinek elvégzése.

A rész-szakképesítéssel rendelkező képes:

- műszaki dokumentációt és rajzi ábrákat értelmezni
- kereskedelmi szabásmintákat kiválasztani és módosítani a megrendelők és ruhagyártók specifikációi és igényei szerint méreteket és mérettáblázatokat értelmezni
- alapszabásmintát készíteni

- alapszabásmintát modellezni

- szabást és szabászati előkészítő műveleteket végezni
- textiltermék ragasztási műveleteket végezni
- vasalóberendezéseket üzemeltetni
- ruhaipari gépeket üzemeltetni
- kiszabott alkatrészeket a technológiai utasításnak megfelelően összeállítani
- befejező munkálatokat elvégezni

3.3. Kapcsolódó szakképesítések

A	B	C
A kapcsolódó szakképesítés, részszakképesítés, szakképesítés-ráépülés		
azonosító száma	megnevezése	a kapcsolódás módja
34 542 04	Férfiszabó	szakképesítés
34 542 06	Női szabó	szakképesítés
34 542 03	Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító	szakképesítés

4. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

	A	B
4.1.	A részszakképesítés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
4.2.	azonosító száma	megnevezése
4.3.	10113-12	Ruhaipari anyagvizsgálatok
4.4.	10114-12	Ruhaipari gyártmánytervezés
4.5.	10115-12	Textiltermékek összeállítása

5. VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

5.1 A modulzáró vizsga vizsgatevékenysége és az eredményesség feltétele:

A	B	C
A részszakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
10113-12	Ruhaipari anyagvizsgálatok	írásbeli
10114-12	Ruhaipari gyártmánytervezés	írásbeli
10115-12	Textiltermékek összeállítása	gyakorlati

Egy szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modulzáró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 51%-osra értékelhető.

5.2 A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafeladatai:

5.2.1. Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: **Textiltermékek összeállítása**

A vizsgafeladat ismertetése: Termék összeállítás szabott és előkészített alkatrészekből műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján a munkabiztonsági előírások betartásával elkészíti a véletlenszerűen kiválasztott tételmodellt

A vizsgafeladat időtartama: 150 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 70 %

5.2.2. Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Ruhaiipari alapanyagok és gyártmánytervezés

A vizsgafeladat ismertetése: Ruhaiiparban alkalmazott anyagfajták és feldolgozhatóságuk Gyártmány- vagy modellrajz alapján szabásminta készítése

Gyártmány- vagy modellrajz alapján sorozatgyártás műszaki leírásának, technológiai tervezésének készítése

A vizsgafeladat időtartama: 180 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30 %

5.2.3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: – A

vizsgafeladat ismertetése: – A

vizsgafeladat időtartama: –

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: –

	A
6.1.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék
6.2.	Próbafülke
6.3.	Próbatükör
6.4.	Próbababa
6.5.	Terméktároló állvány, vállfával
6.6.	Csomagolóanyagok
6.7.	Szabászati berendezések, gépek, eszközök:
6.7.1.	Szabászasztal
6.7.2.	Tároló szekrények vagy polcok
6.7.3.	Elektromos olló (véglevágó)
6.7.4.	Kardkéses szabásgép
6.7.5.	Körkéses szabásgép
6.7.6.	Álló szabásgép
6.7.7.	Terítékleszorító csipeszek
6.7.8.	Lyukasztógép
6.7.9.	Kézi ollók (szabász, kézimunka, papírvágó stb.)
6.7.10.	Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (méterrúd, mérőszalag, grafitceruza, szabókréta, körző, vonalzó, sablonok stb.)
6.7.11.	Szabásmintapapír
6.8.	Varrodai berendezések, gépek, eszközök:
6.8.1.	Csúsztató asztal
6.8.2.	Varrodai munkaszék
6.8.3.	Szerszámtároló doboz
6.8.4.	Varrógéptük
6.8.5.	Kézi varróeszközök (varrótük, gyűszűk, gombostük, varratbontó stb.)
6.8.6.	Egyéb kézi eszközök (géptisztító ecset, olajozó, csavarhúzó stb.)
6.8.7.	Huroköltésű ipari varrógép
6.8.8.	Láncöltésű varrógép
6.8.9.	Szegővarrógép (interlock)
6.8.10.	Egyenes gomblyukvarrógép
6.8.11.	Szemes gomblyukvarrógép
6.8.12.	Gombfelvarrógép
6.8.13.	Fedővarrógép
6.8.14.	Rejtett szélfelvarró gép
6.8.15.	Hímző varrógép
6.8.16.	Kivarró (pikírozó) gép
6.8.17.	Reteszelő gép
6.8.18.	Cikcakk varrógép
6.9.	Vasaló-berendezések, eszközök, gépek:
6.9.1.	Vasalóállvány
6.9.2.	Hőfokszabályzós kézi vasaló
6.9.3.	Gőzvasaló
6.9.4.	Vasalóprés
6.9.5.	Síkragasztó prés
6.9.6.	Segédeszközök (vasalópárnák, vasalófák, vasalóruha, kefe stb.)
6.10.	Egyéb eszközök:
6.10.1.	Szakoktatói asztal

6.10.2.	Szakoktatói szék
6.10.3.	Falitábla
6.10.4.	Táblai rajzeszközök (vonalzók, körzők, kréta)
6.10.5.	Kézmosó csap
6.10.6.	Hulladékgyűjtő
6.10.7.	Mentőláda
6.10.8.	Modell- és alkatrész gyűjtemény
6.10.9.	Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok
6.10.10.	Munkanapló
6.10.11.	Zárható öltöző és öltözőszekrények
6.10.12.	Vegyszertároló (zárható)
6.10.13.	Mikroszkóp, lupe, bontótű
6.10.14.	Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém-, vagy porcelántálak

4.66.
SPECIÁLIS KERETTANTERV
a
21 542 01
LAKÁSTEXTIL- KÉSZÍTŐ
speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára

a 34 542 06 Női szabó szakképesítés kerettanterve alapján

I. A szakképzés jogi háttere

A speciális kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet, és
- a 21 542 01 Lakástextil-készítő részszerképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet

alapján készült.

II. A részszerképesítés alapadatai

A részszerképesítés azonosító száma: 21 542 01

A részszerképesítés megnevezése: Lakástextil-készítő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 10. Könnyűipar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVII. Könnyűipar

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A részszerképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: befejezett iskolai végzettséget nem igényel

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A részsakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részsakképesítés /Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részsakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak:

Szabászati berendezések, gépek, eszközök; varrodai berendezések, gépek, eszközök; vasaló-berendezések, eszközök, gépek; egyéb eszközök.

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
nincs*

V. A fogyatékosági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok

Tanulásban akadályozottak

1. A tanulásban akadályozottság fogalma, jellemzői

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.)

Az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság az esetek nagy részében az iskolába lépés évében realizálódik. Ám egyes gyermekeknél már az óvodás korban is felmerülhet a gyanú az sikertelen iskolai előmenetelre.

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását.

Az érintett tanulóknál előfordulhatnak problémák a következő területeken:

- észlelés (egyensúly észlelés, nehézségi erő észlelés, taktilis-kinesztetikus észlelés, auditív észlelés, vizuális észlelés, amnesztikus funkciók)
 - kivitelezés-végrehajtás (izomtónuszavar, nagymozgások, finommozgások, mimika)
 - szociális-emocionális terület:
- a késztetések területén (apátia, passzivitás, túlérzékenység, hiperaktivitás),
 - az általános pszichés állapotban (levertség, féktelenség, szorongás),
 - a motiváció alakulásában (motiválatlanság, megközelíthetlenség),
 - a munkavégzésben (gyors kifáradás, vontatott tempó, impulzivitás),
 - az önirányításban (rövid zárlati cselekvések, labilitás, rigiditás),
 - az önértékelésben (kisebbségi érzés, hiányos énkép, túlzott elbizakodottság, egocentrizmus)
 - és a szociális beilleszkedésben (elszigeteltség, kapcsolatteremtési nehézségek, túlzott alkalmazkodás, belátás hiánya, agresszivitás).
- (Englbrecht - Weigert, 1996, 33-38.)

A tanulási akadályozottak körét tehát az enyhén értelmi fogyatékosnak minősítettek, illetve az iskolában tanulási problémákkal küzdő gyermekek alkotják.

„A tanulási akadályozottság változó, változtatható állapot. A folyamatosan ható, kiváltó okok feltárásával, ezek kedvező irányú befolyásolásával, a tanulási akadályozottság részben megelőzhető, részben súlyosságának mértékében csökkenthető.” (Mesterházi Zsuzsa)

Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyeik is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is nagy figyelmet kell fordítani rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

2. A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak tanulásban akadályozott diákok. Amely gyógypedagógiai

intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindezt kislétszámú osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermekek többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többlétszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárs csoporton belül kapják meg. Tanulási akadályozottság esetén több területet érintő, tartós, súlyos problémáról van szó, mely megfelelő szakmai segítség nélkül a többségi iskolákban nagyon megnehezíti az érintett gyermek és pedagógus életét is. A probléma gyökere nem kifejezetten a gyermekben van, hanem a többségi iskola és a sajátos igényű tanuló találkozásában.

Hazánkban is egyre nagyobb teret hódít meg az integrált/inkluzív oktatás, nevelés, melynek elengedhetetlen feltétele a gyógypedagógiai segítségnyújtás és a megfelelően strukturált környezet.

Inklúzió mint optimalizált, kibővített integráció is jelen van a mai oktatási rendszerünkben. Az inklúzió a többségi iskola folyamatos, rendszerszerű átalakulását jelenti. Ebbe a folyamatba az összes tanulót bevonják. A gyermek áll a középpontban. Nem zavaró elemként, hanem új kiindulópontként és egyúttal célként. Individuális gondoskodás jár valamennyi tanulónak, legyen bármiben akadályozott vagy nem. Ebben az értelmezésben az inkluzív pedagógia több mint gyógypedagógia, és több, mint az eddigi integrációs pedagógia. Az integrált, inkluzív oktatásban kiemelt szerepet kap a differenciált oktatás.

2.1. Az integráció/inklúzió feltételei

„A tanulásban akadályozott gyermekek többségi iskolai integrációjának az a célja, hogy ezek a gyermekek a pedagógiai többlétszolgáltatásokat ne kortárs csoportjaiktól elkülönülten, hanem velük együtt kapják meg, kiegészítve a pedagógiai ráhatások körét a szocializáció abból fakadó elemeivel, hogy a gyermekek heterogén csoportokban tanulnak.” (Dr. Papp Gabriella és Faragóné Bircsák Márta Módszertani intézményi útmutató a tanulásban akadályozott gyermekeket befogadó iskolák számára 2005.)

1. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának rendelkeznie kell megfelelő intézményi dokumentumokkal (alapító okirat, pedagógiai program, nevelési program, helyi tanterv) Ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő **tantervet**, eltérés mindössze a tanulóktól elvárt, az egyéni képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.
- A **kisebb osztálylétszámú osztály** kialakításakor figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódot igényel.
- Ajánlott a tanterem berendezésénél figyelembe venni a strukturált tanítási környezet kialakítását (mobilizálható padok, tanulói boxok, pihenősarok, IKT-s eszközök, kézikönyvtár), többféle kisebb tér létrehozása az osztálytermen belül, például kiscsoportos munkához, illetve célszerű az egyéni tanuláshoz különálló asztalokat elhelyezni.

- A befogadó intézményeknek lehetővé kell tenniük a megfelelő fejlesztést biztosító többlétszolgáltatások elérését.

2. Szubjektív tényezők

- A **befogadó nevelőtestület, pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkészsége, kreativitása, elkötelezettsége valamint a sérülésről szóló ismeretei.
- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.
- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt, felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.
- A **társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahhoz, hogy a sérült gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezzenek egyenrangúként kezelni. De múlik a sérült gyermek személyiségén is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.
- Teamban dolgozó szakemberek együttműködése, partneri kapcsolatai

2.2. Az integráció formái lehetnek:

- **Lokális integráció:** az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, mindössze az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.
- **Szociális integráció:** ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.
- **Funkcionális integráció:** az integrációnak ezen formája is két szinten valósulhat meg. A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeessenek (pl. készségórák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozási tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyermekeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációnak számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Megfigyelhető, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiektől, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzájuthatnak, de akár azt is, hogy gyorsabb fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

3. A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

- az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
- az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
- az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
- az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
- a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
- az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
- lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
- a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelni.

4. Módszertani javaslatok

4.1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkentheti a zavaró magatartás mennyiségét és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy mindig jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.

4.2. Projekt módszer: közösen végzett tevékenységek köre. A központban egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a tanárok és tanulók együtt dolgoznak fel több szempont szerint elemezve, komplex módon. A módszer legfontosabb értéke a munkafolyamat. Mindenki saját képességei, lehetőségei, tapasztalatai alapján végzi el a feladatot. A munkafolyamat eredménye a produktum.

4.3. Komplex Instrukciós Program (KIP)

- Az osztályon belüli rangsorbeli problémák már az iskola kezdő szakaszában felismerhetőkké és kezelhetőkké válnak.
- A csoportfoglalkozások alatt a heterogén összetételű osztályokban a speciális instrukciós eljárás alkalmazásán keresztül lehetőség nyílik a tanulónak az együttműködési normákra történő felkészítésére.
- Sokféle, eltérő képességet megmozgató tananyag alkalmazásával a felszín alatt megbúvó képességek kibontakoztatása.
- A fentiekén kívül módszer másik fontos célja a tanárok szakmai hozzáértésének fejlesztése a csoportmunka-szervezés során. A pedagógusoknak meg kell tanulniuk, hogy az új módszerben mi a szerepük az osztálymunka alatt, ezért a módszer bevezetése, elsajátítása során szükség van munkájuk folyamatos, szakértői ellenőrzésére, a kollégák közötti együttműködésre.

"Azok a tanulók, akik a közösségből társadalmi okok miatt kirekesztődnek, vagy azok, akiknek tanulásában lemaradás tapasztalható, gyakran vonakodnak részt venni a közös munkában, emiatt azonban kevesebbet tanulnak, mint azok, akik aktívabbak. Az osztályrangsor élén elhelyezkedő tanulók nagyobb befolyást gyakorolnak a csoport döntéshozatalára, gyakrabban kérik őket segítségadásra, és több alkalom jut véleményük kifejtésére, mint a rangsor alján elhelyezkedőknek. Az utóbbiak véleményét általában figyelmen kívül hagyják (ez a megnyilvánulás a

státusprobléma jelensége). A Komplex instrukciós programban a tanár célja az, hogy minden diáknak megadja a lehetőséget a munkában való egyenrangú munkavégzésre, tudatosítja, hogy mindenkinek van olyan képessége, amely alkalmassá teszi a feladatok megoldásában való sikeres közreműködésre." (Cohen, E. G.: Designing Groupwork. Teacher College Press, New York, 1994.)

A módszer elvei

1. Differenciált, nem rutinszerű feladatok alkalmazása, ez minden esetben nyitott végű, több megoldást kínáló, sokféle, eltérő képességek mozgósítására alkalmas feladatokat jelent.
2. A felelősség megosztásának elve magába foglalja az egyén felelősségét a saját és a csoport teljesítményéért, illetve a csoport felelősségét az egyén teljesítményéért.
3. A tanulók munkájának ellenőrzése a normákon és a szerepeken keresztül történik. A közös munkában az alábbi együttműködési normák betartása valósul meg: „Jogod van a csoporton belüli segítségkérésre bárkitől.”
„Jogod van a csoporton belüli segítségkérésre bárkitől.”
„Kötelességed segíteni bárkinek, aki segítségért fordul hozzád.”
„Segíts másoknak, de ne végezd el helyette a munkát.”
„Mindig fejezd be a feladatod.”
„Munkád végeztével rakj rendet magad után.”
„Teljesítsd a csoportban kijelölt szereped.”
A fenti normák kifüggesztve láthatók az osztály falán, és minden alkalommal emlékeztetik a tanulókat a csoportmunka lényegére, alapelveire. A normák együttes alkalmazása lehetővé teszi a tanulók számára egymás viselkedésének ellenőrzését. A munkában minden tanulónak meghatározott szerep jut, ezek az egymást követő csoportmunkák során cserélődnek, rotálódnak. Ez a szerepváltás segíti elő a képességek sokoldalú fejlesztését, a státusprobléma kezelését. A szerep mindig a feladat típusától és a csoport létszámától függ. Az ideális csoportlétszám 3-5 fő. A foglalkozások során az alábbi tanulói szerepek alkalmazása a leggyakoribb: kistanár, beszámoló, jegyzetelő, anyagfelelős, rendfelelős. A szerepek száma függ a csoportlétszámtól. Esetenként egy tanulónak lehet több szerepe is, illetve a fentiekén kívül más szerepek is előfordulhatnak (pl. időfelelős, konfliktuskezelő stb). A szerepek rotációja alapkövetelmény. A szerepeken keresztül mindenkinek meg kell tanulnia a munka irányítását, a beszámolást, a helyes, zökkenő- és balesetmentes munkavégzést, végeztetést.
4. A csoporton belül kialakult hierarchia, rangsor kezelése az eltérő, sokféle képesség mozgósítására alkalmas feladatokon keresztül megváltoztatható. A pedagógus feladata annak tudatosítása, hogy nincs olyan tanuló, aki minden képességben kiváló, de mindenki számára van olyan feladat, melyet maradéktalanul meg tud oldani, valamint egyedül senki nem olyan tájékozott, mint a csoport együttesen. Az együttműködési normák és a tanulói szerepek kialakításának már az iskolába kerülés pillanatától kezdve fontos célja annak biztosítása, hogy a diákok mind jobban megértsék a velük szemben támasztott elvárásokat, és a felső tagozatot elérve képesek legyenek direkt tanári irányítás nélkül is dolgozni.
5. A tanár szerepe szintén változik. A hagyományos csoportmunkánál a tanár hajlamos a direkt beavatkozásra, irányításra. Ennél a módszernél a beavatkozás szükségtelen. Az együttműködési normán keresztül a tanár hatalmát átruházza a tanulókra. A rendszer megfelelő működése esetén a tanár feladatainak egy részét maguk a diákok végzik el. A tanulók csak végső esetben fordulnak segítségért a tanárhoz, hisz lehetőségük nyílik

a feladat megbeszélésére egymás között. A csoportban a tanulónak a korábitól eltérő szerepek jutnak: kérdez, előad, beszerzi az anyagot, elsimítja a konfliktusokat stb. A szerepek az egymást követő csoportmunkák során cserélődnek. Ez elősegíti a csoporttagok közötti együttműködést, a szerepek elsajátítását, a mások iránti tisztelet kialakulását.

6. A tanár munkája során szakít a rutin-döntéshozattal. Reagálása attól függ, hogy a csoport milyen úton hajtja végre a feladatot, és a meglévő státuszprobléma milyen jellegű beavatkozást igényel. A feladatok jellege megkívánja, hogy új és differenciált feladatokat és módszereket alkalmazzon, ezzel készítve absztrakt gondolkodásra a tanulókat. Az egyéni feladatot pedig úgy kell meghatározni, hogy a diáknak szüksége legyen a csoportfeladat eredményére, vagyis máris jelentkezik annak igénye, hogy a közös csoportfeladat végrehajtása megfelelő színvonalú legyen az egyéni továbbhaladás érdekében. Az elvek betartása tudatos, logikus munkaszervezést kíván.
7. A Komplex instrukciós programban a csoporttevékenység az osztálytermi munka magja, de alkalmazása nem kizárólagos. A csoporttevékenység beépül a tananyagba. A tanárok a módszert akkor alkalmazzák, amikor a cél a konceptuális tanulás, a magasabb rendű gondolkodás és a tartalom mély megértése. Továbbra is módszereink közé tartozik az ismeretek tényszerű közlése, a frontális osztálytanítás. A Komplex instrukciós program alkalmazására lehetőség van többek között egy anyagrész összefoglalásánál, egy új tananyagrész előkészítésénél, de új ismeret szerzésére és feldolgozására is alkalmat adhat. Ezt a módszert a tanítási órák körülbelül egyötödében alkalmazzuk.
8. A csoportmunka elemei a csoport-feladatlapok, a háttér információt nyújtó adatlapok, az egyéni feladatlapok, illetve a munkához szükséges eszközök, anyagok. Bár az órai munka legfontosabb része a csoportfeladat, a munka minden esetben egyéni feladatmegoldással zárul.

5. Oktatásszervezési eljárások, pedagógiai többletszolgáltatások

5.1. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkentéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzáállását a sajátos nevelési igényű tanulókhoz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.

5.2. A differenciálás létjogosultságát az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonaláért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekében: továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás; aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonala; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak eldöntésekor, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megisméltése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
- Differenciálás a feladatok szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb

munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.

- Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamilyen eszközt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségérzetüket.

- Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.

- Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.

- Differenciálás a célok szintjén: mindezek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.

- Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlenné válnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelöli meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.

5.3. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását.

5.4 Fejlesztő helyiség kialakítása „Érdemes kialakítani egy fejlesztő helyiséget az iskolában, ahol a szükséges egyéni fejlesztéseket lehet folytatni. Ez a szoba nem pusztán egy kicsi fejlesztő szoba, hanem a folyamatosan gyarapodó fejlesztő eszközök, szakirodalom gyűjtőhelye is legyen. Érdemes a könyvtárakhoz hasonlóan egy kölcsönző rendszert működtetni, így lehetővé válik a szakmai anyagok terítése a kollégák között.” (Dr. Papp Gabriella és Faragóné Bircsák Márta Módszertani intézményi útmutató a tanulásban akadályozott gyermekeket befogadó iskolák számára 2005.)

5.5. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a rehabilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönnyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

VI. Szakiskolai óraterv OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő 1561 óra (756+70+735) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-16 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	3		70	3	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		4			4
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	5			5	
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat		11			11
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		8	15
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

A kerettanterv szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat
**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama
 évfolyamonként**

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Heti óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	108	0	70	105	0	213
	Textilipari nyersanyagok	108			32		140
	Textíliák, kelmék I.				36		36
	Textíliák, kelmék II.				36		36
	Anyagvizsgálatok gyakorlat	0	144		0	140	284
	Textilipari nyersanyagok		45				45
	Textíliák, kelmék		45			70	115
	Áruismeret		27			35	62
	Anyagvizsgálatok		27			35	62
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	180	0	70	175	0	355
	Lakástextíliák gyártástechnológiája	180			175		319
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat	0	396		0	385	781
	Lakástextíliák készítése		360			347	707
	Lakástextil javító-szolgáltatás		36			38	74
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	540		280	525	1633
Összes éves/ögy óraszám:		828		70	805		1703
Elméleti óraszámok/aránya		568/33,35%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1064/62,53%					

Jelmagyarázat: e/elmélet, gy/gyakorlat, ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A
10113-16 azonosító számú
Ruhaipari anyagvizsgálatok
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10113-16 azonosító számú, Ruhaiipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	Anyagvizsgálatok gyakorlat
FELADATOK		
Elemzi a textilipari alapanyagok fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait	x	x
Meghatározza a fonal vagy cérna előállítási módját, minőségi követelményeit	x	x
Elemzi a textíliák legismertebb fajtáit	x	x
Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket	x	x
Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát	x	x
SZAKMAI ISMERETEK		
A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai	x	x
A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai	x	x
Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői	x	x
Ruhaiipari textíliák fajtái és tulajdonságaik	x	x
Ruhaiipari textíliák felhasználási területei	x	x
Textíliák felületi struktúrája	x	x
Textíliák feldolgozási tulajdonságai	x	x
Kellékek fajtái és jellemzői	x	x
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei		x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások	x	x
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Szakmai olvasott szöveg megértése	x	x
Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése	x	x
Szakmai számolási készség	x	x
Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	x	x

SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Önállóság	x	x
Döntésképeség	x	x
Tapintás	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Határozottság	x	x
Visszacsatolási készség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x
Problémaelemzés	x	x

1. Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

178 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A textilipari nyersanyagok fajtáinak megismerése. A textilipari alapfogalmak elsajátítása, a textíliák előállítási műveleteinek megismerése, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak megismerése a minőségellenőrzés és minőségbiztosítás szabványokban kialakított szempontjainak figyelembevételével.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

1.3. Témakörök

1.3.1. *Textilipari nyersanyagok*

128 óra

A textilipar nyersanyagai, csoportosításuk.

Növényi eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői.

Növényi eredetű szálanyagok feldolgozási, viselési tulajdonságai és felhasználásuk.

Állati eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői.

Állati eredetű szálanyagok feldolgozási, viselési tulajdonságai és felhasználásuk.

Vegy szálak fajtái, általános jellemzői.

Vegy szálak feldolgozási, viselési tulajdonságai, felhasználásuk.

Fonalak, cérnák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik.

Kevert szálak tulajdonságai.

Az alapanyagok alakíthatósági feltételei.

A mechanikai hatások és az alakíthatóság.

Az alapanyagok fizikai jellemzőinek meghatározása, mértékegységeinek értelmezése, szakszerű használatára vonatkozó ismeretekkel.

1.3.2. *Textíliák, kelmék I.*

25 óra

A szövetek gyártása, a szövés elve és eszközei.

A kötéstan alapjai, alap és levezetett kötések.

Kötött kelmék csoportosítása, a kötés-hurkolás technológiája és eszközei.

Vetülék és láncrendszerű alapkötések jellemzői.

Nemszőtt textíliák – fátyolkelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.

Nemszőtt textíliák – varrva-hurkolt kelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.

1.3.3. *Textíliák, kelmék II.*

25 óra

A textilkikészítés műveleteinek csoportosítása.

Színezési eljárások.

Áruismeret:

A ruházati textíliák legismertebb fajtái, tulajdonságai, külső képi és műszaki jellemzői, felhasználási területük.

Szövetek:

Pamutszövetek: karton, zefír, batiszt, puplin, krepp, flanel, barchend, bársony, frottír.

Gyapjuszövetek: fésűs, kártolt, kasha, gabardin, lóden, posztó, shetland, tropikál, velour, boucle, flausch, georgette, tweed, double.

Selyemszövetek

shantung, imprime, serge, lustrine, taft, georgette, brokát.

Vegyiszál és keverékszövetek.

Kötött, hurkolt kelmék: vetülékrendszerű kelmék, végárúk, darabárúk, félig idomozott, idomozott, láncrendszerű kelmék, végárúk.

Nemszött textíliák: fátyolkelmék, varrvahurkolt textíliák.

Ruhaipari kellékek: varrófonalak, varrócérnák, szalagok, zsinórok, gombok, csatok, kapcsok, húzózárok.

Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.4. A képzés javasolt helyszíne

Textilipari szaktanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás	x			
3.	szemléltetés			x	
4.	projekt		x		
5.	kooperatív tanulás		x		
6.	házi feladat	x			

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

(ajánlás)

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

248 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátíttatni a tanulókkal a különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételeit, a nyersanyag meghatározások, illetve alkalmazott vizsgálatok módját. Az elméleti órákon tanult tananyag gyakorlatban történő alkalmazása, az alapanyagok felismerése, elemzése látás, tapintás és szaglás alapján.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. Textilipari nyersanyagok

36 óra

Nyersanyagok meghatározása mikroszkopikus képük alapján.
Nyersanyagok meghatározása égetési próbával.
Tapasztalatok ismertetése, táblázatos rendszerezése.
Díszítő és varrocérnák jellemzése.
Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.

2.3.2. Textíliák, kelmék

106 óra

Szövetvizsgálatok – kötésmód, szövetszerkezet, felületi jelleg meghatározása.
Színezési eljárások meghatározása.
Kötött-hurkolt kelmék szerkezeti felismerése.
Egyszerű laboratóriumi eszközök ismerete, biztonságos használata.
Mintagyűjtemény készítése, rendszerezése.

2.3.3. Áruismeret

53 óra

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása.
Kereskedelmi megnevezések.
Ruházati textíliák feldolgozási tulajdonságai.
Ruházati kellékek fajtái, felhasználási területük.
Különböző textíliák összedolgozhatóságának feltételei.
Mintagyűjtemény alapján a textilméterárak, kellékek, rövidárak rendszerezése.

2.3.4. Anyagvizsgálatok

53 óra

Szövetek nyersanyag-összetételének meghatározása mikroszkóppal, égetési próbával.
Színoldal meghatározása.
Anyagminták azonosítása.
Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Textilipari szaktanterem

Labor

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	megbeszélés			x	
3.	szemléltetés			x	
4.	kooperatív tanulás		x		

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása		x		
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése		x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	
2.3.	Tesztfeladat megoldása		x		
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Képi információk körében				
3.1.	rajz értelmezése			x	

4.	Komplex információk körében				
4.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról	x			
4.2.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján			x	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
5.2.	Csoportos helyzetgyakorlat			x	
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján			x	
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Feladattal vezetett szerkezetelemzés		x		
8.	Vizsgálati tevékenységek körében				
8.1.	Vegyészeti laboratóriumi alpmérések		x		
8.2.	Anyagminták azonosítása			x	
9.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
9.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			
9.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással			x	

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10118-16 azonosító számú
Lakástextíliák készítése
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10118-16 azonosító számú Lakástextíliák készítése megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Lakástextíliák gyártás-technológiája	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat
FELADATOK		
Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	x	x
Tanulmányozza a mérettáblázatokat, méretjelöléseket	x	x
Elkészíti és kivágja a szabásmintát	x	x
Szabás- és terítékrajzot készít	x	x
Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket		x
Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján		x
Javító szolgáltatást végez		x
Varrást, szakadást, záródásokat javít		x
Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat		x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x
Betartja a fogyasztóvédelmi szabályokat		x
SZAKMAI ISMERETEK		
Ágynemű cikktechnológia	x	x
Asztalnemű cikktechnológia	x	x
Függöny cikktechnológia	x	x
Díszpárna cikktechnológia	x	x
Ágytakaró cikktechnológia	x	x
Konyhai textil cikktechnológia	x	x
Háztartási törölő cikktechnológia	x	x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások		x
Gépek biztonságtechnikája		x
Védőeszközök fajtái		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Kézi varrás és szabászat eszközeinek használata		x
Gépi szabászat eszközeinek használata		x
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése		x
Varróautomata gépek használata, működtetése		x
Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Önállóság	x	x

Pontosság	x	x
Kézügyesség		x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Meggyőzőkészség		x
Motiválhatóság	x	x
Kompromisszum-készség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Logikus gondolkodás	x	x
Kreatív ötletgazdagság	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés		x

3. Lakástextíliák gyártástechnológiája tantárgy

319 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

Lakberendezési tárgyak méretvételi technikájának, a lakástextíliák mérettáblázatának megismerése, szabástechnikai ismereteinek elsajátítása. A lakástextília készítés műszaki dokumentációjának és gyártástechnológiai megoldásainak megismerése.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

3.3. Témakörök

3.3.1. *Lakástextíliák gyártástechnológiája*

319 óra

Szakszerű méretvétel lakberendezési tárgyokról.

Lakástextíliák mérettáblázatának beazonosítása a mért méretekhez.

Térábrázolás, mértani testek vetületi ábrázolása és síkbeli kiterítése szabásminták készítéséhez.

Cikktechnológiák szerinti szabásminták készítése/másolása.

Szabásmintákon alkalmazott jelölések készítése, jelentése.

Szabástechnikai ismeretek elsajátítása (felfektetés, anyaghányad, terítékrajz, fonalirány, felületi struktúra).

Lakberendezési stílusok, befolyásoló tényezők.

A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése.

Hétköznapi és ünnepek textíliái, szerepük, különbözőségük.

Térelválasztás szerepe és fajtái/megoldásai.

Falikárpitok szerepe.

Ágyneműkészítés műszaki dokumentációinak készítése:

Párnahuzat (angolszéssel, franciavarrással, gombolással, kötővel).

Paplanhuzat (tükrös elejével, gombolt és más záródással).

Ágynemű-garnitúrák (felöltt, gyermek és franciaágyra).

Konyhai textíliakészítés műszaki dokumentációinak készítése:

Asztalterítők (szögletes, kerek, ívelt).

Tányéralátétek.

Edényfogó-kesztyű.

Kötények (melles, suszter, cukrász, felszolgáló).

Háztartási törülők.

Konyhai garnitúrák.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Ruhipari szaktanterem

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	

1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás			x	
3.	megbeszélés			x	
4.	szemléltetés			x	
5.	projekt		x		
6.	házi feladat	x			

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x		x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	rajz értelmezése	x			
3.2.	rajz készítése leírásból	x			
3.3.	rajz készítés tárgyról	x			
3.4.	rajz kiegészítés	x			
3.5.	rajz elemzés, hibakeresés	x		x	
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján			x	
4.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x			
4.3.	Utólagos szóbeli	x			

	beszámoló				
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
5.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
5.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Műveletek gyakorlása		x		
6.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		
7.	Vizsgálati tevékenységek körében				
7.1.	Technológiai próbák végzése		x		
7.2.	Technológiai minták elemzése		x		
7.3.	Anyagminták azonosítása		x		
7.4.	Tárgyminták azonosítása		x		
8.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
8.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			
8.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x			

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat tantárgy

746 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

Az alapvető lakástextíliák esztétikus elkészítésének elsajátítása egyedi mérték után, illetve szabványméretek alapján. Lakástextíliák javítási lehetőségei.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Lakástextíliák készítése*

675 óra

A termékek és alkatrészek minőségi elkészítéséhez szükséges szakmai kidolgozási ismeretek elsajátítása, gyakorlása:

Leigazítások, csipések, pontszerű jelölések, varrasszélességek csökkentése, szélek vékonyítása.

Szövetminták egyeztetése.

Rögzítő-szalagozás, bőségráncolás.

Díszítőelemek felhasználása.

Folttechnikák.

Ágynemű huzatok készítése és gyakorlása:

Párnahuzat (angolszéllel, franciavarrással, gombolással, kötővel).

Paplanhuzat (tükrös elejével, gombolt és más záródással).
Ágynemű-garnitúrák (felnőtt, gyermek és franciaágyra).

Konyhai textíliák készítése és gyakorlása:

Asztalterítők (szögletes, kerek, ívelt).

Tányéralátétek.

Edényfogó-kesztyű.

Kötények (melles, suszter, cukrász, felszolgáló).

Háztartási törölkők.

Konyhai garnitúrák.

Szobai textíliák készítése és gyakorlása:

Függönyök (csipkefüggönyök, drapériák, térelválasztók).

Ágytakarók (bélelt és béleletlen).

Díszpárnák (divatnak megfelelő modern és népművészeti).

Felfektetési rajz készítése.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások a munkaterületen.

Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.

Védőeszközök fajtái és azok használata.

4.3.2. Lakástextil-javítószolgáltatás

71 óra

Javíthatóság feltételeinek megállapítása.

A javításhoz szükséges technológia kiválasztása.

A szükséges anyagok és gépek kiválasztása.

A javítás alapanyagainak, kellékeinek összedolgozhatósági ismerete.

A javítási műveletek elvégzése.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Ruhaipari tanműhely

Kisüzem

Nagyüzem

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	megbeszélés			x	
3.	szemléltetés			x	
4.	projekt		x		
5.	kooperatív tanulás		x		
6.	házi feladat	x			

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói	Tanulói tevékenység	Alkalmazandó

	tevékenységforma	szervezési kerete (differenciálási módok)			eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x		
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	
2.3.	Tesztfeladat megoldása			x	
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Képi információk körében				
3.1.	rajz értelmezése	x			
3.2.	rajz elemzés, hibakeresés	x			
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján	x			
4.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x			
4.3.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
5.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Árutermelő szakmai munkatevékenység		x		
6.2.	Műveletek gyakorlása	x	x		
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x		x	
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				

7.1.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		
8.	Vizsgálati tevékenységek körében				
8.1.	Technológiai próbák végzése		x		
8.2.	Technológiai minták elemzése		x		
8.3.	Geometriai mérési gyakorlat	x			
8.4.	Anyagminták azonosítása	x			
8.5.	Tárgyminták azonosítása		x		
9.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
9.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			
9.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x			

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

ÖSSZEFÜGGŐ SZAKMAI GYAKORLAT

9. évfolyamot követően 105 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

9. évfolyamot követő szakmai gyakorlat szakmai tartalma:

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Anyagvizsgálatok gyakorlat
	Áruismeret
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat
	Lakástextíliák készítés

10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok

Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

Témakörök

Áruismeret

Kereskedelmi megnevezések.

Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei.

10118-16 Lakástextíliák készítése

Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat tantárgy

Témakörök

Lakástextíliák készítése

Díszítőelemek felhasználása.

Folttechnikák.

Ágynemű huzatok készítése és gyakorlása.

Konyhai textíliák készítése és gyakorlása.

Szobai textíliák készítése és gyakorlása.

10. Közismereti tantárgyak a szakképzési évfolyamokon

9.-10. évfolyam

OSZTÁLYFŐNÖKI

Óraszámok

tantárgy neve	évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
osztályfőnöki	9	1	36
osztályfőnöki	10	1	32

Témakörök ütemezése

Témakörök ütemezése	Szakaszok- évfolyamok	
	Szakképző évfolyam 1/11-2/12. évfolyam	
Az emberi természet	x	x
Felnőtt életünk szerepei	x	x

Az osztályfőnöki óra terápiás jellege hangsúlyozott. A tanulók egyéni sajátosságaihoz, sérüléséhez, a speciális szükségleteihez igazított módszerek, tartalmak szolgálják a sikeres rehabilitációt.

Az osztályfőnök a fentiek figyelembevételével bizonyos elvárásokat fogalmazhat meg, amelyeket viszonyítási alapként kezelhet a tanulók személyiségfejlődésének megítélésében.

Célok:

- A tanulók személyiségének alakulását nyomon követve szintetizálni a nevelési folyamatot, formálni a pozitív attitűdöket
- Sérülés specifikus eljárások alkalmazásával fejleszteni a tanulók társas kapcsolatát, a helyes magatartási és viselkedési szokások elsajátítását, a szabálytudat erősítését
- A reális énkép, a helyes önértékelés kialakítása, az érzelmi egyensúly kialakítása és ezekre támaszkodva a jó iránti fogékonyság megteremtése
- A konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével a szociabilitás, a testi-lelki harmónia lehetőségének megteremtése

Feladatok:

- Terápiás módszerek segítségével az önismeret fejlesztése, az önelfogadás kialakítása, az önfejlesztés erősítése
- A szociális érzékenység légkörének biztosítása konkrét helyzetgyakorlatokon keresztül problémamegoldások gyakorlása
- Felelősségtudat erősítése az érték védelmével kapcsolatban, a közvetlen környezet értékeinek felismertetése
- A serdülőkori változásokról történő beszélgetési lehetőségek biztosítása
- Pontos információk közvetítése az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről
- Pályairányítás, reális életcélok megfogalmazásának segítése
- Tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása a szakmákról

- Segítés az egyéni lehetőségek mérlegelésében az egyéni képességeknek ismeretében a reális életcélok tekintetében

A tantárgy kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs célja:

- Reális énkép, önismeret kialakítása
- Szociális kapcsolatok fejlesztése
- A reális jövő kép felismertetése
- Szokások, normák megértése, azok tudatos használatának erősítése a mindennapi élethelyzetekben
- A családi, a baráti kapcsolatok értékeinek elfogadását, befogadását erősíteni
- A testi-lelke egészség megóvása, szokásainak kialakítása
- Konfliktuskezelés technikáknak megismertetése, terápiák alkalmazása
- Helyes magatartás művelése, kötelesség, felelősség elfogadása
- Kapcsolatrendszer erősítése – magyarság-, nemzet-, csoporttudat

A tanulók értékelésének szempontjai

A konkrét, személyre szóló elvárásokhoz viszonyítás
Egyéni adottságok figyelembe vétele

Tantárgyi tartalmak, témakörök

témakör	tartalom
Az emberi természet	Kíváncsiság. Önszeretet, önzés. Siker, boldogság. Indulatok és érzelmek. Előítélet és nyitottság. Megértés. Gyávaság és bátorság. Erőszak és jogos önvédelem. A normák. Az illendőség, az igazságosság. Jó és rossz. Választás és döntés. A hiba és a bűn. A lelkiismeret, az erkölcs. A helyes életvezetés. Őszinteség és hazugság. Rokonszenv és ellenszenv.
A felnőtt életünk szerepei	Felelősség önmagunkért és a családjáért. Erőfeszítések a család biztonsága megteremtéséhez. Mit tehetünk másokért, betegekért, idős családtagokért, szegényekért. Szociális érzékenység. Jogkövető magatartás. Szerepek értelmezése: a társ szerepe, házastársi, szülői, állampolgári szerepek.

Tantárgy specifikus fejlesztési feladatok, tevékenységek

- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosításával segíteni a tanulók önismeretének elmélyítését, segíteni mások megértését
- Normák és szabályok megismertetésével elmélyíteni a társadalomban való eligazodás képességét, a felelős döntés képességét
- Helyzetgyakorlaton, példákön szemléltetve megérteni a felnőtt élet felelősségeit, szerepeit
- Empátia képességének erősítése mások gondjaival, a közösség problémáival szemben

Tevékenységek

- Helyzetgyakorlatok, dramatikus játékok
- Irodalmi részletek – viták, beszélgetések

- Film megtekintése emberi konfliktusokról
- Milyen felnőtt szeretnél lenni? – szóban, írásban, rajzban megjelenítve

A szakasz végén elvárható követelmények

- Önmaga és lehetőségeinek pontos ismerete. Szerepekkel való azonosulás
- Felelősségtudat önmaga és mások iránt.
- Felkészülés a felnőtt élet szerepeire egyéni fejlettségének megfelelően.

MATEMATIKA/SZAKSZÁMÍTÁS

9. évfolyam

Célok:

- Alkalmazásképes matematikai műveltség kialakítása
- A szakmában biztonságot jelentő matematikai műveletek nyújtása

Feladatok

- A már kialakult ismeretek, képességek folyamatos megerősítése
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése,
- A problémamegoldás fejlesztése
- A problémahelyzetek önbizalommal való megközelítésének fejlesztése

Tantárgy neve	Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
Matematika	9.	3	111

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A szakképzéshez kapcsolódó gyakorlati tevékenységek
- A megfigyelőképesség, a tudatos, tartós figyelem, a rövid és hosszú távú emlékezet
- A matematikai összefüggések
- A matematikai nyelv alkalmazása
- A szövegértő képesség, a matematikai adatkezelés
- A problémamegoldó képesség
- A vitakészség. az érvelés, a cáfolás, a bizonyítás
- A becslő, elemző, ellenőrző-önellenőrzési, az ellenőrzési képesség
- A gondolkodási műveletek: csoportosítás, az osztályozás, a konkretizálás, az analógia, az elvonatkoztatás, az általánosítás, a kritikai gondolkodáshoz a következtetés, az ítéletalkotás

Témakör	A tananyag tartalma

Műveletek osztóval	egyjegyű	Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal, osztása egész számmal Százalékszámítás
Szöveges feladatok		Egyszerű, összetett, fordított szövegezésű feladatok természetes és racionális számokkal a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan
Geometriai mérések, geometriai alakzatok, tulajdonságaik		Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások		Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése Szakmaorientált feladatvégzések
Valószínűség, kombinatorika,		A szakképzéshez kötődő statisztikai adatok, elrendezése, grafikon készítése (szakmaorientáció)

A tanulók értékelésének elvei

- A tanulói munka folyamatos megfigyelése, a tapasztalatok, mérések regisztrálása
 - A tanulók személyiségének alakulásának, egyéni képességeinek figyelembe vétele
 - Szöveges és szummatív értékelés alkalmazása
 - Dicséret, biztatás módszereivel tanulói motiváció erősítése
- Év végi szintmérés: szöveges és szummatív értékelés

Követelmény:

- Ismerje és alkalmazza a halmazok összefüggéseit
- Alkalmazza a logikai kifejezéseket
- Ismeretének alkalmazása gyakorlati példákban
- Sorozatok folytatása felismert szabály szerint egész és tört számokkal
- Adott szabály alapján táblázat kitöltése, ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben
- Geometriai alapismeretek, a tanult mérések és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban
- Pontos, tiszta szerkesztés

10. évfolyam

Célok:

- Alkalmazásképes matematikai műveltség kialakítása
- A szakmában biztonságot jelentő matematikai ismeretek nyújtása

Feladatok

- A már kialakult ismeretek, képességek folyamatos erősítése
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése
- A problémamegoldás fejlesztése
- A problémahelyzetekhez önbizalommal közelítés erősítése

Óraszámok

Tantárgy neve	Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
Matematika	10.	1	148

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A szakképzéshez kapcsolódó gyakorlati tevékenységek
- A megfigyelőképesség, a tudatos, tartós figyelem, a rövid és hosszú távú figyelem
- A matematikai összefüggések
- A reláció szókincs, a matematikai nyelv használata
- Szövegértő képesség, adatkezelés
- Problémamegoldó képesség
- Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás
- Becslő, elemző, ellenőrző-önellenőrző és értékelő képesség
- Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, általánosítás, következtetés, ítéletalkotás

Témakör	A tananyag tartalma
Számтан, algebra Számfogalom Számköri ismeretek	Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése Összeg-, különbség-, szorzatalakok
Műveletek egyjegyű osztóval	Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, osztás szóban Írásban a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törtek osztása egész számmal Százalékszámítás: kamat-, adószámítás. Fizetések, vásárlások részletre
Szöveges feladatok	Egyszerű, összetett, fordított szövegezésű feladatok természetes és racionális számokkal a mindennapi élet gyakorlatához kapcsolódóan
Geometriai mérések, geometriai alakzatok, tulajdonságaik	Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások	Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése Szakmaorientált feladatvégzések

Összefüggések, függvények, sorozatok	Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között Állandó és változó különbségű sorozatok, hányados sorozatok egész és tört számmal Táblázat adatai közötti összefüggések felismerése, leírása Függvények jellemzése grafikonok alapján

Valószínűség, kombinatorika,	A szakképzéshez kötődő statisztikai adatok elrendezése, grafikon készítése (szakmaorientáció)

A tantárgy kiemelt habilitációs/rehabilitációs célú feladatai a fejlesztő szakaszban

- Kísérletek végzése, a történés többszöri megfigyelése. A kimenet jóslása. Esemény szimbolikus jelekkel történő bejegyzése, nyitott mondatok készítése.
- Számmemória fejlesztése, összefüggésekre való emlékezés cselekvéssorokhoz kapcsolva. Adatokra, folyamatokra való emlékezés jegyzetek, szimbolikus rajzok segítségével. A szöveges feladatokban megjelenő problémára való emlékezés, emlékezést segítő ábrák készítése.
- Gondolkodási funkciók és műveletek erősítése: ismeretek rendezése, fogalmi gondolkodás megalapozása. Egyszerűbb kijelentések, tagadások igazságtartalmának eldöntése. Algoritmusok követése. Okok keresése, egyenlőségek megoldása következtetéssel.
- Fogalmak viszonyának rendezése alá- és fölérendeléssel. Rendszerezést segítő eszközök megismerése.
- A tanulás eszközeinek tervszerű használata. Tanári, tanulói segítség adekvát kérése, célszerű használata.
- Tanult algoritmusok felismerése, ismeretek mozgósítása műveleti szinten.
- Összetett műveletekben jelentkező problémák segítségével, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása a tanult algoritmusok mentén. Az eredmény ellenőrzése.
- A gondolkodás fejlesztését, a megjegyzés technikáit segítő módszerek megtalálása. Alkalmazása: események megjelenítése gráfokkal és ábrákkal. Alakzatok reprodukálása kiegészítéssel. Elemek sorozatba rendezése. Fogalmak alkotása segítséggel.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek fejlesztése, szokások kialakítása.

A szakasz végére elvárható követelmények

- Matematika nyelvének használata a gondolkodási műveletek végzésekor
- Biztos szám- és műveletfogalma legyen az adott számkörben.
- Tudjon összetett szöveges feladathoz megoldási tervek készíteni, több megoldást keresni.
- Tudjon összehasonlítani racionális számokat
- Legyen képes összefüggések felfedezésére a szabály kiválasztásánál
- Használja a logikai kifejezéseket
- Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját
- Legyen képes adott szabályú táblázatot kiegészíteni, adatokat ábrázolni koordináta-rendszerben. Tudjon grafikont készíteni leolvasott adatok alapján.
- Legyen képes megállapítani a valószínűség játékok és kísérletek kimenetelét.
- Ismerje a fogalmakat.
- Ismerje a síkidomok, testek tulajdonságait, alkotórészeit.
- Tudjon területet, felszint számítani, ismerje a terület mértékegységeit.
- Tudjon szerkeszteni geometriai alakzatokat.
- Tudjon síkidomot tükrözni, nagyítani.

Követelmény

- Ismeretek alkalmazása gyakorlati példákban (szakmaorientáció)
- Sorozatok folytatása felismert szabályok alapján egész és tört számokkal.

- Függvények jellemzése grafikonok alapján
- Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban
- Valószínűségi játékok, kísérletek alapján események összegyűjtése, rendezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.
- A gyakoriság és relatív gyakoriság fogalmának ismerete

TESTNEVELÉS

Óraszámok

tantárgy neve	évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
Testnevelés	9./E.,9.	5	185
Testnevelés	10	5	185

9/E., 9.-10. évfolyam

Célok:

- Olyan személyiségjegyek kialakítása, amelyek alapján a sportolás rendszeres tevékenységformává, az életmód meghatározó részévé, az önkifejezés eszközévé válik.
- A munkavégzéshez szükséges fizikai képességek kifejlesztése.

Feladatok:

- Koordináltan végrehajtott mozgásmechanizmusok tökéletesítése, gazdaságos mozgás kivitelezés létrehozása
- Felkészítés a mindennapi élet feladatainak ellátására
- A kondicionális és a koordinációs képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése, edzettségi állapot megtartása
- Megfelelő teherbíró képesség kialakítása
- A higiéniai szokások erősítése
- Sportolási élmények nyújtása
- Szabályismeret, szabálytudat fejlesztése
- A csapatjátékokban a kollektív siker és a tevékenység örömeinek kialakítása
- Személyiségvonásaik fejlesztése. Önismeretre, önfogadásra nevelés

A tantárgy rehabilitációs/rehabilitációs célú feladatai

- Általános fizikai és koordinációs képességek fejlesztése, az egyéni fejlettségi szint függvényében. A kitartó mozgás fejlesztése, a tűrőképesség növelése
- Az iskola által választott sportági képességek fejlesztése, ezen belül: a kreativitás, a koncentráció-, a cselekvésbiztonság-, az önszabályozó képességek
- A munkavégzéshez szükséges képességek és teherbíró képesség fejlesztése, önfogadás képességének fejlesztése
- Az egészség fenntartásához szükséges önállóság képességének erősítése
- Morális és akarati képességek fejlesztése: együttműködés, önfegyelem, akarat erő, a másik elfogadása, egymás segítése

A tanulók értékelésének elvei

Az értékelés célja a motiválás, a mozgás örömeinek megélése. A pozitívumokra koncentrál, egyéni célokat, fejlesztési területeket jelöl meg. Jellemzője a rendszeresség, a következetesség, a tanulók aktív részvételére alapozás.

Jellemzői:

- Elemző
- Pozitívumokat kiemelő
- Hiányokat feltáró, fejlesztő
- Reális elvárásokat tisztázó

Figyelembe vesz:

- Az életkori sajátosságokat
- A z általános és speciális, egyénre szabott fejlesztési célkitűzések alapján az egyéni fejlődés mértékét

Értékelendő területek:

- Együtműködés a rehabilitációs munka folyamán
- Aktivitás
- Az elsajátítottak önálló alkalmazására törekvés
- A tanuló önálló mozgáskezdményezése

Az értékelés szempontjai:

A tanuló önmagához mért fejlődése

Az értékelés módja:

- Szóbeli folyamatos visszajelzés, a tanórák végén összefoglaló elemzés és értékelés

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	A tananyag tartalma
Rendgyakorlatok	- Vezényszavakkal a rendgyakorlatok teljes köre, pontos, tudatos végrehajtással - Menetelések, ellenvonulások
Gimnasztika	- Pontos, tudatos végrehajtással - Menetelések, ellenvonulások - Önálló bemelegítés 8-10 gimnasztikai gyakorlattal - Domináljon a nagy izomcsoportok célirányos bemelegítése - Előkészítő szabad-, társas- és szergyakorlatok: statikus, dinamikus, táncos elemek beépítésével
Atlétika	- Futások: kitartó futás, futás terepen, mesterséges akadályok között - Gyorsfutás, fokozódó futás, vágtafutás - Rajtgyakorlatok: indulás különböző kiindulási testhelyzetből - Álló- és térdelőrajt: vezényszavak alkalmazása - Ugrások: ugróiskola feladatai. Távolugrás guggoló technikával. Magasugrás lépő, vagy guruló technikával - Dobások: távolba és célra, különböző méretű és súlyú labdával, helyből, nekifutásból, egy és két kézzel. 2 kg-os tömött labdával, nemeknek megfelelő súlygolyóval
Torna	- Talajtorna: ismert elemek gördülékeny egymáshoz kapcsolása. Statikus és dinamikus elemek folyamatos váltogatása. Önálló gyakorlat összeállítása, ritmikus sportgimnasztikai elemek beemelése zenére. - Támaszugrások: ismert elemek gyakorlása, lendületes nekifutás, erőteljes elrugaszkodás, magas repülési ív, biztos talajfogás - Függésgyakorlatok: gyűrűn, bordásfalon. Fogásmód, elemkapcsolatok
Testnevelési sportjátékok	- Labdaügyességet fejlesztő feladatok - Labdavezetés kézzel, lábbal, védekező játékosok között - Kapura rúgás, kosárra dobás védőkkel szemben. Egy-egy elleni támadási, védekezési megoldások. - Labdás sportjátékok alapelemeinek tudatos alkalmazása, gyakorlása csapatjátékban, sportágaknak megfelelő szabályokkal (kosár-, röplabda, labdarúgás)
Természetben üzhető sportok	- A helyi lehetőségek szerint választhatóak a sportágak, sporteszközök
Könnyített testnevelés	- Az egyénre előírt gyakorlatok pontos, tudatos végrehajtása, valamint a testnevelés tantervben a nem ellenjavallt tananyagok

Úszás (lehetőség szerint)	- Szárazföldi gyakorlatok. Célgimnasztika. Vízbiztonsági gyakorlatok. Mell és gyorsúszás helyes

Fejlesztési feladatok, tevékenységek

Tantárgyspecifikus képességfejlesztési feladatok

- Az edzettség fokozása, fizikai aktivitás fenntartása
- Általános és sokoldalú képzés a hátrányok leküzdése érdekében
- A teljesítőképés tudás fokozása az atlétikai versenyszámokban
- A tornában tanult mozgáselemek, gyakorlatsorok rögzítése
- Törekvés a mozgásfeladatok tökéletes kivitelezésére
- A szertornához szükséges izomerő fejlesztése
- A már ismert labdás sportjátékok technikai elemeinek alkalmazása, versenyhelyzetekben is
- Alapvető versenyzési magatartási formák gyakoroltatása
- Az önismeret, önfogadás megerősítése
- Továbbfejleszhető tudás megszilárdítása egyénenként
- A munkavégzéshez szükséges képességek, fizikai állapot szinten tartása, fejlesztése

Általános képességek fejlesztése

- Az észlelés, figyelem-összpontosítás, elemzés, rendezés, megformálás, kivitelezés
- Utasítás pontos megértése, követése, helyes munkatempó megválasztása, fenntartása
- Hosszú távú emlékezet fejlesztése: vizuális, akusztikus, motoros
- A lényegkiemelés képességének fejlesztése, koncentráció képesség növelése
- Tanuláshoz való viszonyulás képességének fejlesztése: feladattudat, kitartás, érdeklődés, kreativitás, önmegvalósítás
- A beszédkézség fejlesztése, a szókinccs bővítése, a megnyilatkozás képességének formálása, bátorítás
- Erkölcsi értékek, normák kiépítése
- Társas kapcsolatok megteremtési, megtartási, élési képességének fejlesztése: helyzetfelmérés, alkalmazkodás, együttműködés, együttérzés
- Önismeret, önértékezés formálása
- Esztétikai érzék fejlesztése

A szakasz végén elvárható követelmények

- A tanuló tudjon 8-10 gyakorlattal bemelegíteni
- Tudjon szabadgyakorlatot önállóan összeállítani és végrehajtani
- Törekedjen a megismert ugrótechnikák minél tökéletesebb végrehajtására
- Alkalmazza önállóan a dobásoknál szerzett ismereteket
- Tudjon legalább 4 elemből álló talajgyakorlatot szép tartással bemutatni
- Ismerje és alkalmazza a legismertebb kéziszereket
- Törekedjen a maximális biztonságra a mozgások végrehajtása során

- Legyen képes zene és mozgás összehangolására
- Ismerje és tudja betartani három sportjáték elemi szabályait
- Ügyeljen maga és társai testi épségére, tanúsítson sportszerű magatartást

- Alkalmazza a legfontosabb testtartásjavító gyakorlatokat

Magyar nyelv és irodalom

9.-10. ÉVFOLYAM

Cél:

- A korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolása
- Munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása
- Élettervezés elősegítése

Feladatok:

- Szövegértési és szövegalkotási kompetencia fejlesztése
- Tanulási képességek fejlesztése
- Korszerű kommunikációs alapismeretek nyújtása
- Szakmai tananyag eredményes feldolgozásának elősegítése
- Kapcsolatteremtő, közlő és informáló képesség fejlesztése, a verbális és nem verbális kommunikáció alapelemeinek használatával
- A társadalmi beilleszkedéshez szükséges nyelvi képességek fejlesztése, a kulturált magatartás, beállítódás megerősítése

Fejlesztési követelmények:

- Közéleti kommunikációs helyzetek elemzése, szóbeli, és írásbeli kommunikációs műfajok gyakorlása
- Kooperatív képesség, önkontroll fejlesztése
- Kulturált vitakészség fejlesztése
- Hivatalos nyomtatványok kitöltése

Óraszámok

tantárgy neve	évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	9.	1	37
Magyar nyelv és irodalom	10.	1	37

Tananyagelemek

9. évfolyam

A kommunikációról általában

6 óra

- A kommunikáció fő tényezői
- A kommunikáció célja
- Kommunikációs képességek

- Összefoglalás
- Felmérés
- Típushibák javítása

Mindennapi spontán képességek

10 óra

A kapcsolatteremtés képessége szóban

- Megszólítás
- Köszönés

Kapcsolatteremtés írásban, szöveg megfelelő értelmezése, reagálás A szándéknyilvánítás képessége

A szándéknyilvánítás képessége

- Jókívánság
- Segítségkérés
- Felajánlás

Szándéknyilvánítás írásban, szövegalkotás

- Tudósítás
- Üzenetátadás

A szóbeli kifejezés képessége

- Tetszés, öröm, bánat

Az írásbeli kifejezőképesség, szövegértés, szövegalkotás Összefoglalás

Felmérés

Típushibák javítása

A nem nyelvi kommunikáció

4 óra

- Gesztus, mimika
- Testtartás, térköz
- Szituációs játék
- Rendszerezés

Kommunikáció – tömegkommunikáció

4 óra

- Tömegkommunikációs eszközök funkciója
- Médiák
- Összefoglalás
- Felmérés

Tömegkommunikációs műfajok

12 óra

- A hír felismerése, értelmezése
- Hirdetés, apróhirdetés felismerése, összeállítása
- Szituációs játék
- A reklám értelmezése
- Az interjú célja, kritériumai
- Állásinterjú (szituációs játék)
- Összefoglalás
- Felmérés
- Típushibák javítása
- Álláskeresés önéletrajz segítségével
- Éves munka értékelése
- Tanultak játékos próbája

Továbbhaladás feltétele az 9. évfolyamról

- Tudjon eligazodni a mindennapok kommunikációs helyzeteiben, tartsa be az alapvető kommunikációs szabályokat
- Megfelelően alkalmazza a kulturált nyelvi eszközöket

- Törekedjen a kooperációra, rendelkezzen kellő önkontrollal
- Vita során tudjon kellő megalapozottsággal érvelni, cáfolni, meggyőzni, bizonyítani
- Legyen képes a nem verbális kommunikáció alapelemeinek megfelelő használatára eltérő helyzetekben
- Tudjon önéletrajzot írni, hivatalos nyomtatványokat kitölteni
- Legyen képes álláshirdetéseket kellően értelmezni
- Legyen képes a kapcsolatteremtés, szándéknyilvánítás megértésére, a megfelelő reagálásra
- Legyen képes olvasott köznyelvi szöveg, valamint köznyelvi hallás utáni megértésére

10.

évfolyam

A kommunikáció

6 óra

- A kommunikáció fő tényezői
- A kommunikáció célja
- Kommunikációs képességek
- Összefoglalás
- Felmérés
- Típushibák javítása

Mindennapi spontán képességek

10 óra

A kapcsolatteremtés képessége szóban

- Megszólítás
- Köszönés

Kapcsolatteremtés írásban, szöveg megfelelő értelmezése, reagálás A szándéknyilvánítás képessége

A szándéknyilvánítás képessége

- Jókívánság
- Segítségkérés
- Felajánlás

Szándéknyilvánítás írásban, szövegalkotás

- Tudósítás
- Üzenetátadás

A szóbeli kifejezés képessége

- Tetszés, öröm, bánat

Az írásbeli kifejezőképesség, szövegértés, szövegalkotás

Összefoglalás

Felmérés

Típushibák javítása

A nem nyelvi kommunikáció

4 óra

- Gesztus, mimika
- Testtartás, térköz
- Szituációs játék
- Rendszerezés

Kommunikáció – tömegkommunikáció

4 óra

- Tömegkommunikációs eszközök funkciója
- Médiák

- Összefoglalás
- Felmérés

Tömegkommunikációs műfajok

8 óra

- A hír felismerése, értelmezése
- Hirdetés, apróhirdetés felismerése, összeállítása
- Szituációs játék
- A reklám értelmezése
- Az interjú célja, kritériumai
- Állásinterjú (szituációs játék)
- Összefoglalás
- Felmérés
- Típushibák javítása
- Álláskeresés önéletrajz segítségével
- Éves munka értékelése
- Tanultak játékos próbája

Elvárható követelmények a 10. évfolyam végére:

- Legyen képes tudatosan hatékonyan alkalmazni az előző évfolyamon elvártakat
- Legyen képes a kulturált kapcsolatfelvétel, szándéknyilvánítás, véleménynyilvánítás, tájékoztatás alapelemeinek használatára szóban és írásban
- Legyen képes a fentiek befogadására
- Képes legyen kulturált magatartást, viselkedést tanúsítani eltérő szituációkban, ehhez megfelelő viseletet válasszon
- Ismerje a nem nyelvi kommunikációs képességek hatását, jelentőségét
- Legyenek megalapozott szövegértési ismeretei, képes legyen rövid szöveg alkotására szóban és írásban
- Legyen képes olvasott, valamint hallott szakmai szöveg megértésére

Értékelés módja

- Szóbeli értékelés szituációs játékok esetében
- Szóbeli felelet havi rendszerességgel
- Írásos felelet
- Témazáró dolgozat

ETIKA

9.-10. évfolyam

Célok és feladatok

A tantárgy áttekinti az emberi együttélés alapelveit, a társadalom intézményeit, a politika, a jog és a gazdaság rendszerének működését. Bevezet az etika fogalmkörébe, az ember kilétéről a jó és a rossz mibenlétéről, az erényekről és a helyes cselekedet alapelveiről folyó diskurzus évezredek történetébe.

Fejlesztési követelmények

A társadalmi együttélés szabályainak ismerete, tudatos belátáson alapuló kritikai elsajátítása. A jogérzék, a társadalmi felelősségtudat elmélyítése, a társadalomelmélet és az etika alapfogalmainak ismerete. Az önálló tájékozódáshoz és a tudatos életvezetéshez szükséges jellemvonások, készségek és ismeretek fejlesztése. Az erkölcsi érzék kiművelése, az etikai álláspontok megvitatásának képessége, a saját meggyőződés kifejezéséhez és a mások meggyőződésének megértéséhez és tiszteletéhez szükséges morális és intellektuális képességek fejlesztése.

Belépő tevékenységformák

- Mindennapos élethelyzetek, döntési szituációk elemzése.
- Egyéni és csoportos anyaggyűjtés; dokumentum- és irodalomelemzés.
- Irányított viták, szerepjátékok; feladatok, példák a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésének és értelmezésének gyakoroltására.

Témakörök	Tantárgyi tartalom
Együttéléstan	- Egyén, csoport, közösség, társadalom, állam. Az együttélési szabályok kialakulása és rendeltetése. - Szokás, hagyomány, erkölcs, jog,- Jogok és kötelességek a társadalomban. Az emberi alapjogok értelmezése. A társadalmi igazságosság kérdései.
Az állam	
A politikai közösség és intézményei Hatalom, legitimáció	- Államformák és politikai rendszerek.- A demokrácia alapelvei és működése.- A hatalmi ágak.- A politika és a jog intézményrendszere a mai Magyarországon.
Gazdasági alapfogalmak	- Munka és munkamegosztás, szükségletek és érdekek, tulajdon, verseny, érték, haszon, pénz munkavállalás, vállalkozás..- Termelés és fogyasztás. Jólét és életminőség.
A társadalom élete	- Társas kapcsolatok és társadalmi viszonyok.- A kultúra fogalma.- A szocializáció folyamata. A társadalmi csoportok és rétegek. - Szegények és gazdagok A társadalmi helyzet változásai.. Életmód, életszínvonal.

Egység és sokféleség a modern társadalmakban	- Társadalmi önazonosságunk összetevői. - A helyi társadalom. - Nemzet, állam, etnikum.

	- Európa és a nemzetek feletti integráció kérdései. - Kisebbségek, diszkriminált csoportok, előítéletek.
A technológiai-gazdasági haladás és a bioszféra válság.	- Növekedés és fejlődés. - A „jólét” ára. - A földi élővilág eltartó képességének korlátai. - Pazarló használat, környezetszennyezés, népességszaporodás. - A technikai civilizáció hatása a földi ökoszisztémára. - A globalizáció politikai, kulturális, gazdasági és természeti következményei.
Etika	
Az emberi természet	- Az ember fogalma: az eszes lény, a társas lény, az univerzális lény. - Az ember környezete és a nyelv világa. - A kultúra .A hagyomány értelme. - A „másik” szerepe az öntudatos én kialakításában. - Önazonosság és önmegvalósítás a társas viszonyban.
Etikai alapfogalmak	- A jó és a rossz megkülönböztetése. - A szenvedés tapasztalata. - A választás szabadsága és az ember felelőssége. - Szándék és következmény. - Törvény és lelkiismeret.
Az etika megalapozása	- Az ember léthelyzete és felelőssége a keresztény hagyományban. - A világi etika kialakulása. - A természetjogi, kötelesség-, haszon-, felelősség- és konszenzusetikák érvelési módjának alapjai és összefüggése, az erkölcsi gondolkodás történetéből vett klasszikus példák nyomán.
Az erkölcsi cselekedet dimenziói	- Életcélok, önmegvalósítás. - Önbecsülés és mások iránti tisztelet. - Az élet tisztelete. Segítség, áldozat, szolidaritás: a személyes kapcsolatok erkölcsi dilemmái. - A nemiség és a családi élet erkölcstana. - Munkaerkölcs. Etikus fogyasztás. - Elkötelezettség, tolerancia, szolidaritás. - Hazaszeretet. - Törvénytisztelet és polgári engedetlenség. - Erkölcs és politika. Gazdaságetikai alapelvek.
A jellem és az erények	- Erkölcsi érzék. - Önnevelés. A szeretet forrásai, nemei, erkölcsi jelentősége. - Etikai alapértékek.
Korunk erkölcsi kérdései	- A tudományos-technológiai haladás etikai dilemmái. - Globális felelősségünk. Kötelességek a jövő nemzedékekkel szemben, az élővilág rendjének és sokféleségének megőrzésével kapcsolatban.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismerje a társadalmi együttélés alapvető szabályait és a Magyar Köztársaság intézményrendszerét. Legyen képes a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésére, értelmezésére és megvitatására. Ismerje az etikai alapfogalmak jelentését. Értse és értelmezze

felelősségét maga és mások sorsáért, a földi élővilág jövőjéért.

Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola
**Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**
✉ 6600 Szentes, Kossuth u. 18. ☎ 06-63/444-188, E-mail: rigosuli@gmail.com

KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Összeállította: Felföldiné Virág Klára tagintézmény-vezető

Szentes, 2020. szeptember 1.

Tartalom:

1. Bevezetés
2. A kollégiumi nevelés célja
3. A kollégiumi nevelés alapelvei
4. A kollégiumi nevelés feladatai
5. A tanulók életrendje
6. A tanulási foglalkozás
7. A szabadidős foglalkozás
8. A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások
9. Önálló életkezdést elősegítő tevékenységek elemei
10. Közösségi értékrend kialakításának fejlesztése
11. A Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység a kollégiumban
12. A kollégium hagyományai
13. Iskolával és szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái
14. Értékelés rendszere
15. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

1. Bevezetés:

Intézményünk szakmai alapdokumentumában foglaltaknak megfelelően biztosítjuk azoknak az iskolánkba járó sajátos nevelési igényét tekintve enyhe illetve közép súlyos fokban értelmi fogyatékos gyermekeknek a kollégiumi ellátását, akik lakóhelyükről nem tudják megoldani a mindennapos iskolába járást.

A gyermekjóléti szolgálat javaslatára veszélyeztetett helyzetben lévő szentesi illetőségű gyermekeket is felveszünk.

A kollégiumi nevelés feladatai a 2015. augusztus 28.-i tüzesettől kezdődően a városi Terney Béla Kollégiumban kerülnek ellátásra, intézményünk saját alkalmazásában lévő pedagógus és nevelő-
oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakkal.

Tárgyi feltételek:

A kollégium 18 fő számára biztosít ellátást, akik nemenként külön szobában vannak elhelyezve. 2 fiú-, és egy leányszoba áll rendelkezésre. Bútorzatuk erősen elhasználódott az elmúlt évek során, szükség van a folyamatos karbantartásukra, szükség esetén cserére.

A kollégiumi élet rendje:

A gyermekek számára hétközi ellátást biztosítunk, ami annyit jelent, hogy hétfőn reggel érkeznek a kollégiumba és péntek délután mennek haza.

Személyi feltételek:

A gyermekek délután 15.30 és reggel 7.30 között tartózkodnak a kollégiumban. A gyermekek az iskolai napközis foglalkozásokon készítik el a házi feladatot, így a kollégiumban nincs szükség pedagógus által irányított tanulási tevékenységre. Ezért a kollégiumban két gyermekfelügyelő biztosítja az ellátásukat, munkarendjük a következőképpen alakul:

<i>NAPPALI MŰSZAK</i>	<i>ÉJSZAKAI MŰSZAK</i>
Hétfő-csütörtök: 14.00-22.00	Hétfő-csütörtök: 22.00-8.00
Péntek: 8.00-16.00	

2. A kollégiumi nevelés célja:

A kollégium olyan meghatározó nevelési szintér, amely pedagógiai célkitűzésének megvalósításában az iskolával szoros együttműködést kell, hogy vállaljon.

A kollégium a tanulók életében sajátos, sokrétű feladatot tölt be, melynek megvalósítása során törekedni kell a családi funkciók pótlására. Az intézményben folyó nevelőmunkának szolgálnia kell a tanulók társadalmi beilleszkedéséhez szükséges képességek fejlesztését.

Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások.

A kollégiumi tevékenységek szervezésekor kiemelt szerepet kap:

- a szocializációt segítő képességek fejlesztése,
- az egészséges életmódra nevelés – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzése, megőrzése,
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakítása,
- a szabadidős program, önkiszolgálás, munka, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek alkalmazása, amelyek a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő.

Céljaink eredményes megvalósítása érdekében a kollégiumban dolgozó gyermekfelügyelők kapcsolatot tartanak fenn az iskola pedagógusaival, a családdal és a nevelőszülővel. A

kollégiumban dolgozók nagy hangsúlyt fektetnek a családi kapcsolatok erősítésére. Személyes példamutatással töreksenek a tanulóknál kialakítani a munkához való tudatos viszonyt, a munkához szükséges pozitív szemléletet, értékrendet.

3. A kollégiumi nevelés alapelvei:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- intellektuális igényesség, kulturális stílus a pedagógus tevékenységében;
- az alapvető erkölcsi normák betartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele;
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tisztelőben tartása, fejlesztése;
- építés a tanulók öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés megalapozottan foglalkozik a környezeti nevelés és hagyományápolás tevékenységével
- a tanulók pedagógiai és egészségügyi rehabilitációs ellátása

4. A kollégiumi nevelés feladatai:

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

A kollégium – mint közösségi helyszín – a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség stb.) fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.

A kollégiumnak feladata a családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra stb.) nevelés.

A feladatok megvalósításában kiemelt szerepet, és megfelelő teret kap a kollégiumi diák önkormányzati rendszer.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium minden részletében otthonos, kulturált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket. A kollégium kulturális és sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékenyebbé váljanak a környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világnépek kialakulásának segítése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti, tapasztalati alapjai. A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosság tudat fejlődését.

A világról kialakított képben kiemelt helyet kap az Európához való kötődésünk, az európai kultúrkör.

5. A tanulók életrendje:

A tanulók életrendjét és a szabadidő szervezésének pedagógiai elveit minden esetben az iskolai nevelő-oktató munka folyamatában elsajátított ismeretanyag megerősítésének gyakorlásának kell alárendelni.

A kollégiumi időbeosztás:

- Ébresztő, reggeli tisztálkodás és szobarend kialakítása: 6.30
- Reggeli: 7.00
- Indulás az iskolába: 7.30
- Tanórák és napközis foglalkozások az iskolában: 7.30-15.30
- Pihenés: 15.30 - 16.00
- Játék, séta: 16.00 - 18.00
- Vacsora: 18.00- 18.30
- Szabadidős, kulturális foglalkozás: 18.30 - 19.30
- Esti teendők: 19.30-tól

6. Tanulási foglalkozás:

A gyermekek délután 15.30 és reggel 7.30 között tartózkodnak a kollégiumban. A gyermekek az iskolai napközis foglalkozásokon készítik el a házi feladatot, így a kollégiumban nincs szükség pedagógus által irányított tanulási tevékenységre.

7. Szabadidős foglalkozások

A szabadidős foglalkozásokon meghatározó szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önkiszolgáló képességek fejlesztése, a természeti környezet megóvása, ápolása.

A foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése, a kollégiumban élő nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók anyanyelvi, nemzetiségi kultúrájukhoz való kötődésének erősítése.

8. A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások

A személyes törődést biztosító foglalkozásokon a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére.

A foglalkozások keretében elsősorban a tanulók életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik; A foglalkozások célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait a konfliktuskezelő képességet. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenciós tevékenység (balesetek, káros szenvedélyek – dohányzás, alkohol,

illetve drogfogyasztás stb. – kialakulásának elkerülését).

A nevelő által irányított beszélgetéseken az érzelmi, erkölcsi élet alakítása, társadalmi normák közvetítése történik. A foglalkozások heti tematika szerint zajlanak, kapcsolódóan az aktuális

eseményekhez, ünnepekhez, élményekhez, nevelési nehézségekhez, magatartási problémákhoz. Az érzelmi árnyalatok bemutatása, átélése, belső feszültségek feldolgozása során a kommunikációs képesség és önismeret javítása. Ezen a foglalkozáson a városi kulturális intézmények programjába is van lehetőség a bekapcsolódásra.

Különösen a kisebbek számára lényeges a játék pihentető, formáló ereje. Fejleszti a gondolkodási képességeket, a képzelőerőt, a motorikát. Segíti a helyes magatartási szokások (önfegyelem, becsületesség, a szabályok és törvények betartása) kialakítását. Mindezek által készít fel munkára. Meg kell tanítani, játszani a gyerekeket, együtt játszani velük, segíteni a csoportos élmény kialakulását a versengés, a küzdelem, a nyereség és vereség feldolgozását. Fontosak a didaktikai jelleget hordozó társasjátékok is. A nagyobb gyerekek a szellemi igénybevétel miatt sportjátékokat játszanak. A serdülőkor egyik életkori sajátossága a fizikai teljesítmények összemérése, s erre jó alkalmat adnak a különböző csapatjátékok, ügyességi játékok.

Manuális tevékenységek végzésével cél a nagy és finom mozgások fejlesztése, egyes mozdulatsorok, műveletek automatizálása. A munka öröme iránti fogékonyságot, igényességet, szépérzékét alakítsa ki. A tevékenység két részre osztható. Egyrészt alkotó munka, tárgyak készítése, ábrázolás, változatos technikákkal, sokféle anyag felhasználásával. Másrészt a mindennapi feladatok végzése, a környezet tisztán tartása, díszítése.

9. Önálló életkezdést elősegítő tevékenységek elemei:

A kollégium - a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket;

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturális életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásával és a folyamatos megújulás képességével,
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzeti és etnikai kisebbségeinek kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

10. Közösségi értékrend kialakításának fejlesztése

Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

Közösségi közéleti tevékenység

A kollégiumba került gyerekek megélik a csoportképződés, alakulás lépcsőfokait. E közösségi tapasztalat segíti majd őket a közéletben való tájékozódásban is. A tanulók személyiségjegyeik fejlődésén túl ismereteket szereznek a társas együttélés szabályairól, a közösen végzett munka örömeiről. Siker- és teljesítménymotiválttá válnak, hiszen a közösségben elfoglalható státuszok megszerzéséért versengenek.

A csoportfejlődés fázisait - alakulás - küzdelmi időszak - normaállítás - azonosulás, teljesítés - a csoport a nevelőtanárral együtt járja végig.

Az *alakulás* fázisában a pedagógusnak aprólékosan, pontosan kell terveznie. Az a cél, hogy a csoport a legrövidebb idő alatt lépjen át a második fázisba. Az első fázisban az egymás megismerése és elfogadása, a hagyományok, a szokások továbbörökítése történik.

A *küzdelmi* szakaszban a szerepek, a csoportban megszerezhető státuszokért folyik a verseny. Cél az egyén személyiségének érvényesítése a csoportban. Gyakran vannak átfedések, de a különállás sem ritka. A nevelő hatások asszimilációjával gyakori az átrendeződés.

Az *azonosulás és teljesítés* az a szint, ahol a normaképző értékrend funkcionál. Ekkor már magas szintű teljesítés tapasztalható mind a szűkebb, mind a tágabb kollégiumi közösségért.

Tág mozgásteret biztosíthatunk az egyéni ambícióknak, és differenciált pedagógiai módszerekkel mutathatjuk be újabb és újabb csoporttagok értékeit.

A közösség kialakításában, fejlődésében nagyon fontos szerepe van a gyermekfelügyelőknek. Alapvető a személyes példamutatás, ehhez pedig tekintéllyel kell bírnia, el kell magát fogadtatnia a csoporttal. Csak ekkor hatékony a nevelő munkája. Ezért is nagyon jelentős a szabadidős foglalkozások pontos, aprólékos megtervezése és szervezése, hiszen itt oldottabb keretben van lehetőség arra, hogy a már vázolt feladatokat maradéktalanul elvégezhessük.

11. A Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység a kollégiumban

A kollégiumban nem végzünk külön gyermekvédelmi tevékenységet, ez az iskolai gyermekvédelmi felelős feladata. A kollégiumi gyermekvédelmi munka feladata elsősorban a jelzés.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős minden tanévben felmérést készít a szociálisan hátrányos helyzetűek köréről, és koordinálja, illetve segíti a diákokon pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Feladatok:

- A család és a gyermek folyamatos kapcsolattartásának biztosítása, (látogatás, elvitel, levelezés, telefonkapcsolat, ajándékozás, csomagküldés)
- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolaorvosi szolgálaton belül, keresztül.
- A tanuló intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása, a tanuló igénye szerint.
- A család szociális és anyagi helyzetének megfelelően különféle támogatások – pénzbeli és természetbeli – felkutatása, a hozzájárás segítése, valamint tanácsadás a családellátó tevékenységhez.
- Gyorsan és hatékonyan kell intézkedni a gyermeket veszélyeztető helyzetben.
- Folyamatos ellenőrzést, nyomon követést igényel a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett környezetben nevelkedő fiatalok otthoni életformája, ellátása, pihenése.
- Figyelni arra, hogy a családi minta, törődés, érzelmi kötődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődését.
- Milyen kortárscsoporthoz kapcsolódik, ellenőrzött-e ezek tevékenysége?
- Használ-e a tanuló egészségre káros anyagokat, szereket, folytat-e korára, fejlődésére káros életmódot?
- Rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányai befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázása érdekében.
- Segélyekkel, támogatásokkal javítani a család, a tanuló szociális helyzetét, elemi szükségleteinek kielégítését.
- Segítséget nyújtani a napközis étkezés igénybevételéhez, az egészségügyi ellátásokhoz és a segédeszközök megszerzéséhez.

12. A kollégium hagyományai

- Névnapok megünneplése
- Születésnapok megünneplése
- A téli időszak rendezvényeire való felkészülés
- Ötletbörze a téli ünnepkör megrendezéséhez
- Előkészület az ajándékkészítéshez, az ajándékozáshoz
- Anyák napjára készülődés
- Egészségnap szervezése
- Városi kiállítások, rendezvények látogatása,
- Városi séták
- Sorversenyek
- Manuális és kulturális foglalkozások
- Disco

13. Iskolával és szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

Iskolával:

A kollégiumi délutános gyermekfelügyelő napi kapcsolatot tart a kollégista gyermekek osztályfőnökeivel, délutános nevelőivel.

Szülővel:

- gyermekfelügyelők személyes és rendszeres kapcsolata a növendékek hazaadása során.
- szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt nap

Kapcsolattartás formái:

Szóbeli:

- visszaérkezéskor személyesen
- pénteken délután a tanulók hazautazásakor
- telefonon, bármilyen gyermeket érintő ügyben indokoltságnak megfelelően a hét bármely napján

Írásban:

- üzenő füzet vagy ellenőrzőn keresztül
- levél formájában

14. Értékelés rendszere

Az ellenőrzés és értékelés az oktatás-nevelés folyamatában, mint alapvető mozzanat szerepel. A kollégiumban a tanulók ismereteinek és viselkedésének ellenőrzését és értékelését a tanulók személyiségfejlesztése érdekében végezzük.

Mindkét pedagógiai módszer bipoláris folyamat. Egyrészt a tanulónak szüksége van arra, hogy értékelést kapjon tudásáról, magatartásáról és segítséget a hiányosságok kijavítására. Másfelől az ellenőrzés a nevelő számára is fontos, mert saját munkájának értékmérője. A tanulók ellenőrzése és értékelése folyamatos megfigyelés útján történik, sok mindenre kiterjed:

- figyelme, érdeklődése, aktivitása,
- önkifejezése,
- magatartása,
- együttműködése a társakkal és a felnőttekkel,
- bekapcsolódás a közös munkába,
- alkalmazkodó képessége,
- normák betartása,
- önállósága,
- szociális képességei.

Az ellenőrzés az ismeretek és jártasságok szintjének megállapítására vonatkozik. Gyakran az ellenőrzéssel és értékeléssel szüntethetjük meg a gyermekek között tapasztalható különbséget, nagyfokú polarizáltságot. A bátortalanabbakat buzdíthatjuk, a felületesebben dolgozókat igényesebb feladatvégzésre ösztönözhetjük.

Az ellenőrzés és értékelés akkor lesz igazán nevelő értékű, ha a teljesítmény pozitívumaira épít. Az elért eredmény méltánylása ösztönzőleg hat a gyermek további teljesítményére. Ugyanakkor a fejlődése érdekében ki kell javítanunk a pontatlanságokat, rá kell mutatnunk a gyakori hibákra. Amennyiben elismerésünk sikerélményhez vezet, akkor a gyerek minden bizonnyal készséggel törekszik a jobb teljesítményre, s a hibáira való utalás nem töri le. Ez az értékelő tevékenység és minősítés minden körülmények között emeli a teljesítményt.

A kollégiumi közösség és tagjai számára magatartás, szorgalom és tanulmányi, közösségi, szabadidős munkatevékenységben végzett teljesítményekért az alábbi jutalomban részesíthetők:

- *elismerés*
- *dicséret*
- *jutalmazás*

-

kedvezmények

Az egyéni és közösségi követelmények értékelési szempontjai a kollégiumi közösségben kerülnek kidolgozásra. A kollégiumvezetői dicséretet, valamint az igazgatói dicséretet a gyermekközösség, a diákönkormányzat is kezdeményezheti.

A kollégium tagjai a kollégium rendjének megsértéséért az alábbi fegyelmi büntetéseken részesíthetők:

- *figyelmeztetés*
- *megrovás*
- *szigorú megrovás*
- *kizárás*

A fegyelmi büntetés megállapításánál a tanuló életkorát, értelmi fejlettségét az elkövetett cselekmény súlyát figyelembe kell venni. A fegyelmi eljárás megindításáról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét értesíteni kell. A fegyelmi eljárás során a tanulót meg kell hallgatni, és biztosítani kell, hogy álláspontját, védekezését előadja. Ha a meghallgatáskor a tanuló vitatja a terhére rótt kötelességszegést, tárgyalást kell tartani. A tárgyalásra a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét meg kell hívni. Kiskorú tanuló esetén a fegyelmi eljárásban a szülőt be kell vonni. A fegyelmi eljárás során a tanulót a szülő, illetőleg más megbízott is képviselheti. A fegyelmi tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a tanuló, illetve a szülő, vagy a megbízott ismételt szabályszerű értesítés ellenére sem jelent meg. A tanuló kiskorú tanuló esetén, a tanuló vagy a szülő kezdeményezésére a fegyelmi eljárást meg kell indítani, és le kell folytatni. A tanulóval szemben ugyanazért a kötelességszegésért csak egy fegyelmi büntetés állapítható meg. Ha a kötelességszegés miatt az iskolában és a kollégiumban is helye lenne fegyelmi büntetés megállapításának a fegyelmi büntetést abban a nevelési-oktatási intézményben, lehet megállapítani, amelyikben az eljárás előbb indult.

15. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A mindenkori felnővekvő nemzedék egészség-magatartásának formálása, a jövő egészséges felnőtt társadalmának nevelése stratégiai fontosságú feladat. Az egészséges életmód és magatartásformák (a dohányzás mérséklése, az egészséges táplálkozás, a kulturált ivási szokások elterjedése, a drogprogram megvalósítása, a stressz tudatos feldolgozása, a szabadidősport feltételeinek biztosítása) kialakítását az oktatás valamennyi szintjén érvényesíteni kell. Az egészséges életmód ismerete épp annyira fontos, mint a magyar nyelv, az irodalom, a különböző természettudományok ismerete. Az egészséges életmódra történő nevelést már iskoláskorban el kell kezdeni, hiszen csak a folyamatos ismeretbővítéssel tudjuk felnőttkorra elérni az egészségtudatos gondolkodást.

Az egészség az ember legdrágább kincse, amely a szervezet és a környezet közti dinamikus egyensúly állapotát fejezi ki. Az egészség lényegét meghatározni és pontosan leírni igen nehéz, de biztos, hogy olyan pozitív fogalmat takar, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza. Nem passzív állapotot, hanem egy életen át tartó aktív folyamatot jelent, hiszen mindenki naponta saját magának aktív közreműködésével kell, hogy biztosítsa a környezet változásai között. Az egészség megköveteli egyrészt az ember alapvető érzelmi, táplálkozási, egészségügyi, nevelési és társadalmi szükségleteinek kielégítését, másrészt a szüntelenül felmerülő alkalmazkodást az állandó változásban lévő környezethez. Az egészség tehát elérendő és megtartandó állapot, ami egyben azt is jelenti, hogy állandó mozgásban, változásban lévő kiegyenlítődési folyamat. Az egészség jó hangulat, testi-lelki egyensúly, harmónia, magabiztosság és biztonság is egyben, a siker és a boldogság záloga.

Nagyon fontos tehát, hogy a tanulóifjúság időben ismerje fel az egészség értékjellegét, hiszen ebben az életkorban még érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre. Ez pedig nagyban meghatározza az életmódjukat, szokásaikat – végső soron az életideálokat, a preferenciák kialakulását.

Az egészség megvédéséhez, megedzéséhez, visszaszerzéséhez megfelelő ismeretek megszerzésére és helyes, egészségvédő magatartás kialakítására van tehát szükség. Ezt segíti elő az egészségnevelés. Az egészségnevelés tartalma az egészségre, szemlélete viszont a nevelésre, személyiségalakításra vonatkozik.

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az egészségnevelés

Célja, hogy az egészség kulturális szint növelésével, az életmód javításával elősegítse az egészség megtartását, a betegségek megelőzését. A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciós tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát.

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program segítségével a tanulók a kollégiumban is megtanulhatják, hogy miként:

- állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
 - ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
 - legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
 - tartsák szem előtt a testi higiéniét, a rendszeres mozgás egészségét
- befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
 - ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
 - értsék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

A módosított Pedagógiai Program és mellékleteinek tartalmát a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Rigó Alajos Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 2020. augusztus 31-i nevelőtestületi értekezletén fogadta el.

A módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai Program és mellékleteinek bevezetésére 2020. szeptember 1-i hatállyal kerül sor.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják: Jegyzőkönyv száma:

Olasz Réka
jegyzőkönyv-hitelesítő

Némethy Olga
jegyzőkönyv-hitelesítő

Hódmezővásárhely, 2020. szeptember 1.
Megyesi Istvánné intézmény vezető